

INFORMATOR KRAKOWSKIEJ RODZINY

Wyjątkowe vademecum krakowianina,
a w nim wszystko na temat:

- opieki i edukacji dzieci,
- programów pomocowych dla rodzin,
- bezpieczeństwa w sieci, w pracy i w domu,
- partycypacji społecznej,
- oferty kulturalnej miasta,
- działających klubów sportowych i terenów zielonych w mieście.

Szanowni Państwo!

Z dużą przyjemnością oddaję w Państwa ręce czwartą już edycję naszych Informatorów, w których zamieszczono informacje starannie przyporządkowane konkretnym odbiorcom.

Wraz z intensywnym rozwojem Krakowa zmienia się i rozszerza atrakcyjna oferta dla krakowian, która obejmuje nie tylko ciekawe wydarzenia kulturalne i sportowe, ale również – a nawet przede wszystkim – różnorodne udogodnienia codziennego życia. Chcemy, aby proponowane przez nas propozycje i rozwiązania trafiły do jak najszerszego grona odbiorców, dlatego regularnie przygotowujemy informatory skierowane do różnych grup mieszkańców naszego miasta. W tym roku publikacje mają zupełnie nowy wygląd, a także nowy układ informacji w bardziej dostępnej i przyjaznej formie.

„Informator Krakowskiej Rodziny” jest jednym z czterech miejskich informatorów, które ukazują się każdego roku. Publikacje te to praktyczne kompendium informacji, które w sposób jasny i przejrzysty przedstawia mieszkańcom najważniejsze sprawy dla krakowskiej rodziny, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i młodzieży. Zachęcam Państwa do zapoznania się ze wszystkimi wydanymi pozycjami.

W nowym wydaniu, podobnie jak w poprzednich latach, znajdziecie Państwo praktyczne wskazówki dotyczące załatwienia spraw urzędowych oraz propozycje na rodzinne spędzanie wolnego czasu.

Jestem przekonany, że będzie to przydatna lektura.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "J. Majchrowski".

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

INFORMATOR KRAKOWSKIEJ RODZINY

Wydawca:

Urząd Miasta Krakowa
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia

30-703 Kraków
ul. Dekerta 24
tel. 12 616 51 19
sz.umk@um.krakow.pl
www.kkr.krakow.pl

Koncepcja i koordynacja projektu:

Marzena Paszkot – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny

Kierownik zespołu redakcyjnego:

Witold Kramarz – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie

Zespół redakcyjny:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie
przy współudziale Wydziałów Urzędu Miasta Krakowa,
Jednostek Miejskich oraz Spółek Miejskich,
Zofia Smęda

Opracowanie graficzne:

STUDIO LEON sp. z o.o.
30-047 Kraków, ul. Chopina 18/3A

Druk:

DRUKARNIA LEYKO sp. z o.o.
30-702 Kraków, ul. Romanowicza 11

Kraków 2019

Egzemplarz bezpłatny

ISBN: 978-83-65529-97-8

Zapraszamy do zgłaszania spostrzeżeń i propozycji drogą elektroniczną
na adres: sz.umk@um.krakow.pl

Projekt jest finansowany ze środków Miasta Krakowa.

Spis treści

ZAKŁADAMY RODZINĘ W KRAKOWIE

1. Bierzemy ślub	9
2. Będziemy rodzicami	10
3. Rejestrujemy nasze dziecko	10
3.1. Rejestracja osobiście w urzędzie	10
3.2. Rejestracja elektroniczna	12
3.3. Numer PESEL i dowód osobisty dla osoby małoletniej	14
4. Urlopy po urodzeniu dziecka	15
4.1. Urlop macierzyński i rodzicielski	15
4.2. Zasiłek macierzyński	16
4.3. Urlop wychowawczy	17
4.4. Dodatek do zasiłku rodzinnego	17
5. Pomoc dla rodzin zastępczych	18
5.1. Pomoc finansowa	19
5.2. Pomoc niefinansowa	21

MOJE MIASTO KRAKÓW

1. Płać podatki w Krakowie i korzystaj z Krakowskiej Karty	25
1.1. Czy można płacić podatek w Krakowie, nie będąc tu zameldowanym?	25
1.2. Jak dokonać zmiany urzędu skarbowego?	26
2. Kraków dla obcokrajowców – najważniejsze informacje	27
2.1. Otwarty Kraków – punkt informacyjny	30
3. Podłączenie energii cieplnej	32
4. Przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej	36
5. Zarządzanie odpadami komunalnymi	39
6. Utrzymanie czystości i porządku	43
7. Miasto w rękach mieszkańców	44

OPIEKA I EDUKACJA NASZYCH DZIECI

1. Informacja o edukacji w Krakowie	49
2. Żłobki i kluby dziecięce	49

2.1.	Jak zapisać dziecko do żłobka?	49
2.2.	Koszty opieki w żłobkach i klubach dziecięcych	50
2.3.	Dzienny opiekun	52
2.4.	Refundacja (zwrot) kosztów opieki nad dzieckiem	53
3.	Przedszkola	53
3.1.	Przedszkola samorządowe i niesamorządowe	53
3.2.	Przedszkola specjalne	55
4.	Czas do szkoły – oferta edukacyjna	56
4.1.	Szkoły podstawowe	56
4.2.	Szkoły ponadpodstawowe	57
4.3.	Szkoły specjalne	57
5.	Czas po szkole – młodzieżowe domy kultury	59
6.	Kiedy chcesz się doszkaląć	59
6.1.	Szkolenia	60
6.2.	Bon szkoleniowy	60
6.3.	Dofinansowanie studiów podyplomowych	61
6.4.	Finansowanie kosztów egzaminów i uzyskania licencji	62
6.5.	Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki	62
6.6.	Staż	62
6.7.	Bon stażowy	63
7.	Szkoły policealne, kursy zawodowe i kursy kompetencji zawodowych	64
8.	Poradnik dla młodych	65

KRAKÓW WSPIERA RODZINĘ

1.	Pozafinansowe wsparcie rodziny	67
1.1.	Karta Krakowska to nie tylko tańsza komunikacja	67
1.2.	Krakowska Karta Rodzinna 3+	68
1.3.	Karta Dużej Rodziny	69
1.4.	Krakowska Karta Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem	70
1.5.	Programy Aktywności Lokalnej i wolontariat w MOPS	70
1.6.	Kluby Rodziców	73
1.7.	Zielony Domek	74

1.8.	Mecenas Dziecięcych Talentów	75
1.9.	Strefa Nastolatka	75
1.10.	Inne formy pomocy pozafinansowej	76
1.11.	Przemoc w rodzinie – gdzie szukać pomocy?	80
1.12.	Przemoc wobec osób starszych	80
1.13.	Placówki wsparcia dziennego	82
1.14.	Wsparcie osób bezrobotnych	83
2.	Wsparcie finansowe rodziny	85
2.1.	Świadczenie wychowawcze (500+)	85
2.2.	Zasiłek rodzinny oraz dodatki	87
2.3.	Świadczenie rodzicielskie	92
2.4.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	95
2.5.	Pozostałe świadczenia	96
2.6.	Świadczenie Dobry Start (300+)	104
2.7.	Dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny	105
2.8.	Dotacja na instalację kolektorów słonecznych i/lub pomp ciepła	107
2.9.	Dotacja celowa do budynków jednorodzinnych posiadających ogrzewanie proekologiczne	108
2.10.	Programy wspierania uczniów	108
2.11.	Zasiłki finansowe	110
2.12.	Pomoc w zakresie dożywiania	112
3.	Wsparcie w kryzysie	113
3.1.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością	113
3.2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	113
3.3.	Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie	114
3.4.	Interwencja kryzysowa	116
4.	Zagrożenia naszej rodziny	117
4.1.	Cyberzagrożenia	117
4.2.	Kradzież tożsamości	118
4.3.	Narkotyki i dopalacze	122

4.4.	Utrata dokumentów	125
4.5.	Handel ludźmi	126
4.6.	Straż Miejska dzieciom	128

AKTYWNA RODZINA W KRAKOWIE – KULTURA, SPORT I REKREACJA

1.	Gdzie szukać informacji o ofercie kulturalnej?	133
1.1.	Kraków dla Wszystkich	133
1.2.	Kids in Kraków	133
2.	Kultura i sztuka (teatry, orkiestry, muzea)	134
2.1.	Wydarzenia cykliczne	134
2.2.	Miejsca i atrakcje	142
3.	Rodzina jedzie na wakacje	151
3.1.	Paszport dla dziecka	151
3.2.	Bezpieczne wakacje	152
4.	Rodzina uprawia sporty	154
4.1.	Miejskie programy sportowe – oferta dla dzieci i młodzieży	154
4.2.	Sportowe wydarzenia cykliczne	157
4.3.	Miejskie placówki sportowe	160
4.4.	Kluby, ośrodki sportowe, baseny	161
4.5.	Stypendia sportowe Miasta Krakowa	170
5.	Tereny zielone w Krakowie	171
5.1.	Place zabaw, smocze skwery, ogródki jordanowskie	171
5.2.	Tereny zielone	171
5.3.	Zieleń i mieszkańcy	177
5.4.	Edukacja pod gołym niebem	178

RODZINA U LEKARZA

1.	Programy polityki zdrowotnej	182
2.	Zgłoszenie i wybór lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)	183
3.	Gdzie szukać informacji o świadczeniach medycznych?	185
3.1.	Całodobowy Telefon Informacji Medycznej	185
3.2.	Małopolski Oddział Wojewódzki NFZ w Krakowie	186

3.3. Internetowe konto pacjenta	186
4. Kiedy dzwonić po karetkę?	187
5. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	188

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W RODZINIE

1. Orzekanie o niepełnosprawności i jej stopniu	190
2. Przewóz osób z niepełnosprawnościami	190

SENIOR W KRAKOWSKIEJ RODZINIE

1. Najważniejsze informacje	193
-----------------------------	-----

RODZINA W KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

1. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych liniami dziennymi i nocnymi	196
2. Uprawnienia do przejazdów ulgowych liniami dziennymi i nocnymi	198
3. Uprawnienia wynikające z przepisów prawa powszechnie obowiązującego	200
4. Bilet Mieszkańca	200

GDY UMIERA OSOBA BLISKA

1. Zgłoszenie zgonu	204
2. Lista cmentarzy komunalnych	204
3. Co zrobić, gdy dowiesz się, że umarł ktoś bliski?	206
4. Kto może zorganizować pogrzeb?	207
5. Zasitek pogrzebowy	207
6. Pozyskanie nowego miejsca na cmentarzu komunalnym	208
7. Kto jest dysponentem grobu	208
8. Budowa rodzinnego grobowca	209
9. Opłacam grób ziemny po 20 latach	209
10. Prace remontowo-budowlane przy grobach rodzinnych	210
11. Informacja o pogrzebach	210
12. Lokalizacja grobu	210

WAŻNE ADRESY I TELEFONY

Zakładamy rodzinę w Krakowie

Rodzina jest podstawową komórką, która tworzy społeczeństwo, dlatego otoczono ją szczególną troską.

W tym rozdziale informujemy o:

- warunkach zawarcia małżeństwa w Urzędzie Stanu Cywilnego,
- dobrym przygotowaniu się do porodu, w tym o działających w mieście szkołach rodzenia,
- dokumentach potrzebnych do zarejestrowania nowo urodzonego dziecka,
- dokumentach wymaganych przy nadaniu numeru PESEL,
- urlopie macierzyńskim lub rodzicielskim,
- pomocy, na jaką mogą liczyć rodziny zastępcze.

1. BIERZEMY ŚLUB

Małżeństwo może zostać zawarte w Urzędzie Stanu Cywilnego lub w miejscu wskazanym przez narzeczonych. Jeżeli zapewnia ono zachowanie uroczystej formy oraz bezpieczeństwo uczestników, ceremonia może się odbyć poza Urzędem Stanu Cywilnego.

Opłata dodatkowa za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński we wskazanym miejscu wynosi 1000 zł.

Małżeństwo przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia złożenia przez oboje narzeczonych zapewnień, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających jego zawarcie. Z ważnych powodów kierownik Urzędu Stanu Cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu.

Zapewnienie o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa można złożyć przed wybranym kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Polsce, a za granicą – przed polskim konsulem. Zapewnienie zachowuje ważność przez sześć miesięcy od daty jego złożenia przez obie osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo. Urząd prowadzi także sprawy związane z zawarciem i rejestracją małżeństwa w formie wyznaniowej ze skutkiem prawnym.

Opłata skarbową za sporządzenie aktu małżeństwa wynosi 84 zł.

Urząd Stanu Cywilnego, Referat Rejestracji Bieżącej
ul. Lubelska 29
Stanowiska ds. rejestracji małżeństw
tel. 12 616 55 51, faks 12 616 55 20
e-mail: sc.umk@um.krakow.pl
Referat Urzędu Stanu Cywilnego dla Dzielnic XIV–XVIII
os. Zgody 2
Stanowiska ds. rejestracji małżeństw, tel. 12 616 88 22
e-mail: sc.umk@um.krakow.pl

Elektroniczna rezerwacja wizyty w Urzędzie:
www.bip.krakow.pl (zakładka: Urząd Miasta Krakowa
→ Struktura UMK → Urząd Stanu Cywilnego →
Umawianie wizyt w USC).
Umawianie wizyt daje pewność obsługi poprzez
możliwość wyboru dogodnego terminu.
www.bip.krakow.pl (procedury SC-2, SC-3, SC-4)

2. BĘDZIEMY RODZICAMI

Ciąża i poród powinny być czasem spokoju i relaksu. Aby wyeliminować stres, a przede wszystkim dobrze przygotować się na przyjęcie upragnionego dziecka, warto skorzystać ze szkół rodzenia, które działają przy poniższych szpitalach:

- Szpital Uniwersytecki, ul. Kopernika 23, tel. 12 424 84 12 (opłata za kurs: 400 zł),
- Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza, ul. Prądnicka 35–37, tel. 12 416 22 66, 12 633 01 00 (opłata za kurs: 200 zł),
- Szpital im. R. Czerwiakowskiego, ul. Siemiradzkiego 1, szkoła mieści się przy al. Juliusza Słowackiego 48, tel. 12 423 36 66 (kurs zwykły i kurs weekendowy: 350 zł, kurs ekspresowy: 200 zł, kurs w języku angielskim: 500 zł),
- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego, os. Na Skarpie 66, tel. 12 644 01 44 (kurs bezpłatny),
- Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera, os. Złotej Jesieni 1, tel. 606 957 545, 604 206 696 (opłata za kurs: 330 zł),
- Centrum Medyczne UJASTEK, ul. Ujastek 3, tel. 600 420 674 (zajęcia tygodniowe: 350 zł, zajęcia weekendowe: 450 zł).

3. REJESTRUJEMY NASZE DZIECKO

Nowo narodzone dziecko należy zarejestrować. Można to zrobić osobiście w Urzędzie Stanu Cywilnego albo elektronicznie.

3.1. Rejestracja osobiście w urzędzie

Po urodzeniu się dziecka szpital sporządza kartę urodzenia i w ciągu trzech dni dostarcza ją do Urzędu Stanu Cywilnego. Karta stanowi podstawę sporządzenia aktu urodzenia. Zgłoszenia urodzenia dziecka w urzędzie dokonuje matka lub ojciec. Zgłoszenia można dokonać również przez pełnomocnika.

Dzieci urodzone w szpitalach: Uniwersyteckim, Narutowicza, Czerwiakowskiego, NEO Hospital należy zarejestrować w Urzędzie Stanu Cywilnego ul. Lubelska 29
Referat Rejestracji Bieżącej,
Stanowiska ds. rejestracji urodzeń,
tel. 12 616 55 44, faks 12 616 55 20
e-mail: sc.umk@um.krakow.pl

Dzieci urodzone w szpitalach: Żeromskiego, Rydygiera, Ujastek należy zarejestrować w Urzędzie Stanu Cywilnego os. Zgody 2
Stanowiska ds. rejestracji urodzeń, III p.
tel. 12 616 88 56
e-mail: sc.umk@um.krakow.pl

Zgłoszenia urodzenia należy dokonać w terminie 21 dni od dnia sporządzenia karty urodzenia dziecka. Po upływie tego terminu kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sporządza z urzędu akt urodzenia, nadaje dziecku imię oraz pisemnie informuje rodziców dziecka o jego sporządzeniu.

W Urzędzie Stanu Cywilnego należy przedstawić:

1. dokument tożsamości: dowód osobisty lub paszport,
2. pełnomocnictwo – w przypadku zgłoszenia urodzenia dziecka przez pełnomocnika.

Pełnomocnik powinien posiadać pełnomocnictwo podpisane przez jednego z rodziców dziecka (z pełnomocnictwa powinno wynikać, kto, komu i w jakiej sprawie go udziela). Jeżeli pełnomocnikiem nie jest osoba wstępna (np. babcia lub dziadek dziecka), zstępna (np. inne dorosłe dziecko rodziców) lub rodzeństwo rodzica udzielającego pełnomocnictwa – wówczas obowiązuje opłata skarbową w wysokości 17 zł.

Bezpośrednio po rejestracji w Urzędzie Stanu Cywilnego otrzymuje się:

- odpis skrócony aktu urodzenia dziecka,
- powiadomienie o nadaniu numeru PESEL,
- zaświadczenie o zameldowaniu.

Zameldowania dziecka w miejscu stałego lub czasowego pobytu rodziców albo tego z rodziców, u którego dziecko faktycznie przebywa, dokonuje kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sporządzający akt urodzenia. Zameldowanie dziecka następuje z dniem sporządzenia aktu urodzenia.

Zgłoszenie urodzenia dziecka nie podlega opłacie skarbowej.

Rodzice w ciągu 6 miesięcy od daty sporządzenia aktu urodzenia dziecka mogą złożyć wybranemu kierownikowi Urzędu Stanu Cywilnego w Polsce – a za granicą przed polskim konsulem – pisemne oświadczenie o zmianie imienia (imion) dziecka wpisanego do aktu urodzenia w chwili jego sporządzenia. Opłata skarbową wynosi 11 zł.

Jeżeli wraz z rejestracją dziecka i sporządzeniem aktu urodzenia ma być przyjęte oświadczenie o uznaniu ojcostwa, konieczna jest obecność obojga rodziców. Rodzice przedstawiają swoje dokumenty tożsamości (dowody osobiste lub paszporty). Przy uznaniu ojcostwa przez cudzoziemca nieznającego języka polskiego niezbędna jest obecność tłumacza. Jego udział zapewniają osoby składające oświadczenie.

W przypadku gdy dziecko urodzi się martwe, również zgłasza się ten fakt do Urzędu Stanu Cywilnego. Obowiązuje wówczas termin 3 dni od dnia sporządzenia karty martwego urodzenia. Po upływie tego czasu rejestracji i nadania imienia dokonuje się z urzędu.

Elektroniczna rezerwacja wizyty w Urzędzie:

www.bip.krakow.pl (zakładka: Urząd Miasta Krakowa

→ Struktura UMK → Urząd Stanu Cywilnego →

Umawianie wizyt w USC). Umawianie wizyt daje pewność obsługi poprzez możliwość wyboru dogodnego terminu.

www.bip.krakow.pl (procedury SC-1)

3.2. Rejestracja elektroniczna

Od 1 czerwca 2018 roku na portalu www.obywatel.gov.pl zamieszczona jest karta informacyjna do usługi zgłoszenia urodzenia oraz wzór zgłoszenia urodzenia wraz ze wskazówkami dotyczącymi zasad rejestracji tego rodzaju zgłoszenia.

Matka dziecka lub ojciec (którego ojcostwo jest prawnie ustalone w chwili dokonywania zgłoszenia, tj. kiedy rodzice dziecka są małżeństwem lub nie pozostają w związku małżeńskim, ale nastąpiło uznanie

ojcostwa), posiadający pełną zdolność do czynności prawnych, mogą dokonać zgłoszenia urodzenia dziecka w formie dokumentu elektronicznego, zgodnego ze wzorem określonym przez ministra właściwego do spraw informatyzacji za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej na platformie ePUAP.

Zgłoszenia urodzenia w formie dokumentu elektronicznego nie można dokonać przez pełnomocnika.

Sprawę realizują Urzędy Stanu Cywilnego:

- dla szpitali: Uniwersyteckiego, Narutowicza, Czerwiakowskiego, NEO Hospital ul. Lubelska 29, Stanowiska ds. rejestracji urodzeń, tel. 12 616 55 44, faks 12 616 55 20,
- dla szpitali: Żeromskiego, Rydygiera, Ujastek os. Zgody 2, Stanowiska ds. rejestracji urodzeń, III p., pok. 326, tel. 12 616 88 56, faks 12 616 88 24.

Zgłoszenia urodzenia dziecka w formie dokumentu elektronicznego należy dokonać w Urzędzie Stanu Cywilnego ze względu na miejsce urodzenia dziecka w terminie 21 dni od dnia sporządzenia karty urodzenia.

Jeżeli dziecko urodziło się martwe, zgłoszenie powinno nastąpić w terminie 3 dni od dnia sporządzenia karty martwego urodzenia.

W przypadku zgłoszenia urodzenia dziecka drogą elektroniczną przed wpływem karty urodzenia/karty martwego urodzenia kierownik Urzędu Stanu Cywilnego nie może przyjąć zgłoszenia urodzenia dziecka i jest zobowiązany powiadomić o tym rodziców dziecka.

Jeżeli nie dokonano zgłoszenia urodzenia w terminie 21 dni od dnia sporządzenia karty urodzenia lub w terminie 3 dni od dnia sporządzenia karty martwego urodzenia, kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sporządza z urzędu akt urodzenia na podstawie karty urodzenia albo karty martwego urodzenia, z adnotacją o sporządzeniu aktu z urzędu, oraz informuje rodziców dziecka o jego sporządzeniu.

Odpis skrócony aktu urodzenia jest wydawany z urzędu po dokonaniu rejestracji w postaci papierowej i wysyłany pocztą na adres korespondencyjny lub w formie dokumentu elektronicznego przez skrzynkę ePUAP, w zależności od wyboru osoby dokonującej elektronicznego zgłoszenia urodzenia.

Powiadomienie o nadaniu numeru PESEL oraz zaświadczenie o zameldowaniu w postaci papierowej zostanie wysłane pocztą na adres korespondencyjny lub w formie skanu przez skrzynkę ePUAP, w zależności od wyboru osoby dokonującej elektronicznego zgłoszenia urodzenia.

Ważne! Dokument elektroniczny opatrzony kwalifikowanym podpisem – uzyskany za pośrednictwem skrzynki podawczej na platformie ePUAP – może być wykorzystany wyłącznie w formie elektronicznej, gdyż tylko wówczas posiada walor dokumentu urzędowego.

www.bip.krakow.pl (procedura SC-29)

KRAKOWSKA WYPRAWKA

Osoby posiadające stałe zameldowanie w Krakowie mogą przy rejestracji dziecka w Urzędzie Stanu Cywilnego złożyć wniosek o otrzymanie Krakowskiej Wyprawki. Jest on przekazywany do Wydziału Komunikacji Społecznej, który zajmuje się dystrybucją Krakowskiej Wyprawki. W przypadku rejestracji elektronicznej dziecka lub gdy wniosek nie został wypełniony przy rejestracji w Urzędzie Stanu Cywilnego, należy zgłosić się do Wydziału Spraw Administracyjnych przy al. Powstania Warszawskiego 10.

Krakowska Wyprawka zawiera: body, czapeczkę, kocyk, grzechotkę, książeczkę, kartę biblioteczną i Informator Krakowskiej Rodziny.

krakowska.wyprawka@um.krakow.pl

3.3. Numer PESEL i dowód osobisty dla osoby małoletniej

Numer PESEL – nadany osobie fizycznej w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności i składający się z jedenastu cyfr – pozwala na jednoznaczną identyfikację osoby. Stanowi on istotną informację m.in. w systemie opieki zdrowotnej, przede wszystkim w odniesieniu do udzielania świadczeń zdrowotnych. Można z niego odczytać podstawowe dane identyfikujące tożsamość oraz status administracyjno-prawny: zawiera datę urodzenia, numer porządkowy, oznaczenie płci oraz liczbę kontrolną.

Dowód osobisty może zostać wydany osobie małoletniej, która posiada obywatelstwo polskie. W imieniu osoby, której do ukończenia 18. roku

życia zostało więcej niż 30 dni, wniosek składa jeden z rodziców lub opiekun prawny. Złożenie takiego wniosku wymaga obecności dziecka, z wyjątkiem sytuacji, gdy dziecko nie ukończyło 5. roku życia.

Dowód osobisty wydawany osobie małoletniej, która nie ukończyła 13. roku życia, odbiera rodzic albo opiekun prawny.

Dowód osobisty wydawany osobie małoletniej, która ukończyła 13. rok życia, odbiera osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego, rodzic albo kurator.

Odbiór dowodu osobistego wydanego osobie małoletniej wymaga obecności tej osoby.

Dowód osobisty wydany osobie, która nie ukończyła 5. roku życia, jest ważny przez 5 lat.

Dowód osobisty wydany osobie, która ukończyła 5. rok życia, jest ważny przez 10 lat.

4. URLOPY PO URODZENIU DZIECKA

Pierwsze miesiące życia dziecka to niezwykle ważny okres jego rozwoju, w tym emocjonalnego. Codzienna bliskość rodzica jest w tym czasie niezastąpiona. Z tą myślą przygotowano urlopy dla rodziców.

4.1. Urlop macierzyński i rodzicielski

W Polsce obowiązują dwa rodzaje urlopów przyznawanych w związku z narodzinami dziecka:

- macierzyński (20 tygodni),
- rodzicielski (32 tygodnie).

W przypadku narodzin wieloraczków długość urlopów odpowiednio się wydłuża:

- macierzyński (31–37 tygodni),
- rodzicielski (34 tygodnie).

Razem może to być od 65 do 71 tygodni, w zależności od liczby urodzonych dzieci.

Dla matki przeznaczono pierwsze 14 tygodni urlopu macierzyńskiego, pozostałym urlopem może ona dowolnie dzielić się z ojcem dziecka. Oprócz rodziców z urlopu może skorzystać inny członek rodziny, np. w przypadku śmierci matki lub jej pobytu w szpitalu.

Rodzice korzystający z urlopu będą mogli pracować maksymalnie na pół etatu. W takiej sytuacji urlop zostanie jednak proporcjonalnie wydłużony, nawet do 64 tygodni. Jeśli rodzic łączy pracę z urlopem, np. przez 8 tygodni, to wykorzystuje w tym czasie tylko 4 tygodnie „pełnoetatowego” urlopu.

Z urlopu rodzicielskiego można skorzystać bezpośrednio po urlopie macierzyńskim, jednorazowo lub w maksymalnie 4 częściach. Rodzice mają czas na jego wykorzystanie aż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko skończy 6 lat. Dodatkowo, do 16 tygodni urlopu rodzicielskiego można wykorzystać w dogodnym dla rodziców czasie, który nie przypada bezpośrednio po poprzedniej części urlopu. Rodzice mają 3 tygodnie po porodzie na podjęcie decyzji, czy chcą skorzystać z urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze bezpośrednio po urlopie macierzyńskim. Pozostałe terminy, na złożenie wniosku o urlop rodzicielski, wychowawczy lub ich części, również zostaną wydłużone do 3 tygodni.

Z urlopu ojcowskiego może skorzystać ojciec w wymiarze 2 tygodni, w czasie nie dłuższym niż do ukończenia przez dziecko 24. miesiąca życia. Urlop będzie można wykorzystać jednorazowo lub w dwóch częściach, przy czym każda z nich nie może być krótsza niż 7 dni. Pracownik-ojciec może skorzystać z urlopu ojcowskiego w wymiarze 2 tygodni, niezależnie od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie; w przypadku urodzenia bliźniaków urlop nadal będzie wynosił 14 dni kalendarzowych.

4.2. Zasiłek macierzyński

To świadczenie przysługuje kobiecie w czasie urlopu macierzyńskiego. Wynosi 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego za okres 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym nastąpił początek urlopu. Zasiłek przysługuje również matkom, które prowadzą własną działalność gospodarczą. Wynosi on wówczas 80% średniego wynagrodzenia uzyskanego w ostatnich 12 miesiącach.

W razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych na zasadach ogólnych lub w ciągu miesiąca po zakończeniu jego pobierania okres otrzymywania zasiłku zostaje przedłużony o czas, przez który przysługiwałby jej (zgodnie z odrębnymi przepisami) zasiłek macierzyński.

Grodzki Urząd Pracy

ul. Wąwozowa 34

godz. 7.45–14.45

tel. 12 68 68 000 (centrala)

tel. 12 68 68 122–123 (punkt informacyjny)

www.gupkrakow.pl

4.3. Urlop wychowawczy

Z urlopu wychowawczego można skorzystać bezpośrednio po urlopie macierzyńskim lub w okresie późniejszym, tzn. do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko ukończy 6. rok życia. Przysługuje zarówno matce, jak i ojcu dziecka. Jest udzielany na wniosek pracownika, który należy złożyć u pracodawcy najpóźniej 21 dni przed rozpoczęciem urlopu.

Urlop wychowawczy przysługuje w wymiarze 3 lat.

W przypadku dziecka niepełnosprawnego istnieje możliwość skorzystania z dodatkowego urlopu wychowawczego również w wymiarze 3 lat, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Urlop wychowawczy jest bezpłatny, a osoba z niego korzystająca podlega ubezpieczeniu społecznemu pokrywanemu z budżetu państwa.

4.4. Dodatek do zasiłku rodzinnego

Osoba przebywająca na urlopie macierzyńskim, która pobiera zasiłek rodzinny, może ubiegać się o dodatek, który przysługuje przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych w przypadku sprawowania opieki nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesięcy kalendarzowych w przypadku sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

5. POMOC DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH

Każde dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie. Czasem zdarza się jednak, że rodzice trwale lub przejściowo nie są zdolni do zaspokajania podstawowych potrzeb dziecka. Wówczas niezbędne jest zapewnienie mu opieki i wychowania poza rodziną. W takich sytuacjach opiekę powinno się zapewniać przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej, którą tworzą:

- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą najbliżsi dziecka: dziadkowie lub rodzeństwo. Dalsza rodzina lub osoby niespokrewnione z dzieckiem to niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze.

Rodziną zastępczą może zostać osoba lub osoby, które:

- zagwarantują należyte sprawowanie opieki nad dziećmi,
- są zdrowe,
- posiadają odpowiednie warunki bytowe i materialne,
- umożliwiają zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, rozwojowych, społecznych i religijnych dzieci,
- nie były i nie są pozbawione władzy rodzicielskiej, władza rodzicielska nie była im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie mają ograniczenia w czynnościach prawnych, nie były karane,
- ukończyły szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych i mieszkają w Krakowie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej

ul. Piłsudskiego 29

tel. 12 422 29 94, 12 431 07 15

www.mops.krakow.pl

(zakładka: Zostań rodziną zastępczą w Krakowie)

5.1. Pomoc finansowa

Rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, w których umieszczone zostały dzieci, przysługują następujące świadczenia:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej (miesięcznie 694 zł – rodzina zastępcza spokrewniona, lub 1052 zł – rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa oraz rodzinny dom dziecka),
- dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania (211 zł miesięcznie), w przypadku gdy dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej (211 zł miesięcznie) w przypadku umieszczenia na podstawie ustawy z 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (rodzina zastępcza zawodowa).

Ponadto rodzinne domy dziecka otrzymują obligatoryjnie:

- środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka (do wysokości środków określonych w umowie na prowadzenie rodzinnego domu dziecka),
- środki finansowe na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowywaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka (do wysokości środków określonych w umowie na prowadzenie rodzinnego domu dziecka),
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Świadczenia oraz dodatki przysługują rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia, a także dotychczasowym rodzinom, w których pozostają osoby po osiągnięciu pełnoletniości i kontynuują naukę.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka otrzymują także dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego w kwocie 500 zł miesięcznie na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia oraz jednorazowo świadczenie Dobry Start w kwocie 300 zł.

Oprócz świadczeń obligatoryjnych rodziny zastępcze mogą starać się o świadczenia, które wynikają z ich pojawiających się potrzeb. Są to:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki przyznawanych jednorazowo lub okresowo,
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego,
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego przyznawane raz do roku.

Również rodzinne domy dziecka mogą się starać o świadczenia wynikające z ich pojawiających się potrzeb. Są to:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki przyznawanych jednorazowo lub okresowo.

Na podstawie umów zawartych z Gminą Miejską Kraków oraz waloryzacji wynagrodzeń od kwietnia 2019 roku osobie prowadzącej Rodzinny Dom Dziecka przysługuje wynagrodzenie:

- 4 910,40 zł brutto (w przypadku sprawowania opieki nad 4–5 dziećmi),
- 5 012,70 zł brutto (w przypadku sprawowania opieki nad 6–8 dziećmi).

Rodzinom zastępczym zawodowym na podstawie umów zawartych z Gminą Miejską Kraków przysługują wynagrodzenia w zależności od liczby dzieci oraz typu rodziny:

- rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
 - 3 580,50 zł brutto – obowiązek opieki nad nie więcej niż 1 dzieckiem,
 - 4 398,90 zł brutto – obowiązek opieki nad nie więcej niż 2 dzieci,
 - 4 910,40 zł brutto – obowiązek opieki nad nie więcej niż 3 dzieci,
- rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna
 - 3 580,50 zł brutto – sprawowanie opieki nad 1 dzieckiem,
 - 4 092 zł brutto – sprawowanie opieki nad 2 dzieci,
- rodzina zastępcza zawodowa
 - 3 171,30 zł brutto – sprawowanie opieki nad 2 dzieci,
 - 3 785,10 zł brutto – sprawowanie opieki nad 3 dzieci,
 - 4 398,90 zł brutto – sprawowanie opieki nad 4 dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Dział Pomocy Dzieciom

ul. Limanowskiego 13/5–6, tel. 12 616 53 31

(w sprawie zawodowych rodzin zastępczych
i rodzinnych domów dziecka)

ul. Mostowa 4, tel. 660 660 822 (w sprawie rodzin
zastępczych spokrewnionych i niezawodowych)

5.2. Pomoc niefinansowa

Pomoc niefinansowa skierowana do rodzin zastępczych obejmuje:

1. Szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji spokrewnionej rodziny zastępczej oraz nowo powstałych rodzin zastępczych spokrewnionych. Jest to cykl spotkań mających na celu zapoznanie rodzin z psychologicznymi aspektami funkcjonowania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, zadaniami i uprawnieniami oraz systemem wsparcia rodzin zastępczych.
2. Szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej i zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Uczestnicy mają możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności z zakresu: zagadnień prawnych dotyczących pieczy zastępczej, wybranych elementów pedagogiki, psychologii rozwojowej i wy-

chowawczej, efektywnej komunikacji, znaczenia rodziny, jej funkcji i zadań. Ponadto nabywają wiedzę o oddziaływaniu sytuacji kryzysowych na dziecko, uzależnieniach i ich wpływie na funkcjonowanie rodziny, a w szczególności na rozwój dziecka. Podnoszą i wzmacniają kompetencje rodzicielskie, przygotowują się do korzystania ze wsparcia w pełnieniu roli rodziców zastępczych.

3. Szkołę dla Rodziców i Wychowawców. Jest ona skierowana do rodzin zastępczych oraz osób z ich otoczenia (m.in. rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej) pragnących podnieść swoje kompetencje w obszarze opiekuńczo-wychowawczym.
4. Program Aktywności Lokalnej. Oferuje rodzinom zastępczym konsultacje logopedyczne, dietetyczne, poradnictwo prawne, pomoc w nauce, jazdę konną, naukę pływania oraz inne zajęcia rozwijające talenty i zainteresowania, świetlicę weekendową, wycieczki.
5. Warsztaty z elementami treningu zastępowania agresji. Skierowany jest on do dzieci przebywających w pieczy zastępczej, daje możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności w zakresie: radzenia sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych, zastępowania agresji konstruktywnymi sposobami reagowania i komunikowania się, kontrolowania złości, nabycia umiejętności budowania prawidłowych relacji w grupie.
6. Grupę profilaktyczno-rozwojową dla nastolatków przebywających w pieczy zastępczej. Ma ona charakter otwarty i jest skierowana do młodzieży w wieku 14–17 lat przebywającej w rodzinach zastępczych. Jej celem jest poprawa samooceny i poczucia wartości u uczestników, samopoznanie, pokonywanie lęków i słabości, doświadczenie poczucia akceptacji przez grupę rówieśniczą oraz wskazanie zdrowych akceptowalnych społecznie ciekawych sposobów organizowania czasu wolnego.
7. Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Mają one charakter otwarty i są przeznaczone dla rodzin zastępczych z terenu Gminy Miejskiej Kraków.
8. Superwizje i szkolenia. Zostały dostosowane do potrzeb zgłaszanych przez osoby sprawujące pieczę zastępczą.
9. Wolontariat. Jest skierowany do dzieci z rodzin zastępczych i ma formę pomocy w nauce i organizacji czasu wolnego.
10. Poradnictwo psychologiczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej

ul. Piłsudskiego 29

tel. 12 422 29 94, 12 431 07 15

www.mops.krakow.pl

(zakładka: Zostań rodziną zastępczą w Krakowie)

Moje miasto Kraków

„Mała ojczyzna” – to obszar, w którym osoba żyje i z którym jest związana emocjonalnie, co wyraża się poprzez jej szczególną troskę i dbałość o wspólną przestrzeń.

W tym rozdziale informujemy:

- dlaczego warto płacić podatki w Krakowie,
- co powinien wiedzieć o funkcjonowaniu miasta obcokrajowiec,
- co zrobić, kiedy chcemy podłączyć do domu prąd lub wodę albo kanalizację,
- kto zarządza odpadami w mieście i odpowiada za jego czystość,
- czym jest Budżet Obywatelski, Inicjatywa Lokalna i Centrum Obywatelskie.

1. PŁAĆ PODATKI W KRAKOWIE I KORZYSTAJ Z KRAKOWSKIEJ KARTY

Dochody Krakowa, na które składają się m.in. dotacje, subwencje, wpływy z podatków i opłat lokalnych, spadki, darowizny, a przede wszystkim część podatku dochodowego od osób fizycznych, to ponad 5,6 mld zł. Z podatku PIT do budżetu miasta wpływa około 1,6 mld zł, co stanowi ponad 30% wszystkich dochodów miasta.

Kwota, jaka wpływa do miejskiego budżetu w związku z rozliczaniem się przez jedną osobę z podatku PIT na terenie Krakowa, to ok. 2500 zł. Im więc więcej osób płaci podatki w Krakowie, tym więcej środków trafia do miejskiej kasy. Z podatku PIT jednej osoby można np.:

- kupić i zamontować 10 stojaków rowerowych,
- pomalować 30 przejść dla pieszych,
- zbudować 14 m² chodnika ze ścieżką rowerową,
- posadzić 2 drzewa.

To dzięki wpływom z podatków miasto szybciej się rozwija, staje się przyjaźniejsze dla mieszkańców i odpowiada na ich potrzeby. Z dochodów z podatku PIT większej liczby osób można m.in. zrealizować:

- nową wiatę przystankową (= 14 podatników),
- kilometr ścieżki rowerowej (= 144 podatników),
- zakup nowoczesnego autobusu (= 400 podatników).

Każdy nowy podatnik jest ważny dla miasta, bo dzięki niemu zyskuje ono jeszcze większe możliwości i może lepiej zadbać o komfort życia mieszkańców.

1.1. Czy można płacić podatek w Krakowie, nie będąc tu zameldowanym?

Zgodnie z prawem (w przypadku podatku PIT) miejscem rozliczania się osoby fizycznej jest urząd skarbowy według miejsca zamieszkania podatnika w ostatnim dniu roku podatkowego. Oznacza to, że aby płacić podatki w Krakowie, wcale nie trzeba być tutaj zameldowanym. Wystarczy tu mieszkać.

1.2. Jak dokonać zmiany urzędu skarbowego?

Jeśli nie płacisz podatków w Krakowie, a mieszkasz w stolicy Małopolski i chcesz mieć wpływ na rozwój miasta, możesz zmienić urząd skarbowy. To proste. W okresie rozliczeń podatkowych wystarczy podać w formularzu PIT krakowski adres zamieszkania oraz wskazać dane właściwego miejscowo urzędu skarbowego. Co więcej, w każdej chwili można wypełnić jednostronicowy formularz ZAP-3, dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Finansów i w każdym urzędzie skarbowym, a następnie złożyć go osobiście lub wysłać pocztą do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania urzędu skarbowego.

Jeśli (na naszą prośbę) rozlicza nas pracodawca, wystarczy, że poinformujemy go o zmianie adresu zamieszkania (dla celów podatkowych) na krakowski. Wyśle on wówczas nasze zeznanie do właściwego krakowskiego urzędu skarbowego. Nie trzeba (ani pisemnie, ani osobiście) zmieniać danych w dotychczasowym urzędzie skarbowym. Urzędy same je zaktualizują.

www.krakow.pl/podatki (zakładka: Płać podatki i korzystaj z Karty Krakowskiej)

Dzięki wpływom z podatku PIT Kraków zyskuje większe możliwości finansowania rozmaitych zadań. Daje też coś w zamian.

To Karta Krakowska!

Z nią można taniej kupić bilet MPK – również aglomeracyjny – a także częściej korzystać z oferty kulturalnej, bo z kartą jest ona tańsza.

www.kk.krakow.pl

(szczegółowe informacje na temat programu Karta Krakowska, lista partnerów komercyjnych oferujących zniżki na usługi: gastronomię, sport i rekreację, zdrowie, wychowanie i oświatę)

2. KRAKÓW DLA OBCOKRAJOWCÓW – NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Jeśli zamierzasz przyjechać do Polski, będą ci potrzebne następujące dokumenty:

- Jeśli jesteś obywatelem kraju należącego do Strefy Schengen, potrzebujesz mieć przy sobie ważny dokument podróży (paszport) lub ważny dowód osobisty.
- Jeśli jesteś obywatelem kraju Unii Europejskiej spoza Strefy Schengen – ważny dokument podróży (paszport) lub ważny dowód osobisty.
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen z możliwością wjazdu do Polski w ramach ruchu bezwizowego – ważny dokument podróży (paszport).
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen z możliwością wjazdu do Polski w ramach ruchu bezwizowego na podstawie paszportu biometrycznego – ważny paszport biometryczny.
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen bez możliwości wjazdu do Polski w ramach ruchu bezwizowego – ważny dokument podróży (paszport) z ważną wizą krajową (D) lub wizą Schengen (C).
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen i posiadasz dokument pobytowy wydany przez kraj Strefy Schengen – ważny dokument podróży (paszport) i ważny dokument pobytowy wydany przez kraj Strefy Schengen.

UWAGA!

Cudzoziemiec wjeżdżający do Polski powinien posiadać ubezpieczenie zdrowotne ważne na okres planowanego pobytu.

W jaki sposób uzyskać wizę?

- Jeśli chcesz uzyskać wizę krajową polską (D), należy wystąpić do właściwego według miejsca zamieszkania konsula Rzeczypospolitej Polskiej.
- Jeśli chcesz uzyskać wizę krajową (D) innego kraju należącego do Strefy Schengen, należy wystąpić do właściwego konsula kraju członkowskiego.
- Jeśli chcesz uzyskać wizę Schengen (C), należy wystąpić do właściwego konsula kraju należącego do Strefy Schengen.

Jak długo możesz zostać w Polsce?

- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen z możliwością wjazdu do Polski w ramach ruchu bezwizowego, możesz zostać **90 dni** od momentu wjazdu do Strefy Schengen.
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen i posiadasz wizę krajową polską (D), termin pobytu określany jest indywidualnie dla każdej wizy krajowej. (Zwróć uwagę na okres ważności wizy i dozwoloną liczbę dni do wykorzystania na pobyt w Polsce!)
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen i posiadasz wizę krajową kraju należącego do Strefy Schengen (D), możesz zostać **90 dni** od momentu wjazdu do Strefy Schengen, chyba że okres ważności wizy lub liczba dni do wykorzystania na pobyt jest krótsza. (Zwróć uwagę na okres ważności wizy i dozwoloną liczbę dni do wykorzystania!)
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen i posiadasz wizę Schengen (C), możesz przebywać w Polsce **90 dni** od momentu wjazdu do Strefy Schengen.
- Jeśli jesteś obywatelem kraju spoza Strefy Schengen i posiadasz dokument pobytowy wydany przez kraj Strefy Schengen – uprawnia cię on do przemieszczania się po terytorium innych państw członkowskich obszaru Schengen (w tym Polski) przez okres nieprzekraczający **90 dni** w ciągu każdego 180-dniowego okresu.
- Jeżeli pobyt na terytorium RP ma trwać powyżej **3 miesięcy** i dłużej, niż umożliwiają to powyższe tytuły pobytowe, należy wystąpić do właściwego miejscowo wojewody z wnioskiem o zezwolenie na pobyt czasowy lub zezwolenie na pobyt stały.

Jeśli jesteś obywatelem Unii Europejskiej

- Obywatele UE i członkowie ich rodzin niebędący obywatelami UE mogą przebywać w Polsce przez okres do **3 miesięcy**. Jeżeli pobyt na terytorium RP trwa przez okres dłuższy niż 3 miesiące, obywatel UE oraz członek jego rodziny posiadający obywatelstwo UE zobowiązani są zarejestrować swój pobyt, a członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany uzyskać kartę pobytu członka rodziny obywatela UE.

Jestem w Polsce i mam problem – co zrobić?

- Jeśli twój dokument podróży (paszport, dowód osobisty) zaginął i się nie odnalazł, musisz nawiązać kontakt ze swoją placówką dyplomatyczną (ambasada, konsulat) w celu uzyskania nowego dokumentu podróży.
- Jeśli zaistniała nadzwyczajna sytuacja uniemożliwiająca wyjazd z Polski (np. choroba, nagły wypadek, utrata paszportu i niemożność uzyskania nowego dokumentu podróży), pamiętaj, aby twój pobyt w Polsce był legalny.
- Jeżeli kończy się termin ważności twojej wizy lub masz wątpliwości związane z legalnością pobytu, nawiąż niezwłocznie kontakt z konsultantami Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

Sprawy związane z legalizacją pobytu w Polsce realizuje:

Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie
Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
Kraków, ul. Przy Rondzie 6 (parter, sala obsługi cudzoziemców oraz sala paszportowa, okienko nr 16 i 17).
Adres do korespondencji: ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków
e-mail: wo@malopolska.uw.gov.pl

Inne informacje:

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców:
Kraków, ul. Przy Rondzie 6, parter, tel. +48 12 39 21 804
wo@malopolska.uw.gov.pl

Pomoc i konsultacje:

Punkt Informacyjny dla Obcokrajowców, ul. Batorego 2/28

tel. 12 312 06 46

poniedziałek: 8.00–15.00

wtorek: 14.00–19.00

środa: 8.00–13.00

czwartek: 14.00–19.00

piątek: 8.00–13.00

sobota: 10.00–14.00 (druga oraz trzecia sobota miesiąca)

niedziela: 10.00–14.00 (trzecia niedziela miesiąca).

info@migrant.krakow.pl

2.1. Otwarty Kraków – punkt informacyjny

W ramach realizacji Programu Otwarty Kraków stworzono dla cudzoziemców Punkt Informacyjny dla Obcokrajowców, który działa przy ul. Batorego 2/28.

Jego zadaniem jest realizacja następujących celów: zwiększenie wiedzy cudzoziemców na temat ich praw i obowiązków oraz kwestii związanych z życiem w mieście, wzrost zaangażowania obywatelskiego cudzoziemców mieszkających w Krakowie oraz ich integracja z mieszkańcami miasta, wzmocnienie działań informacyjno-promocyjnych w obszarze integracji cudzoziemców w Krakowie.

Obsługa odbywa się tu w 4 językach: polskim, angielskim, ukraińskim, rosyjskim, a po uprzednim uzgodnieniu także w innych (hiszpański, arabski).

Punkt oferuje konsultacje:

- prawne,
- psychologiczne,
- edukacyjne,
- z doradcą zawodowym,
- z Państwową Inspekcją Pracy (PIP),
- z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (ZUS).

Konsultanci udzielają również informacji w zakresie:

- przepisów prawa (legalizacji pobytu, zakupu i najmu nieruchomości i innych),
- sposobu funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i dostępu do służby zdrowia,
- dostępu do rynku pracy, podniesienia kwalifikacji zawodowych,
- uzyskania pomocy społecznej, mieszkaniowej i świadczeń socjalnych,
- edukacji dzieci i dorosłych, w tym nauki języka polskiego,
- dostępu do kultury,
- procedur administracyjnych związanych z bieżącym funkcjonowaniem w środowisku lokalnym (np. prawo jazdy, rejestracja samochodu, meldunek, PESEL, ePUAP itp.),
- praw konsumentów.

www.otwarty.krakow.pl
www.facebook.com/OtwartyKrakow
www.facebook.com/PIO.KRK

info@migrant.krakow.pl

tel. 12 312 06 46

poniedziałek: 8.00–15.00

wtorek: 14.00–19.00

środa: 8.00–13.00

czwartek: 14.00–19.00

piątek: 8.00–13.00

sobota: 10.00–14.00 (druga oraz trzecia sobota miesiąca)

niedziela: 10.00–14.00 (trzecia niedziela miesiąca)

Przydatne telefony:

Informacja w sprawach legalizacji pobytu cudzoziemców:

tel. 12 39 21 804, faks 12 422 30 19

Informacja w sprawach pobytu obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin:

tel. 12 39 21 815, faks 12 422 30 19

Informacja w sprawach zaproszeń:

tel. 12 39 21 807, faks 12 422 30 19

Informacja w sprawach wiz:

tel. 12 39 21 579, faks 12 422 30 19

**Informacja w sprawach udzielania zezwoleń
na wykonywanie pracy przez cudzoziemców:**

tel. 12 39 21 579, 12 39 21 837

Godziny obsługi:

poniedziałek: godz. 9.00–17.00

wtorek – piątek: godz. 8.00–15.00

www.muw.pl/default.aspx?page=cudzoziemcy

3. PODŁĄCZENIE ENERGII CIEPLNEJ

Za dostarczanie ciepła do naszych domów i mieszkań odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie (MPEC S.A.). Energia wykorzystywana jest nie tylko do ogrzewania, ale także do przygotowania ciepłej wody użytkowej, klimatyzacji, wentylacji i innych potrzeb technologicznych, jak np. podgrzewanie płyt boisk piłkarskich, basenów itp. Zakres usług MPEC S.A. obejmuje:

- przesyłanie i dystrybucję nośnika ciepła w miejskiej sieci ciepłej,
- produkcję energii cieplnej w 49 kotłowniach, w tym 48 lokalnych i jednej osiedlowej,
- remonty i modernizację istniejących sieci i urządzeń ciepłowniczych,
- budowę sieci ciepłych oraz przyłączanie nowych odbiorców do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- prowadzenie i współdziałanie w inwestycjach na rzecz ekologii i energooszczędnych,
- produkcję kompaktowych węzłów ciepłowniczych dla instalacji centralnego ogrzewania (c.o.), ciepłej wody użytkowej (c.w.u.), wentylacji i klimatyzacji.

MPEC S.A. jest przedsiębiorstwem stosującym nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne. Efektem systematycznie prowadzonej modernizacji miejskiego systemu ciepłowniczego jest sprawna dostawa energii cieplnej dla odbiorców oraz poprawa stanu powietrza w mieście. Świadectwo Przedsiębiorstwa Czystszej Produkcji, certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001,

OHSAS 18001), nagroda Panteon Polskiej Ekologii oraz Światowa Nagroda Klimatyczna dla Miejskich Systemów Energii Ciepłej, przyznawana pod patronatem Międzynarodowej Agencji Energii – wszystkie one świadczą o tym, że działania firmy są skuteczne oraz zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, ograniczającego ingerencję w środowisko naturalne.

Siedziba główna MPEC S.A.

al. Jana Pawła II 188

Dziennik podawczy:

poniedziałek – piątek: godz. 7.00–15.00

tel. 12 646 55 33, faks 12 644 55 10

e-mail: mpec@mpec.krakow.pl

Pogotowie Techniczne

pozostaje do dyspozycji klientów przez całą dobę, świadczy usługi polegające na usuwaniu awarii centralnego ogrzewania, z wyjątkiem awarii instalacji wewnętrznej, za którą odpowiedzialny jest zarządca budynku.

Kontakt: al. Jana Pawła II 188

tel. 993, 12 644 18 72, faks 12 646 54 77

e-mail: mpec@mpec.krakow.pl

Biuro Obsługi Klienta i Sprzedaży

poniedziałek – piątek: godz. 7.30–14.30

tel. 12 646 51 51, 12 646 51 53

e-mail: bok@mpec.krakow.pl

Kto i kiedy rozpoczyna i kończy sezon grzewczy?

Dostawa ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania może być uruchomiona lub zakończona na pisemny wniosek Odbiorcy, który powinien być podpisany przez upoważnioną osobę reprezentującą Odbiorcę oraz złożony do MPEC S.A. Rozpoczęcie i zakończenie sezonu grzewczego zależy przede wszystkim od decyzji odbiorców ciepła.

Jeśli mieszkasz w budynku wielolokalowym i w mieszkaniu jest za zimno

W przypadku stwierdzenia niedogrzenia poszczególnych lokali należy się zwrócić z prośbą o interwencję, wyjaśnienie czy przywrócenie właściwych parametrów do właściciela, administratora lub zarządcy nieruchomości. MPEC S.A. odpowiada za dostarczanie ciepła do budynku, a nie do poszczególnych jego lokali.

Zjawisko niedogrzenia poszczególnych mieszkań może być związane z:

- niewłaściwą pracą instalacji centralnego ogrzewania w budynku (awaria, niewłaściwa regulacja lub niewykonanie takiej po zmianie zamówionej mocy cieplnej),
- zaniżeniem wielkości zamówionej mocy cieplnej w stosunku do rzeczywistych potrzeb.

Co to jest ciepła woda użytkowa (c.w.u.)?

Produkt ten powstaje w wyniku ogrzania zimnej wody wodociągowej ciepłem sieciowym. Wyprodukowane w elektrociepłowni ciepło trafia do sieci ciepłowniczej, a następnie do węzłów cieplnych w budynkach, gdzie jest wykorzystane nie tylko do centralnego ogrzewania, ale może także podgrzewać wodę z wodociągów.

Jak są ustalane ceny za ciepło?

Przedsiębiorstwa energetyczne przygotowują taryfy dla ciepła zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 10 kwietnia – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2019 r., poz. 755, 730) oraz w wydanych w oparciu o tę ustawę przepisach wykonawczych. W zakresie ciepła przepisami tymi jest rozporządzenie Ministra Energii z 22 września 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz.U. z 2017 r., poz. 1988).

Tak przygotowana taryfa składana jest w formie wniosku do Terenowego oddziału Urzędu Regulacji Energetyki (URE). W trakcie postępowania administracyjnego prowadzonego w sprawie zatwierdzenia taryfy Prezes URE dokonuje analizy przedłożonego wniosku, aby sprawdzić, czy opracowana przez przedsiębiorstwo taryfa spełnia wymagania określone w wymienionej wyżej ustawie. Proces zatwierdzania taryfy związany jest ze szczegółową kontrolą kosztów uzasadnionych firmy i weryfikacją kalkulacji nowych cen. URE stoi na straży przestrzegania przepisów,

równoważy interesy stron: firmy ciepłowniczej – odbiorcy, ale przede wszystkim chroni interes odbiorcy, sprawdzając zasadność podwyżek oraz staranność sporządzenia taryfy. Po weryfikacji taryfa zostaje zatwierdzona przez Prezesa URE. Zawiera ona ceny i stawki opłat za ciepło dla poszczególnych zdefiniowanych w niej grup odbiorców i ma charakter bezwzględnie obowiązujący.

Taryfa MPEC S.A. zostaje opublikowana w dzienniku urzędowym województwa małopolskiego. Jest również udostępniana odbiorcom w Biurze Obsługi Klienta (BOK) oraz na stronie internetowej:

www.mpec.krakow.pl

Ciepło przez cały rok

Usługa ta oparta jest na automatyce pogodowej, tj. systemie urządzeń zainstalowanych w węzłach cieplnych, które sterują dostawami ciepła w zależności od temperatury panującej na zewnątrz budynku. Gdy temperatura spada poniżej określonego poziomu, węzeł włącza się i uruchamia dopływ ciepła do budynku. Analogicznie, kiedy temperatura wzrasta, dopływ ciepła zostaje automatycznie wstrzymany.

Temperaturę graniczną, która warunkuje uruchomienie dostaw ciepła, zawsze określa klient – w zależności od swoich preferencji i potrzeb.

Zalety

Zapewnienie komfortu cieplnego w mieszkaniu przez cały rok znacząco wpływa na stan techniczny budynku, a przede wszystkim zdrowie jego mieszkańców. Chroni przed niebezpiecznymi dla zdrowia i konstrukcji budynku grzybami na ścianach wewnętrznych oraz elewacjach. Dogrzane mieszkanie pozwala uniknąć przeziębień, to również większe bezpieczeństwo i mniejsze koszty. Dzięki automatycznej dostawie ciepła nie potrzeba inwestować w dodatkowe rozwiązania grzewcze, takie jak grzejniki elektryczne.

Koszty

Uruchomienie usługi jest bezpłatne. Opłaty są naliczane za faktycznie dostarczone ciepło. Oznacza to, że w przypadku wysokich temperatur klient nie poniesie żadnych dodatkowych kosztów.

Kto może skorzystać z usługi?

Jest ona dostępna dla mieszkańców budynków wielorodzinnych korzystających z ciepła sieciowego oraz ciepłej wody użytkowej.

Jeżeli jesteś zainteresowany korzystaniem z usługi Ciepło przez cały rok i mieszkasz w budynku wielorodzinnym, zgłoś tę potrzebę do zarządcy/administradora budynku, który skontaktuje się z MPEC S.A., aby ustalić warunki współpracy.

4. PRZYŁĄCZENIE NIERUCHOMOŚCI DO SIECI WODOCIĄGOWEJ I/LUB KANALIZACYJNEJ

Przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, będącej w posiadaniu Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie, wymaga kilku etapów:

Złożenie wniosku o wydanie informacji technicznej

Osoba posiadająca nieruchomość zlokalizowaną na terenie Gminy Miejskiej Kraków, która zainteresowana jest jej przyłączeniem do sieci wodociągowej i/lub sieci kanalizacyjnej, winna wystąpić do MPWiK S.A. w Krakowie z wnioskiem o wydanie informacji technicznej o możliwości doprowadzenia wody i odprowadzenia ścieków (formularz DRUK NR ITT-1).

MPWiK S.A. wydaje informacje techniczne w terminie 20 dni roboczych od daty złożenia kompletnego wniosku, a w przypadkach wymagających szczegółowego rozeznania termin może zostać wydłużony do 30 dni roboczych.

Informacja i składanie wniosków:

ul. Senatorska 9, pok. 5
tel. 12 42 42 315

W przypadku gdy parametry i lokalizacja istniejących lub projektowanych sieci są wystarczające dla przyłączenia nieruchomości (tzn. nie zachodzi konieczność budowy/przebudowy sieci) – co winno wynikać z treści wydanej informacji technicznej – kolejnym etapem jest opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie przyłączy i wystąpienie z wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci.

Opracowanie dokumentacji projektowej i wniosek o wydanie warunków przyłączenia do nieruchomości

Na podstawie wydanej informacji technicznej o możliwości doprowadzenia wody i odprowadzenia ścieków osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci, która dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości, zleca uprawnionemu projektantowi branży sanitarnej opracowanie dokumentacji projektowej.

Winna ona zostać wykonana zgodnie z wytycznymi eksploatacyjnymi w zakresie projektowania, realizacji i odbiorów urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. MPWiK S.A. wydaje warunki przyłączenia nieruchomości do sieci (wraz z zapewnieniem dostawy wody i/lub odbioru ścieków) na wniosek osoby ubiegającej się o ich wydanie oraz na podstawie załączonej do wniosku dokumentacji projektowej.

W przypadku gdy w imieniu osoby ubiegającej się o wydanie wyżej wymienionych warunków działa pełnomocnik, do wniosku winno zostać załączone stosowne pełnomocnictwo.

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci składamy na formularzu ITT-3.

Do wniosku należy załączyć:

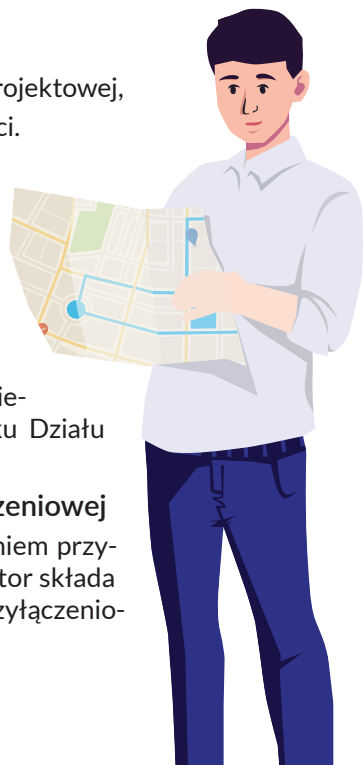
- minimum dwa egzemplarze dokumentacji projektowej,
- tytuł prawny do korzystania z nieruchomości.

MPWiK S.A. wydaje warunki przyłączenia nieruchomości do sieci w terminie 20 dni roboczych od daty złożenia kompletnego wniosku, a w przypadkach wymagających szczegółowego rozeznania, termin może zostać wydłużony do 30 dni roboczych.

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci należy złożyć na Stanowisku Działu Technicznego, Kraków, ul. Senatorska 9, pokój 5.

Złożenie wniosku o zawarcie umowy przyłączeniowej

Przed rozpoczęciem robót związanych z wykonaniem przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego inwestor składa do MPWiK S.A. wniosek o zawarcie umowy przyłączeniowej na formularzu F4-3-2.

Do wniosku należy dołączyć:

- plan sytuacyjny przyłącza na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub pozwolenie na budowę lub zgłoszenie zamiaru wykonania przyłącza,
- kserokopię odpisu protokołu narady koordynacyjnej, dotyczącej uzgodnienia sytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu (wraz z załącznikiem graficznym),
- kserokopię uprawnień budowlanych wykonawcy lub informację, że uprawnienia są złożone w MPWiK S.A.,
- dokument potwierdzający tytuł prawny do korzystania z nieruchomości,
- pisemne zgody właścicieli nieruchomości, zarządcy dróg na wejście w teren celem wykonania przyłącza,
- wniosek o zawarcie umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (F 3-5-1),
- wypis z Krajowego Rejestru Sądowego lub zaświadczenie o działalności gospodarczej,
- dwa egzemplarze umowy przyłączeniowej (formularz F4-3-7).

Informacja i składanie wniosków:

ul. Senatorska 9, stanowisko nr 4
tel. 12 42 42 412

W odpowiedzi na wniosek o zawarcie umowy przyłączeniowej MPWiK S.A. przydziela inspektora, który będzie pełnił nadzór nad wykonaniem przyłącza. Odpowiedź wraz z jednym egzemplarzem umowy przyłączeniowej wysyłana jest do osoby ubiegającej się o przyłączenie do sieci.

Przed rozpoczęciem robót należy skontaktować się z wyznaczonym inspektorem MPWiK S.A., aby omówić warunki wykonania przyłącza.

Szczegółowe warunki wykonania przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych podane są w formularzu F4-3-1, a także wytycznych.

Po zakończeniu robót oraz dostarczeniu dokumentacji powykonawczej i inwentaryzacji geodezyjnej przyłącza sporządzany jest protokół odbioru.

Po podpisaniu protokołu odbioru przygotowywana jest umowa o zaopatrzenie w wodę i/lub odprowadzanie ścieków. Po jej zawarciu ustala się termin montażu wodomierza.

MPWiK S.A. wystawia fakturę zgodnie z taryfą dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w Gminie Miejskiej Kraków obowiązującą w danym roku.

Podpisanie umowy i montaż urządzenia

Na podstawie zgromadzonych dokumentów oraz wniosku inwestora MPWiK S.A. w Krakowie sporządza dwa egzemplarze umowy o zaopatrzenie w wodę i/lub odprowadzanie ścieków, które należy podpisać osobiście w Centrum Obsługi Mieszkańców. Po podpisaniu ww. umowy uzgadniany jest termin montażu wodomierza przez MPWiK S.A.

Montaż urządzenia możliwy jest jedynie w obecności inwestora lub osoby przez niego upoważnionej. Na potwierdzenie wstawienia wodomierza inwestor otrzymuje protokół montażu, który stanowi podstawę do rozpoczęcia naliczania opłat z tytułu zużycia wody i/lub odprowadzania ścieków zgodnie ze wskazaniem wodomierza.

Dodatkowe informacje, formularze wniosków i elektroniczne wersje Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków oraz Wytycznych eksploatacyjnych w zakresie projektowania, realizacji i odbiorów urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych dostępne są na stronie:
www.wodociagi.krakow.pl (zakładka: Strefa klienta)

5. ZARZĄDZANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

Zarządcą Zintegrowanego Systemu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi w Gminie Miejskiej Kraków jest Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Krakowie.

W ramach Zintegrowanego Systemu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi MPO Sp. z o.o. organizuje odbiór od mieszkańców odpadów komunalnych (zajmują się tym wyłonione w przetargu firmy) oraz zarządza instalacjami do ich przetwarzania. Dziś system ten uchodzi za jeden z najlepiej zorganizowanych spośród innych funkcjonujących w dużych miastach w Polsce. Przez ekspertów uznawany jest wręcz za modelowy.

Co mieszkaniec powinien wiedzieć?

Każdy właściciel nieruchomości w Krakowie bądź podmiot nią zarządzający w imieniu właściciela ma obowiązek złożyć na poniższy adres w Urzędzie Miasta deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

i

Wydział Podatków i Opłat Urzędu Miasta Krakowa,
ul. Nowohucka 1D.

Deklaracje można także składać w Punktach Obsługi
Podatnika Urzędu Miasta Krakowa
(al. Powstania Warszawskiego 10,
os. Zgody 2, ul. Wielicka 28a)

lub wysyłać na adres: www.deklaracje.mpo.krakow.pl,
lub na adres Internetowego Biura Obsługi Płatnika (IBOP):
www.ibop.mpo.krakow.pl

Dzięki danym z deklaracji gmina wie, ile odpadów będzie powstawać w danej nieruchomości (deklarację można później korygować). Właściciel musi też samodzielnie wyposażyć swoją nieruchomość w pojemniki na odpady – może je kupić i mieć własne lub wydzierżawić od firmy oferującej takie usługi.

Jak segregować odpady?

Od 1 kwietnia 2019 roku selektywne zbieranie odpadów komunalnych powinno odbywać się według następujących zasad.

Żółty pojemnik (lub worek): Metale i tworzywa sztuczne – plastikowe butelki i opakowania po żywności, plastikowe worki, reklamówki, opakowania po środkach czystości, opakowania wielomateriałowe (np. kartony po napojach), metalowe puszki, drobny złom żelazny, styropian (niebudowlany).

Niebieski pojemnik (lub worek): Papier – niezatłuszczone opakowania z papieru, kartonu, torby i worki papierowe, gazety i czasopisma, katalogi i ulotki, papier biurowy, zeszyty i książki, papier pakowy.

Zielony pojemnik (lub worek): Szkło – szklane butelki i słoiki po napojach i żywności, szklane opakowania po kosmetykach (jeżeli nie są wykonane z trwale połączonych kilku surowców).

Braźowy pojemnik (lub worek): Bio – odpadki warzywne i owocowe (obierki itp.), resztki jedzenia (bez mięsa i kości), fusy po kawie i herbacie.

Czarny/szary pojemnik: Odpady zmieszane – zatłuszczony papier, zabrudzone folie, zużyte ręczniki i papierowe chusteczki, papier lakierowany i powleczony folią, artykuły higieniczne (np. pieluchy), szkło stołowe, ceramika, porcelana, kryształ, szkło żaroodporne, lustra, mięso, kości i ości.

Odpady budowlane i rozbiórkowe oraz inne problemowe odpady, których nie można umieszczać w pojemnikach, mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków mogą nieodpłatnie oddawać do Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych („Lamusownia”, ul. Nowohucka 1, Punkt Gromadzenia Odpadów Wielkogabarytowych, ul. Krzemieniecka 40).

Zakres usług dostępnych dla mieszkańców Krakowa w ramach Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami jest dużo większy niż w innych gminach, ponieważ mieszkańcy, oprócz standardowego odbioru odpadów sprzed domów, mogą korzystać z szeregu programów, dzięki którym w ramach opłaty za transport i zagospodarowanie odpadów (czyli bez żadnych dodatkowych kosztów) można oddawać więcej frakcji i rodzajów odpadów.

Program odbioru odpadów zielonych – jedyny w Polsce realizowany na tak szeroką skalę program (każdego roku od kwietnia do grudnia) odbioru zielonych odpadów sprzed domu raz w tygodniu (według harmonogramu).

Elektrobrygada na telefon – odbiór elektroodpadów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (zgłoszenia przez infolinię).

Odbiór odpadów wielkogabarytowych (według harmonogramu).

Program odbioru i zagospodarowania tekstyliów „100% korzyści” – realizowany wspólnie z Polskim Czerwonym Krzyżem (zgłoszenia przez infolinię).

Kino za baterie – zbiórka zużytych baterii w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych w zamian za bilety do kina dla zgłoszonych grup.

Krakowskie EKO-PUDEŁKA to specjalne pojemniki ustawione przy niektórych centrach handlowych w Krakowie, do których można wyrzucić żarówki, baterie, drobną elektronikę i płyty CD. W specjalnych samochodach, które dwa razy w miesiącu dyżurują obok EKO-PUDEŁEK, są zbierane także zużyte leki, strzykawki i ampułkostrzykawki.

MPO Kraków

ul. Nowohucka 1
tel. 12 646 22 02, infolinia: 801 084 084
www.mpo.krakow.pl
e-mail: mpo@mpo.krakow.pl

Dyspozytornia Główna MPO

tel. 12 646 23 61
e-mail: interwencje24h@mpo.krakow.pl

Wydział Podatków i Opłat Urzędu Miasta Krakowa

ul. Nowohucka 1
tel. 12 616 97 43, 12 616 97
(z końcówkami: 32–39, 41–42, 75, 79) – deklaracje i decyzje
tel. 12 616 96 85, 12 616 96
(z końcówkami: 86, 89, 90, 92, 94, 95, 97, 98) – opłaty
tel. 12 616 9 (plus ostatnie dwie cyfry z zakresu: 17–23) – opłaty

Nadzór nad funkcjonującym w Gminie Miejskiej Kraków Zintegrowanym Systemem Gospodarowania Odpadami Komunalnymi pełni Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Krakowa:

tel. 12 616 88 18

6. UTRZYMANIE CZYSTOŚCI I PORZĄDKU

Odpowiedzialnym za utrzymanie czystości i porządku w Gminie Miejskiej Kraków jest Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. (na podstawie Uchwały Nr LII/697/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 lipca 2012 roku w sprawie powierzenia Miejskiemu Przedsiębiorstwu Oczyszczania Sp. z o.o. w Krakowie obowiązkowego zadania własnego gminy utrzymania czystości i porządku na terytorium Gminy Miejskiej Kraków).

W zakresie utrzymania czystości i porządku MPO Sp. z o.o. realizuje zadania w znacznej mierze samodzielnie, korzystając również z oferty specjalistycznych firm. Oczyszczanie miasta polega w szczególności na mechanicznym i ręcznym zmiataniu, zmywaniu i czyszczeniu ulic, chodników i ścieżek rowerowych, a zimą również ich odśnieżaniu i utrzymaniu w dobrych warunkach. Ponadto w ramach utrzymania czystości i porządku realizowane jest opróżnianie pojemników na odpady w przestrzeni publicznej oraz inne działania.

Co mieszkaniec powinien wiedzieć?

Prawa i obowiązki właścicieli nieruchomości, np. w zakresie uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości czy mycia i napraw pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi, zostały określone w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków (www.bip.krakow.pl).

Informacje na temat organizowanego przez MPO Sp. z o.o. utrzymania czystości i porządku w Gminie Miejskiej Kraków, w tym harmonogramy realizacji usług oczyszczania, są dostępne pod adresem:

www.mpo.krakow.pl/pozimowe-oczyszczanie-miasta

MPO Kraków, ul. Nowohucka 1

tel. 12 646 22 02

www.mpo.krakow.pl, e-mail: mpo@mpo.krakow.pl

7. MIASTO W RĘKACH MIESZKAŃCÓW

Partycypacja społeczna to proces, w trakcie którego obywatele uzyskują wpływ, a pośrednio i kontrolę nad decyzjami władz publicznych, gdy mają one bezpośredni lub pośredni wpływ na ich własne interesy. Obywatele, uzyskując wpływ na kształt regulacji na wczesnym etapie jej tworzenia, z większym prawdopodobieństwem zaangażują się w jej wykonanie. Partycypację społeczną cechuje aktywne komunikowanie się mieszkańców z władzami gminy oraz obustronna współpraca. Jej celem jest angażowanie obywateli w każdą decyzję podejmowaną przez władze. Oto jej formy:

- **Budżet Obywatelski** pozwala mieszkańcom decydować o przeznaczeniu części budżetu miasta. Mieszkańcy najlepiej znają swoje potrzeby, a Budżet Obywatelski jako narzędzie służące ich zaspokajaniu wspiera budowanie lokalnego kapitału społecznego i poszukiwanie innowacji.

To również znakomite narzędzie edukacji o samorządności, element konkretnej filozofii funkcjonowania samorządu – wspólnoty władz i mieszkańców danej jednostki terytorialnej, współdziałających na rzecz jej rozwoju.

Do tej pory w Krakowie odbyło się pięć edycji Budżetu Obywatelskiego. Do realizacji przewidziano ponad 450 projektów wybranych przez mieszkańców, za łączną kwotę ponad 50 mln zł. W 2019 roku uaktualniono Regulamin Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa. Teraz każdy mieszkaniec Krakowa może składać wnioski oraz głosować na wybrane projekty dzielnicowe oraz ogólnomiejskie.

Więcej informacji na:

www.budzet.krakow.pl

Facebook: Budżet Obywatelski Miasta Krakowa

- **Inicjatywa Lokalna** to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej. Wniosek w sprawie Inicjatywy Lokalnej mogą złożyć:
 - mieszkańcy – minimum 2 osoby,
 - mieszkańcy za pośrednictwem organizacji pozarządowych

(fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych), które mają siedzibę na terenie Gminy, za wyjątkiem spółdzielni socjalnych.

Wniosek o realizację zadania publicznego w ramach Inicjatywy Lokalnej można złożyć w dowolnym momencie, pobierając go ze strony:
www.dialogspoleczny.krakow.pl
(zakładka: Inicjatywa Lokalna)

Wniosek może dotyczyć takich działań, jak:

- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- działalność charytatywna,
- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwijanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego,
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- promocja i organizacja wolontariatu,
- nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie,
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa,
- ekologia i ochrona zwierząt oraz dziedzictwa przyrodniczego,
- porządek i bezpieczeństwo publiczne,
- rewitalizacja.

Wniosek o realizację inicjatywy lokalnej jest rozpatrywany w trybie określonym przez Kodeks postępowania administracyjnego. Oznacza to, że odpowiedź na wniosek osoba powinna otrzymać nie później niż w ciągu 30 dni od jego wpłynięcia do urzędu (w sprawach skomplikowanych do 60 dni).

Ocena wniosków odbywa się na podstawie dwóch kryteriów:

1. celowości – określenie znaczenia projektu dla społeczności lokalnej,
2. wkładu pracy społecznej w realizację zadania – może to być praca społeczna, świadczenia pieniężne lub rzeczowe. Urząd nie przekazuje

mieszkańcom dotacji na inicjatywę lokalną. Wspiera ją w sposób organizacyjny lub rzeczowy, np. poprzez zakup usług i/lub materiałów niezbędnych do jej realizacji. Mieszkańcy mogą otrzymać od Urzędu na czas trwania umowy rzeczy konieczne do wykonania inicjatywy.

www.dialogspoleczny.krakow.pl (zakładka: Inicjatywa Lokalna)

- **Konsultacje Społeczne** to kolejna forma dialogu mieszkańców i organizacji pozarządowych z władzami miasta. Ich celem jest zaangażowanie mieszkańców w rozwój miasta, kształtują też postawę współodpowiedzialności za podejmowane decyzje, rodzą współpracę międzysektorową pomiędzy organizacjami pozarządowymi a miastem oraz zapewniają mieszkańcom uczestnictwo w procesie podejmowania rozstrzygnięć bezpośrednio wpływających na sposób i jakość ich życia.

W 2018 roku podjęto nową uchwałę o konsultacjach społecznych. Akcent położono w niej na transparentną i precyzyjną komunikację, bezpośredni udział mieszkańców w procesie konsultacji oraz budowanie realnego dialogu.

www.dialoguj.pl
Facebook (Miejskie Centrum Dialogu)

Centrum Obywatelskie to przyjazna przestrzeń dla:

- organizacji pozarządowych,
- grup nieformalnych,
- liderów lokalnych,
- mieszkańców.

Oferuje:

- szerokie spektrum szkoleń i doradztwa,
- debaty obywatelskie na aktualne tematy lokalne,
- panele i spotkania tematyczne.

Jego cele, to:

- wsparcie rozwoju działalności społecznej i obywatelskiej w Krakowie,
- wzmocnienie współpracy wewnątrz- i międzysektorowej w zakresie działań na rzecz mieszkańców.

W praktyce jest to miejsce, gdzie nieodpłatnie można użytkować przestrzeń na spotkania swojej inicjatywy/grupy, organizować wykłady, pokazy filmów, warsztaty itp.

Centrum Obywatelskie, ul. Reymonta 2
(budynek Stadionu Miejskiego im. Henryka Reymana)
I piętro, pok. 39
tel. 669 528 381, e-mail: centrum@krafos.pl
www.co.krakow.pl

Opieka i edukacja naszych dzieci

Jakość edukacji na każdym etapie życia dziecka ma istotne znaczenie dla jego rozwoju. Miasto Kraków, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, powiększa ofertę edukacyjną i stara się, aby była ona jak najbardziej atrakcyjna.

W tym rozdziale informujemy o:

- lokalizacjach żłobków i przedszkoli oraz przewidzianych opłatach,
- zadaniach dziennego opiekuna dziecka,
- ofercie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych,
- propozycjach studiów (dienne czy zaoczne),
- możliwościach edukacji, jakie stwarza miasto dla dzieci z niepełnosprawnością.

1. INFORMACJA O EDUKACJI W KRAKOWIE

Gmina Miejska Kraków dba o najmłodszych mieszkańców miasta, powiększając liczbę żłobków i przedszkoli. Podnosi też komfort warunków nauczania uczniów w szkołach i innych placówkach dydaktycznych – uczniowie uczą się w nowoczesnych klasach, korzystają z szerokiej oferty sportowej, a także z innowacyjnych programów i rozwiązań dających możliwość osiągnięcia najwyższych wyników.

Niezbędnym wsparciem objęto uczniów potrzebujących specjalnych warunków kształcenia. Mogą oni liczyć na wsparcie ekspertów z poradni psychologiczno-pedagogicznych, a także rozwijać swoje pasje podczas zajęć pozalekcyjnych w 11 młodzieżowych domach kultury.

www.bip.krakow.pl

(zakładka: Rozwój Miasta, Polityki, Edukacja)

www.naszeszkoly.krakow.pl

www.portaledukacyjny.krakow.pl

Wydział Edukacji UMK, ul. Stachowicza 18

tel. 12 616 52 00

e-mail: ek.umk@um.krakow.pl

2. ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE

Zapisy do żłobków i klubów dziecięcych odbywają się przez cały rok. Jeśli rodzice chcą zapisać dziecko do żłobka gminnego, muszą mieszkać w Krakowie. W przypadku żłobków i klubów innych niż gminne nie ma takiego wymogu. Żłobek może świadczyć opiekę nad dziećmi od ukończenia przez nie 20. tygodnia życia do 3 lat. Klub dziecięcy przyjmuje dzieci od roku do 3 lat.

2.1. Jak zapisać dziecko do żłobka?

1. Wybieramy odpowiadającą nam placówkę (te wpisane do rejestru działają legalnie, a to daje gwarancję zatrudnienia wykwalifikowa-

nego personelu opiekuńczego i spełniania niezbędnych wymogów przeciwpożarowych oraz sanitarno-epidemiologicznych).

2. Dzwonimy do wybranej przez nas placówki, aby potwierdzić możliwość przyjęcia naszego dziecka.
3. Przechodzimy przez okres adaptacyjny. (Możemy zapoznać się z pracą wybranej placówki oraz sprawdzić, czy nasze dziecko przystosuje się do panujących tam warunków.)

Podejmujemy decyzję rozważnie. Nie zrażamy się – czasem będziemy musieli sprawdzić kilka placówek, zanim znajdziemy najbardziej odpowiednią.

Wykaz żłobków gminnych s. 212
 Wykaz żłobków prowadzonych na zlecenie gminy s. 212
 Wykaz żłobków i klubów dziecięcych inne niż gminne
 s. 212–218

Rejestr żłobków i klubów dziecięcych, dane teleadresowe oraz informacje o godzinach pracy i wysokości opłat za opiekę i wyżywienie można znaleźć pod adresem:
www.empatia.mpips.gov.pl

Szczegółowe informacje o żłobkach i klubach dziecięcych działających na terenie Krakowa można uzyskać:
Urząd Miasta Krakowa,
 Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
 ul. Dekerta 24
 tel. 12 616 92 84, 12 616 94 87, 12 616 97 97

2.2. KOSZTY OPIEKI W ŻŁOBKACH I KLUBACH DZIECIĘCYCH

Żłobki gminne – opłaty ponoszone przez rodzica wynoszą: 199 zł (koszt opieki) i do 150 zł (koszt wyżywienia).

Z opłaty za sprawowanie opieki nad dzieckiem zwolnieni są:

- posiadacze Krakowskiej Karty Rodzinnej oraz Krakowskiej Karty Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem (oni mają też pierwszeństwo w przyjęciu do żłobka),

- rodzice, których dwoje lub więcej dzieci równocześnie korzysta z opieki tego samego żłobka (częściowo),
- rodzice, których dochód nie przekracza 180% dochodu uprawniającego do korzystania ze świadczeń pieniężnych określonych w przepisach o pomocy społecznej (kryterium dochodowe); opłata zostaje zmniejszona o 100 zł za każde dziecko.

W żłobkach prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków opłaty ponoszone przez rodzica wynoszą: 199 zł (koszt opieki) i 150 zł (koszt wyżywienia).

Pierwszeństwo w przyjęciu do żłobka mają posiadacze Krakowskiej Karty Rodzinnej oraz Krakowskiej Karty Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem.

Inne niż gminne żłobki i kluby dziecięce – opłaty ponoszone przez rodzica przy zapewnieniu 10-godzinnej opieki we wszystkie dni tygodnia wynoszą średnio ok. 1350 zł.

W roku 2019 podmioty prowadzące żłobki, kluby dziecięce lub zatrudniające dziennych opiekunów (wszystkie, które na końcu 2018 roku złożyły odpowiednie wnioski) otrzymują z Gminy Miejskiej Kraków dotacje do kosztów opieki nad dziećmi. Zgodnie z umową podpisaną z Gminą prowadzący placówki zobowiązani są do pomniejszenia wysokości comiesięcznych opłat (tzw. czesnego) ponoszonych przez rodziców lub opiekunów prawnych dziecka o kwotę uzyskanej od gminy dotacji wyliczonej według wzoru:

liczba godzin zapewnienia opieki dziecku w danym miesiącu (liczona na podstawie zawartej z rodzicami lub opiekunami prawnymi umowy) x 1,70 zł.

Opłata ponoszona przez rodzica ulega zatem obniżeniu o kwotę ok. 357 zł miesięcznie (przy założeniu, że dziecko ma zapewnianą opiekę w ciągu dnia przez 10 godz.). Dotacja (dofinansowanie) dotyczy wszystkich dzieci objętych opieką żłobków, klubów dziecięcych lub dziennych opiekunów zamieszkałych na terenie miasta Krakowa.

Dodatkowo od roku 2018 Gmina Miejska Kraków udziela dotacji (dofinansowania) do każdego dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności, zamieszkałego na terenie miasta Krakowa objętego opieką na poziomie 2,40 zł (za godzinę opieki). Średnio przy 21 dniach roboczych i 10 godzi-

nach opieki jest to 504 zł miesięcznie. Dofinansowanie przeznaczone jest dla podmiotu prowadzącego żłobek/klub dziecięcy na pokrycie dodatkowych kosztów związanych z objęciem opieką dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności.

2.3. DZIENNY OPIEKUN

Od 1 stycznia 2018 roku w związku ze zmianą ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą zatrudniać dziennych opiekunów. Jest to osoba fizyczna zatrudniana przez gminy oraz osoby prawne (spółki, stowarzyszenia, fundacje) i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (np. żłobki gminne). Osoba taka może prowadzić jednoosobową działalność gospodarczą.

Dzienny opiekun może sprawować opiekę nad maksymalnie pięciorgiem dzieci w wieku od ukończenia 20. tygodnia życia do 3 lat. W przypadku gdy w grupie znajdzie się dziecko, które nie ukończyło 1. roku życia bądź wymaga szczególnej opieki albo jest niepełnosprawne, opiekun może zajmować się tylko trojgiem dzieci. Za zgodą wszystkich rodziców dzienny opiekun może sprawować opiekę maksymalnie nad ośmiorgiem dzieci, a w przypadku gdy w grupie znajduje się dziecko, które nie ukończyło 1. roku życia, jest niepełnosprawne lub wymaga szczególnej opieki, maksymalnie nad pięciorgiem dzieci – jeżeli co najmniej jedno z rodziców będzie sprawowało opiekę nad dziećmi wraz z dziennym opiekunem.

Dzienny opiekun sprawuje opiekę nad dziećmi we własnym lokalu lub w lokalu podmiotu, który zatrudnia dziennego opiekuna. Wybierajmy opiekunów znajdujących się wykazie, gdyż tylko oni działają legalnie, posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz spełniają niezbędne wymogi formalne. Zasady udzielenia przez gminę dotacji do opieki wykonywanej przez dziennego opiekuna są takie same jak te dotyczące żłobków i klubów dziecięcych (opisane wyżej).

Wykaz dziennych opiekunów s. 219

Wykaz dziennych opiekunów, aktualne dane teled adresowe oraz dane o godzinach pracy i wysokości opłat za opiekę i wyżywienie u dziennych opiekunów można znaleźć pod adresem:
<http://empatia.mpips.gov.pl>

Szczegółowe informacje o dziennych opiekunach działających na terenie Krakowa można uzyskać:

**Urząd Miasta Krakowa,
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia**

ul. Dekerta 24

tel. 12 616 92 84, 12 616 94 87, 12 616 97 97

2.4. Refundacja (zwrot) kosztów opieki nad dzieckiem

Refundacja przysługuje:

- osobie bezrobotnej posiadającej co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 7. roku życia,
- osobie bezrobotnej pełniącej opiekę nad osobą zależną, po udokumentowaniu poniesionych kosztów, jeżeli:
podejmie zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, zostanie skierowana na staż, przygotowanie zawodowe dorosłych lub szkolenie, pod warunkiem osiągania z tego tytułu miesięcznie przychodów nieprzekraczających minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej refundacja przysługuje na okres do 6 miesięcy, w przypadku skierowania na staż, przygotowanie zawodowe dorosłych lub szkolenie – na okres odbywania stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub szkolenia.

Grodzki Urząd Pracy, ul. Wąwozowa 34
tel. 12 686 80 00 (centrala), 12 68 68 (122–123)
(punkt informacyjny)

www.gupkrakow.pl, www.bip.krakow.pl/?bip_id=28

3. PRZEDSZKOLA

3.1. Przedszkola samorządowe i niesamorządowe

Przedszkola samorządowe to te, które są prowadzone przez jednostkę samorządu terytorialnego (gminę) i mogą być wyłącznie publiczne.

Do przedszkoli publicznych w pierwszej kolejności przyjmowane są dzieci mieszkające na terenie miasta. Do przedszkoli samorządowych mogą uczęszczać dzieci w wieku od 3 do 6 lat, a w uzasadnionych przypadkach te, które ukończyły 2,5 roku.

W ostatnich latach, dzięki budowie nowych budynków oraz adaptacji pomieszczeń do tej pory niewykorzystywanych na potrzeby przedszkoli, z roku na rok zwiększa się liczba miejsc w samorządowych placówkach w całym Krakowie.

Na terenie Krakowa funkcjonują też przedszkola niesamorządowe. Są to:

- publiczne przedszkola (zasady odpłatności takie same jak w przedszkolach samorządowych),
- niepubliczne przedszkola i punkty przedszkolne (samodzielnie określają warunki odpłatności za korzystanie z ich usług).

Rodziny objęte programem Krakowska Karta Rodzinna 3+ lub programem Kraków dla Rodziny „N” mogą korzystać z ulgowej stawki odpłatności za korzystanie z usług samorządowego przedszkola. Wynosi ona zaledwie 50 gr za każdą godzinę (powyżej pięciu godzin bezpłatnych).

Rodziny objęte jednocześnie programem Krakowska Karta Rodzinna 3+ oraz Kraków dla Rodziny „N” mogą bezpłatnie korzystać z usług samorządowego przedszkola.

Uczniowie z określonym typem niepełnosprawności mogą liczyć na bezpłatny transport lub zwrot kosztów dowozu do szkół/placówek. Niepełnosprawne dzieci 5- i 6-letnie mają bezpłatny transport lub zwrot kosztów dowozu do przedszkoli. W marcu 2019 roku Rada Miasta Krakowa podjęła decyzję, dzięki której z bezpłatnego transportu mogą korzystać także 3- i 4-latki.

Informacje o możliwości składania wniosków:
Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa.

www.bip.krakow.pl

Wykaz placówek edukacyjnych dostępny na:

www.portaledukacyjny.krakow.pl

www.naszszkoly.krakow.pl

3.2. Przedszkola specjalne

Kształceniem specjalnym objęte są dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami oraz niedostosowane społecznie, w przypadku których konieczne jest stosowanie specjalnej organizacji nauki oraz metod pracy. Ich nauczanie jest prowadzone zarówno w szkołach ogólnodostępnych, jak i w szkołach/oddziałach integracyjnych lub specjalnych czy też ośrodkach.

Wśród nich są też przedszkola specjalne, do których uczęszczają dzieci:

- niesłyszące lub słabosłyszące,
- niewidome lub słabowidzące,
- z niepełnosprawnością ruchową (w tym z afazją) lub intelektualną (w stopniu umiarkowanym lub znacznym),
- z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera),
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

W krakowskich przedszkolach specjalnych pracuje się w oparciu o sprawdzone metody pracy, które pobudzają zmysły kształcące komunikację, wspierają rozwój ruchowy i intelektualny dzieci, a także – co niezwykle ważne – rozwijają ich samodzielność.

Krakowskie placówki organizują przedszkolakom i uczniom objętym kształceniem specjalnym odpowiednie warunki do nauki, dostosowane zarówno do poziomu, jak i potrzeb rozwojowych dzieci. Do tego celu wykorzystuje się nowoczesny sprzęt specjalistyczny, a także gabinety do zajęć indywidualnych. Wśród nich są takie pomieszczenia, jak: sala doświadczania świata, sale gimnastyczne i relaksacyjne, gabinet Montessori, kącik muzykoterapeutyczny, a także nowoczesne gabinety logopedyczne i psychologiczne.

www.bip.krakow.pl,

zakładka: Rozwój Miasta - polityki - edukacja

4. CZAS DO SZKOŁY – OFERTA EDUKACYJNA

Wykaz samorządowych szkół, informacje o ich ofercie oraz szczegółowe zasady rekrutacji można znaleźć na stronie: www.portaledukacyjny.krakow.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.krakow.pl.

Zachęcamy również do skorzystania z wyszukiwarki znajdującej się na stronie www.naszyszkoły.krakow.pl, gdzie szkoły prezentują swoją ofertę.

4.1. Szkoły podstawowe

Przed podjęciem nauki w szkole podstawowej dzieci są poddawane tzw. diagnozie przedszkolnej, która sprawdza ich gotowość do podjęcia tego kroku. To specjalistyczne badanie służy określeniu rozwoju dziecka w różnych jego aspektach: fizycznym, emocjonalnym i intelektualnym. Wykrycie ewentualnych nieprawidłowości pozwala na szybkie działanie, które zapewni pokonanie tych trudności. W tej kwestii rodzice mogą liczyć na wsparcie krakowskich poradni psychologiczno-pedagogicznych i specjalistycznych. Niezbędną pomoc można uzyskać również w szkołach podstawowych przed rozpoczęciem nauki.

Obwody szkół

Uczniowie mieszkający w obwodzie konkretnej szkoły są przyjmowani do niej w pierwszej kolejności, natomiast uczniowie spoza rejonu są przyjmowani po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego i w miarę wolnych miejsc. Rekrutacja w Krakowie odbywa się elektronicznie.

www.portaledukacyjny.krakow.pl

4.2. Szkoły ponadpodstawowe

W Krakowie można skorzystać z bardzo bogatej oferty kształcenia na poziomie ponadpodstawowym. Do dyspozycji uczniów są licea ogólnokształcące (dla młodzieży i dla dorosłych), technika, szkoły branżowe I stopnia i szkoły policealne.

Rekrutacja do klas pierwszych szkół samorządowych oraz niektórych niesamorządowych jest prowadzona z wykorzystaniem systemu informatycznego www.e-omikron.pl. Kandydaci wprowadzają do systemu elektroniczną wersję wniosku o przyjęcie do szkoły, mając przy tym możliwość wyboru wielu klas we wszystkich szkołach prowadzących rekrutację. Następnie wersję papierową podania, podpisaną przez rodziców lub prawnych opiekunów, składają w szkole wskazanej na pierwszym miejscu (tzw. pierwszego wyboru).

Najważniejsze informacje o szkołach ponadpodstawowych, a także dokładne zasady rekrutacji i jej terminy można znaleźć na stronach: www.portaledukacyjny.krakow.pl, www.naszyszkoły.krakow.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

4.3. Szkoły specjalne

Do szkół specjalnych, podobnie jak do przedszkoli, uczęszczają dzieci:

- niestyszące lub słabostyszące,
- niewidome lub słabowidzące,
- z niepełnosprawnością ruchową (w tym z afazją) lub intelektualną (w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym),
- z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera),
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Uczniowie objęci szkolnictwem specjalnym mogą korzystać także z szerokiej oferty krakowskich szkół.

Są to:

- szkoła podstawowa,
- liceum ogólnokształcące,
- technikum,

- branżowa szkoła I stopnia,
- branżowa szkoła II stopnia,
- szkoła specjalna przysposabiająca do pracy,
- szkoła policealna.

Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim mają prawo do korzystania z zajęć rewalidacyjno-wychowawczych indywidualnych lub zespołowych do 25. roku życia.

W przypadku dzieci niesłyszących i słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową czy niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, autyzmem, zespołem Aspergera obowiązuje taka sama podstawa programowa jak w kształceniu ogólnodostępnym, nauczane są też te same przedmioty. Dla każdego ucznia zespół nauczycieli i specjalistów szkolnych opracowuje Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny (IPET). W procesie edukacyjnym stosowane są metody i formy pracy dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów.

Uczniowie w szkołach zawodowych mogą się kształcić w różnych zawodach oferowanych przez szkoły z uwzględnieniem warunków zdrowotnych. Na kształcenie w danym zawodzie zgodę musi wyrazić lekarz medycyny pracy.

W szkole specjalnej dzieci uczą się w mniej licznych oddziałach, których liczebność zależy od rodzaju niepełnosprawności. Zawsze mają dodatkowe wsparcie w postaci grupy specjalistów właściwych dla danej niepełnosprawności. Szkoły prowadzą m.in. zajęcia terapii psychologicznej, integracji i stymulacji sensorycznej, korekcji wad postawy, korekcji wad wymowy, biofeedbacku, hipoterapii, dogoterapii, terapii przez sztukę, choreoterapię.

Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym uczęszczają do szkół podstawowych, a następnie do szkół przysposabiających do pracy. Treści programowe, jakie uczeń powinien opanować podczas nauki, stanowią odrębną podstawę programową i odrębne przedmioty (inne niż w szkole ogólnodostępnej). Uczniowie ci uczą się czytania, pisania, liczenia i nabywają umiejętności z zakresu pracy w różnych zawodach. Kończąc szkołę podstawową i szkołę specjalną przysposabiającą do pracy, ww. uczniowie otrzymują świadectwo ukończenia szkoły, lecz nie przystępują do egzaminów zewnętrznych. Przygotowywani są do udziału w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia pracy.

UWAGA!

W trakcie roku szkolnego (od 1 września do 30 czerwca) uczniowie krakowskich szkół podstawowych mogą bezpłatnie korzystać z komunikacji miejskiej na podstawie legitymacji szkolnej.

www.bip.krakow.pl

5. CZAS PO SZKOLE – MŁODZIEŻOWE DOMY KULTURY

Miasto Kraków zapewnia dzieciom i młodzieży udział w ciekawych zajęciach pozalekcyjnych (sportowych, plastycznych czy muzycznych), z których mogą korzystać osoby w wieku od 3 do 21 lat. Samorząd prowadzi m.in. 11 młodzieżowych domów kultury na terenie całego miasta. Działają one w trakcie całego roku szkolnego, a w czasie wakacji i ferii zimowych prowadzą akcje: „Lato w mieście” i „Zima w mieście”.

Uczniowie mają również możliwość korzystania z oferty trzech międzyszkolnych ośrodków sportowych. Mogą też spędzać ferie czy wakacje w schronisku młodzieżowym (w Krakowie i Zakopanem). Gmina Miejska Kraków prowadzi również internaty oraz bursy.

Wykazy młodzieżowych domów kultury są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej:

www.bip.krakow.pl

Akademia Młodego Krakowianina to projekt skierowany do uczniów szkół podstawowych. Dzięki niemu mają oni możliwość poznania działalności instytucji oraz spótek miejskich nadzorowanych przez krakowski samorząd. Dzieci uczą się zasad, na których opiera się funkcjonowanie miasta jako pewnej złożonej całości.

6. KIEDY CHCESZ SIĘ DOSZKALAĆ

Szkolenia, bony szkoleniowe, studia podyplomowe, finansowanie kosztów egzaminów i uzyskania licencji, stypendium z tytułu kontynuowania

nauki – wszystkie te formy podnoszenia kwalifikacji oferowane są przez Grodzki Urząd Pracy w Krakowie.

6.1. Szkolenia

Finansowane są ze środków Funduszu Pracy i mają na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i innych zwiększających szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, szczególnie w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych,
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
- utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Urząd pracy inicjuje i organizuje szkolenia osób bezrobotnych w formie grupowej oraz indywidualnej. Szkolenia grupowe skierowane są do określonej grupy osób bezrobotnych (w zależności od typu szkolenia i zawodu) i poprzedza je zorganizowana rekrutacja.

Szkolenia indywidualne to szkolenia wskazane przez bezrobotnego i realizowane na jego wniosek, pod warunkiem uzasadnienia jego celowości. Koszt szkolenia w części finansowanej z Funduszu Pracy w danym roku nie może przekroczyć 300% przeciętnego wynagrodzenia za pracę.

Osoba skierowana przez Urząd na szkolenie otrzymuje co miesiąc stypendium równe 120% zasiłku dla bezrobotnych, jeżeli miesięczny wymiar szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin, w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, z tym że stypendium nie może być niższe niż 20% zasiłku.

Jeśli osoba skierowana na szkolenie w trakcie jego trwania podejmie zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą, przysługiwą jej będzie stypendium w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych niezależnie od wymiaru godzin szkolenia, od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej do dnia zakończenia szkolenia; od stypendium tego nie są odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne.

6.2. Bon szkoleniowy

Jest instrumentem aktywizacji bezrobotnych do 30. roku życia, stanowiącym gwarancję skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego

szkolenie oraz opłacenia kosztów, które zostaną poniesione w związku z podjęciem szkolenia. Przyznanie i realizacja bonu szkoleniowego następuje na podstawie indywidualnego planu działania oraz prawdopodobienia przez bezrobotnego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Termin ważności bonu szkoleniowego określa starosta.

W ramach bonu szkoleniowego starosta finansuje bezrobotnemu, do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu przyznania bonu szkoleniowego, koszty:

- jednego lub kilku szkoleń, w tym kwalifikacyjnego kursu zawodowego i kursu nadającego uprawnienia zawodowe – w formie wpłaty na konto instytucji szkoleniowej,
- niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych – w formie wpłaty na konto wykonawcy badania,
- przejazdu na szkolenia – w formie ryczałtu wypłacanego bezrobotnemu w wysokości:
 - do 150 zł – w przypadku szkolenia trwającego do 150 godz.,
 - powyżej 150 zł do 200 zł – w przypadku szkolenia trwającego ponad 150 godz.,
- zakwaterowania, jeśli zajęcia odbywają się poza miejscem zamieszkania – w formie ryczałtu wypłacanego bezrobotnemu w wysokości:
 - do 550 zł – w przypadku szkolenia trwającego poniżej 75 godz.,
 - powyżej 550 zł do 1100 zł – w przypadku szkolenia trwającego od 75 do 150 godz.,
 - powyżej 1100 zł do 1500 zł – w przypadku szkolenia trwającego ponad 150 godz.

W sytuacji gdy koszt szkolenia przekracza wysokość określoną w bonie, osoba bezrobotna sama pokrywa koszty przekraczające wskazany limit.

6.3. Dofinansowanie studiów podyplomowych

Starosta na wniosek bezrobotnego może sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów, do wysokości 100%, jednak nie więcej niż 300% przeciętnego wynagrodzenia.

Bezrobotnemu, któremu starosta przyznał dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych, za okres uczestnictwa w tych studiach zgodnie z ich programem przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku.

Uczestnikowi studiów podyplomowych, który w trakcie ich odbywania podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą, nie zawiesza się wypłaty stypendium do planowanego terminu ukończenia tych studiów.

6.4. Finansowanie kosztów egzaminów i uzyskania licencji

Na wniosek bezrobotnego lub poszukującego pracy urząd może sfinansować ze środków Funduszu Pracy, do wysokości przeciętnego wynagrodzenia, koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania danego zawodu.

6.5. Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki

Bezrobotnemu bez kwalifikacji zawodowych, który w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania w urzędzie podjął dalszą naukę w szkole ponadpodstawowej dla dorosłych, będącej szkołą publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej, albo w szkole wyższej, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, starosta, na wniosek bezrobotnego, może przyznać stypendium w wysokości 100% kwoty zasiłku, wypłacane przez okres 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia nauki.

Stypendium przysługuje pod warunkiem nieprzekroczenia wysokości dochodu na osobę w rodzinie w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Jeżeli bezrobotny podejmie zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w trakcie nauki, stypendium jest wypłacane w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych, od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

W ofercie Grodzkiego Urzędu Pracy w Krakowie dostępne są również staże i bony stażowe. Korzystanie z tych form pomocy pozwala zdobyć doświadczenie zawodowe, stwarzając tym samym większe szanse na uzyskanie zatrudnienia.

6.6. Staż

To nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez realizowanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku z pracodawcą.

Na staż trwający do 6 miesięcy może zostać skierowany każdy bezrobotny. Osoba, która nie ukończyła 30. roku życia, może zostać skierowana do odbycia stażu przez okres do 12 miesięcy.

Bezrobotnemu w okresie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku. Osoba odbywająca staż:

- ma prawo do 2 dni wolnych za każde 30 dni kalendarzowych odbywania stażu,
- po zakończeniu stażu otrzymuje zaświadczenie o odbyciu stażu.

Okres pobierania stypendium wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych, okres pobierania stypendium nie wlicza się do okresu umożliwiającego nabycie prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz do okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego.

6.7. Bon stażowy

To propozycja aktywizacji bezrobotnych do 30. roku życia. Gwarantuje odbycie stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. Przyznanie bonu stażowego następuje na podstawie indywidualnego planu działania. Termin ważności bonu stażowego określa starosta.

W ramach bonu stażowego starosta finansuje:

1. koszty przejazdu do i z miejsca odbywania stażu – w formie ryczałtu do wysokości 600 zł,
2. koszty niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych.

Pracodawcy, który zatrudni bezrobotnego przez deklarowany okres 6 miesięcy, starosta wypłaca premię w wysokości 1500 zł (premia i maksymalna kwota ryczałtu podlegają waloryzacji).

Grodzki Urząd Pracy, ul. Wąwózowa 34
poniedziałek – piątek, godz. 7.45–14.45
tel. 12 686 80 00 (centrala)
12 68 68 122–123 (punkt informacyjny)

www.gupkrakow.pl
www.bip.krakow.pl/?bip_id=28

7. SZKOŁY POLICEALNE, KURSY ZAWODOWE I KURSY KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

Aby zdobyć niezbędną wiedzę i umiejętności, ale też dokumenty potrzebne do wykonywania pracy zawodowej, warto skorzystać z oferty szkół policealnych lub wziąć udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych i kursach kompetencji zawodowych. W swojej ofercie mają je: szkoły policealne, technika, branżowe szkoły I stopnia oraz Centrum Kształcenia Praktycznego i Centrum Kształcenia Ustawicznego. Aby podjąć naukę w takich szkołach, nie jest wymagana matura.

Decydując się na wybrany kurs, warto spotkać się z doradcą zawodowym, który pomoże zaplanować przyszłość zawodową. Jeśli uczeń, kończąc naukę w szkole ponadpodstawowej, nie będzie zdawał egzaminu maturalnego, może do niego przystąpić także w przyszłości, np. podejmując naukę w szkole wieczorowej.

Nauka w publicznych szkołach jest bezpłatna. W szkołach niepublicznych optaca się czesne.

Informacje na temat kursów i szkoleń można znaleźć:

- w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wojewódzkim Urzędzie Pracy:
www.wupkrakow.praca.gov.pl
 - na portalu WUP z wyszukiwarką kursów, szkoleń, szkół itp. w Krakowie i regionie:
www.pociagdokariery.pl
- w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie:
www.gupkrakow.pl
- na stronach internetowych szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe ich wykazy są dostępne na Portalu Edukacyjnym:
www.portaledukacyjny.krakow.pl
- na portalu Nasze Szkoły: www.naszeszkoły.krakow.pl
- w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.krakow.pl

8. PORADNIK DLA MŁODYCH

Z myślą o młodych mieszkańcach miasta, którzy wkraczają w dorosłość, Urząd Miasta Krakowa przygotowuje Poradnik „Młody Kraków”. Publikacja zawiera szereg przydatnych informacji: m.in. na temat poszukiwania pracy, zakładania firmy i zasad studiowania. Dostarcza również wiedzy o podstawowych prawach obywatelskich wynikających z reguł życia w społeczeństwie demokratycznym oraz informuje, gdzie można szukać pomocy w różnorodnych sytuacjach kryzysowych, związanych np. z niepełnosprawnością, kłopotami zdrowotnymi lub prawnymi.

Poradnik otrzymują uczniowie ostatnich klas szkoły ponadpodstawowej.

www.mlodziej.krakow.pl

Facebook: Młody Kraków

Kraków wspiera rodzinę

Codzienne życie niesie wiele radości. Czasem jednak stawia w sytuacji, kiedy szeroko pojęta pomoc okazuje się niezbędna. Warto bez obaw skorzystać ze wsparcia, jakie oferują krakowskie instytucje i pracujący w nich specjaliści.

W tym rozdziale informujemy o:

- pozafinansowych formach wsparcia rodziny proponowanych przez krakowskie instytucje,
- proponowanych finansowych narzędzi wsparcia rodzin i zasadach ich uzyskania,
- zagrożeniach płynących m.in. z niewłaściwego korzystania z Internetu,
- formach pomocy w przypadku uzależnienia lub łamania prawa,
- programach pomocowych.

1. POZAFINANSOWE WSPARCIE RODZINY

1.1. Karta Krakowska to nie tylko tańsza komunikacja

Program Karta Krakowska został wprowadzony uchwałą Rady Miasta Krakowa z 7 lutego 2018 roku. Jej posiadacze mają prawo do 35% zniżki na zakup biletów okresowych komunikacji miejskiej – w tym aglomeracyjnych, oraz biletów wstępu do miejskich muzeów i galerii. Upusty obowiązują również na produkty i usługi u partnerów programu (średnio 5–20% rabatu).

Kartę Krakowską mogą otrzymać osoby spełniające co najmniej jeden z poniższych warunków:

1. są zameldowane na pobyt stały na terenie miasta,
2. rozliczają podatek dochodowy od osób fizycznych w urzędzie skarbowym właściwym dla osoby zamieszkałej na terenie miasta, ze wskazaniem Krakowa jako miejsca swego zamieszkania, bez względu na to, czy osoby te osiągają dochód.

Kartę Krakowską mogą otrzymać dzieci osób, które wnioskuje o Kartę Krakowską (do 18. roku życia), oraz osoby przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do 18. roku życia – na wniosek wychowawcy oraz dyrektora tych placówek.

Karta Krakowska jest ważna przez rok, licząc od dnia jej uzyskania, tj. od dnia pozytywnej weryfikacji kompletnego wniosku.

Wnioski można składać przez stronę internetową www.kk.krakow.pl oraz w Punktach Sprzedaży Biletów. Do wniosku należy dołączyć aktualną fotografię, opisaną imieniem i nazwiskiem wnioskodawcy. Zdjęcie można również załączyć jako plik graficzny.

Osoby ubiegające się o Kartę Krakowską na podstawie PIT w trakcie składania wniosku powinny okazać jeden z poniższych dokumentów:

1. pierwszą stroną PIT opatrzoną prezentatą Urzędu Skarbowego w Krakowie (pieczętką wpływu) lub z potwierdzeniem jego złożenia, z zastrzeżeniem, że w przypadku PIT 40A nie wymaga się prezentaty/potwierdzenia złożenia,
2. pierwszą stroną PIT wraz z Urzędowym Poświadczeniem Odbioru tego PIT (UPO),
3. zaświadczenie z Urzędu Skarbowego w Krakowie.

www.kk.krakow.pl

1.2. Krakowska Karta Rodzinna 3+

Krakowska Karta Rodzinna 3+ to zniżki, ulgi, preferencje i uprawnienia szczególnie w obszarach: komunikacji miejskiej, kultury i rozrywki, sportu, rekreacji i wypoczynku, opieki nad dziećmi do lat 3, oświaty i wychowania, zdrowia, gastronomii, sklepów i usług.

Do korzystania z KKR 3+ uprawnione są:

- rodziny wielodzietne mieszkające na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w których rodzice (rodzic w przypadku rodzin niepełnych) rozliczają podatek dochodowy od osób fizycznych w Urzędzie Skarbowym właściwym dla osoby zamieszkałej na terenie Miasta Krakowa. Rodzina wielodzietna składa się z rodziców (rodzica w przypadku rodzin niepełnych) mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci (w tym dzieci, nad którymi sprawują rodzinną pieczę zastępczą):
 - w wieku do ukończenia 18. roku życia,
 - w wieku do ukończenia 24. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
 - bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
- placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego prowadzone przez Gminę Miejską Kraków lub na jej zlecenie.

KKR wydaje się lub przedłuża jej ważność na wniosek rodzica lub opiekuna placówki. Poprzez rodzica rozumie się także: rodzica zastępczego, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka lub opiekuna prawnego dziecka. Poprzez opiekuna placówki rozumie się osobę zatrudnioną w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

KKR wydawana jest osobom uprawnionym, z wyłączeniem dzieci do ukończenia 4. roku życia. Dzieciom tym zniżki, ulgi, preferencje i uprawnienia przyznawane są po okazaniu ważnej KKR rodzica lub opiekuna placówki.

Osoba uprawniona może dostarczyć fotografię dziecka na miesiąc przed ukończeniem przez dziecko 4. roku życia celem wydania karty. KKR jest zintegrowana z Krakowską Kartą Miejską.

Zapis biletu wolnej jazdy dokonywany jest wyłącznie dzieciom i młodzieży objętej programem KKR. Rodzice lub opiekunowie placówki otrzymują spersonalizowaną KKR, bez zapisu biletu wolnej jazdy.

KKR wydawana jest na okres roku. Wniosek o przedłużenie jej ważności może zostać złożony nie wcześniej niż na 30 dni przed upływem terminu jej ważności.

Urząd Miasta Krakowa może wezwać wnioskodawcę do okazania innych dokumentów, niż określone kartą usługi, potwierdzających stanowienie rodziny wielodzietnej uprawnionej do karty, jeżeli są one niezbędne do ustalenia prawa do karty.

Krakowskie Centrum Świadczeń

tel. 12 616 50 50

www.kkr.krakow.pl

www.bip.krakow.pl (zakładka: Usługi – procedury)

1.3. Karta Dużej Rodziny

Rządowa Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Daje możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej oraz transportowej na terenie całego kraju. Zniżki proponują instytucje publiczne i przedsiębiorcy prywatni.

Karta przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

KDR przysługuje także dzieciom:

- w wieku do ukończenia 18. roku życia,
- w wieku do ukończenia 25. roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko wtedy, gdy w dniu składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki.

Prawo do korzystania z programu przysługuje niezależnie od dochodu.

Krakowskie Centrum Świadczeń

tel. 12 616 50 50

www.sprawyspoleczne.krakow.plwww.bip.krakow.pl (zakładka: Usługi – procedury)

1.4. Krakowska Karta Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem

Krakowska Karta Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem – wydawana w formie spersonalizowanej karty identyfikacyjnej – jest potwierdzeniem przysługujących w ramach programu Kraków dla Rodziny „N” zniżek, ulg, preferencji i uprawnień.

Informacje o osobach uprawnionych do korzystania z KKR z Niepełnosprawnym Dzieckiem można znaleźć na stronie internetowej: www.krakow.pl/bezbarier/kkrn/ lub w Krakowskim Informatorze dla Osób Niepełnosprawnych oraz uzyskać pod numerem telefonu: 12 616 52 93.

Informacje na temat partnerów Programu i możliwości zostania partnerem
tel. 12 616 50 76

1.5. Programy Aktywności Lokalnej i wolontariat w MOPS

Programy Aktywności Lokalnej (PAL) integrują i aktywizują społeczności lokalne do podejmowania skutecznych działań poprawiających wzajemne relacje i jakość życia, przeciwdziałają marginalizacji i wykluczeniu, podnoszą kwalifikacje i kompetencje mieszkańców, a także wzrost poczucia identyfikacji z miejscem, w którym się mieszka.

PAL realizowane są poprzez różnorodne działania integracyjne, aktywizujące i wspierające odpowiadające na potrzeby danej społeczności. Są to: zajęcia edukacyjne (językowe, warsztaty: twórczości, majsterkowi-cza, krawieckie, ogrodnicze, rozwojowe dla kobiet, plastyczne i graffiti, filmowe i teatralne, z rękodzieła, tworzenia ekokosmetyków, profilaktyki uzależnień dla młodzieży, m.in. we współpracy z Miejskim Centrum

Profilaktyki Uzależnień), jak i akcje społeczne, imprezy okolicznościowe oraz projekty realizowane w ramach środków z Budżetu Obywatelskiego oraz ze środków Rad Dzielnic. W ramach PAL prowadzona jest również praca z młodzieżą do 25. roku życia: towarzyszenie, rzecznictwo interesów, pomoc w procesie edukacyjnym i przy podjęciu zatrudnienia, współpraca z instytucjami i organizacjami, aktywizowanie sportowe, kulturalne i społeczne.

Udział w Programach Aktywności Lokalnej jest bezpłatny.

Zaproszenie do wolontariatu

MOPS w Krakowie daje możliwość podjęcia aktywności wolontariackiej. Wolontariuszem może zostać każda osoba (powyżej 15. roku życia), która dobrowolnie i bez wynagrodzenia chce pomagać innym oraz angażować się w różnego rodzaju inicjatywy. Wolontariusz może działać na rzecz osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, a także rodzin z dziećmi, wspierać streetworkerów w pracy z osobami bezdomnymi, pomagać animatorom lokalnym PAL realizowanych przez MOPS, działać na rzecz osób uczestniczących w Klubie Integracji Społecznej.

Osoby zainteresowane mogą zgłaszać się w MOPS

os. Na Skarpie 35

poniedziałek, środa, piątek w godz. 11.00–16.00

we wtorek i czwartek w godz. 10.00–16.00

lub pisząc na adres: wolontariat@mops.krakow.pl,

tel. 608 052 409

Wolontariusz:

- pracujący z osobą starszą, z niepełnosprawnościami lub samotną, dotrzymuje jej towarzystwa, odwiedzają, prowadzi z nią rozmowy, czyta jej książki i prasę, wychodzi z nią na spacer, pomaga jej w załatwianiu spraw urzędowych, zrobieniu zakupów czy wyjściu do lekarza.
- pracujący z dziećmi udziela korepetycji z wybranych przedmiotów z zakresu szkoły podstawowej, uczy aktywnego i ciekawego sposobu spędzania wolnego czasu, rozwija zainteresowania i umiejętności dzieci.

Spotkania odbywają się w miejscu zamieszkania osób zgłoszonych do objęcia wolontariatem co najmniej raz w tygodniu (1–2 godz.).

Wolontariusze przed rozpoczęciem wolontariatu uczestniczą w szkoleniach z zakresu: zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, struktury i działalności MOPS w Krakowie, zadań i obowiązków wolontariusza.

Klub Integracji Społecznej MOPS

Klub Integracji Społecznej (KIS) MOPS to miejsce reintegracji społecznej i zawodowej. Pomaga rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, pobytu lub pracy oraz w odbudowaniu i podtrzymaniu zdolności do samodzielnego świadczenia usług na rynku pracy. Klub działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. Pomaga samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej.

Uczestnictwo w Klubie Integracji Społecznej jest dobrowolne. Warunkiem uczestnictwa jest realizacja zawartego kontraktu socjalnego.

Klub Integracji Społecznej proponuje:

- wsparcie indywidualne: pracownika socjalnego, doradcy zawodowego, psychologa, prawnika, terapeuty uzależnień,
- wsparcie grupowe: realizowane w ramach Grupy Edukacyjno-Wspierającej, Grup Wsparcia Integracji Społecznej, Grup Wsparcia Integracji Zawodowej, Grupy Samopomocy oraz zajęć prowadzonych w formie warsztatów (m.in. kluby zainteresowań, muzyka, sztuka, sport),
- pracę w ramach prac społecznie użytecznych – „PSU” prace proste/biurowe/usługi wykonywane przez osoby bezrobotne w jednostkach organizacyjnych gminy (m.in. szkołach, przedszkolach, domach pomocy społecznej), organizacjach pozarządowych (stowarzyszeniach, fundacjach),
- możliwość uczestnictwa w Programie Oddłużenie, mającym na celu reintegrację społeczną i zawodową osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, a także pomoc osobom w spłacie zadłużenia czynszowego,
- zatrudnienie subsydiowane realizowane w ramach realizowanych w MOPS projektów dofinansowanych z UE (od 1 maja 2019 roku projekt Aktywni Zawodowo Aktywni Społecznie).

MOPS KIS, os. Górali 19
tel. 660 637 821, 660 637 822
e-mail: is@mops.krakow.pl

Wykaz filii MOPS na s. 220

1.6. Kluby Rodziców

Tworzenie przestrzeni przyjaznej i rodzicom, i dzieciom – oto główne zadanie Klubów Rodziców. W Krakowie powstaje coraz więcej miejsc, gdzie rodziny mogą się podzielić swoimi doświadczeniami, dobrymi praktykami oraz problemami związanymi z wychowywaniem dzieci. Organizuje się tu spotkania ze specjalistami: psychologiem, pielęgniarką środowiskową, położną, logopedą, dietetykiem, pedagogiem, ratownikiem medycznym, prawnikiem. Tworzy propozycje warsztatów i zajęć edukacyjnych, kulturalnych oraz rekreacyjnych. Tu można zdobyć szeroką wiedzę z różnych dziedzin:

- Jak podnosić swoją świadomość w kwestii planowania rodziny oraz jej funkcjonowania?
- Jak rozwijać umiejętności rodzicielskie?
- Czy warto karmić piersią i jak długo?
- Czy zdrowy tryb życia i zdrowe żywienie to styl dla „przeciętnych” rodzin?
- Jak łatwo wrócić do pracy po urlopie macierzyńskim?

Ale także:

- Uwaga! Warsztaty wizażu, zajęcia ze stylistką, brafitterką, fitness, joga, zajęcia dla ojców!
- Pomyślano też o dzieciach: podczas spotkań najmłodszymi razem z rodzicami opiekują się animatorzy w specjalnie utworzonych kącikach zabaw.

- Kluby Rodziców są rozlokowane tak, aby mieli do nich dostęp mieszkańcy wszystkich dzielnic Krakowa.
- W mieście funkcjonuje już 40 klubów!
- Z tej oferty nie można nie skorzystać! Takie zajęcia są za symboliczną złotówkę! A w niektórych klubach nawet bezpłatnie!
- Tu znajdziesz szczegółowe informacje: www.kkr.krakow.pl (zakładka: Kluby Rodziców). Wejdź koniecznie!

Wykaz Klubów Rodziców, s. 220–222

1.7. Zielony Domek

Potrzebujesz wsparcia? Myślisz o wizycie u psychologa dziecięcego?

Zielony Domek to bezpieczna przystań dla tych, których relacje rodzinne są trudne i wymagają fachowego wsparcia. Ofertę przygotowano z myślą o najmłodszych – dzieciach do lat 3.

Budowanie zdrowych i pozytywnych więzi rodzinnych, zadbanie o prawidłowy rozwój psychofizyczny dziecka, a także o relacje dziecko – rodzic, a w dalszej kolejności o dobre relacje rówieśnicze – to główne założenia programu. Terapeuci zajmujący się wczesnymi relacjami dziecka dobrze wiedzą, jak ważne są one dla przebiegu całego życia człowieka, dlatego służą fachową pomocą.

Korzystanie z porad w Zielonym Domku nie wymaga wcześniejszej diagnozy dziecka. Gromadzi się tu wielu rodziców. Mogą porozmawiać o swoim dziecku i wymienić osobiste doświadczenia. Jest to pierwsza w Polsce tego typu placówka dla dzieci i rodziców/opiekunów.

Zielony Domek to wyspa nadziei XXI wieku.
Bezpłatne porady! Nie musisz wcześniej umawiać wizyty. Sprawdź jedynie godziny otwarcia.

tel. 537 957 333, ul. św. Marka 21a

<http://www.fundacja-promyk.org>

www.facebook.com/ZielonyDomekKrakow

e-mail: fundacja@zielonydomek-krakow.pl

1.8. Mecenas Dziecięcych Talentów

Zdolne dziecko to już nie problem! Program Mecenas Dziecięcych Talentów przygotowano z myślą o dzieciach wybitnie zdolnych i utalentowanych, które ze względów materialnych, bytowych i rodzinnych nie mogą w pełni realizować swoich marzeń. Dzięki niemu rozwiną skrzydła!

Pokonanie barier finansowych, wyrównywanie szans edukacyjnych, aktywizacja środowiska lokalnego – to główne cele Mecenas. Apeluujemy do rodziców, nauczycieli oraz dyrektorów szkół. Warto odkrywać pasje dzieci oraz czuwać nad ich postępami.

Nabór przeprowadzają organizatorzy we współpracy z dyrektorami krakowskich szkół podstawowych, Młodzieżowych Domów Kultury oraz Centrów i Domów Kultury.

www.kkr.krakow.pl oraz www.dalekowiecej.pl

1.9. Strefa Nastolatka

Dwie strefy obok siebie – Rodzica i Nastolatka – rodzą wyjątkową przestrzeń komunikacji i pomocy.

Strefa Nastolatka to miejsce stworzone dla tych, którzy się pogubili, mają trudną sytuację w domu, w szkole albo w relacjach z rówieśnikami, a także dla tych, którzy doświadczają przemocy fizycznej lub psychicznej, borykają się z chorobą alkoholową rodziców czy opiekunów.

Życzliwi specjaliści wysłuchają każdego i wskażą drogę wyjścia z niełatwych sytuacji.

Strefa Nastolatka proponuje dwa razy w miesiącu warsztaty, podczas których można rozwinąć swoje umiejętności społeczne, przełamać nieśmiałość, atrakcyjnie i pożytecznie spędzić czas. Zawsze zaczynają się od zajęć z języka angielskiego. Inne oblicze tych spotkań, to: warsztaty kulinarne propagujące zdrowe żywienie, muzyczne, fotograficzne, dziennikarskie i inne.

Uwaga! Strefa Nastolatka gwarantuje Ci anonimowość,
a także przyjazną i pełną szacunku atmosferę.
I pamiętaj: Nie jesteś sam!

Dwie główne zasady działania Strefy Nastolatka, to: bezpieczeństwo i anonimowość.

Przyjdź, jeśli coś Cię martwi, przerasta, ktoś Cię krzywdzi, np. bije, poniża lub obraża.

Możesz się „wygadać”, na pewno zostaniesz wysłuchany.

Zapamiętaj, że nie ma sytuacji bez wyjścia.

Każdy problem zasługuje na uwagę – pomożemy Ci go rozwiązać.

Strefa Nastolatka jest otwarta także dla rodziców i opiekunów, którzy nie wiedzą, jak pomóc nastolatкови borykającemu się z trudnościami.

www.kkr.krakow.pl

(zakładka: Kluby Rodziców/Strefa Nastolatka)

1.10. Inne formy pomocy pozafinansowej

Asystent rodziny to osoba pomagająca rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze:

- pomaga w załatwianiu ważnych spraw (np. urzędowych),
- uczy, jak prowadzić gospodarstwo domowe, gospodarować budżetem, radzić sobie z wychowywaniem dziecka na różnych etapach jego rozwoju,
- pomaga w organizowaniu czasu wolnego, z wykorzystaniem dostępnej oferty kulturalnej i sportowej,
- pomaga kobietom w ciąży, szczególnie w przypadku ciąży powikłanej oraz rodzinom dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich zdrowiu i życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka albo w czasie porodu (koordynuje różnorodne usługi w zakresie poradnictwa specjalistycznego, umożliwiając przezwyciężenie trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, rehabilitację społeczną i zawodową, a także ułatwiając dostęp do wsparcia psychologicznego oraz pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych),
- pomaga rodzicom, którzy starają się o powrót dzieci pod ich bezpośrednią opiekę.

Rodziny wspierające to forma pomocy skierowana do rodzin potrzebujących wsparcia w przewyciężeniu trudności związanych z opieką i wychowaniem, również w przypadku dzieci z niepełnosprawnością, prowadzeniem gospodarstwa domowego. Relacje, jakie nawiązują się pomiędzy rodzinami wspierającymi a rodzinami, które tego wsparcia potrzebują, pozwalają kształtować pozytywne wzorce postaw rodzicielskich i społecznych. Rodziny potrzebujące pomocy mogą same wskazywać kandydatów na rodziny wspierające. Mogą to być osoby z bezpośredniego otoczenia dziecka, np. sąsiedzi, osoby zaprzyjaźnione z rodziną czy rodzice chrzestni, także osoby samotne, bezdzietne.

Powierzenie pełnienia funkcji rodziny wspierającej poprzedzone jest przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego, który ma na celu weryfikację kandydatur. Rodzinom wspierającym zwracane są wydatki poniesione z tytułu kosztów związanych ze wspólnym spędzaniem czasu, np. zakup dla dziecka z rodziny wspieranej biletów do kina czy teatru.

Osoby zainteresowane taką formą pomocy mogą skontaktować się z pracownikami MOPS. Usługa jest bezpłatna!

Praca socjalna to forma pomocy w przewyciężaniu różnorodnych trudności życiowych. Wspólnie z pracownikiem socjalnym osoby i rodziny poszukują skutecznych rozwiązań napotykanym problemom. Potrzebę uzyskania tego typu wsparcia można zgłosić telefonicznie lub e-mailowo, kontaktując się z pracownikami MOPS. Wsparciem takim objęte są również osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny.

Szczegółowe informacje dotyczące form pomocy znajdują się w Informatorze dla Osób Niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej. Obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie – w miarę możliwości – osobie starszej kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia osoby objętej usługami, jej sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska.

Przeznaczone są dla tych mieszkańców Krakowa, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych. Obejmują czynności o charakterze gospodarczym i pielęgnacyjnym.

W przypadku gdy dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, to jest 701 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej, i 528 zł w przypadku osoby w rodzinie, usługi świadczone są nieodpłatnie.

W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabel zawartych w załączniku Nr 2 do Uchwały Nr XXI/272/07 Rady Miasta Krakowa.

Osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji, które udokumentują, że kwota dochodu pozostająca do ich dyspozycji po poniesieniu niezbędnych opłat i wydatków na leczenie oraz odpłatności za usługi opiekuńcze nie pozwalałaby na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, mogą zostać częściowo lub całkowicie zwolnione z odpłatności za usługi opiekuńcze. W przypadku osób, których odpłatność za usługi powinna wynosić 100%, mogą one zostać częściowo zwolnione z odpłatności, jednak obniżona kwota winna wynosić minimalnie 60% kosztu godziny usług. W celu ubiegania się o pomoc należy zgłosić wniosek o udzielenie pomocy do filii MOPS w Krakowie zgodnie z miejscem zamieszkania.

Usługi wspierające rodzinę

W ramach projektu Aktywni Zawodowo Aktywni Społecznie finansowanego ze środków Unii Europejskiej realizowane są usługi dedykowane osobom i rodzinom przeżywającym różnorodne trudności. Usługi stanowią nieodpłatną formę wsparcia.

Specjalistyczne usługi wspierania rodziny – usługi skierowane są do rodzin z dziećmi do 18. roku życia, w których co najmniej jeden z rodziców jest osobą dotkniętą problemem zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej lub uzależnienia.

Ta forma pomocy obejmuje dostosowane do indywidualnych potrzeb rodzin wsparcie w postaci:

- poradnictwa psychospołecznego,
- treningu umiejętności społecznych,
- poradnictwa rodzinnego,
- udziału w grupach edukacyjno-wspierających.

Usługi wzmacniające lub odbudowujące – skierowane są do osób i rodzin, które utraciły lub są zagrożone utratą dziecka, przeżywają trudności życiowe, wychowawcze i opiekuńcze, a także usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

W ramach tej formy usług osoby zainteresowane mogą uzyskać następujące wsparcie:

- indywidualne poradnictwo psychologiczne,
- grupowe poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo rodzinne,
- dostosowana do potrzeb terapia indywidualna, rodzinna, grupowa,
- mediacje.

Aby skorzystać z powyżej wymienionych form wsparcia, należy się zgłosić do filii MOPS właściwej ze względu na miejsce zamieszkania. Pracownicy socjalni dokonują kwalifikacji do udziału w projekcie, określają wspólnie z rodziną zakres i wymiar usług oraz udzielają wszelkich szczegółowych informacji.

Ośrodki poradnictwa i terapii

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i terapia są realizowane przez cztery ośrodki poradnictwa i terapii rodzin. Pomoc oferowana jest osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Pomoc jest udzielana bez względu na posiadany dochód. Działania prowadzone przez ośrodki służą przede wszystkim wzmocnieniu samodzielności oraz kompetencji rodzin i osób.

Formy pomocy:

- terapia indywidualna skoncentrowana na problemach indywidualnych dziecka lub osoby dorosłej,
- terapia rodzinna koncentrująca się na diagnozie problemów utrudniających funkcjonowanie całej rodziny lub poszczególnych jej członków oraz na zmianie destrukcyjnych wzorców funkcjonowania,
- terapia grupowa, w której uczestniczy kilka lub kilkanaście osób doświadczających podobnych problemów,
- poradnictwo psychologiczne i rodzinne mające charakter spotkania informacyjnego, nastawionego na rozeznanie problemu i wskazanie możliwych form uzyskania wsparcia w ośrodku.

Decyzja o kwalifikacji do poszczególnych form terapii podejmowana jest wspólnie z terapeutą w zależności od problemu, jaki zgłasza osoba. Usługi są świadczone zarówno w siedzibach ośrodków poradnictwa, jak również w miejscu zamieszkania osób/rodzin korzystających z tego typu wsparcia.

1.11. Przemoc w rodzinie – gdzie szukać pomocy?

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą zgłosić się do najbliższego komisariatu Policji bądź w chwili zagrożenia wzywać telefonicznie patrol Policji, dzwoniąc pod nr 997 lub 112.

Osoba doświadczająca przemocy może również zgłosić się osobiście do najbliższej filii MOPS, gdzie uzyska pomoc oraz szczegółowe informacje o możliwych w danej sytuacji formach pomocy.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie udzielają:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Radziwiłłowska 8B, tel. 12 421 92 82, www.oik.krakow.pl (specjalistyczna pomoc psychologiczna oraz możliwość uzyskania schronienia).
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, os. Krakowiaków 46, tel. 12 425 81 70 (całodobowa możliwość uzyskania schronienia), konsultacje psychologiczne, jak również pracownika socjalnego, prawnika lub pedagoga. Ośrodek prowadzi grupę wsparcia dla osób dotkniętych przemocą, grupę terapeutyczną dla dorosłych i dla dzieci.
- Terminy spotkań na stronie: www.mops.krakow.pl.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą skorzystać z pomocy specjalistów w MOPS – wziąć udział w grupie wsparcia dla kobiet. Spotkania grupy prowadzonej przez pracowników MOPS odbywają się co 2 tygodnie – we wtorki o godz. 16.30 (z wyłączeniem lipca i sierpnia). Na spotkanie można się umówić telefonicznie – tel. 12 616 53 23.

Świadek przemocy w rodzinie może przyczynić się do jej zatrzymania, informując o sytuacji Policję osobiście w komisariacie lub dzwoniąc na nr **997**. Może również osobiście powiadomić MOPS w filii najbliższego miejscu zamieszkania osoby dotkniętej przemocą lub dzwoniąc na nr **12 616 54 08**.

1.12. Przemoc wobec osób starszych

Zdarza się, że osoby mieszkające z najbliższymi, będące z nimi w bliskim związku emocjonalnym lub pozostające w zależności finansowej od nich,

mogą jednocześnie doświadczać z ich strony przemocy. Niestety, takie sytuacje dotyczą również osób starszych.

Osoby starsze dotyka:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna (przykre słowa od osób najbliższych, wyśmiewanie, wyzwiska, krzyki, obrażanie i poniżanie, a także zabranianie kontaktów ze znajomymi lub innymi członkami rodziny),
- przemoc ekonomiczna (członkowie rodziny zabierają osobie posiadane pieniądze, zmuszają do finansowania niechcianych zakupów lub zaciągania kredytów lub pożyczek, zmuszają do zmian w zapisach testamentu lub wymuszają darowizny posiadanego majątku).

Może również dochodzić do zaniedbywania, gdy osoby starsze lub niepełnosprawne nie mają zapewnionego jedzenia, opieki medycznej, nie otrzymują leków przepisanych przez lekarza lub leki specjalnie nie są wykupowane przez osoby, które powinny się opiekować osobą starszą.

Zachowania te niosą krzywdę. Nie pozwalają spokojnie i bezpiecznie żyć.

Jeśli Tobie lub komuś, kogo znasz, dzieje się krzywda, warto porozmawiać z zaufanymi osobami – sąsiadami, przyjaciółmi, innymi członkami rodziny, aby pomogli Ci i wsparli Cię w odzyskaniu spokoju.

O doznawanej krzywdzie możesz porozmawiać z lekarzem. Choć udziela on pomocy medycznej, ma także obowiązek poszukiwać dalszej pomocy dla osoby doświadczającej przemocy. Może założyć Niebieską Kartę, dzięki której do osoby dotkniętej przemocą trafi pomoc pracownika socjalnego, policjanta, a jeśli będzie to konieczne również pomoc prawnika lub psychologa.

Jeśli jednak nie masz zaufanych osób i z nikim nie możesz porozmawiać o problemie przemocy, wówczas warto zwrócić się do właściwych instytucji:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej (całodobowo),
ul. Radziwiłłowska 8b, tel. 12 421 92 82.
- W Ośrodku prowadzony jest również Telefon Zaufania dla Seniorów (12 413 71 33),
czynny od poniedziałku do piątku w godz. 13.00–16.00.
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (całodobowo),
os. Krakowiaków 46, tel. 12 425 81 70.

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
ul. Józefińska 14, tel. 12 616 54 27.

Zawsze możesz zadzwonić na Policję nr **997** lub **112**.
Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy
w Rodzinie „Niebieska Linia”
Bezpłatny, czynny przez całą dobę – **800 120 002**.
Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy
w Rodzinie „Niebieska Linia”
(codziennie od 12.00 do 18.00) – **22 668 70 00**.

1.13. Placówki wsparcia dziennego

W placówkach takich udziela się rodzicom wsparcia w opiece nad dzieckiem oraz zaspokojeniu jego potrzeb, w tym: bytowych, rozwojowych, emocjonalnych i społecznych. Praca z dzieckiem odbywa się tu we współpracy z rodzinami. Dzieci mogą uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych, specjalistycznych i rekreacyjnych. Mają zapewniony posiłek. Placówki funkcjonują przez cały rok we wszystkie dni robocze.

W Krakowie działają trzy rodzaje placówek wsparcia dziennego:

- w formie opiekuńczej (zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce i organizację czasu wolnego),
- w formie specjalistycznej (zapewniają m.in. organizację zajęć terapeutycznych, korekcyjnych i logopedycznych oraz realizację indywidualnych planów korekcyjnych, w tym terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię),
- w formie pracy podwórkowej (realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne, pracują z dziećmi z różnych środowisk, ich celem jest profilaktyka i ograniczenie marginalizacji dzieci i młodzieży. Pedagodzy uliczni działają metodą streetwork – w środowisku dzieci spędzających czas na ulicy, które mogą brać udział w zajęciach edukacyjnych, socjoterapeutycznych i rekreacyjnych.

MOPS Kraków

tel. 12 616 53 24 lub 12 616 53 20

www.mops.krakow.pl (zakładka: Jednostki Pomocy Społecznej – Placówki Wsparcia Dziennego)

1.14. Wsparcie osób bezrobotnych

Grodzki Urząd Pracy w Krakowie oferuje osobom bezrobotnym różnorodne finansowe formy wsparcia. Są to:

Prace interwencyjne – częściowo dofinansowane przez urząd pracy (umowa zawarta między pracodawcą a powiatowym urzędem pracy), okres zatrudnienia od 6 do 18 miesięcy, w przypadku osoby bezrobotnej powyżej 50. roku życia – od 6 miesięcy do 4 lat. Po zakończeniu prac interwencyjnych pracodawca zobowiązany jest do utrzymania w zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego przez okres 3 miesięcy (w przypadku gdy prace trwały do 6 miesięcy) lub 6 miesięcy (w przypadku gdy prace trwały 12 miesięcy lub dłużej).

Roboty publiczne – zatrudnienie bezrobotnego przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, z wyłączeniem tych organizowanych w urzędach pracy, gminy, przez organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowywane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Okres zatrudnienia: do 6 lub 12 miesięcy.

Prace społecznie użyteczne wykonywane są przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku ze skierowania starosty. Organizowane są przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, w tym na rzecz opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie tych prac odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace te będą prowadzone.

Do prac społecznie użytecznych może zostać skierowana osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej albo osoby uczestniczące w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Prace te mogą być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo; osoba otrzymuje świadczenie w określonej wysokości, która podlega waloryzacji.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (tzw. dotacje) to instrument rynku pracy skierowany do osób:

- bezrobotnych,

- poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, opiekunów osoby niepełnosprawnej, z wyłączeniem opiekunów osoby niepełnosprawnej pobierających świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, lub zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- absolwentów centrum integracji społecznej oraz absolwentów klubów integracji społecznej,
- zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej, w tym polegającej na prowadzeniu żłobka lub klubu dziecięcego z miejscami integracyjnymi lub świadczeniu usług rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności, mogą być przyznane w wysokości nie wyższej niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Wniosek o dofinansowanie należy złożyć we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania, pobytu lub planowane miejsce prowadzenia działalności powiatowym urzędzie pracy. Może on być uwzględniony, jeżeli jest kompletny i prawidłowo sporządzony, a starosta dysponuje środkami na jego sfinansowanie.

Przyznanie dofinansowania jest dokonywane na podstawie umowy zawieranej ze starostą (działającym w jego imieniu dyrektorem powiatowego urzędu pracy).

Do podstawowych obowiązków osoby, która otrzymała dofinansowanie, należy:

- prowadzenie działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy (i niezawieszanie działalności gospodarczej w tym okresie),
- niepodejmowanie zatrudnienia w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej.

Bon zatrudnieniowy stanowi dla pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego, któremu powiatowy urząd pracy przyznał ten bon. Starosta może przyznać bon zatrudnieniowy na wniosek bezrobotnego do 30. roku życia.

Realizacja bonu zatrudnieniowego następuje na podstawie umowy zawartej między starostą a pracodawcą, w ramach której:

- pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia bezrobotnego przez okres 18 miesięcy,

- starosta refunduje pracodawcy część kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne przez okres 12 miesięcy, w wysokości 100% kwoty zasiłku.

Dodatek aktywizacyjny to świadczenie przysługujące bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku, który:

- w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

W przypadku bezrobotnego z prawem do zasiłku, który z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową – dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości do 50% zasiłku dla bezrobotnych, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

W przypadku bezrobotnego z prawem do zasiłku, który podjął zatrudnienie w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy – dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości stanowiącej różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a otrzymywanym wynagrodzeniem, nie większej jednak niż 50% zasiłku, przez okres, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

Grodzki Urząd Pracy, ul. Wąwózowa 34, godz. 7.45–14.45
tel. 12 68 68 000 (centrala), 12 68 68 (122–123)
(punkt informacyjny)
www.gupkrakow.pl
www.bip.krakow.pl/?bip_id=28

2. WSPARCIE FINANSOWE RODZINY

Kryzysy są nieodłącznym elementem życia. Pomoc w takich chwilach jest wartością bezcenną. Na wszechstronne wsparcie może liczyć każda krakowska rodzina.

2.1. Świadczenie wychowawcze (500+)

O świadczenie mogą się ubiegać:

- rodzice dziecka (jeśli zamieszkują wspólnie z dzieckiem i utrzymują dziecko),

- opiekun faktyczny dziecka, czyli osoba, która sprawuje opiekę nad dzieckiem i wystąpiła do sądu opiekuńczego o jego przysposobienie,
- opiekun prawny dziecka,
- dyrektor domu pomocy społecznej.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko niezależnie od wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodzinę. Urodzenie się kolejnego dziecka wymaga złożenia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na to dziecko w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia się dziecka. Tylko wtedy prawo do świadczenia wychowawczego będzie ustalone od dnia urodzenia się dziecka.

W innym przypadku prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami. Świadczenie wychowawcze przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Przyznanie świadczenia wychowawczego nie wymaga decyzji administracyjnej. Informacja o przyznaniu świadczenia wychowawczego będzie wysyłana na adres poczty elektronicznej wskazany przez wnioskodawcę.

Okres świadczeniowy 2019/2021 będzie trwał do 31 maja 2021 roku.

Wnioski na kolejny okres świadczeniowy będzie można składać w przypadku wniosków elektronicznych od dnia 1 lutego 2021 roku, a w przypadku wniosków papierowych od dnia 1 kwietnia 2021 roku.

Brak złożenia wniosku spowoduje utratę prawa do świadczenia wychowawczego po okresie podanym w informacji e-mail.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego można składać:

1. Przez Internet:

- ▶ za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej banków, które dołączyły do programu,
- ▶ za pomocą portalu EMPATIA prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dla osób posiadających tzw. profil zaufany ePUAP lub podpis elektroniczny,
- ▶ za pomocą Platformy Usług Elektronicznych – PUE ZUS,
- ▶ za pomocą elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej – ePUAP.

2. Osobiście w Urzędzie Miasta Krakowa:
ul. Stachowicza 18, od poniedziałku do piątku w godz. 7.40–18.00,
os. Zgody 2, pok. 117, od poniedziałku do piątku
w godz. 7.40–15.30

W ustalonych przez Krakowskie Centrum Świadczeń okresach (informacja szczegółowa: www.sprawyspoleczne.krakow.pl)

wnioski można składać również w Urzędzie Miasta Krakowa:

ul. Wielicka 28 A, w godz. 7.40–15.30,

al. Powstania Warszawskiego 10, w godz. 7.40–15.30,

Plac Wszystkich Świętych 3–4, w godz. 7.40–15.30,

CH „Bonarka”, od poniedziałku do soboty, w godz. 10.00–18.00,

CH „Bronowice”, od poniedziałku do soboty, w godz. 10.00–18.00,

CH „Serenada”, od poniedziałku do soboty, w godz. 10.00–18.00.

3. Listownie – wysyłając wniosek na adres:

Urząd Miasta Krakowa

Krakowskie Centrum Świadczeń

Referat ds. Świadczeń Wychowawczych

ul. Stachowicza 18

30–103 Kraków

www.sprawyspoleczne.krakow.pl

2.2. Zasiłek rodzinny oraz dodatki

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

1. 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia,
2. 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia,
3. 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

1. rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka (jeżeli wystąpił z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka),

3. osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 18. roku życia,
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia,
- 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

- dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim,
- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej,
- osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko,
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica, chyba że:
 - rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
 - ojciec dziecka jest nieznany,
 - powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
 - sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka,
 - członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł.

W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

Przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami spowoduje obniżenie wysokości otrzymywanych świadczeń, zamiast odmowy przyznania świadczeń. Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wypłacany będzie w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługującymi rodzinie a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

W tym przypadku konieczne będzie ustalenie, o jaką kwotę w rodzinie przekroczone zostało kryterium dochodowe. Łączna kwota zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego przysługujących danej rodzinie będzie obniżona o kwotę przekroczenia.

W przypadku gdy wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie jest niższa niż 20 zł, świadczenia rodzinne nie przysługują.

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka (1000 zł) przysługuje jednorazowo:

- matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko 1. roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka.

W przypadku wystąpienia o przysposobienie więcej niż jednego dziecka lub urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas jednego porodu dodatek przysługuje na każde dziecko.

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje, jeśli matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży.

Zaświadczenie o pozostawaniu matki dziecka pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do dnia porodu może wystawić lekarz lub położna.

Warunek udokumentowania pozostawania matki dziecka pod opieką medyczną nie dotyczy osób będących prawnymi albo faktycznymi opiekunami dziecka, a także osób, które przysposobiły dziecko.

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie) przysługuje matce lub ojcu (opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli wystąpił z wnioskiem do sądu rodzinnego o przy-

sposobienie dziecka) albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W przypadku równoczesnego korzystania z urlopu wychowawczego przez oboje rodziców lub opiekunów prawnych dziecka przysługuje jeden dodatek.

Dodatek nie przysługuje, jeżeli osoba ubiegająca się:

- bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pozostawała w stosunku pracy przez okres krótszy niż 6 miesięcy,
- podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, która uniemożliwia sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego, a także
- gdy dziecko zostało umieszczone w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem dziecka przebywającego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem,
- korzysta ze świadczenia rodzicielskiego.

Obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia prawa do dodatku zalicza się okres zatrudnienia na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Dodatek przysługujący za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka (193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386 zł na wszystkie dzieci, w przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160 zł na wszystkie dzieci).

Dodatek przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje,
- ojciec dziecka jest nieznany,
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Dodatek przysługuje również pełnoletniej osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia 24. roku życia, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (95 zł miesięcznie) przysługuje na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego. Wypłacany jest matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wynosi miesięcznie:

- 90 zł na dziecko do ukończenia 5. roku życia,
- 110 zł na dziecko powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje:

- matce lub ojcu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony) na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:
 - do ukończenia 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,
 - powyżej 16. roku życia do ukończenia 24. roku życia, jeżeli le-

gitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje:

- w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (113 zł miesięcznie na dziecko),
- w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej (69 zł miesięcznie na dziecko).

Dodatek przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) lub osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony) przez 10 miesięcy w roku (w okresie pobierania nauki: od września do czerwca następnego roku kalendarzowego).

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł na dziecko) przysługuje raz w roku matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się – na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego.

Wniosek o wypłatę dodatku składa się do dnia zakończenia okresu zaświadczeniowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.

2.3. Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

- matce albo ojcu dziecka,

- opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia,
- rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia,
- osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku:

- skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka,
- śmierci matki dziecka,
- porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka,
- 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci,
- 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci,
- 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci,
- 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy

jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000 zł miesięcznie wypłaca się niezależnie od dochodu rodziny.

Osobie uprawnionej do świadczenia rodzicielskiego przysługuje:

- w tym samym czasie jedno świadczenie rodzicielskie bez względu na liczbę wychowywanych dzieci,
- jedno świadczenie rodzicielskie w związku z wychowywaniem tego samego dziecka.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje, jeżeli:

- co najmniej jeden z rodziców dziecka lub opiekun faktyczny dziecka (tj. osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka), lub rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, otrzymują zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego,
- dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej – w przypadku matki lub ojca, lub osoby, która przysposobiła dziecko,
- jeden z rodziców dziecka lub opiekun faktyczny dziecka (tj. osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka), lub rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, nie sprawują lub zaprzestali sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, w tym w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej, które uniemożliwiają sprawowanie tej opieki,
- w związku z wychowywaniem tego samego dziecka lub w związku z opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego, z tytułu wychowywania dziecka w trakcie korzystania z urlopu wychowawczego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- osobom uprawnionym do świadczenia rodzicielskiego przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia

rodzicielskiego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku zbiegu uprawnień do następujących świadczeń:

- świadczenia rodzicielskiego,
- świadczenia pielęgnacyjnego,
- specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, przysługuje jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną.

Prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku opiekuna faktycznego dziecka i rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, od miesiąca objęcia dziecka opieką, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego został złożony w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku osób opiekuna faktycznego dziecka i rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, od dnia objęcia dziecka opieką.

W przypadku złożenia wniosku po terminie, nie później jednak niż w okresie 52 tygodni, w przypadku urodzenia (przysposobienia, objęcia opieką) jednego dziecka i odpowiednio dłużej w przypadku urodzenia (przysposobienia, objęcia opieką) więcej dzieci, prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek.

W przypadku gdy świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka, termin 3 miesięcy, jest liczony od dnia skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, śmierci matki dziecka lub porzucenia dziecka przez matkę.

Dla osób otrzymujących zasiłek macierzyński lub uposażenie macierzyńskie minimalna wysokość świadczenia nie może być niższa niż wysokość świadczenia rodzicielskiego, tj. 1000 zł miesięcznie.

2.4. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów. Warunkiem koniecznym jego otrzymania jest spełnienie

kryterium dochodowego, które nie może przekraczać kwoty 800 zł na osobę w rodzinie. Świadczenie przysługuje w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł na dziecko.

2.5. Pozostałe świadczenia

2.5.1. Zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

1. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (ustawowa) wypłacana jest w wysokości 1000 zł pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego, które wynosi 1922 zł na osobę. Świadczenie przysługuje wówczas, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do dnia porodu. Wymóg przedłożenia zaświadczenia nie dotyczy rodziców adoptujących dziecko i opiekuna prawnego.
2. Jednorazowa zapomoga finansowa z tytułu urodzenia się dziecka wypłacana jest ze środków gminy – w wysokości 1000 zł, pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego, które wynosi 1000 zł. Dla rodzin posiadających Krakowską Kartę Rodzinną zapomoga przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Zapomoga przysługuje wówczas, gdy wnioskodawca zamieszkuje w Krakowie na rok przed dniem urodzenia się dziecka, dziecko musi być również mieszkańcem Krakowa.

2.5.2. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”

Jednorazowe świadczenie „Za życiem” (4000 zł) przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód rodziny. Podstawowym warunkiem umożliwiającym przyznanie świadczenia jest posiadanie zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Postępowanie w sprawie przyznania świadczenia wymaga złożenia wniosku przez uprawnione osoby. Wniosek można złożyć w termi-

nie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Konieczne jest przedłożenie dodatkowo zaświadczenia wystawionego przez lekarza lub położną, potwierdzającego, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 roku w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającego do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką.

Wniosek złożony po terminie będzie pozostawiony bez rozpoznania.

2.5.3. Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- matce albo ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
 - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- nie ma opiekuna faktycznego osoby wymagającej opieki ani osoby będącej rodziną zastępczą lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- nie później niż do ukończenia 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. Osoba sprawująca opiekę:

- › ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,
- › ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

2. Osoba wymagająca opieki:

- › pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- › została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.

3. Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury.

4. Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.
5. Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności i nie zależy ono od wysokości dochodów rodziny. Jego wysokość wynosi w 2019 roku 1583 zł miesięcznie i jest uzależniona od wysokości minimalnego wynagrodzenia.

2.5.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy

Zasiłek ten (620 zł miesięcznie) przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zasiłek przyznawany jest na okres zasiłkowy i uzależniony od wysokości dochodu. Przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł (netto).

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki rozumie się dochód następujących członków rodziny:

1. W przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
 - a. osoby wymagającej opieki,
 - b. rodziców osoby wymagającej opieki,

- c. małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
 - d. osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - e. pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia
 - ▶ z tym że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz.
2. W przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:
 - a. osoby wymagającej opieki,
 - b. małżonka osoby wymagającej opieki,
 - c. osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - d. pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia
 - ▶ z tym że do składu rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.
 3. W przypadku gdy prawo do zasiłku ustala się na osobę znajdującą się pod opieką opiekuna prawnego lub umieszczoną w rodzinie zastępczej spokrewnionej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uwzględnia się dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz dochód osoby wymagającej opieki.

Zasiłek nie przysługuje, jeżeli:

1. Osoba sprawująca opiekę:
 - ▶ ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,
 - ▶ ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia

pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,

- ▶ legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
2. Osoba wymagająca opieki:
 - ▶ została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka,
 - ▶ w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, została umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.
 3. Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury.
 4. Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.
 5. Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Ustalając prawo do zasiłku, Krakowskie Centrum Świadczeń zwraca się do MOPS o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w celu weryfikacji okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia. Aktualizację wywiadu, o którym mowa powyżej, przeprowadza się po upływie 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który ustalone zostało prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostało więcej niż 3 miesiące oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do spełniania warunków, o których mowa w art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

2.5.5. Dodatek opiekuńczy

Dodatek opiekuńczy (500 zł miesięcznie) przysługuje wyłącznie osobom zamieszkałym na terenie Gminy Miejskiej Kraków, które:

1. mają ustalone, w drodze decyzji administracyjnej, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
2. mają ustalone, w drodze decyzji administracyjnej, prawo do zasiłku dla opiekuna w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do dodatku opiekuńczego wszczynają się z urzędu.

Dodatek opiekuńczy przyznawany jest na okres, na jaki zostało ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna. Prawo do dodatku opiekuńczego przysługuje od dnia wskazanego w decyzji ustalającej prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2019 roku.

Wypłatę dodatku opiekuńczego wstrzymuje się z urzędu od dnia, od którego uległa wstrzymaniu wypłata specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna.

Postępowanie w sprawie uchylecia ostatecznej decyzji administracyjnej ustalającej prawo do dodatku opiekuńczego wszczynają się w przypadku, gdy:

1. osoba uprawniona utraciła prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna,
2. osoba uprawniona nienależnie pobrała specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna,
3. wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna lub dodatku opiekuńczego.

2.5.6. Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków związanych z koniecznością zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Wynosi on 184,42 zł miesięcznie do 31 października 2019 roku, 215,84 zł miesięcznie od 1 listopada 2019 roku.

Przysługuje:

- dziecku z niepełnosprawnością,
- osobie z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16. roku ży-

cia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia,

- osobie, która ukończyła 75 lat.

Nie przysługuje:

- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego,
- osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (instytucja zapewniająca całodobowe utrzymanie oznacza dom pomocy społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie).

i

Wnioski o: zasiłek rodzinny, świadczenie rodzicielskie, świadczenie alimentacyjne, zapomogi oraz pozostałe świadczenia należy składać w:

Krakowskim Centrum Świadczeń Urzędu Miasta Krakowa
ul. Stachowicza 18, w godz. 7.40–18.00
lub os. Zgody 2, w godz. 7.40–15.30

Wnioski o świadczenia można również składać drogą elektroniczną:

- za pomocą portalu EMPATIA prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dla osób posiadających tzw. profil zaufany ePUAP lub podpis elektroniczny),
- za pomocą elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej – ePUAP,
- za pośrednictwem Poczty Polskiej, na adres: Urząd Miasta Krakowa, Krakowskie Centrum Świadczeń, ul. Stachowicza 18, 30-103 Kraków
- Od 1 sierpnia do 30 września wnioski o zasiłek rodzinny można również składać w Urzędzie Miasta Krakowa: ul. Wielicka 28A, w godz. 7.40–15.30.

2.6. Świadczenie Dobry Start (300+)

Świadczenie Dobry Start (300+) jest realizacją rządowego programu, którego celem ma być wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Raz w roku wypłacane są im świadczenia w wysokości 300 zł na każde dziecko w wieku szkolnym, niezależnie od wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodzinę.

Wniosek o świadczenie może złożyć:

- rodzic dziecka,
- opiekun faktyczny (czyli osoba, która faktycznie opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o приспособienie dziecka),
- opiekun prawny,
- osoba ucząca się, czyli pełnoletnia osoba ucząca się w szkole, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony lub osoba usamodzielniana (o której mowa w art. 140 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Świadczenie przysługuje do ukończenia:

- 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się, a także w przypadku gdy dziecko lub osoba ucząca się ukończyła 20. rok życia przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20 lat,
- 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności, a także w przypadku gdy dziecko lub osoba ucząca się ukończyła 24. rok życia przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24 lata (w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności).

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia można składać:

1. Przez Internet:

- za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej banków, które dołączyły do programu,
- dla osób posiadających tzw. profil zaufany ePUAP lub podpis

elektroniczny: za pomocą portalu EMPATIA prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

- ▶ za pomocą elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej – ePUAP,

2. Osobiście w Urzędzie Miasta Krakowa:

- ▶ ul. Stachowicza 18, od poniedziałku do piątku w godz. 7.40– 8.00,
- ▶ os. Zgody 2, pok. 117, od poniedziałku do piątku w godz. 7.40–15.30 (w sierpniu w godz. 7.40–18.00).

W ustalonych przez Krakowskie Centrum Świadczeń okresach (informacja szczegółowa www.sprawyspoleczne.krakow.pl) wnioski można składać również w Urzędzie Miasta Krakowa:

- ▶ ul. Wielicka 28 A, w godz. 7.40–15.30,
- ▶ al. Powstania Warszawskiego 10, w godz. 7.40–15.30,
- ▶ Plac Wszystkich Świętych 3–4, w godz. 7.40–15.30,
- ▶ CH „Bonarka”, od poniedziałku do soboty, w godz. 10.00–18.00,
- ▶ CH „Bronowice”, od poniedziałku do soboty, w godz. 10.00–18.00,
- ▶ CH „Serenada”, od poniedziałku do soboty, w godz. 10.00–18.00

3. Wysyłając na adres: Urząd Miasta Krakowa, Krakowskie Centrum Świadczeń, Referat ds. Świadczeń Wychowawczych, ul. Stachowicza 18, 30–103 Kraków.

www.sprawyspoleczne.krakow.pl

2.7. Dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego i przysługuje osobie spełniającej jednocześnie trzy kryteria:

- posiada tytuł prawny do lokalu (ew. oczekuje na przysługujący lokal zamienny bądź najem socjalny lokalu),
- uzyskuje miesięczny dochód nieprzekraczający kwoty 175% najniższej emerytury, w gospodarstwie jednoosobowym i 125% w gospodarstwie wieloosobowym,
- zamieszkuje w lokalu o powierzchni nieprzekraczającej określonych przez ustawodawcę norm metrażowych, zgodnie z poniższą tabelą.

Liczba członków gospodarstwa domowego	Powierzchnia normatywna	Powierzchnia dopuszczalna przy 30% przekroczeniu pow. normatywnej	Powierzchnia dopuszczalna przy 50% przekroczeniu, pod warunkiem że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%
1 osoba	35 m ²	45,50 m ²	52,50 m ²
2 osoby	40 m ²	52,00 m ²	60,00 m ²
3 osoby	45 m ²	58,50 m ²	67,50 m ²
4 osoby	55 m ²	71,50 m ²	82,50 m ²
5 osób	65 m ²	84,50 m ²	97,50 m ²
6 osób	70 m ²	91,00 m ²	105,00 m ²

Dodatek mieszkaniowy nie jest kwotą stałą. Wyliczany jest indywidualnie w oparciu o dołączone dokumenty. Jego wysokość nie może przekraczać 70% wydatków przypadających na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego. Jeżeli osoba ubiegająca się o dodatek mieszkaniowy zamieszkuje w lokalu mieszkalnym niewchodzącym w skład mieszkaniowego zasobu gminy, ponoszone wydatki przelicza się do wysokości czynszu, jaki obowiązywałby dla danego lokalu, gdyby wchodził on w skład zasobu mieszkaniowego gminy.

Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Jest nim osoba, która spełnia łącznie trzy warunki:

- ma przyznany dodatek mieszkaniowy,
- jest stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej (umowy na przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej) zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym,

- zamieszkuje w lokalu, do którego jest dostarczana energia elektryczna.

Wysokość świadczenia ustalana jest corocznie przez ministra właściwego do spraw energii. Wnioski należy składać w:

Krakowskim Centrum Świadczeń Urzędu Miasta Krakowa
ul. Stachowicza 18, w godz. 7.40–18.00
lub os. Zgody 2, w godz. 7.40–15.30.

2.8. Dotacja na instalację kolektorów słonecznych i/lub pomp ciepła

W ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Krakowa można ubiegać się o dotację na instalację kolektorów słonecznych i/lub pomp ciepła. Warunkiem otrzymania dofinansowania jest posiadanie jednego z proekologicznych systemów ogrzewania (np. gazowego, z miejskiej sieci, elektrycznego). Dotacja do zakupu i montażu odnawialnych źródeł energii nie dotyczy nieruchomości posiadających już zainstalowany taki sam rodzaj odnawialnego źródła energii. Wysokość dofinansowania wynosi do 60% kosztów kwalifikowanych, ale nie więcej niż 3000 zł w przypadku kolektorów słonecznych i nie więcej niż 18 000 zł w przypadku pompy ciepła.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania dofinansowania można uzyskać osobiście w punkcie informacyjno-doradczym Wydziału ds. Jakości Powietrza UMK:

al. Powstania Warszawskiego 10
od poniedziałku do piątku, w godz. 7.40–18.00
lub telefonicznie pod numerem: 12 616 88 48

2.9. Dotacja celowa do budynków jednorodzinnych posiadających ogrzewanie proekologiczne

W ramach programu termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla miasta Krakowa udzielane są dotacje celowe do budynków jednorodzinnych posiadających ogrzewanie proekologiczne, w których zmiana systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie proekologiczne nastąpiła po 13 września 2011 roku.

Termomodernizacja budynku wykonywana jest na podstawie zaleceń zawartych w audycie energetycznym lub ocenie energetycznej. Dotacja jest udzielana na realizację zadań obejmujących:

- docieplenie ścian zewnętrznych (maks. 150 zł/m²),
- docieplenie dachów, stropodachów, stropów nad ostatnią kondygnacją lub ostatnią ogrzewaną kondygnacją (maks. 150 zł/m²),
- docieplenie stropów nad nieogrzewaną piwnicą lub podłóg na gruncie (maks. 150 zł/m²),
- wymianę okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych (maks. 400 zł/m² powierzchni stolarki).
- Maksymalna łączna kwota dotacji nie może przekroczyć 100% poniesionych kosztów kwalifikowanych i nie więcej niż 50 000 zł.

Beneficjentami programu mogą być osoby fizyczne, których dochód gospodarstwa domowego wynosi do 250% kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, tj.:

- do 1320 zł netto na miesiąc w gospodarstwie wieloosobowym,
- do 1752,50 zł netto na miesiąc w gospodarstwie jednoosobowym.

2.10. Programy wspierania uczniów

Z myślą o dzieciach i młodzieży przygotowano Krakowski Program Wspierania Uzdolnionych Uczniów, w ramach którego mogą oni starać się o Laur Olimpijski (nagrodę za szczególne osiągnięcia w konkursach, olimpiadach, turniejach), Nagrodę Edukacyjną Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, Stypendium Prezydenta Miasta Krakowa im. Juliusza Lea, Nagrodę „Matura na 100%” czy List Gratulacyjny. Dzięki temu mogą otrzymać do 10 000 zł., bo od 2020 roku, tyle wynosi nagroda Matura 100%. Pieniądze te będą wsparciem ich dalszego rozwoju.

Zasiłek szkolny

Zasiłek ten przysługuje uczniowi zamieszkującemu w Krakowie, znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Przez zdarzenie losowe rozumie się w szczególności:

- pożar lub zalanie mieszkania,
- nagłą chorobę w rodzinie ucznia,
- śmierć rodzica lub prawnego opiekuna,
- nieszczęśliwy wypadek powodujący trwałe uszczerbek na zdrowiu członków rodziny ucznia,
- kradzież w mieszkaniu ucznia,
- nagłą, niezawinioną utratę pracy przez rodzica lub prawnego opiekuna,
- inne nagłe okoliczności losowe, które mogą mieć wpływ na pogorszenie sytuacji materialnej rodziny.

O zasiłek szkolny można się ubiegać w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym.

www.bip.krakow.pl

(zakładka: Inne usługi – pole: Usługi – MOPS-20)

Stypendium szkolne przysługuje uczniom w trudnej sytuacji materialnej. Uprawnieni do niego są uczniowie, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- mieszkają w Krakowie,
- rozpoczynają lub kontynuują naukę w szkole,
- dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 528 zł.

Pomoc wypłacana jest w formie refundacji, na podstawie faktur, rachunków i innych dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków na cele edukacyjne dotyczące danego roku szkolnego.

www.bip.krakow.pl

Szczegółowe informacje w filiach MOPS

2.11. Zasiłki finansowe

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek ustala się w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł miesięcznie,
- w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Zasiłek stały nie przysługuje w przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a jej dochodem, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie,
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ust. 2 nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a jej dochodem,
- kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

W przypadku podjęcia zatrudnienia przez osobę objętą kontraktem socjalnym i pobierającą zasiłek okresowy może być on wypłacany nadal niezależnie od dochodu, do dnia wynikającego z decyzji przyznającej zasiłek okresowy, nie dłużej jednak niż do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba została zatrudniona. W tej sytuacji zasiłek okresowy jest wypłacany niezależnie od dochodu nie częściej niż raz na 2 lata. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Rada gminy w drodze uchwały może podwyższyć minimalne kwoty zasiłku okresowego.

Zasiłek okresowy na zasadach zwrotu może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku.

Zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a szczególnie na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Może być przyznany również w formie biletu kredytowanego, a także w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacany niezależnie od dochodu przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym w trakcie jego realizacji uzyskała zatrudnienie.

Zasiłek celowy może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego albo klęski żywiołowej lub ekologicznej. Przeznaczony jest na pokrycie wydatków powstałych w ich wyniku. Może być przyznany niezależnie od dochodu osoby lub rodziny i nie podlega zwrotowi.

Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe – w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Nie podlega zwrotowi.

2.12. Pomoc w zakresie dożywiania

Posiłek dla dzieci i uczniów to pomoc w postaci zapewnienia posiłku dla dzieci i uczniów korzystających z żywienia w szkole, przedszkolu lub żłobku, która udzielana jest, gdy:

- dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 1056 zł,
- dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 1056 zł, ale nie przekracza 1320 zł – pomoc przyznawana jest pod warunkiem zwrotu 50% kosztów posiłku.

Posiłek dla pozostałych osób to pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie, z którego można skorzystać w barze, z którym MOPS zawarł umowę. Udzielana jest, gdy:

- dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 1051,50 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub 792 zł na osobę w rodzinie,
- dochód na osobę w rodzinie przekracza 1051,50 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub 792 zł na osobę w rodzinie, ale nie przekracza 1402 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub 1056 zł na osobę w rodzinie, wówczas pomoc może być przyznana pod warunkiem zwrotu 25% kosztów posiłku.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności przyznawany jest w sytuacji, jeśli nie ma możliwości zapewnienia posiłku lub jeśli przemawia za tym sytuacja rodzinna lub osobista. Może być przyznany, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 1051,50 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub 792 zł na osobę w rodzinie wieloosobowej.

Pomoc żywnościowa – w formie paczek żywnościowych – przeznaczona jest dla osób samotnych, których dochód nie przekracza 1402 zł oraz osób w rodzinach, których dochód nie przekracza 1056 zł na osobę. Pomoc jest realizowana w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 (PO PŻ) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Warunkiem skorzystania z pomocy jest otrzymanie skierowania z MOPS, które jest wydawane na podstawie oświadczenia o dochodach z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku. Skierowania po pomoc żywnościową wydawane są przez wszystkie filie Ośrodka. Na terenie Krakowa żywność dystrybuują organizacje partnerskie Banku Żywności i Polski Komitet Pomocy Społecznej. Paczki żywnościowe przekazywane zainteresowanym zawierają podstawowe produkty żywnościowe: makaron, ryż, kaszę, cukier, olej, konserwy i mleko.

Osoby takie mają możliwość uczestniczenia w różnych warsztatach, m.in. kulinarno-żywnieniowych oraz z zakresu zarządzania domowym budżetem.

3. WSPARCIE W KRYZYSIE

3.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością

Rodziny, w których wychowywane jest przynajmniej jedno dziecko z niepełnosprawnością, wymagają specjalistycznego wsparcia. Specjalistyczne usługi opiekuńcze ograniczają negatywny wpływ niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu. Usługi skierowane są do dziecka z niepełnosprawnością, ale przede wszystkim do jego rodziny. Są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W sytuacji gdy dochód netto na osobę w rodzinie nie przekracza 1056 zł (200% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej), specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach rodzina ponosi odpłatność, która zależy od wysokości jej dochodów.

W celu ubiegania się o pomoc należy zgłosić wniosek o udzielenie pomocy do filii MOPS w Krakowie zgodnie z miejscem zamieszkania.

Analogiczną do powyżej opisanej formy wsparcia jest usługa asystenta rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością. Przyznawana jest ona rodzinom bez względu na uzyskiwany przez nie dochód i świadczona nieodpłatnie. Możliwość udzielenia tej formy wsparcia uzależniona jest od limitu godzin, jakim dysponuje dana filia MOPS.

3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi tego typu są przeznaczone dla osób, których potrzeby wynikają z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Obejmują działania w zakresie:

- uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania,

motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych, wspieranie w codziennych czynnościach życiowych, interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi),

- pielęgnacji wspierającej proces leczenia (pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych, pilnowanie wizyt lekarskich, badań diagnostycznych, przyjmowania leków, pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia i placówek rehabilitacyjnych).

Jeżeli dochód osoby lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego (dla osoby samotnie gospodarującej kwoty 701 zł, a dla osoby w rodzinie kwoty 528 zł na osobę) określonego w ustawie o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabeli zawartej w rozporządzeniu.

Aby uzyskać pomoc, należy zgłosić wniosek do filii MOPS zgodnie z miejscem zamieszkania.

3.3. Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie

Miejski Rzecznik Konsumentów w Krakowie udziela porad prawnych. Aby uzyskać taką pomoc, należy zabrać dokumenty potrzebne do kwerendy sprawy: umowę wraz ze wszystkimi załącznikami do niej, zgłoszenia reklamacyjne, rachunki, faktury, kopię korespondencji do i od przedsiębiorcy. Na spotkanie z prawnikiem nie trzeba się umawiać. Należy jednak liczyć się z koniecznością odczekania w kolejce, gdyby w danym czasie zgłosiła się większa ilość osób.

Miejsce udzielania porad:
budynek UMK, al. Powstania Warszawskiego 10.

Istnieje również możliwość uzyskania bezpłatnej porady telefonicznie: 12 616 92 32 lub drogą elektroniczną przez platformę ePUAP (po uprzednim uzyskaniu i potwierdzeniu przez wnioskodawcę profilu zaufanego).

www.bip.krakow.pl/?dok%20id=44927

Rzecznik pełni dyżury prawne dwa razy w roku w siedzibach wszystkich dzielnic miasta Krakowa, a w Starostwie Powiatowym w Krakowie sześć razy w roku.

Szczegółowe informacje na temat harmonogramu dyżurów można uzyskać w biurach Rad Dzielnic oraz Starostwie Powiatowym w Krakowie (al. Słowackiego 20).

Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków mogą korzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Przysługują one osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej i która złożyła pisemne oświadczenie na potwierdzenie powyższego faktu.

Jak uzyskać poradę?

- ustal termin wizyty, dzwoniąc pod numer tel. 796 420 474, który jest czynny w godz. 9.30–17.00,
- zgłoś się w umówionym terminie do punktu wyznaczonego podczas rejestracji,
- wypełnij oświadczenie,
- uzyskaj poradę,
- anonimowo przekaz swoją opinię w kwestii udzielonej porady.

Nieodpłatne porady prawne oraz nieodpłatne poradnictwo obywatelskie na terenie Gminy Miejskiej Kraków udzielane są według kolejności zgłoszeń w 31 punktach.

www.bip.krakow.pl

Osoby, które przyjdą bezpośrednio do danego punktu porad prawnych bez wcześniejszego umówienia terminu, nie uzyskają porady.

Jak się przygotować?

Starając się o poradę w wybranym punkcie, należy pamiętać o tym, żeby dostarczyć prawnikowi wszystkie dokumenty dotyczące sprawy, w szczególności umowy, akty notarialne i pisma urzędowe.

Osoba udzielająca rady nieodpłatnej pomocy prawnej w zależności od potrzeby:

- poinformuje o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowno-administracyjnym,
- wskaże rozwiązanie przedstawionego problemu prawnego,
- sporządzi projekt pisma w zakresie niezbędnym do udzielenia pomocy, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowno-administracyjnym,
- sporządzi projekt pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowno-administracyjnym,
- poinformuje o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

Osoba uprawniona otrzyma pomoc prawną w każdej dziedzinie prawa.

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia takiej działalności.

Osoba świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie:

- podejmie działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach,
- udzieli wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym (w razie potrzeby) sporządzi wspólnie z osobą uprawnioną plan działania i pomoże w jego realizacji.

Osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową mieszkające na terenie Krakowa, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, mają możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego telefonicznie lub w miejscu zamieszkania (po uprzednim telefonicznym umówieniu wizyty).

3.4. Interwencja kryzysowa

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie udziela specjalistycznej pomocy osobom i rodzinom przeżywającym kryzysy, m.in. w sytuacji:

- kryzysu rodzinnego,
- kryzysu małżeńskiego,
- przemocy domowej,
- przemocy seksualnej,
- utraty, żałoby,
- zagrożenia samobójstwem,
- wypadków i katastrof,
- doświadczenia przestępstwa.

W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia możliwe jest tymczasowe schronienie w hostelu Ośrodka.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Radziwiłłowska 8b,
tel. 12 421 92 82 (pomoc całodobowa).

4. ZAGROŻENIA NASZEJ RODZINY

4.1. Cyberzagrożenia

Internet to powszechny dziś sposób komunikacji, rozrywki i pozyskiwania informacji. Dzięki niemu dokonujemy również transakcji, obsługi kont, pracujemy. Niesie on jednak ze sobą wiele zagrożeń. Poczucie anonimowości sprawia, że użytkownicy Internetu pozwalają sobie na więcej niż w świecie rzeczywistym.

PAMIĘTAJ! Korzystając z Internetu, możesz nieświadomie stać się ofiarą lub sprawcą przestępstwa internetowego.

Za przestępstwo internetowe uznaje się każde przestępstwo dokonane w sieci Internetowej lub za jej pomocą.

Agresja w Sieci, czyli cyberprzemoc, to zachowania agresywne mające na celu skrzywdzenie innej osoby przy użyciu nowoczesnych technologii. Są to m.in. nękanie, prześladowanie, dręczenie (stalking), mobbing elektroniczny (cyberbullying), uwodzenie (grooming), rozpowszechnianie i upublicznianie prywatnego materiału z treściami erotycznymi (seksting).

Cyberbullying to zjawisko oczerniania, szykanowania, tyranizowania i wyszydzania w Sieci. Jest wyjątkowo dotkliwy, ponieważ zwykle ma charakter anonimowy.

Do szkodliwych treści zazwyczaj zalicza się:

- treści pornograficzne,
- treści prezentujące przemoc i okrucieństwo,
- treści promujące złe zachowania,
- treści dyskryminacyjne, nawołujące do wrogości lub nienawiści.

JAK CHRONIĆ DZIECKO W SIECI?

1. Odkrywaj Internet razem z dzieckiem.
2. Naucz dziecko podstawowych zasad bezpieczeństwa w Internecie.
3. Rozmawiaj z dziećmi o ryzyku umawiania się na spotkania z osobami poznanymi w Sieci.
4. Naucz swoje dziecko ostrożności przy podawaniu swoich prywatnych danych.
5. Naucz dziecko krytycznego podejścia do informacji przeczytanych w Sieci.
6. Bądź wyrozumiały dla swojego dziecka.
7. Zgłaszaj nielegalne i szkodliwe treści.
8. Poznaj sposoby korzystania z Internetu przez Twoje dziecko.
9. Pamiętaj, że pozytywne strony Internetu przeważają nad negatywnymi.

Jeśli potrzebujesz pomocy, skorzystaj z poniższych stron:

- www.helpline.org.pl – projekt ma na celu pomoc dzieciom i młodzieży w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa w Internecie. Jeśli spotkało Cię w Sieci coś nieprzyjemnego i nie wiesz, co robić – wejdź na stronę projektu.
- kidprotect.pl – strona Fundacji Kidprotect.pl zajmującej się zapobieganiem patologiom społecznym (w szczególności przestępczości seksualnej) oraz pomocą osobom dotkniętym patologiami społecznymi.
- www.dzieckowsieci.fdn.pl – portal zajmujący się problematyką bezpieczeństwa dzieci w Sieci.

4.2. Kradzież tożsamości

Kradzież tożsamości polega na tym, że sprawca lub grupa sprawców w sposób bezprawny (a najczęściej podstępny) wchodzi w posiadanie da-

nych osobowych (imię i nazwisko, adres, PESEL, data urodzenia, numer karty kredytowej itp.) poszczególnych osób.

Proceder ten służy:

- zakładaniu fałszywych kont internetowych i fałszywych adresów pocztowych,
- podrabianiu dokumentów ofiary i zakładaniu w jej imieniu „lewych” kont bankowych,
- podrabianiu dokumentów bankowych i wyłudzeniu kredytów,
- podrabianiu kart płatniczych,
- wynajmowaniu mieszkania, postępując się danymi ofiary (tam np. odbierają zamówione towary),
- pod fikcyjnymi danymi zatrudniane są tzw. „muły pieniężne”, które niczego nieświadome uczestniczą w procesie prania brudnych pieniędzy (ich praca polega na przelewaniu pieniędzy pomiędzy różnymi kontami po zachowaniu dla siebie prowizji).

PHISHING („łowienie ryb”) to sposób pozyskania poufnej informacji osobistej. Phisherzy wykorzystują do tego mechanizmy socjotechniczne. Ich celem są banki i aukcje internetowe. Przeważnie rozpoczynają atak od rozesłania pocztą elektroniczną odpowiednio przygotowanych wiadomości, które udają oficjalną korespondencję z banku, serwisu aukcyjnego lub innych portali.

Innym sposobem działania cyberprzestępców, który ma doprowadzić do poznania poufnych danych, jest wykorzystywanie złośliwego oprogramowania: robaków, koni trojańskich (trojany) lub wirusów.

Pamiętajmy!

- serwisy nie wysyłają e-maili z prośbą o odwiedzenie i zalogowanie się na stronie,
- nie należy otwierać hiperłączy bezpośrednio z otrzymanego e-maila,
- należy regularnie uaktualniać system i oprogramowanie,
- nie wolno przysyłać mailem żadnych danych osobistych – w żadnym wypadku nie wypełniamy danymi osobistymi formularzy zawartych w wiadomości e-mail,
- zastanówmy się nad napisaniem wiadomości e-mail zwykłym tekstem zamiast HTML,
- banki i instytucje finansowe stosują protokół https tam, gdzie konieczne jest zalogowanie do systemu. Adres strony www roz-

poczyna się wtedy od wyrażenia: „**https://**”, a nie „**http://**”. Jeśli strona z logowaniem nie zawiera w adresie nazwy protokołu **HTTPS**, powinno się to zgłosić pracownikowi banku i nie podawać na niej żadnych danych.

- Każde podejrzenia co do sfingowanych witryn należy jak najszybciej przekazać policjantom lub pracownikom danego banku odpowiedzialnym za jego funkcjonowanie w Sieci.

Jak się strzec?

- zabezpieczyć komputer stosownymi programami antywirusowymi,
- nie podawać pochopnie danych osobowych w Internecie oraz osobom trzecim,
- strzec się podawania danych w dziwnych sytuacjach (np. PESELU telemarketerowi),
- pilnować dokumentów osobistych oraz kart płatniczych,
- niezwłocznie zgłaszać zagubienie, kradzież dokumentów, kart płatniczych.

Zabezpiecz swój komputer!

- Surfując po Internecie, zachowujemy daleko posuniętą czujność i ostrożność. Na niektórych stronach często znajdują się złośliwe programy, które możemy nieświadomie zainstalować na swoim komputerze.
- Korzystajmy z legalnego systemu operacyjnego. Pirackie oprogramowania są nie tylko nielegalne, ale mogą zawierać też programy szpiegujące.
- Zainstalujmy program antywirusowy i antyszpiegowski.
- Warto też zaopatrzyć się w tzw. firewall (dosł. ścianę ogniową), która zablokuje próby włamania się z Sieci do naszego komputera.
- Regularnie aktualizujmy: system operacyjny, oprogramowanie antywirusowe i antyszpiegowskie i inne programy, których używamy podczas łączenia się z Internetem. Luki w oprogramowaniu mogą posłużyć do włamania się do komputera.
- Dokładnie przyglądamy się stronom banków, z których korzystamy za pośrednictwem Internetu. Oszuści często podszywają się pod pracowników banku i proszą nas o podawanie numerów kart płatniczych oraz kodów PIN.

- Nie otwierajmy maili od nieznanymi adresatów i nie używajmy linków rozsyłanych w niechcianej poczcie (tzw. spamie) oraz przez komunikatory.
- W przeglądarkach internetowych można ustawić opcję filtra rodzinnego lub zainstalować na komputerze oprogramowanie, które uniemożliwi młodszym członkom rodziny korzystanie z niepożądanych stron.

Zakupy w Sieci mogą być bezpieczne, jeżeli przestrzegamy kilku zasad:

- Pamiętajmy, by zawsze kierować się ograniczonym zaufaniem do sprzedającego.
- Nigdy nie kupujemy w Sieci, korzystając z komputera stojącego w kafejce internetowej.
- Korzystajmy tylko ze znanych i sprawdzonych portali internetowych.
- Przed zakupem w wirtualnym sklepie zasięgnijmy opinii o nim i sprawdźmy jego rzetelność.
- Przy płaceniu kartą kredytową zwracamy uwagę, czy połączenie internetowe jest bezpieczne.
- Gdy kupujemy na aukcji internetowej, przeczytajmy komentarze o sprzedającym. Brak komentarzy pozytywnych lub ich niewielka ilość powinny wzbudzić naszą szczególną czujność.
- Otrzymując ofertę e-mailem, nie korzystajmy z linków, na stronę sklepu wejdzmy, wpisując adres w oknie przeglądarki, unikniemy w ten sposób stron podszywających się pod legalnie działające sklepy.
- Zamawiając sprzęt, zapytajmy, czy sprzedawca dołącza oryginalne oprogramowanie na płytach i instrukcję obsługi.
- Kupując telefon komórkowy, zapytajmy o ładowarkę i dowód zakupu, telefony kradzione sprzedawane są bez ładowarki i „dokumentacji”.
- Jeśli mimo zachowania zasad ostrożności dostaniemy zamiast zamówionego produktu puste pudełko, należy zawiadomić Policję. Wtedy zapisana korespondencja i przesłana przez oszusta paczka będą stanowiły dowód przestępstwa.

Skimming to przestępstwo, które polega na bezprawnym skopiowaniu zawartości paska magnetycznego karty bankowej (bankomatowej, kredytowej itp.) w celu wytworzenia duplikatu oryginalnej karty. Taka

zduplikowana karta działa tak samo jak oryginalna, a transakcje nią dokonane obciążają prawowitego właściciela. Karty mogą być kopiowane w sklepach, restauracjach, na stacjach benzynowych, w zasadzie w każdym punkcie, gdzie można dokonywać płatności kartami.

4.3. Narkotyki i dopalacze

Młodzież i dzieci sięgają po dopalacze i narkotyki z kilku powodów: bo jest im źle, przez ciekawość lub pod presją.

Masz prawo sądzić, że z dzieckiem dzieje się coś niedobrego, gdy zauważysz kilka z wymienionych niżej objawów równocześnie:

- dziecko oddala się od Ciebie, staje się obce, mimo że wcześniej byliście blisko,
- ma kłopoty z nauką, choć wcześniej dobrze sobie radziło, wagaruje,
- unika rozmów, kontaktu, „kręci” w rozmowie, kłamie,
- jest niecierpliwe, rozdrażnione,
- jest na zmianę pobudzone lub ospałe, sypia o dziwnych porach,
- znika często w ciągu dnia z domu pod dowolnym pretekstem i stara się unikać kontaktu po powrocie, wraca bardzo późno lub bez uzgodnienia nocuje poza domem,
- ma nowych znajomych, których nie chce zapraszać do domu,
- kwestionuje szkodliwość narkotyków, uważa, że powinny być zalegalizowane,
- ma nadmierny apetyt lub nie ma apetytu,
- ma przekrwione oczy, zwężone lub rozszerzone źrenice, przewlekły katar,
- w jego pokoju dziwnie pachnie, miewa fufki i fajki różnych kształtów, bibułki do skrętów, biały proszek, pastylki nieznanego pochodzenia, opalone folie aluminiowe, leki bez recept, nieznanne chemikalia,
- z domu znikają pieniądze i wartościowe przedmioty.

116 111 – Bezpłatny Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

działa codziennie od poniedziałku do niedzieli w godz. od 12.00 do 02.00 w nocy

801 199 990 – Antynarkotykowy Telefon Zaufania (czynny codziennie w godz. 16.00–21.00)

800 060 800 – Bezpłatna Infolinia Państwowej Inspekcji Sanitarnej

www.pis.gov.pl

www.narkomania.org.pl

www.narkomania.gov.pl

www.kbpn.gov.pl

i

GDZIE SZUKAĆ POMOCY?

Jeśli podejrzewasz, że Twoje dziecko lub osoba bliska używa substancji psychoaktywnych:

1. Oceń stopień zaawansowania problemu. Czy są to dopiero próby, czy może osoba nie wyobraża sobie już życia bez substancji psychoaktywnych. A może jest jej to potrzebne, żeby wstać, zjeść, wyjść z domu.
2. Porozmawiajcie – powiedz swojemu dziecku lub dorosłej osobie bliskiej o wszystkich faktach i przypuszczeniach, jakie masz, a które wskazują na to, że używa substancji psychoaktywnych. W przypadku młodych ludzi warto jasno powiedzieć, że nie zgadzasz się na to, żeby Twoje dziecko brało jakiegokolwiek substancje czy piło alkohol – zarówno w domu, jak i poza nim.
3. Ustalcie konkretne zasady, np. Twoje dziecko powinno mówić, gdzie i z kim wychodzi, musi wracać do domu o określonej porze, nie spóźniać się do szkoły, nie wagarować itd. Ważne, żeby były to konkretne sprawy, sztywno określone, tak by można było z nich dziecko rozliczyć. Przede wszystkim musisz być stanowczy – nie może być mowy o jakichkolwiek ustępstwach. Dobrze, jeśli zasady te wspólnie z dzieckiem spiszesz i umówicie się, że jeśli nie będzie ich przestrzegało, będzie musiało poddać się terapii uzależnień.
4. Nie chroń dziecka przed konsekwencjami jego działań. Jeśli ukradło komuś pieniądze, nie kryj go przed znajomymi czy Policją itd.

Jeśli to nie przyniesie oczekiwanych rezultatów lub jeśli Twoje dziecko jest już bardziej zaawansowane w picciu alkoholu lub używaniu innych substancji psychoaktywnych, należy szukać pomocy specjalistów. Ważne, by skierować się do kogoś, kto zajmuje się pracą z osobami uzależnionymi, najlepiej, by był certyfikowanym specjalistą terapii uzależnień.

W sytuacji potencjalnego używania substancji psychoaktywnych:

- informacje na temat zagrożeń, możliwości uzyskania pomocy oraz wsparcie psychologiczne można uzyskać, kontaktując się z **Całodobowym Telefonem Zaufania ALCO TEL**, tel. 12 411 60 44,
- w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia należy niezwłocznie skontaktować się z numerem ratunkowym **112**,
- w sytuacji gdy podejrzewamy, że dziecko sięga po substancje psychoaktywne, można wykonać test, który jest do nabycia w aptece,
- informacje na temat narkotyków, potocznie dopalaczy, można uzyskać pod numerem całodobowej infolinii Głównego Inspektora Sanitarnego: **800 060 800**, szczególnie – na temat negatywnych skutków ich używania oraz możliwości leczenia uzależnień, dla dzieci i rodziców. Pod tym numerem można także zgłaszać informacje o handlu nielegalnymi substancjami.

Zagrożenia w zakresie uzależnień behawioralnych:

- w sytuacji doświadczania przemocy internetowej przez dziecko lub osobę dorosłą w formie mobbingu, cyberbullyingu należy zgłosić przestępstwo Policji. Zgłoszenie o nielegalnych treściach w Internecie można wysłać do NASK (Państwowy Instytut Badawczy nadzorowany przez Ministerstwo Cyfryzacji działający w dziedzinie cyberbezpieczeństwa) na adres: www.dyzurnet.pl/formularz/pl. W takiej sytuacji konieczne jest zabezpieczenie dostępnych dowodów zdarzenia, np. w komputerze lub innym urządzeniu mobilnym.

Jak rozpoznać zachowania nałogowe?

www.uzaleznieniabehawioralne.pl

www.mcpu.krakow.pl

**Punkt Konsultacyjny Miejskiego
Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie**

ul. Rozrywka 1, tel. 12 411 41 21
(od poniedziałku do piątku)

Rynek Podgórski 4/2a, tel. 12 656 27 34
(poniedziałek i czwartek)

Wykaz jednostek specjalistycznego poradnictwa
i leczenia uzależnień na s. 222-223

Nie daj się oszukać!

Ktoś telefonuje i mówi, że jest Twoim wnuczkiem, krewnym, coś się wydarzyło: wypadek, choroba, pilnie potrzebne są pieniądze.

UWAŻAJ! Nie każdy, kto dzwoni, jest tym, za kogo się podaje!

Ktoś dzwoni i mówi, że trwa akcja policyjna, która pozwoli zatrzymać oszustów. Prosi o pomoc i dyskrecję. Poleca przekazać pieniądze wskazanej osobie lub wykonać przelew. **PAMIĘTAJ!** Policja nigdy w takich sytuacjach **NIE** prosi o pieniądze ani **NIE** kontaktuje się telefonicznie!

Nie przekazuj pieniędzy osobom, których nie znasz osobiście!

Nie wpuszczaj obcych osób do mieszkania!

Nie działaj pochopnie pod presją czasu!

Gdy odbierzesz podejrzany telefon, **ZAWSZE:**

Zachowaj spokój.

Odłóż słuchawkę i zadzwoń do kogoś z rodziny, aby potwierdzić tożsamość dzwoniącego.

Gdy podejrzewasz, że masz do czynienia z oszustem, zadzwoń na Policję pod bezpłatny numer 997 lub 112.

4.4. Utrata dokumentów

Dokument tożsamości stanowi dzisiaj także narzędzie do popełniania przestępstw.

Gdy utracisz dokumenty:

- Natychmiast zastrzeż je w Systemie DOKUMENTY ZASTRZEŻONE.

- W przypadku gdy utrata nastąpiła w wyniku kradzieży lub innego przestępstwa, powiadom Policję.
- Zawiadom najbliższy organ gminy lub placówkę konsularną i wyrob nowy dokument.
- Najważniejszymi dokumentami, które należy zastrzegać, są: dowód osobisty, paszport, prawo jazdy i karta płatnicza.

Gdzie zastrzegać dokumenty?

- W każdej placówce swojego Banku.
- Jeżeli ktoś nie ma rachunku bankowego, powinien udać się do dowolnego banku przyjmującego zastrzeżenia nie tylko od swoich klientów (lista na stronie: www.DokumentyZastrzezone.pl).
- Wystarczy dokonać zastrzeżenia w jednym oddziale, aby dane automatycznie przekazano do każdego banku, firmy i instytucji korzystającej z Systemu Dokumenty Zastrzeżone.
- Za pomocą usługi Alert Strażnik Kredytu, którą można zamówić na portalu www.bik.pl.

Jak zastrzec utraconą kartę?

Dzwoniąc na tel. **+48 828 828 828**, można z każdego miejsca na świecie, o każdej porze, zarówno z telefonów stacjonarnych jak i komórkowych, zastrzec utraconą kartę.

4.5. Handel ludźmi

Handel ludźmi to przestępstwo o skali globalnej. Występuje w większości krajów świata. Jego istotą jest zniewolenie osoby lub osób (za pomocą różnych metod i środków) w celu wykorzystania. Najbardziej dostrzegalną społecznie i dominującą jego formą jest prostytucja. Zauważa się jednak wzrost innych form: handlu ludźmi do pracy przymusowej, żebrania, wyłudzenia kredytów i świadczeń socjalnych, a także zawierania fikcyjnych małżeństw z obcokrajowcami.

Jak werbowane są ofiary?

Należy być bardzo uważnym na takie ogłoszenia w prasie, Internecie, a także propozycje ustne, kiedy na wyjazd należy się bardzo szybko zdecydować. Przestępcom chodzi o to, aby potencjalne ofiary nie miały czasu na sprawdzenie danej oferty, zapoznania się z opinią rodziny, znajomych. Oferowana praca najczęściej nie wymaga specjalnych kwalifikacji (w usługach – sprzątanie, opieka, kelner, praca na plantacjach itp.). Propozycja pracy w charakterze

kelnerki, sekretarki, modelki, tancerki, pielęgniarki, opiekunki itp. może okazać się drogą do przymuszonej prostytucji lub niewolniczej pracy!

Pracuj bezpiecznie za granicą!

Planujesz wyjazd po to, żeby wypocząć, podjąć pracę albo wyprowadzić się na stałe i rozpocząć nowe życie, pamiętaj, że możesz zetknąć się z niebezpieczeństwem. Przestępcy mogą próbować Cię wykorzystać.

Na co zwrócić uwagę, odpowiadając na oferty pracy za granicą?

Znajdź jak najwięcej informacji!

Zawsze kieruj się zasadą ograniczonego zaufania!

Jeżeli planujesz skorzystać z agencji pośrednictwa pracy, sprawdź, czy agencja ta działa legalnie.

Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia

www.kraz.praca.gov.pl

Kiedy ogłoszenie o pracę może być oszustwem?

ZAROBKI – jeżeli ktoś proponuje zarobki wyższe niż inni pracodawcy, odpowiadając na ogłoszenie, sprawdź, jakie są średnie stawki wynagrodzenia na podobnych stanowiskach.

KWALIFIKACJE – jeżeli ktoś proponuje dobrze płatną pracę i nie wymaga żadnych kwalifikacji ani doświadczenia, możesz sprawdzić, jakie umiejętności wymagane są w podobnej pracy.

ZNAJOMOŚĆ JĘZYKA – jeżeli ktoś proponuje pracę za granicą i nie wymaga nawet najbardziej podstawowej znajomości języka kraju, w którym praca ma być wykonywana, to odpowiadając, zachowaj ostrożność.

Przed wyjazdem warto znać adresy i numery telefonów ambasady oraz konsulatu RP w kraju, do którego się udajemy. Skorzystaj z portali: www.polakzagranica.msz.gov.pl, www.msz.gov.pl/pl/informacje_konsularne/poradniki_i_informatory/bezpieczne_wakacje/bezpieczne_wakacje, <https://odyseusz.msz.gov.pl>.

Sprawdź, jak odpowiednio przygotować się do wyjazdu. Poradnik i wiele cennych wskazówek związanych m.in. z bezpiecznym wyjazdem za granicę znajdziesz na portalu: www.handelludzmi.eu.

Wyjeżdżając za granicę w celach zarobkowych, należy dokładnie sprawdzić wiarygodność przyszłego pracodawcy i upewnić się co do legalności

zatrudnienia. Warto skorzystać z baz ofert pracy od sprawdzonych pracodawców i pośredników pracy, a także ze stron, jak: EURES – Europejskie Służby Zatrudnienia (www.eures.praca.gov.pl) czy KRAZ – Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia (www.kraz.praca.gov.pl). Na stronie KRAZ można sprawdzić, czy dana agencja oferująca pracę jest zarejestrowana i działa legalnie. Jeśli masz wątpliwości, przed wyjazdem warto dokładnie sprawdzić wiarygodność takiego pracodawcy.

Zauważyłeś coś niepokojącego? W Wydziale do Walki z Handlem Ludźmi Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji w Warszawie funkcjonuje skrzynka e-mailowa: handelludzmibsk@policja.gov.pl oraz tel. zaufania: 664 974 934.

Udzielanie pomocy ofiarom

Jeśli stałeś się ofiarą handlu ludźmi, poproś o pomoc ekspertów. Oni udzielą informacji, konsultacji prawnej i wsparcia w kontaktach z właściwymi instytucjami. Po pomoc można zwrócić się telefonicznie bądź mailowo:

- Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi (KCIK) tel. (+48) 22 628 01 20, e-mail: info@kcik.pl, www.kcik.pl
- Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, tel. (+48) 22 628 99 99,
- e-mail: strada@pol.pl, www.strada.org.pl (głównie: pomoc ofiarom handlu ludźmi, konsultacje prawne, konsultacje w sprawach wyjazdów za granicę).

Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa

Jeżeli w swojej okolicy nie czujesz się bezpiecznie, możesz to zmienić! Reaguj na zagrożenia i dziel się swoimi spostrzeżeniami! Odwiedź Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa:

www.malopolska.policja.gov.pl

4.6. Straż Miejska dzieciom

Strażnicy ds. profilaktyki prowadzą zajęcia w szeregu placówek oświatowo-wychowawczych w Krakowie. Są one dostosowane do poziomu słuchaczy oraz potrzeb pedagogów i mogą być pomocne w procesie wychowawczym.

Nie zastępują go, lecz wspierają wiedzą w temacie tak ważnym dla wszystkich rodziców i wychowawców, jakim jest bezpieczeństwo wychowanków.

Przedszkola

Spotkania w przedszkolu to zwykle pierwszy kontakt dzieci z umundurowanym funkcjonariuszem. Na początku zajęć uczestnicy poznają charakterystyczne elementy munduru, mogą go dotykać, przymierzać, oglądać. Wzajemne poznanie się to baza do dalszych zajęć.

W przedszkolach mówi się o bezpieczeństwie w domu, w przedszkolu i na podwórku. Wykorzystując zestaw edukacyjny „Autochodzik” (miasteczko komunikacyjne wykonane z gąbki), cieszący się ogromną popularnością wśród dzieci, strażnicy uczą najmłodszych prawidłowych zachowań na drodze.

Na koniec zajęć w przedszkolach organizowany jest konkurs „Bezpieczny Przedszkolak”.

Szkoły podstawowe (kl. I–III)

W pierwszych klasach szkoły podstawowej strażnicy pojawiają się w szkole już w pierwszych miesiącach nauki. Tematyka prowadzonych przez nich zajęć dotyczy bezpieczeństwa w drodze do szkoły i w szkole oraz unikania różnego rodzaju zagrożeń, np. w kontaktach z osobami obcymi. Z uwagi na fakt, iż wielu uczniów samodzielnie pokonuje drogę do szkoły i ze szkoły, strażnicy starają się wykształcić u nich prawidłowe nawyki uczestnika ruchu drogowego. Uczą podstawowych przepisów w zakresie dotyczącym pieszych i rowerzystów, uczniowie poznają również znaki drogowe.

Pogłębiane są też już wcześniej poznane zagadnienia:

- „Unikanie zagrożeń” i „Bezpieczeństwo w kontaktach z obcym”. Funkcjonariusze informują o zagrożeniach w drodze do szkoły, w szkole, w miejscu zamieszkania. Propagują asertywność w kontaktach z osobami, których nie znamy, a także pokazują praktyczne sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- „Czy pies musi ugryźć?” – instruktaż zachowania w kontaktach z czworonogami. Praktyczne sposoby obrony przed agresywnym psem.
- „Co zrobić, jak się zgubię?” – podpowiada najwłaściwsze zachowania, kiedy już dojdzie do trudnej sytuacji, kładąc jednocześnie nacisk na zapobieganie takim zagrożeniom.

Szkoły podstawowe (kl. IV–VIII)

Funkcjonariusze wprowadzają uczniów w świat obowiązujących przepisów. Zgodnie z zasadą „nieznajomość prawa szkodzi”, jeszcze przed osiągnięciem progu odpowiedzialności prawnej są oni informowani o zagrożeniach płynących z bez troskiego używania Internetu, poznają konsekwencje popełniania czynów świadczących o demoralizacji oraz karalnych.

W niektórych klasach na prośbę pedagoga szkolnego są realizowane zajęcia objaśniające pojęcia „agresja” i „przemoc” oraz pokazujące konsekwencje wynikające z ich stosowania.

Wiele szkół umożliwia już czwartoklasistom zdobycie karty rowerowej, dlatego strażnicy pomagają nauczycielom w przygotowaniu do tego egzaminu, omawiając z uczniami najtrudniejsze zagadnienia. Strażnicy pomagają też w przeprowadzeniu egzaminu na kartę rowerową na terenie szkoły, wykorzystując zestaw mobilnych znaków drogowych.

Ukoronowaniem zajęć ze strażnikami jest możliwość reprezentowania szkoły w prestiżowych konkursach: „Prawo i my” i „Prawo. Ratownictwo. Bezpieczeństwo”.

Szkoły ponadpodstawowe

W szkołach ponadpodstawowych strażnicy wyjaśniają młodzieży podstawowe zagadnienia prawne zawarte w Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich, takie jak: „nieletni”, „czyny karalne”, „czyny świadczące o demoralizacji”.

Oprócz tematów związanych z rolą i zadaniami Straży Miejskiej strażnicy realizują zajęcia dotyczące odpowiedzialności prawnej osób nieletnich, a także omawiają prawne aspekty używania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków. Podejmowane są również zagadnienia dotyczące stosowania „mowy nienawiści”, nielegalnego graffiti, praw autorskich, wybryków chuligańskich czy konsekwencji popełnienia wykroczenia lub przestępstwa.

Na prośbę szkół istnieje możliwość opracowania innych tematów zajęć. Dodatkowo strażnicy mogą uczestniczyć w spotkaniach z rodzicami i nauczycielami, omawiając tematy zagrożeń oraz odpowiedzialności prawnej nieletnich.

W okresie letnim strażnicy organizują prelekcje na temat bezpieczeństwa podczas wypoczynku, zwykle pod hasłem „Bezpieczne wakacje”, a przed

feriami zimowymi i w trakcie ich trwania informują o zagrożeniach, jakie mogą spotkać młodego człowieka poza szkołą w okresie zimowym.

W trakcie ferii zimowych i wakacji dzieci oraz młodzież mogą uczestniczyć w organizowanych przez Straż Miejską w wybranych placówkach wychowawczych zajęciach edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych.

Inne przedsięwzięcia skierowane do dzieci i młodzieży:

- przedstawienie profilaktyczne „Królestwo zakręconego czasu, czyli bajka o mądrych dzieciach” – historia Adasia, który za pomocą czarów poznaje prawidłowe sposoby zachowania w sytuacjach, w których może znaleźć się każdy z młodych widzów,
- Akademia Barbakusa – regularne, comiesięczne spotkania, w czasie których całe rodziny mogą się wspólnie uczyć, jak dbać o bezpieczeństwo swoich pociech,
- „Nie zgub dziecka na wakacjach” – strażnicy wręczają opaski identyfikacyjne i uświadamiają dorosłym, że wystarczy chwila nieuwagi, by dziecko zgubiło się w tłumie. Kolorowa opaska z numerem telefonu może znacznie przyspieszyć odnalezienie rodzica, a tym samym ograniczyć stres malucha,
- współpraca z MPK S.A. – zajęcia na temat bezpieczeństwa w środkach komunikacji i wspólne konkursy rowerowe,
- współpraca z Państwową Strażą Pożarną – zajęcia na temat zapobiegania zatruciom tlenkiem węgla i szkodliwości spalania odpadów, udział w konkursach dla dzieci i młodzieży,
- współpraca ze Służbą Więzienną: realizacja dwuletniego projektu edukacyjnego: „Ty decydujesz” dla najstarszych klas szkół ponadpodstawowych,
- udział w kampaniach szkolnych: „Szkoła bez przemocy”, „Dni profilaktyki”, „Dzień przedsiębiorczości”,
- obecność na uroczystościach i festynach szkolnych i dzielnicowych,
- organizacja konkursów wiedzy, plastycznych, turniejów sportowych itp.

Straż Miejska Miasta Krakowa jest jednym z głównych realizatorów Programu Poprawy Bezpieczeństwa dla Miasta Krakowa na lata 2018–2020 „Bezpieczny Kraków”.

Aktywna rodzina w Krakowie – kultura, sport i rekreacja

Po tygodniu wytężonej pracy czy nauki ważna jest dbałość o wartościowy wypoczynek. Weekend to również okazja do skorzystania z oferty kulturalnej. A tej Krakowowi można pozazdrościć.

W tym rozdziale informujemy:

- gdzie znaleźć aktualną ofertę wydarzeń kulturalnych w mieście,
- jak bezpiecznie spędzić wakacje i jak wyrobić paszport dla dziecka,
- jak ciekawie spędzić czas na świeżym powietrzu,
- gdzie i kiedy odbywają się w mieście cykliczne wydarzenia sportowe,
- jak założyć Krakowski Ogród.

1. GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI O OFERCIE KULTURALNEJ?

Kraków posiada bogatą ofertę wydarzeń kulturalnych dla wszystkich mieszkańców miasta jak i turystów. Nie można z niej nie skorzystać. Jak odnaleźć się w tym gąszczu propozycji?

1.1. Kraków dla Wszystkich

Projekt Krakowskiego Biura Festiwalowego Kraków dla Wszystkich, który zyskał wiele pozytywnych opinii:

- obejmuje profil społecznościowy na Facebooku,
- zbiera w jednym miejscu rzetelne informacje o wydarzeniach kulturalnych,
- informuje o ofercie kulturalnej, uwzględniając wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w tym dzieci i ich opiekunów,
- pokazuje, jak zwiększa się dostęp do kultury dla osób o specjalnych potrzebach,
- jest także miniprzewodnikiem po krakowskim życiu kulturalnym.

www.facebook.com/krkdlausztych

1.2. Kids in Kraków

Czym charakteryzuje się ten projekt Krakowskiego Biura Festiwalowego?

- obejmuje stronę internetową, profil na Facebooku, a także mapę, przewodnik i cykliczne spacer z przewodnikiem,
- Strona internetowa i profil społecznościowy to bogate i wiarygodne źródła informacji o bieżących wydarzeniach dla dzieci oraz baza miejsc przyjaznych maluchom,
- Mapa i przewodnik – wydawane pod marką Kids in Kraków – uwzględniają atrakcje turystyczne, które warto odwiedzić z dziećmi, pomagają zaplanować wycieczki i rodzinne aktywności, są też graficznie przystosowane dla najmłodszych odbiorców.

Cykliczne spacerunki dla dzieci są organizowane na podstawie mapy Kids in Kraków. Najmłodszy mieszkańcy miasta są oprowadzani przez profesjonalnego przewodnika.

Projekt skupia się na dostosowaniu wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe do potrzeb rodzin, m.in. poprzez tworzenie stref dla dzieci i rodziców.

www.kidsinkrakow.pl, www.facebook.com/KidsInKrakow

2. KULTURA I SZTUKA (TEATRY, ORKIESTRY, MUZEA)

2.1. Wydarzenia cykliczne

Krakowskie Noce – ekspozycje muzealne, zakamarki scen teatralnych, klasztorne skarbcze, krużganki, place, ogrody, a nawet miejsca, które są niedostępne na co dzień dla zwiedzających – wszystkie one stają otworem i zapraszają na nocne zwiedzanie. Od maja aż do października, co miesiąc, przez jedną noc...

A do tego liczne koncerty, spektakle, pokazy taneczne i spotkania literackie – które stanowią dopełnienie cyklu cennych przedsięwzięć kulturalnych noszących nazwę Krakowskie Noce. Na cykl składają się: Noc Muzeów, Noc Teatrów, Noc Tańca, Noc Jazzu, Noc Cracovia Sacra oraz Noc Poezji.

W projekt, oprócz miejskich instytucji kultury, aktywnie włączają się corocznie krakowskie środowiska twórców i artystów, kościoły i klasztory, a także organizacje pozarządowe, dzięki czemu powstaje bogata, różnorodna oferta na najwyższym poziomie, skierowana zarówno do mieszkańców Krakowa, jak i turystów.

Udział w wydarzeniach programowych oraz imprezach towarzyszących jest bezpłatny.

www.krakowskienoc.pl

Targi Wielkanocne – każdego roku na kilka dni przed Wielkanocą na Rynku Głównym pojawiają się kolorowe stragany, a na nich świąteczne ozdoby. Tradycyjny jarmark wielkanocny to świetna okazja do poznania i zakupu małopolskich wyrobów regionalnych: koronkowych czy hafto-

wanych obrusów świątecznych, ręcznie malowanej ceramiki, plecionek. Warto też skosztować tradycyjnych potraw i kupić wspaniałe świąteczne wypieki, pieczywo oraz wędliny oferowane przez krakowskich kupców i restauratorów.

www.kiermasze.com.pl, www.kongregacja.pl

Emaus to tradycja znana w Krakowie od średniowiecza, wywodzi się z odpustu w kościele św. Salwatora. Co roku w drugi dzień świąt wielkanocnych przy klasztorze sióstr Norbertanek ustawiane są kramy, na których można kupić nie tylko łakocie, ale i ozdoby oraz zabawki. Pracownicy Domu Zwierzynieckiego, oddziału Muzeum Krakowa, organizują w ten dzień wydarzenia edukacyjne poświęcone świątecznym zwyczajom ze Zwierzyńca.

www.parafiasalwator.pl,
www.muzeumkrakowa.pl/oddzialy/dom-zwierzyniecki

Święto Rękawki odbywa się we wtorek po Wielkiej Nocy pod kopcem Kraka. To tradycyjny obyczaj odwołujący się do prasłowiańskich obrzędów. Upamiętnia legendę o usypaniu kopca Kraka przez wdzięcznych poddanych, którzy ziemię na mogiłę władcy nosili w rękawach. Podczas festynu można poznać stare obyczaje i średniowieczne rzemiosło oraz stroje, a także obejrzeć przedstawienia ukazujące codzienne życie w dawnych osadach. Odważni mogą uczestniczyć w potyczkach wojów i rycerzy.

www.ckpodgorza.pl

Krakowski Piknik Archeologiczny to okazja do zobaczenia, jak wyglądało obozowisko łowców mamutów, jak niegdyś rozniecano ogień, jak pracowali prehistoryczni rzemieślnicy, a także jak wykonywano ubiory znane z epoki brązu oraz żelaza. Każdy uczestnik pikniku może własnoręcznie zrobić przedmioty z gliny, wosku czy sznurka, nie brakuje tu bowiem stanowisk współczesnych twórców wykonujących dawne zawody: garncarstwo, kowalstwo, pszczelarstwo, wikliniarstwo i inne.

www.ma.krakow.pl

Wielka Parada Smoków organizowana jest od 2000 roku. W tym dniu smoki z różnych stron świata przechodzą w barwnym korowodzie przez ulice Krakowa, a towarzyszą im artyści, akrobaci i orkiestry. Impreza poprzedzona jest wielkim plenerowym widowiskiem na Wiśle, podczas którego ogromne dmuchane smoki poruszają się w rytm muzyki wśród

światel i sztucznych ogni, wprawiając tłumy widzów w zachwyt. To fantastyczna zabawa dla dzieci i ich rodziców!

 www.paradasmokow.pl

Festiwal Nauki i Sztuki w Krakowie to impreza przygotowywana przez krakowskie uczelnie. W czasie licznych prezentacji, pokazów, wykładów i wystaw można się przekonać, że eksperymenty naukowe to fascynująca przygoda. W czasie gdy dzieci pochłonięte będą wykonywaniem kolejnych doświadczeń, rodzice i dorośli opiekunowie mogą im towarzyszyć lub poszukać innych atrakcji.

 www.fnis.pl

Pochód Lajkonika odbywa się w czwartek w oktawę Bożego Ciała, a towarzyszą mu tłumy krakowian oraz turystów. Znany od średniowiecza, rozpoczyna się na dziedzińcu klasztoru siostr Norbertanek na Zwierzyńcu. Tu Lajkonik tańczy tradycyjny taniec z chorągwią. Potem w otoczeniu przebranych harcówników udaje się ulicami Krakowa na Rynek Główny. Po drodze wstępuje do pobliskich barów i sklepów, by przy głośnych i piskliwych dźwiękach kapeli janczarów postraszyć ich właścicieli buławą. Rozdawane przez niego hojnie uderzenia przynieść mają tylko szczęście.

 www.muzeumkrakowa.pl

Wybór króla kurkowego to jedna z najstarszych krakowskich tradycji. Bractwo Kurkowe, utworzone w poł. XIII wieku, każdego roku urządzało zawody strzeleckie o miano króla kurkowego. Zostawał nim najlepszy strzelec. Po rozstrzygnięciu konkursu strzelców następowała uroczystość intronizacji. Od wieków przebiega ona zgodnie z rytuałem – nowy król przybywa w pochodzie wraz z orszakiem kurkowych braci na krakowski Rynek Główny, gdzie otrzymuje srebrnego kura i składa hołd miastu. Od kilkunastu lat w tym samym dniu odbywa się konkurs dla dzieci o tytuł Małego Króla Kurkowego, który wzorem „dorosłej” wersji odbiera swoje insygnia.

 www.muzeumkrakowa.pl

Małopolski Piknik Lotniczy to największe w Polsce cywilne pokazy lotnicze, na których można podziwiać niezwykle popis pilotów akrobacyjnych. To również okazja do obejrzenia różnorodnych wystaw i prezentacji unikatowych eksponatów zgromadzonych w Muzeum Lotnictwa, a także historycznych inscenizacji z udziałem grup rekon-

strukcyjnych i sprzętu wojskowego, pobawić się w wesołym miasteczku, kupić okolicznościowe pamiątki.

www.pikniklotniczy.krakow.pl

ULICA – Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych to lipcowe spotkania, prezentacje i przedstawienia, które odbywają się na Rynku Głównym, Małym Rynku, Rynku Podgórskim, placu Szczepańskim i w przestrzeni miasta. Te wyjątkowe widowiska charakteryzują się wysokim poziomem artystycznym, a grane w plenerze o różnych porach dnia dostarczają niezwykłych przeżyć.

www.teatrko.pl

Średniowiecze da się lubić to cykl wakacyjnych spotkań w Barbakanie. Pracownicy Muzeum Krakowa, ale też rzemieślnicy, pasjonaci dawnych dziejów, przy użyciu różnych środków przekazu przybliżają tę odległą epokę. Inszenizacje, warsztaty, gry terenowe zachęcają do aktywnego udziału i doświadczenia średniowiecznego Krakowa.

www.muzeumkrakowa.pl

Festiwal Tańców Dworskich „Cracovia Danza” to jedyny na świecie festiwal, który skupia mistrzów tańca historycznego oraz liczne zespoły specjalizujące się w tańcach dworskich z różnych epok i różnych krajów. Zespoły tancerzy prezentują swoje programy krakowskiej publiczności w przestrzeniach zabytkowych pałaców i na wspaniałych dziedzińcach. Szczególnie wdzięcznie prezentują się zespoły dziecięce i młodzieżowe. Na zakończenie wszystkich porywa barwny taneczny korowód przechodzący po krakowskim rynku w takt dźwięków z minionych epok.

www.cracoviadanza.pl/festiwal

Festiwal Pierogów odbywa się na Małym Rynku, promuje staropolską kuchnię i regionalne produkty. Chyba nikt nie jest w stanie spróbować wszystkich smaków przygotowanych pierogów, ale każdy może skosztować smaków nowych lub swoich ulubionych. Można też obejrzeć występy artystyczne i wziąć udział w konkursach. O oprawę kulinarną festiwalu dbają krakowscy restauratorzy, którzy rywalizują o statuetki Kazimierza Wielkiego i św. Jacka z Pierogami.

www.krakow.pl

Marsz Jamników – „najdłuższy” i najliczniejszy jamniczy pochód na świecie. Przechodzi ul. Floriańską na Rynek Główny. Tu wybierany jest

najniezwyklejszy jamnik. Organizowany od ponad 20 lat, gromadzi tłumy fanów psich indywidualności. Na krakowskie święto przybywają właściciele jamników z wszystkich kontynentów. To świetna okazja, aby porozmawiać z dziećmi o psich problemach, zasięgnąć porad weterynary i zwrócić uwagę na prawa zwierząt.

 www.radiokrakow.pl

Święto Chleba to dla dzieci wyjątkowa okazja spotkania z bogatą tradycją pieczenia chleba, a dla dorosłych przywołanie wspomnień z dzieciństwa. Odbyna się na placu Wolnica. To świetna okazja do poznania ogromnej różnorodności wypieków przygotowanych przez mistrzów piekarskich zrzeszonych w cechu piekarzy, istniejącym w Krakowie już ponad 750 lat.

 www.krakow.pl

Międzynarodowe Targi Książki to jedno z największych takich wydarzeń w Polsce. Impreza popularyzuje czytelnictwo i jest otwarta dla wszystkich. W jej trakcie odbywają się liczne prelekcje, warsztaty, spotkania z autorami. Salon Książki Dziecięcej i Młodzieżowej przybliży najmłodszemu światu literatury, a rodzicom pokazuje wartość polskich książek dla dzieci. Dzieci mogą odkrywać magię tkwiącą w książkach, spotkać się z ulubionym pisarzem czy ilustratorem. Podczas targów rozstrzygane są plebiscyty i konkursy dla wydawców i autorów książek.

 www.ksiazka.krakow.pl

Festiwal Conrada uznawany jest za jedno z najważniejszych wydarzeń literackich w Europie, gromadzi gości z wielu krajów – autorów reprezentujących różnorodne kultury i poglądy. Dzięki takiej formule w Krakowie – od 2013 roku Mieście Literatury UNESCO – gościli już m.in.: Per Olov Enquist, Etgar Keret, Pascal Quignard, Amos Oz oraz laureaci Nagrody Nobla Herta Müller, Orhan Pamuk czy Swietłana Aleksijewicz. Festiwal odbywa się równolegle z Międzynarodowymi Targami Książki w Krakowie. Program festiwalu obejmuje również rozbudowane pasmo dziecięce, w ramach którego organizowane są spotkania, warsztaty literackie i lekcje czytania.

 www.conradfestival.pl

Festiwal Filmowy Kino Dzieci to nie tylko pokazy i promocja dobrych filmów, ale także zaproszenie na rodzinne warsztaty, które zachęcają najmłodszych do interpretacji filmów, a rodziców uczą innego spojrzenia na

kino. Program festiwalu tworzą produkcje wartościowe, piękne i wzruszające, które zyskały uznanie na światowych festiwalach filmowych.

www.kinodzieci.pl

Szopki krakowskie to konkurs organizowany przez Muzeum Krakowa od 1937 roku. Szopkarze co roku w pierwszy czwartek grudnia przynoszą swoje dzieła na krakowski rynek przed pomnik Adama Mickiewicza. Gdy wybrzmia dźwięki hejnału granego w samo południe, przez Rynek rusza barwny pochód, który kieruje się do Pałacu Krzysztofory. Tam obraduje jury i przygotowywana jest pokonkursowa wystawa. Trwa do połowy lutego następnego roku.

www.muzeumkrakowa.pl

Targi Bożonarodzeniowe to cykliczna impreza organizowana na Rynku przed świętami Bożego Narodzenia. Od wieków bożonarodzeniowe jarmarki cieszyły się wielką popularnością. Dziś można na nich kupić ozdoby świąteczne i tradycyjne produkty. To wyjątkowe wydarzenie działa na wszystkie zmysły i wprowadza w niepowtarzalną atmosferę świąt.

www.kiermasze.com.pl, www.kongregacja.pl

Międzynarodowy Festiwal Piosenki Żeglarskiej to spotkania żeglarzy, którzy przyjeżdżają z całej Polski, a nawet z odległych krajów, aby wspólnie śpiewać szanty. Każdy, kto kocha te melodie, może znaleźć coś dla siebie. Nawet najmłodszy mają swój koncert, na którym uczą się żeglarskich piosenek, pomagając sobie ruchem. Festiwalowi Shanties towarzyszą także przeglądy fotografii, kiermasze oraz gra miejska.

www.shanties.pl

Festiwal Teatrów dla Dzieci odbywa się w czasie ferii zimowych na scenie Nowohuckiego Centrum Kultury. Można tu obejrzeć spektakle, które prezentują teatry z całej Polski. Repertuar jest zróżnicowany i bardzo bogaty. Można zobaczyć przedstawienia tradycyjne, a także zupełnie nowe inscenizacje znanych baśni. Podczas festiwalu dzieci wybierają spektakl, który najbardziej im się podobał.

www.nck.krakow.pl/festiwal-teatrow

Festiwal Misteria Paschalia to jedno z najważniejszych europejskich wydarzeń poświęconych muzyce dawnej. Odbywa się podczas Wielkiego Tygodnia. Prezentowany jest tu niepowtarzalny repertuar, w tym przedsięwzięcia nowe lub przygotowane specjalnie na Misteria

Paschalia. W swojej formule festiwal opiera się na prezentacji muzyki związanej z Wielkim Tygodniem i Wielkanocą. Jest ceniony przez melomanów i krytyków z Polski i z zagranicy, cieszy się także popularnością wśród mieszkańców miasta.

 www.misteriapaschalia.com

Festiwal Muzyki Filmowej to raj dla melomanów i miłośników filmu, na których czekają koncerty, projekcje filmowe, spotkania z artystami, reżyserami i kompozytorami oraz warsztaty muzyczne. Kraków gości wybitnych twórców muzyki filmowej oraz reżyserów. Projekcje i koncerty odbywają się w prestiżowych obiektach: ICE Kraków i TAURON Arena Kraków, a także sali koncertowej Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia Radia w Katowicach. Festiwal oferuje wyjątkowo urozmaicone pasmo dla dzieci i rodzin FMF4Kids: od pokazów filmów dla dzieci z muzyką na żywo, poprzez specjalne koncerty orkiestry młodzieżowej, aż po bezpłatne pokazy plenerowe.

 www.fmf.fm

Festiwal Miłosza to czerwcowy festiwal, który przyciąga najwybitniejszych poetów z różnych krajów i pokoleń, także tych, których twórczość uhonorowana została Nagrodą Nobla. Wieczory poetyckie, dyskusje panelowe, pokazy filmów, koncerty i liczne imprezy towarzyszące – a motywem przewodnim programu kolejnych edycji są tytuły utworów Czesława Miłosza. Ten najważniejszy dziś polski festiwal poetycki nawiązuje do tradycji Spotkań Poetów Wschodu i Zachodu, odbywających się w Krakowie ponad dekadę temu z inspiracji Wisławy Szymborskiej i Czesława Miłosza. W tym samym czasie odbywa się także realizowany w porozumieniu z Festiwałem Miłosza Festiwal Literatury dla Dzieci.

 www.miloszfestival.pl

Jarmark Świętojański to święto z okazji najkrótszej nocy w roku. Na trzy dni Bulwar Czerwieński pod Wawelem przekształca się w średniowieczne miasteczko. Wracają dawno zapomniane mody, ożywają rzemiosła i tradycje. Najważniejsza z nich to oczywiście wspólne wicie wianków, a potem puszczanie ich na Wisłę.

 www.jarmarkswietojanski.eu

Wianki – Święto Muzyki organizowane są w weekend najbliższy nocy świętojańskiej. Cały dzień wypełnia muzyka, która dobiega ze scen ulokowanych w różnych punktach miasta: od Zalewu Nowohuckiego, poprzez Rynek Główny i wiślane bulwary, po krakowskie kluby muzyczne.

W ramach Świąta Muzyki (wpisującego się w ogólnoświatowe wydarzenie pod tą nazwą) publiczność może posłuchać: klasyki, jazzu, popu, rocka, etno i world music.

www.wianki.eu

Festiwal EtnoKraków/Rozstaje jest jedną z najważniejszych w Polsce dorocznych imprez prezentujących muzykę tradycyjną, etno, folkową i world music. Część koncertów odbywa się na scenach plenerowych. Wydarzenia te są ogólnodostępne. Stanowią dobrą okazję do zapoznania się z dziedzictwem kulturowym z najróżniejszych zakątków świata.

www.etnokrakow.pl

Sacrum Profanum to festiwal muzyki XX wieku. Stał się on jednym z najciekawszych wydarzeń muzycznych Europy. Przyciąga światowej klasy zespoły wykonujące muzykę współczesną. Wydarzenie obejmuje również unikalny program muzyczny zaadresowany do dzieci (i rodziców) – specjalne koncerty (lub spektakle muzyczne) zamknięte w formule „Sacrum Profanum przyjazne dzieciom”.

www.sacrumprofanum.com

Sylwester w Krakowie to niezapomniana okazja do świętowania nadejścia Nowego Roku. Na sylwestrowej scenie na Rynku Głównym występują artyści, którzy zapewniają mieszkańcom i turystom odwiedzającym Kraków niezapomniane przeżycia i moc wspomnień z koncertów, imprez i potańcówek! Kraków zaprasza na Sylwestra w Krakowie wszystkich, niezależnie od wieku i upodobań muzycznych. Muzyka i taniec – świetna zabawa trwa tu jeszcze długo po północy.

www.sylwester.krakow.pl

Dzień dobry ICE Kraków to wydarzenie otwarte dla rodzin. Raz na kwartał Centrum Kongresowe ICE Kraków zamienia się w wielki, trzypoziomowy plac zabaw. Na najmłodszych czekają atrakcje o charakterze rozrywkowym, rekreacyjnym i wychowawczym, pokazy i warsztaty – artystyczne i edukacyjne, ale też prowadzone przez policjantów, ratowników medycznych, strażaków i strażników miejskich. To również okazja do zwiedzenia budynku – goście mogą zobaczyć sale koncertowe i konferencyjne, garderoby, reżyserki, kabiny do tłumaczeń simultanicznych oraz przeszklone foyer z widokiem na Wawel. Wydarzenie wieńczy pokaz filmu niespodzianki w Sali Audytoryjnej im. Krzysztofa Pendereckiego.

www.icekrakow.pl/projekt/dzien-dobry-ice-krakow

Piknik Krakowski to cykl spotkań nawiązujących do tradycji miejskich majówek, kiedy to krakowianie z całymi rodzinami udawali się na odpoczynek na łonie natury. Krakowskie Biuro Festiwalowe zachęca do celebrowania tego zwyczaju przez całe lato, a zarazem do ponownego odkrycia zielonych przestrzeni miasta. W ramach cotygodniowych spotkań w wybranych krakowskich parkach przygotowano bogatą ofertę pokazów, warsztatów, gier i turniejów dla dzieci i rodzin.

 www.piknikkrakowski.pl

Urodziny TAURON Areny Kraków to organizowane na początku czerwca wydarzenie przygotowywane z myślą o krakowianach, w szczególności o rodzinach z dziećmi. W programie jest zwiedzanie TAURON Areny Kraków, liczne atrakcje dla najmłodszych, pokazy sportowe, pikniki i urodzinowe niespodzianki.

Wielka Lekcja Ekologii – organizowana w październiku – to wydarzenie skierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży, którego celem jest kompleksowe zaprezentowanie proekologicznych działań realizowanych na rzecz mieszkańców Krakowa przez Gminę Miejską Kraków, miejskie spółki komunalne i jednostki miejskie.

 www.tauronarenakrakow.pl

2.2. Miejsca i atrakcje

Krakowskie trasy turystyczne

Kraków bez dwóch zdań jest najbardziej atrakcyjnym turystycznie miastem w Polsce. Przyjeżdżający tu goście muszą podejmować decyzje, co zobaczyć podczas zazwyczaj krótkiego pobytu. Z myślą o nich, ale też w odpowiedzi na propozycje krakowian, stworzono liczne trasy: Drogę Królewską, Krakowski Szlak Techniki, Ścieżki Jana Pawła II czy Śladami Smoka Wawelskiego.

 www.Krakow.pl (zakładka: Odwiedź Kraków), www.krakow.travel

Muzea Krakowa

Krakowskie muzea stanowią integralną część krakowskiego krajobrazu. Oferują zwiedzającym zróżnicowaną ofertę, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie.

Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki. Muzeum przygotowuje wiele ciekawych spotkań dla rodzin z dziećmi, organizuje gry rodzinne oraz zaprasza grupy przedszkolne i szkolne na lekcje muzealne. Dla najbardziej dociekliwych młodych pasjonatów poszukiwania ciekawostek i rozwiązywania zagadek organizuje wiele konkursów, a wśród nich prestiżowy konkurs wiedzy o Krakowie „Krakusek” (dla uczniów klas III szkoły podstawowej).

www.wawel.krakow.pl

Muzeum Krakowa posiada liczne oddziały o bardzo różnym profilu zainteresowań i działalności. W swojej ofercie ma ekspozycje stałe, jak i wystawy czasowe. Są one przygotowywane na bardzo wysokim poziomie merytorycznym. Koniecznie trzeba je zobaczyć.

www.muzeumkrakowa.pl

Muzeum Narodowe w Krakowie jest najstarszym z muzeów narodowych w Polsce. Jego pierwszą siedzibą były Sukiennice. Obecnie w 9 oddziałach MNK w Krakowie i jednym w Zakopanem prezentowanych jest ok. 900 tysięcy unikatowych obiektów.

www.mnk.pl

Muzeum Archeologiczne prezentuje skarby z wykopalisk, egipskie mumie, relikty starego Krakowa, nowohuckie dymarki. Muzeum posiada obecnie trzy oddziały.

www.ma.krakow.pl

Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” to ważne miejsce zdobywania wiedzy o Polskim Państwie Podziemnym, a zwłaszcza o Armii Krajowej. Odwiedzający mogą zwiedzać ekspozycję stałą, poświęconą Polskiemu Państwu Podziemnemu i jego sile zbrojnej – Armii Krajowej. Zgromadzono tu setki zdjęć i pamiątek (w tym dziennik majora „Hubala”) i kadłub samolotu brytyjskiego Halifax, który dokonywał zrzutów dla żołnierzy AK. W skali kraju jest to, obok Muzeum Powstania Warszawskiego, najważniejsze muzeum polskiego czynu zbrojnego w XX wieku.

www.muzeum-ak.pl

Muzeum Etnograficzne daje zwiedzającym możliwość nowoczesnego spojrzenia na sztukę i kulturę ludową. Ciekawe i bardzo angażujące warsztaty towarzyszą prawie każdej nowej ekspozycji lub związane są

ze szczególnymi zwyczajami ludowymi. Prowadzi też intensywną działalność naukową, wydawniczą i oświatową.

 www.etnomuzeum.eu

Muzeum Farmacji UJ zgromadziło kolekcję odkrywającą sekrety aptekarstwa, mnóstwo przedmiotów o fascynującym przeznaczeniu.

 www.muzeumfarmacji.pl

Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego – nowa siedziba mieści się w odrestaurowanej zabytkowej Strzelnicy na Woli Justowskiej (ul. Królowej Jadwigi 220). Oprócz przestrzeni wystawieniowej, gdzie prezentowana jest stała wystawa „Portret”, znajdziemy coś dla ducha i dla ciała (w obiekcie działa również restauracja). Dodatkową atrakcją stanowi ogród otaczający budynek.

 www.mhf.krakow.pl

Muzeum Inżynierii Miejskiej gromadzi historyczne obiekty techniki. Pozyskuje przedmioty ilustrujące rozwój polskiego przemysłu oraz rodzimych firm i zakładów przemysłowych: tramwaje, autobusy i pojazdy techniczne, dokumenty i urządzenia obrazujące rozwój komunikacji zbiorczej w Krakowie, kolekcje motocykli i samochodów krajowej produkcji. Organizuje wystawy, interaktywne zajęcia edukacyjne, przeznaczone dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.

Muzeum posiada oddział – Ogród Doświadczeń im. Stanisława Lema, znajdujący się przy alei Pokoju 68 w Parku Lotników. Jest to plenerowa ekspozycja – park, w którym dzięki interaktywnym doświadczeniom z zakresu akustyki, mechaniki, hydrostatyki i optyki można poprzez zabawę poznawać prawa fizyki.

 www.mim.krakow.pl

Muzeum Lotnictwa Polskiego znajduje się na terenach najstarszego w Polsce lotniska, będącego jednym z punktów pierwszej w Europie regularnej pocztowej linii lotniczej. Obecnie podziwiać można wyjątkową, jedyną na świecie kolekcję samolotów z okresu pierwszej wojny światowej, śmigłowców i szybowców. Teren lotniska był jednym z pierwszych miejsc w Krakowie wyzwolonych spod władzy zaborczej – tutaj zaczęła się niepodległość.

 www.muzeumlotnictwa.pl

Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN zachęca do wejścia w świat przyrody. Dla dzieci szczególnie atrakcyjna jest „tropikalna dżungla” i możliwość spotkania z mamutem czy nosorożcem. Natomiast tematyczne pogrupowanie eksponatów pozwala uzupełnić wiadomości z lekcji przyrody, biologii czy geografii.

www.isez.pan.krakow.pl/muzeum.html

Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha” oferuje mnóstwo form skierowanych do najmłodszych: wystawy edukacyjne o samurajach, rodzinne spotkania towarzyszące wystawom czasowym czy wydarzeniom cyklicznym, często związanym z japońskimi świętami, comiesięczne poznawanie bajek i baśni japońskich oraz japoński Dzień Dziecka. Muzeum zaprasza też grupy szkolne do zwiedzania wystaw i do udziału w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach dodatkowych.

www.manggha.pl

Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Maius pozwala na poznanie instrumentów naukowych, którymi posługiwali się uczeni i profesorowie dawnej Akademii Krakowskiej. Znajdują się tutaj eksponaty z zakresu różnych dziedzin: astronomii, geodezji, nawigacji, fizyki, matematyki, chemii, biologii, miar i wag. Muzeum prowadzi zajęcia edukacyjne oraz jest współorganizatorem konkursu „Żaczek krakowski” (dla uczniów klas II szkoły podstawowej).

www.maius.uj.edu.pl

Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK prezentuje międzynarodową sztukę najnowszą, prowadzi warsztaty i lekcje muzealne, które dostosowane są do potrzeb młodszych i starszych odbiorców, a także projekty badawcze i wydawnicze. Projekty edukacyjne skierowane są również do osób z niepełnosprawnością, nauczycieli i edukatorów, mieszkańców mniejszych miejscowości i osób obciążonych różnymi formami odrzucenia społecznego. Organizuje nie tylko spotkania z artystami, ale także wspólne działania artystyczne.

www.mocak.pl

Muzeum Nowej Huty mieści się w budynku dawnego kina „Światowid” w Nowej Hucie. Realizuje lekcje muzealne dla szkół podstawowych i średnich, prowadzi również zajęcia warsztatowe i projekcje filmowe dla dzieci. Ten nowy oddział Muzeum Krakowa powstał w wyniku połączenia oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Dzieje Nowej Huty oraz Muzeum PRL.

www.muzeumkrakowa.pl/oddzialy/muzeum-nowej-huty

Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki w Krakowie prezentuje i promuje najnowsze osiągnięcia sztuki współczesnej poprzez działalność wystawienniczą uzupełnianą spotkaniami w Klubie Bunkra Sztuki, stale rozwijający się portal oraz inicjatywy wydawnicze, zarówno w postaci katalogów, jak i publikacji poświęconych szeroko dyskutowanym zagadnieniom kultury.

 www.bunkier.art.pl

Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka to instytucja pełniąca równoległe funkcję archiwum, muzeum, galerii i placówki naukowej. Oferuje zajęcia dla dzieci i młodzieży, zapraszając do dynamicznego odkrywania twórczości Tadeusza Kantora.

 www.cricoteka.pl/pl

Muzeum Bursztynu gromadzi unikatowe eksponaty pokazujące naturalną urodę bursztynu bałtyckiego. Dla dzieci i młodzieży szkolnej organizowane są cykle lekcji muzealnych. Często przygotowywane są spotkania z ciekawymi osobami (autorami książek o bursztynie, projektantami, rzemieślnikami i artystami).

 www.ambermuseum.eu

Pracownia i Muzeum Witrażu proponuje poznanie tajemnic tworzenia witraży oraz pozwala na samodzielne ich zaprojektowanie lub wykonanie. W muzeum podziwiać można m.in. witraż „Apollo” – zrekonstruowany na podstawie projektu Stanisława Wyspiańskiego.

 www.muzeumwitrazu.pl

Centrum Szkła i Ceramiki przybliży historię i technologię sztuki szklarskiej. Szczególnie interesujące są pokazy ręcznego formowania szkła „na żywo”, które pozwalają z bliska poznać fascynujący proces powstawania szklanych przedmiotów, a także umożliwiają wypróbowanie swoich sił w zawodzie hutnika-szklarza.

 www.lipowa3.pl

Żydowskie Muzeum Galicja znajduje się na krakowskim Kazimierzu. Prowadzi wszechstronną działalność edukacyjną, organizując warsztaty, spotkania czy spacerunki po tej części Krakowa, podczas których w przystępny sposób przekazywana jest wiedza o historii i kulturze Żydów. Z zajęć organizowanych przez muzeum korzystać mogą zarówno rodziny z dziećmi (np. w weekendy), jak i grupy szkolne w ramach wycieczek edukacyjnych.

 www.galicjajewishmuseum.org

Teatr, muzyka

Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie to drugi najstarszy teatr w Polsce. Obok Teatru Narodowego w Warszawie i Wybrzeże w Gdańsku jest jedną z trzech narodowych scen dramatycznych podlegających bezpośrednio Ministrowi Kultury. Jako jedyny polski teatr należy do Europejskiej Sieci Teatrów Mitos21, która skupia najważniejsze sceny teatralne w Europie. Jego repertuar tworzą zarówno inscenizacje tekstów współczesnych, jak i reinterpretacje klasyki, a także nowatorskie projekty multimedialne i muzyczne.

www.stary.pl/pl

Teatr im. Juliusza Słowackiego kryje w sobie wspaniałe historie osób z nim związanych. Sekrety sceny oraz wnętrze teatralnego gmachu ze wspaniałym foyer oraz słynną kurtyną namalowaną przez Henryka Siemiradzkiego można poznać w czasie zwiedzania gmachu z przewodnikiem. Teatr zaprasza dzieci i całe rodziny na teatralne realizacje bajek i baśni w wykonaniu znanych krakowskich aktorów.

www.teatrwnakrakuwie.pl

Krakowski Teatr Scena STU jest kontynuatorem tradycji „Teatru STU”, założonego w 1966 roku przez Krzysztofa Jasińskiego. Od 1999 roku teatr jest samorządową instytucją kultury. Ma charakter impresaryjny. Znany jest z organizowanych od lat benefisów największych polskich gwiazd.

www.scenastu.com.pl

Teatr Groteska przygotowuje ciekawe i niezwykle plastyczne spektakle dla dzieci, a także wielkie widowiska plenerowe, gry miejskie i spektakle dla dorosłych. Organizuje warsztaty, przeglądy twórczości młodzieżowej i dziecięcej, konkursy wiedzy o teatrze, plastyczne i literackie. Dzięki programowi „Sekrety sceny” najmłodszy mogą zwiedzić zakamarki budynku. Teatr jest pomysłodawcą i organizatorem cieszącej się dużym powodzeniem Wielkiej Parady Smoków. Ukoronowaniem tej imprezy jest Wielkie Widowisko Plenerowe na Wiśle.

www.groteska.pl

Teatr Ludowy w Krakowie, oprócz wystawiania spektakli, w tym także dla najmłodszych, prowadzi zakrojoną na szeroką skalę działalność wychowawczo-terapeutyczną pod hasłem „Terapia przez sztukę”.

www.ludowy.pl

Teatr Bagatela im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego na różne sposoby zachęca nowych widzów do przyścia na spektakl. Rodzice małych dzieci w ramach akcji „Z dzieckiem do teatru” mogą spokojnie oglądać spektakl, podczas gdy w tym czasie ich pociechy biorą udział w ciekawych warsztatach edukacyjnych.

 www.bagatela.pl

Teatr Łażnia Nowa obok działalności podstawowej realizuje liczne projekty edukacyjno-społeczne. Jest organizatorem cyklu wydarzeń przygotowanych na okres letni nad Zalewem Nowohuckim. Każdego dnia w ramach projektu „Nowy Bulwar(t) Sztuki” odbywają się darmowe wydarzenia: spektakle, spotkania z artystami, koncerty muzyki poważnej oraz etnicznej, pokazy filmowe, gry i zabawy plenerowe, warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Kluczowym projektem artystycznym teatru jest przygotowanie i produkcja Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego BOSKA KOMEDIA – jednego z najważniejszych wydarzeń teatralnych w naszym kraju.

 www.laznianowa.pl

Teatr KTO jest organizatorem ULICY – Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Ulicznych w Krakowie, a także koordynatorem części przedsięwzięć w ramach krakowskich projektów artystycznych, np. Nocy Teatrów.

 www.teatrkto.pl

Krakowski Teatr Variété to instytucja artystyczna upowszechniająca sztukę rozrywkową na najwyższym poziomie. Jako jedna z nielicznych instytucji artystycznych posiada ofertę w języku angielskim. Prezentowane tu wydarzenia (komedie muzyczne, wodewile, burleski czy teatr grozy) mają charakter muzyczno-rozrywkowy.

 www.teatrvariete.pl

Małopolski Ogród Sztuki to wyjątkowe miejsce spotkań młodzieży, dzieci, osób niepełnosprawnych, starszych, ale też artystów i miłośników sztuki. Placówka wykorzystuje najnowocześniejsze rozwiązania techniczne przy okazji różnych spektakli i warsztatów artystyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

 www.teatrwnakrakowie.pl

Opera Krakowska prezentuje różnorodne dzieła muzyczne, a wśród nich również przedstawienia baletowe oraz spektakle muzyczne dla dzieci i młodzieży, a także rozmaite zajęcia i warsztaty edukacyjne.

www.opera.krakow.pl

Filharmonia im. Karola Szymanowskiego, oprócz repertuaru dla dorosłych, posiada niezwykle bogatą ofertę dla dzieci. Proponuje im muzyczne spotkania: „Smykowe granie”, „Koncerty dla dzieci”. Są one spotkaniem ze światem muzyki zbliżonym w formie do teatru muzycznego. Organizuje też wspaniałe koncerty edukacyjne dla starszych dzieci i młodzieży: „Musica – ars amanda” (połączone z ciekawymi prelekcjami i multimediami). W filharmonii można również spędzić Dzień św. Mikołaja i Dzień Dziecka.

www.filharmonia.krakow.pl

Capella Cracoviensis specjalizuje się w stylowym wykonawstwie muzyki dawnej. Realizuje ambitne przedsięwzięcia muzyczne, w tym projekty operowe, fonograficzne, współorganizuje też – wraz z Miastem Kraków i Krakowskim Biurem Festiwalowym – festiwal Opera Rara.

www.capellacracoviensis.pl

Orkiestra Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia cechuje się szerokim spectrum działalności (od koncertów muzyki klasycznej po występy na festiwalu Unsound). Jest szczególnie ceniona za mistrzowskie wykonanie muzyki współczesnej. Organizuje m.in. koncerty z cyklu „Daj się zaskoczyć”. Ze względu na interesującą i zaskakującą formułę koncertów (przestrzeń publiczna, niecodzienne lokalizacje) są to wydarzenia dla całej rodziny: dzieci, młodzieży i dorosłych. Prowadzi też cykl „Sinfonietka” dla dzieci. W jego ramach realizowane są koncerty z udziałem znakomitych instrumentalistów z całego świata (dotychczas m.in. Anneleen Lenaerts, Michel Lethiec, Kasumi Barouch, Marek Štílec). Podczas tych spotkań dzieci mogą posłuchać muzyki klasycznej i nauczyć się wiele o kompozytorach i ich utworach. Oprócz aktywnej działalności koncertowej w Polsce i za granicą, ważny obszar jej działalności stanowi realizacja nagrań płytowych oraz muzyki filmowej.

www.sinfonietta.pl

Balet Dworski „Cracovia Danza” inicjuje, organizuje i wspiera różnorodne wydarzenia mające na celu upowszechnienie dziedzictwa i kultury tańca. Współpracuje i umożliwia wymianę doświadczeń pomiędzy arty-

stami polskimi i zagranicznymi. Sięga do repertuaru baletowego z czasów średniowiecza, renesansu i baroku. Organizuje seminaria, spotkania, dyskusje oraz wystawy związane ze sztuką tańca i dziejami kostiumu. Prowadzi warsztaty dla zespołów dziecięcych i młodzieżowych oraz audycje związane z historią tańca i prezentacją kostiumów historycznych z różnych epok.

 www.cracoviadanza.pl

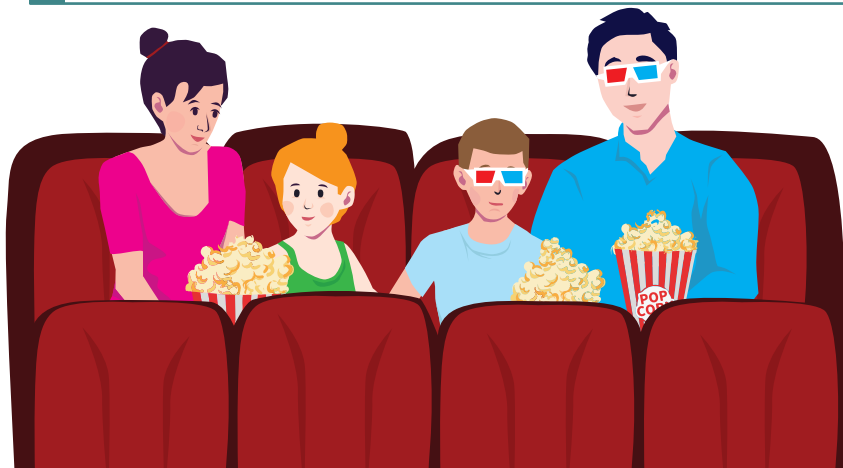
Krakowska Opera Kameralna przygotowuje m.in. widowiska słowno-muzyczne, które urzekają baśniowymi kostiumami, wspaniale dobraną muzyką graną i śpiewaną na żywo oraz niezwykłymi, wyrazistymi kreacjami aktorskimi. Opera prowadzi także warsztaty dla wokalistów oraz warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży.

 www.kok.art.pl

TAURON Arena Kraków to największa i najnowocześniejsza hala widowiskowo-sportowa w Polsce. Organizowane są w niej wydarzenia, w których często udział biorą całe rodziny. Wśród nich są wydarzenia kulturalne: koncerty, festiwale, pokazy filmowe, musicale, pokazy cyrkowe, show na lodzie, imprezy sportowe o randze mistrzostw świata i Europy, turnieje, imprezy e-sportowe, wydarzenia religijne, targi i imprezy plenerowe.

Mała Hala TAURON Areny Kraków to mniejszy obiekt należący do kompleksu sportowo-widowiskowego TAURON Arena Kraków. Można tutaj grać w koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną, futsal, badminton i tenis. Z oferty mogą korzystać m.in. rodziny z dziećmi. Tutaj realizowany jest też miejski program „Akademia Przedszkolaka”. Przy Małej Hali działa również Dojo Akademii Karate Tradycyjnego Niepołomice-Kraków.

 www.tauronarenakrakow.pl

Domy i ośrodki kultury prowadzą szeroką działalność w zakresie upowszechniania kultury dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych wszystkich środowisk Krakowa. Ich propozycje programowe są uzupełnieniem działalności pozalekcyjnej. Centra zajmują się organizacją kursów i warsztatów, edukacją kulturalną, historyczną i ekologiczną, dokumentowaniem, tworzeniem, ochroną i udostępnianiem dóbr kultury, opieką nad grupami twórczymi. Ważną stroną działalności programowej domów i ośrodków kultury jest realizacja wydarzeń artystycznych na dużą skalę, których adresatami są mieszkańcy Krakowa oraz turyści.

Biblioteka Kraków

Usługi biblioteczne na terenie Krakowa świadczy sieć miejskich bibliotek obejmujących 56 filii. Biblioteka Kraków prowadzi działalność społeczno-kulturalną poprzez udostępnianie różnorodnych zbiorów bibliotecznych (książek, czasopism, audiobooków, gier planszowych, czytników), organizację wydarzeń czytelniczych oraz działalność edukacyjną dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

Biblioteka oferuje także możliwość skorzystania z książek on-line (www.biblioteka.krakow.pl/legimi).

Usługi biblioteki są bezpłatne.

www.biblioteka.krakow.pl

Wykaz adresów filii Biblioteki Kraków, s. 225–228

3. RODZINA JEDZIE NA WAKACJE

3.1. Paszport dla dziecka

Wniosek o wydanie paszportu można złożyć w dowolnym punkcie paszportowym w kraju, a za granicą u konsula, bez względu na miejsce zameldowania. Wydanie paszportu osobie małoletniej następuje na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych, po złożeniu wymaganych dokumentów, pobraniu danych biometrycznych (z wyjątkiem dzieci do 12. roku życia) oraz wniesieniu należnej opłaty.

Dziecko do 18. roku życia musi być obecne przy składaniu dla niego wniosku o wydanie paszportu. Wyjątkiem są małoletni do 5. roku życia, których obecność nie jest wymagana. Odbioru paszportu dla dziecka może dokonać jeden z rodziców lub opiekunów prawnych, bez obecności dziecka.

Podpis posiadacza paszportu w ramce pod fotografią na wniosku paszportowym składa osoba małoletnia powyżej 13. roku życia.

Wnioski paszportowe można składać w siedzibie Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców MUW w Krakowie, przy ul. Sebastiana 11 w godz. od 9.00 do 17.00 (poniedziałek) oraz od 8.00 do 17.00 (wtorek – piątek) oraz oddziałach zamiejscowych Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, a także w Terenowych Punktach Paszportowych.

www.malopolska.uw.gov.pl

3.2. Bezpieczne wakacje

Wyjazd na wakacje to ekscytujące wydarzenie. Aby uniknąć nieprzyjemnych przygód, należy przestrzegać kilku podstawowych zasad:

- w każdej podróży przyda się telefon komórkowy z zapisanymi numerami alarmowymi: 112 (centrum powiadamiania ratunkowego), 997 (policja), 998 (straż pożarna), 999 (pogotowie ratunkowe), oraz kontaktem ICE w książce adresowej.
- ICE w telefonie to ogólnosiwiatowy symbol ratujący życie, pod którym powinno się zapisać numer telefonu osoby, którą należy powiadomić w razie wypadku.

Telefony ratunkowe potrzebne w czasie wypoczynku:

- nad wodą: 601 100 100 (WOPR),
- w górach: 601 100 300, 18 206 3444 (TOPR), 985, 601 100 300 (GOPR), 33 82 96 900 (Grupa GOPR Beskidzka), 13 46 32 204 (Grupa GOPR Bieszczadzka), 34 31 52 000 (Grupa GOPR Jurajska), 75 75 24 734 (Grupa GOPR Karkonoska), 18 47 77 444 (Grupa GOPR Krynicka), 18 267 68 80 (Grupa GOPR Podhalańska), 74 842 34 14 (Grupa GOPR Wałbrzysko-Kłodzka).

www.icefon.eu (angielska wersja językowa)

Podróżując środkami komunikacji publicznej, warto przestrzegać poleceń obsługi lotniska, personelu samolotu czy pociągu. Należy być czujnym, łatwo bowiem paść ofiarą złodziei kieszonkowych. Nie należy nosić pieniędzy w jednym miejscu, a gotówkę warto podzielić na kilka części i schować w kilku kieszeniach. Ostrożność nie przeszkodzi w zawieraniu nowych znajomości – nie wiadomo przecież, kogo poznamy, choćby wydawał się niezwykle sympatyczny.

Bagaż powinien znajdować się zawsze pod opieką. Torby i plecaki nosimy z przodu lub pod ramieniem, zamknięciem do siebie, dzięki czemu zawsze są pod kontrolą. Należy unikać spania w podróży, a już na pewno nigdy nie wolno przyjmować poczęstunków od przypadkowo poznanych osób.

Opiekunowie powinni pamiętać, by przed wyjazdem ocenić sprawność psychofizyczną kierowcy oraz skontrolować stan techniczny autokaru. Najłatwiej, na kilka dni przed planowaną podróżą, poprosić o pomoc miejscową jednostkę policji. W przypadku dłuższej trasy trzeba upewnić się, czy kierowca ma zmiennika. Jeśli zauważysz, że kierowca łamie przepisy ruchu drogowego, nie wahaj się zwrócić mu uwagi.

Wychodząc w góry, w miejscu pobytu zawsze zostawiamy wiadomość o trasie wycieczki i planowanej godzinie powrotu.

Kąpać się, pływać i rozrabiać w wodzie można wyłącznie w miejscach dozwolonych. Najlepiej pod okiem ratownika. Nie wchodzimy do wody w pobliżu mostów, portów i przystani.

W ruchu drogowym zawsze przestrzegamy podstawowych zasad bezpieczeństwa. W mieście należy chodzić wyłącznie po chodniku, a poza miastem poboczem z lewej strony drogi. Przez jezdnię przechodzimy wyłącznie w miejscach do tego przeznaczonych. Przechodzimy, a nie przebiegamy! – nawet na przejściu dla pieszych. Podczas przebiegania łatwo się potknąć i przewrócić. Przed wejściem na jezdnię zawsze uważnie rozglądamy się w obie strony i sprawdzamy, czy nie nadjeżdża samochód.

Do tornistra i na ubranie przyczepiamy elementy odblaskowe.

Jadąc samochodem, pamiętamy o zapinaniu pasów bezpieczeństwa. One mogą uratować nam życie w razie wypadku.

Bezpiecznie korzystamy z Internetu – podczas opieki nad młodym internautą kluczowe znaczenie ma zaufanie do opiekuna. Rodzic powinien odkrywać Internet razem z dzieckiem, uczyć je krytycznego podejścia do informacji przeczytanych w Sieci. Mali internauci powinni być świadomi, że nie wszystkie wiadomości są wiarygodne. Ucz dziecko korzystać z encyklopedii, słowników, książek i innych źródeł wiedzy, w których będzie

mogło zweryfikować dane. Dziecko nie może ukrywać przed opiekunami sytuacji, w których poczuło się niezręcznie, coś je zawstydziło lub przestraszyło. Musi wiedzieć, iż może się wówczas do Ciebie zwrócić, a Ty nie skrzyczysz go ani nie wyśmiejesz, a spokojnie rozwiążesz problem oraz wytłumaczysz przyczynę niezręcznej sytuacji.

Nic nie zwalnia rodziców z obowiązku uczulenia dziecka na niebezpieczeństwa związane z nawiązywaniem znajomości w Sieci i ostrzeganiem przed ludźmi, którzy mogą chcieć zrobić mu krzywdę. Choć te rozmowy bywają nietatwe, dyskutuj z dzieckiem o zagrożeniach i sposobach ich unikania. Okazuj mu zaufanie i nie zabraniaj nawiązywać przyjaźni w Sieci, jednak wytłumacz, że nie wolno nikomu podawać swoich danych osobowych ani numeru telefonu, a spotkanie ze znajomymi z wirtualnego świata może być niebezpieczne, więc zanim do niego dojdzie, powinno zapytać Cię o zgodę. Poproś po prostu dziecko o okazanie sobie zaufania. Jeśli tylko masz z nim dobry kontakt, zróbi to.

4. RODZINA UPRAWIA SPORTY

4.1. Miejskie programy sportowe – oferta dla dzieci i młodzieży

Ruch jest bardzo ważny w każdym wieku. Miasto od wielu lat przygotowuje różnorodną ofertę sportową dla dzieci i młodzieży. Są to bezpłatne i ogólnodostępne zajęcia realizowane w ramach Miejskich Programów Sportowych. Dzięki dotacjom przekazywanym w ramach otwartych konkursów ofert/projektów kluby mogą organizować codzienne systematyczne treningi, współzawodnictwo oraz okazjonalne wydarzenia sportowe. Dopelnieniem tej oferty są pozaszkolne zajęcia sportowe organizowane przez miejskie placówki oświatowo-wychowawcze, tj. międzyszkolne ośrodki sportowe i Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy.

Zajęcia w ramach miejskich programów sportowych są otwarte, powszechne i całkowicie bezpłatne (finansowane ze środków Miasta Krakowa), a ich poziom dostosowany jest do indywidualnych możliwości i potrzeb uczestników.

Wydział Sportu Urzędu Miasta Krakowa

al. Powstania Warszawskiego 10

tel. 12 616 96 11, mail: sp.umk@um.krakow.pl

poniedziałek – piątek, w godz. 7.30–15.30

www.krakow.pl/sportProfil: [Wydział Sportu Facebook – KRK.Sport](#)

Akademia Przedszkolaka za cel postawiła sobie zainteresowanie najmłodszych systematyczną aktywnością ruchową, zapoznanie z różnorodnymi i atrakcyjnymi formami ruchu oraz rozbudzenie sportowej pasji, która może przerodzić się w sport na całe życie. Zajęcia odbywają się w nowoczesnej, w pełni wyposażonej hali sportowej (Mała Hala TAURON Areny Kraków). Prowadzone są przez nauczycieli wychowania fizycznego różnych specjalizacji, a ćwiczenia mają charakter ogólnorozwojowy, zabawowy, rekreacyjny, z wykorzystaniem sprzętu sportowego, odpowiedniego do grupy wiekowej uczestników.

Akademia Młodych Orłów to propozycja na rozwój dla najmłodszych adeptów piłki nożnej. Ta inicjatywa Polskiego Związku Piłki Nożnej jest realizowana wspólnie z Wydziałem Sportu i Małopolskim Związkiem Piłki Nożnej. Projekt – całkowicie darmowy – skierowano do chłopców i dziewczynek. Uczestnicy podzieleni są na trzy kategorie wiekowe: Skrzaty (6–7 lat), Żaki (8–9 lat) oraz Orliki (10–11 lat). Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu na Orliku przy ul. Strąkowej 3A. Treningi są prowadzone przez wykwalifikowanych i doświadczonych trenerów. Rekrutacja do Akademii odbywa się co roku w czerwcu podczas Dni Talentu.

Animator Sportu to program realizowany przez Wydział Sportu Urzędu Miasta Krakowa we współpracy z Międzyszkolnym Ośrodkiem Sportowym Kraków „Wschód” i klubami sportowymi. Głównym celem programu jest upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz przeciwdziałanie zjawiskom agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży, poprzez skierowanie do tych środowisk profesjonalnej oferty zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych. Chętni mogą uczestniczyć w takich zajęciach, jak piłka nożna, piłka siatkowa, tenis, speed-ball i in. Zajęcia odbywają się na krakowskich orlikach w godzinach pozalekcyjnych wg indywidualnych harmonogramów i prowadzone są przez wykwalifikowanych, doświadczonych animatorów-instruktorów.

Krakowska Akademia Siatkarska popularyzuje wśród młodych krakowian siatkówkę. Powstała z inicjatywy Wydziału Sportu Urzędu Miasta

Krakowa. Jej program realizowany jest we współpracy z Małopolskim Związkiem Piłki Siatkowej na podstawie stosownego porozumienia. Adepti trenują z doświadczonymi i wykwalifikowanymi instruktorami oraz trenerami piłki siatkowej. Program realizowany jest na terenie placówek edukacyjnych, gdzie wcześniej nie prowadzono specjalistycznych zajęć z siatkówki. Najbardziej utalentowani uczestnicy zasilają szeregi krakowskich klubów sportowych, w których doskonalą swoje umiejętności.

Krakowska Olimpiada Młodzieży to miejski program sportowy, który wzoruje się na Igrzyskach Olimpijskich. Celem programu jest rozbudzenie u młodzieży ducha rywalizacji sportowej opartej na całorocznym współzawodnictwie międzyszkolnym. Rywalizacja odbywa się na różnych poziomach wiekowych i jest organizowana w konkurencjach indywidualnych, zespołowych oraz minigrach.

Lekkoatletyka dla każdego! Młodzieżowe spotkania z Lekką Atletyką to program upowszechniania sportu, pobudzania do aktywności fizycznej młodzieży w czasie wolnym. Projekt powstał, by przez ciągłość i dynamikę zajęć propagować wśród najmłodszych zdrowy tryb życia. Popularność lekkoatletyki w Polsce i nowatorskie podejście do procesu szkoleniowego dają nadzieję na sukces. To sport gwarantujący harmonijny rozwój dziecka!

Mój trener to program miejski, organizowany przez Wydział Sportu Urzędu Miasta Krakowa w porozumieniu z Radami Dzielnic. Skierowany jest głównie do dzieci jako alternatywna forma spędzania wolnego czasu. Są to bezpłatne zajęcia sportowe i rekreacyjne realizowane w oparciu o dostępne sportowe obiekty przyszkolne oraz boiska wielofunkcyjne. Uczestnicy programu mogą wziąć udział w zajęciach z wielu dyscyplin sportowych: piłki nożnej, koszykówki, piłki siatkowej, piłki ręcznej, uni-hokeja, tenisa stołowego i lekkoatletyki.

Pierwsze kroki na śniegu – głównym celem tego programu jest przekazanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego i bezpiecznego poruszania się na stoku górskim. Pod okiem wykwalifikowanych instruktorów uczniowie klas V poprzez zabawę poznają tajniki techniczne jazdy na nartach: odpowiednie stanie na nartach/snowboardzie, nauka bezpiecznego upadania, nauka jazdy, skręcanie, hamowanie i zasady bezpiecznego zachowania na stoku. Adresatami programu są uczniowie klas IV i V krakowskich szkół podstawowych.

Rugby dla każdego to innowacyjny i oryginalny projekt realizowany przez Wydział Sportu Urzędu Miasta Krakowa przy współpracy z Nowa Huta Rugby Klub Kraków pod patronatem Polskiego Związku Rugby. Głównym

nym celem programu jest popularyzacja rugby jako sportu pierwszego kontaktu dla dzieci, a także działania profilaktyczne w zakresie zagrożeń przestępczością oraz zjawiskami patologicznymi, a także przeciwdziałające wykluczeniu dzieci z peryferyjnych obszarów Krakowa. Zakłada on wychowanie dzieci i młodzieży poprzez ich udział w systematycznych zajęciach sportowych rugby oraz zajęciach animacji sportowej w ramach innych dyscyplin sportowych z programowymi elementami profilaktyki wobec przemocy i uzależnień.

Sport przeciw wykluczeniom to program mający na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy wśród dzieci i młodzieży poprzez profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną oraz zajęcia sportowe. Obejmuje on przedstawienie problematyki przemocy w życiu społecznym, uświadomienie uczestnikom problemu narkomanii i alkoholizmu, kształtowanie postaw asertywnych, trening samoobrony wobec agresji fizycznej, warsztaty z pierwszej pomocy przedmedycznej.

Szczypiornista Szkoła – projekt ten działa w mieście od kilku lat i realizuje program nauki gry w piłkę ręczną. Biorą w nim udział dziewczynki i chłopcy z klas 4–5 krakowskich szkół podstawowych, do tej pory niezrzeszeni w klubach sportowych. Jego założeniem jest utworzenie kilku grup szkoleniowych w placówkach oświatowych biorących udział w projekcie. Bezpлатne zajęcia dostosowane są do wieku i umiejętności uczestników.

Tańczę w Krakowie – celem programu jest angażowanie dzieci, głównie z klas pierwszych krakowskich szkół podstawowych, do nauki podstaw tańca oraz doskonalenia jego umiejętności. Uczestnictwo w zajęciach jest bezpłatne i dobrowolne. Zajęcia odbywają się cyklicznie, o stałych godzinach, na terenie szkoły, do której uczęszcza dziecko. Rekrutacja odbywa się poprzez zgłoszenia mailowe szkół do realizatora: Międzynarodowego Ośrodka Sportowego Kraków „Wschód”.

4.2. Sportowe wydarzenia cykliczne

Cracovia Maraton – to najważniejsza impreza biegowa w Krakowie, jedna z największych i najpopularniejszych w Polsce. Jest to też najbardziej międzynarodowy spośród wszystkich polskich maratonów, z najwyższą w kraju frekwencją uczestników z zagranicy. W dotychczasowych edycjach Cracovia Maraton gościliśmy biegaczy z 55 krajów.

Organizowany w Krakowie od 2002 roku, bieg zaliczany jest również do tzw. Korony Maratonów Polskich.

Start i meta Cracovia Maraton usytuowane są na Rynku Głównym. Zgodnie z hasłem imprezy: „z historią w tle”, uczestnicy maratonu przebiegają obok wielu wspaniałych zabytków podwawelskiego grodu.

Na trasę Cracovia Maraton mogą wyruszyć także zawodnicy niepełnosprawni na wózkach. Na krakowski maraton przyjeżdża najliczniejsza w Polsce grupa sportowców startujących w kategoriach Hand Bike, Rim Push i Active Wheelchair. Rywalizacja na dystansie 42 km i 195 m jest zwieńczeniem święta biegania w Krakowie.

W trakcie weekendu maratońskiego (w sobotę) odbywają się również m.in.: Mini Cracovia Maraton im. Piotra Gładkiego (4,2 km), Cracovia Maraton na Rolkach (pełny dystans maratoński) oraz Bieg Nocny na 10 km. Ponadto w przeddzień zmagani maratończyków organizowane są specjalne zawody dla najmłodszych miłośników biegania – w ramach Mini Mini Cracovia Maraton.

Na uczestników i kibiców imprez wchodzących w skład krakowskiego weekendu maratońskiego czekają też liczne atrakcje i animacje, w tym zabawy sportowe dla dzieci.

 www.cracoviamaraton.pl

Cracovia Półmaraton Królewski – organizowany w Krakowie od 2014 roku na zakończenie sezonu biegowego – w październiku. Imprezie towarzyszą liczne atrakcje przeznaczone dla zawodników, mieszkańców i turystów. Od drugiej edycji meta biegu zlokalizowana jest w TAURON Arenie Kraków. Cracovia Półmaraton Królewski stwarza szansę na zmierzenie się z długą trasą (21 km i 97,5 m), prowadzącą m.in. wśród zabytków i malowniczych uliczek Krakowa.

Wydarzenie spotkało się ze znakomitą odbiorą środowiska biegowego. Pierwsza odsłona Cracovia Półmaratonu Królewskiego została wyróżniona nagrodą Impreza Roku 2014 im. Tomasza Hopfera w kategorii debiut podczas Gali Biegów Masowych w Warszawie. Z roku na rok znacznie wzrasta frekwencja.

Przy okazji półmaratonu organizowany jest również bieg na 5 km.

Cracovia Półmaraton Królewski wchodzi w skład projektu Korony Polskich Półmaratonów. Wraz z Cracovia Maraton i Biegiem Trzech Kopców, Cracovia Półmaraton Królewski tworzy również Królewską Triadę Biegową.

 www.cracoviapolmaraton.pl

Bieg Trzech Kopców – Międzynarodowe Otwarte Mistrzostwa Krakowa w Biegu Górskim to impreza, której pierwsza edycja została zorganizowana

w 2007 roku. Uczestnicy mają do pokonania 13-kilometrową trasę pomiędzy trzema krakowskimi kopcami – Krakusa, Kościuszki i Piłsudskiego.

Prawie 1/4 biegu prowadzi ścieżkami o nieutwardzonej nawierzchni. Różnica poziomów sięga 160 m. Ze względu na zróżnicowanie terenu w klasyfikacji międzynarodowej bieg został zaliczony jako „anglosaski”, w którym trasa prowadzi raz w górę, raz w dół, w odróżnieniu od wersji „alpejskiej”, gdzie trasa w przeważającej części tylko się wznosi.

Wszędzie na trasie można się przekonać, że Kraków oferuje nie tylko zabytki i nowoczesną infrastrukturę, ale również urokliwe krajobrazy i naturalną przyrodę. Co ciekawe, jest to jedyny w Polsce bieg górski, który wiedzie przez centrum dużego miasta.

www.biegtrzechkopcow.pl

Krakowski Bieg Sylwestrowy – to impreza łącząca sportową rywalizację z atmosferą sylwestrowej zabawy. Zawodnicy mogą wybrać jeden z dwóch dystansów – „Smoczą piątkę” (5 km) lub „Radosną dziesiątkę” (10 km). Na ich pokonanie mają 90 minut. Uczestnicy biegną w fantazyjnych przebraniach, a autorom najbardziej pomysłowych strojów przyznawane są specjalne nagrody. Każdy, kto ukończy bieg, otrzymuje na mecie pamiątkowy medal, gorący posiłek, napoje i słodycze, a panie witane są różami.

www.biegsylwestrowy.krakow.pl

Krakowskie Forum Sportu – wydarzenie prezentujące ofertę krakowskich klubów sportowych, organizacji i stowarzyszeń kultury fizycznej oraz propagujące aktywny wypoczynek wśród mieszkańców. To doskonała okazja, aby rodzice razem z dziećmi mogli się z nią zapoznać i wybrać odpowiednią dla siebie dyscyplinę sportu. W trakcie Forum można również spotkać się ze sportowcami. Impreza podzielona jest na kilka bloków: strefa aktywności sportowych, strefa zabawy, strefa moto, strefa służb mundurowych, strefa kulinarna oraz strefa expo.

www.zis.krakow.pl

Więcej informacji na temat imprez sportowych organizowanych w Krakowie można znaleźć na stronie:
www.zis.krakow.pl

4.3. Miejskie placówki sportowe

Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków „Zachód” prowadzi działalność wspomagającą i uzupełniającą proces wychowania fizycznego i edukację kierowaną głównie do krakowskich uczniów i przedszkolaków. Obiekty bazy sportowej placówki znajdują się na pl. Na Groblach 23: boiska sportowe, bieżnia, zaplecze. Placówka prowadzi sekcje: siatkówki i narciarską oraz realizuje program sportowy Akademia Przedszkolaka.

www.mos-zachod.pl, pl. Na Groblach 23
tel. 12 422 12 21, e-mail: mos-srodmiescie@groble.pl

Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków „Wschód” – głównym celem ośrodka jest kształtowanie i rozwijanie uzdolnień sportowych dzieci i młodzieży poprzez: podnoszenie sprawności fizycznej, wyrabianie nawyków czynnego wypoczynku i udział w zajęciach sprzyjających rozwojowi fizycznemu. Ośrodek oferuje bezpłatne zajęcia w trakcie całego roku szkolnego, organizuje imprezy o charakterze sportowo-rekreacyjnym (zarówno o zasięgu lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym), realizuje miejskie programy sportowe. Placówka prowadzi sekcje: piłki nożnej, tańca nowoczesnego, jiu-jitsu oraz realizuje program Krakowska Olimpiada Młodzieży.

www.moswschod.pl, os. Szkolne 39, tel. 12 644 22 72
e-mail: biuro@moswschod.pl

Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy dysponuje czterema nowoczesnymi, bogato wyposażonymi pływalniami, na których organizuje naukę pływania dla ponad 5000 dzieci klas III. Na zakończenie rocznego kursu przyznawana jest dzieciom 3-stopniowa odznaka „Już Pływam”. Najlepsi pływacy biorą udział w corocznych zawodach pływackich o mistrzostwo Krakowa. Ośrodek prowadzi również zajęcia z korekt wad postawy u dzieci: skoliozy, kifozy, choroby Scheuermanna, wad kończyn dolnych oraz dysfunkcji narządu ruchu pochodzenia neurologicznego. Wszystkie ćwiczące dzieci znajdują się pod stałą fachową opieką specjalistów rehabilitacji oraz lekarzy. KSOS organizuje również dla dzieci i młodzieży zajęcia z pływania korekcyjnego, leczniczego i rekreacyjnego.

W ciągu roku szkolnego w KSOS odbywają się także zajęcia rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych w grupach ćwiczeń ogólnorozwojowych, rytmiki i tańca, fitness i callanetics, tenisa ziemnego dla początkujących i zaawansowanych. Prowadzone są również sekcje sportowe dla dzieci i młodzieży: badminton, tenis stołowy, brydż sportowy i szachy.

www.ksos.pl, al. Powstania Warszawskiego 6
tel. 12 411 58 66, e-mail: sekretariat@ksos.krakow.pl

Informacje o placówkach sportowych działających na terenie Krakowa można znaleźć w Urzędzie Miasta:

Wydział Sportu

al. Powstania Warszawskiego 10
tel. 12 616 96 11, mail: sp.umk@um.krakow.pl
poniedziałek – piątek, godz. 7.30–15.30
www.krakow.pl/sport

4.4. KLUBY, OŚRODKI SPORTOWE, BASENY

Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Kurdwanów Nowy”
(ul. M.B. Wysłówców 34a)

Pływalnia:

- basen sportowy (dł. 25 m, 6 torów),
- basen rekreacyjny z masażem wodnym i kaskadą wodną, zjeżdżalnią typu stoń,
- dwa baseny jacuzzi,

Proponowane zajęcia:

- nauka i doskonalenie pływania,
- aquaaerobik,
- gimnastyka w wodzie (dla seniorów).

Grota solna – seanse rozpoczynają się o pełnych godzinach wg harmonogramu (www.ksos.pl).

Sauna – czynna sezonowo (październik – marzec).

Sala gimnastyczna, a w ofercie zajęcia:

- z jogi,
- szkoła tańca,
- ogólnorozwojowe (dla dzieci do 4. roku życia),
- pilates.

i

Obsługujemy karty: MULTISPORT, FIT PROFIT i FIT SPORT oraz OK SYSTEM.

Dla posiadaczy kart:

KKR 3+ i KKN 50% zniżki na bilety indywidualne do groty i na basen.

www.ksos.pl

tel. 12 654 53 55, 12 659 53 57

Ośrodek Sportu i Rekreacji KOLNA (ul. Kolna 2)

Ośrodek oferuje:

- basen sportowy (dł. 25 m, 6 torów),
- basen rekreacyjny (kaskada wodna, masaż wodny, zjeżdżalnia, jacuzzi),
- saunę,
- siłownię,
- stoły do ping-ponga,
- bilard,
- teren zielony (starorzecze),
- kawiarnię,
- restaurację,
- lunch bar.

Dzieci i młodzież mają możliwość uprawiania dyscypliny olimpijskiej – kajakarstwa slalomowego – na nowoczesnym olimpijskim Torze Kajakarstwa Górskiego, odpowiadającym wszystkim wymaganiom federacji: europejskiej (ECA) i międzynarodowej (ICF). Organizowane są tu imprezy, takie jak: Puchar Świata, mistrzostwa Europy, akademickie mistrzostwa świata, a także najważniejsze imprezy juniorskie.

Grupy szkolne mogą korzystać z basenu oraz wielofunkcyjnej hali sportowej. Dla grup zorganizowanych Krakowski Klub Kajakowy (operator

Ośrodka) przygotowuje: pikniki rodzinne, urodziny dla dzieci, eventy firmowe, rafting, grill lub ogniska.

Godziny funkcjonowania poszczególnych atrakcji:

- Basen – halę basenową należy opuścić do godz. 22.45.
 - poniedziałek – piątek, godz. 6.30–23.00 (ostatnie wejście o 21.45),
 - sobota – niedziela, godz. 7.30–23.00 (ostatnie wejście o 21.45).
- Sauna
 - poniedziałek – piątek, godz. 14.00–22.00
 - sobota – niedziela, godz. 10.00–22.00
- Siłownia
 - poniedziałek – piątek, godz. 6.30–22.00
 - sobota – niedziela, godz. 7.30–22.00
- Hala sportowa
 - poniedziałek – piątek, godz. 6.30–23.30
 - sobota – niedziela, godz. 7.30–23.30
- Lunch bar
 - poniedziałek – czwartek, godz. 9.00–22.00
 - piątek – niedziela, godz. 10.00–22.00
- Restauracja
 - poniedziałek – niedziela, godz. 12.00–22.00
- Kawiarnia
 - poniedziałek – niedziela, godz. 7.00–24.00

www.kolna.pl

biuro@kolna.pl, tel. 12 252 40 50

(basen, hala, siłownia)

12 252 40 55, 510 132 250 (biuro OSiR)

Klub Sportowy „Orzeł Piaski Wielkie” (ul. Niebieska 15)

Obiekt dysponuje halą sportową (66 x 36 m, wys. 11 m). Dostosowana jest ona do rozgrywek wszystkich dyscyplin sportów halowych (futsa, koszykówka, tenis, siatkówka, piłka ręczna).

Godziny otwarcia:
poniedziałek – niedziela, godz. 8.00–22.30.
www.hala-orzelpw.pl

Centrum Sportu i Kultury „Sidzina” (ul. Działowskiego 1)

Ten nowoczesny kompleks sportowo-usługowy oferuje:

- pełnowymiarowe boisko z murawą do piłki nożnej,
- boisko trawiaste (sztuczna trawa) do gier zespołowych,
- salę konferencyjno-bankietową (na 70 osób) z wyposażeniem multimedialnym.

W budynku działa:

- Ośrodek Zdrowia z NFZ (tel. 12 267 72 03),
- Profesjonalny Gabinet Rehabilitacji Medycznej „Progamed” (tel. 12 446 78 87 [8]),
- Centrum Stomatologii „Sidzina” (tel. 665 603 750),
- Cafe&Bistro „Orzeł”.

W okresie jesienno-zimowym organizowane są:

- otwarte turnieje tenisa stołowego,
- konkurs Młody Sportowiec Roku,
- Konkurs Wokalno-Aktorski Młodych Talentów „Reflektory”,
- mistrzostwa szachowe szkół,
- imprezy urodzinowe dla dzieci,
- imprezy okolicznościowe.

Centrum prowadzi profesjonalną Szkołkę Piłkarską OSKF „Orzeł Sidzina” dla dzieci i młodzieży.

Działa tu też Klub Fitness dla 3 pokoleń – ćwiczenia odchudzające i wzmacniające kręgosłup.

Centrum Sportu i Kultury „Sidzina” organizuje i prowadzi zapisy na następujące zajęcia:

- plastyczne z ceramiką dla dzieci i młodzieży,
- baletowe dla dzieci,
- taneczne: Latino solo dla pań, taniec towarzyski, taniec nowoczesny dla dzieci,
- szachowe dla dzieci i młodzieży,
- matematyczne dla dzieci i młodzieży,

- ze sztuk walki (karate) dla dzieci,
- muzyczne (gra na pianinie, gitarze) dla dzieci i młodzieży,
- kursy językowe (angielski, hiszpański, rosyjski) dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

www.csksidzina-krakow.pl

tel. 12 255 41 50, 535 533 550 (07)

Centrum Sportu Kraków Klub Sportowy „Bronowianka”

(ul. Zarzecze 124 A)

Centrum „Bronowianka” udostępnia:

- dwie hale sportowe wraz z zapleczami,
- dużą halę (45 x 36 x 12 m, 200 miejsc na trybunach stałych + 100 miejsc na trybunach rozsuwanych). Sugerowane dyscypliny sportowe: futsal, 3 boiska treningowe do piłki siatkowej lub jedno do rozgrywek meczowych, 5 boisk do badmintonu (4 boiska do rozgrywek deblowo-singlowych, 1 boisko singlowe), tenis stołowy – hala na 16 stołów, piłka koszykowa, piłka ręczna, sporty walki, seminaria, zgrupowania, szkolenia, pokazy. Istnieje możliwość podzielenia hali na 3 sektory kotarami,
- małą halę (29 x 24 x 9,5 m, 60 miejsc na trybunach rozsuwanych). Sugerowane dyscypliny sportowe: piłka siatkowa, piłka koszykowa, tenis stołowy – specjalistyczna hala na 12 stołów, seminaria, zgrupowania, szkolenia, pokazy,
- boisko trawiaste (102 x 64 m),
- boisko ze sztuczną nawierzchnią (62 x 30 m), oświetlone. Na obiekcie organizowane są imprezy sportowe, mecze, turnieje oraz pikniki rodzinne, urodziny i imieniny dla dzieci, eventy firmowe,
- hotel (80 miejsc noclegowych, sala konferencyjna, restauracja na ok. 50 osób, taras widokowy). Restauracja oferuje kuchnię chińską i polską. Kontakt: Hotel Kaipol, 12 307 06 76, restauracja: 12 375 50 87, e-mail: hotel@kaipol.pl, www.kaipol.pl
- Centrum Rekreacji,
- basen (5,5 x 12 m, gł. 1,1–1,4 m). Na basenie prowadzone są kursy nauki pływania indywidualne i grupowe (dla szkół, firm itp.), zajęcia z aquaerobiku,

- saunę,
- siłownię.

i

Godziny otwarcia: poniedziałek – piątek, godz. 8.00–22.00,
sobota – niedziela, godz. 8.00–20.00
PHU Kreator, tel. 12 636 94 35, 662 074 010,
e-mail: marpol6302@wp.pl

- 3 korty do tenisa ziemnego; czynne codziennie w godz. 6.00–24.00 (od października do kwietnia), w godz. 6.00–21.00 (od maja do września).
- Zajęcia z tenisa dla dzieci odbywają się od poniedziałku do piątku, godz. 14.00–18.00.
- W weekendy są dostępne atrakcyjne pakiety rodzinne.
- Ponadto organizowane są obozy, półkolonie i wyjazdy narciarskie.

i

Godziny otwarcia: poniedziałek – piątek, godz. 6.30–23.30,
sobota – niedziela, godz. 7.00–23.30
tel. 12 636 94 33, e-mail: sekretariat@bronowianka.pl
www.bronowianka.pl

Akademia Młodego Sportowca „Magic Sports” Sp. z o.o.
tel. 694 107 073, e-mail: kontakt@magicsports.pl
www.magicsports.pl

Ośrodek sportowo-rekreacyjny KS „Wanda” (ul. Bulwarowa 39)

Ośrodek oferuje:

- basen odkryty z trzytorową zjeżdżalnią (19 x 39 m, gł. 1,90 m). Przy basenie rozległy, dobrze utrzymany teren zielony, bezpłatny parking na 60 samochodów i wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego. Zniżki dla rodzin i grup zorganizowanych. Respektujemy karty Multisport,
- cztery boiska do siatkówki plażowej,
- boisko wielofunkcyjne (3 korty tenisowe).

Obiekt czynny w okresie letnim codziennie w godz. 10.00–18.00.

Filia ośrodka (ul. Odmogile 1b) oferuje:

- Halę sportową (28 x 18,5 x 10 m) do gier zespołowych. Istnieje możliwość organizacji imprez sportowych firmowych, obiekt jest udostępniany osobom prywatnym i firmom.
- Trzy boiska do piłki nożnej – jedno pełnowymiarowe i dwa treningowe. Obiekty udostępniane są firmom lub grupom na organizację imprez sportowo-rekreacyjnych lub pikników rodzinnych.

Klub Sportowy „Korona” (ul. Kalwaryjska 9–15)

Ośrodek oferuje takie obiekty, jak:

- basen duży z „morską wodą” (25 x 12,5 x 4,60 m),
- basen mały do nauki pływania,
- Strefa Odnowy i Relaksu (sauny, jacuzzi),
- hala sportowo-widowiskowa (1000 miejsc siedzących),
- dwie specjalistyczne sale do akrobatyki i gimnastyki sportowej,
- ścianka wspinaczkowa,
- siłownia i sala fitness,
- hotel (49 miejsc w pokojach z łazienkami),
- bufet z widokiem na pływalnię.

Dzieci i młodzież mają możliwość uprawiania dyscyplin, takich jak: pływanie, koszykówka, gimnastyka, wspinaczka, szachy, judo. Grupy szkolne mogą korzystać z basenu oraz wielofunkcyjnej hali sportowej.

Godziny funkcjonowania poszczególnych obiektów:

- Basen duży:
 - poniedziałek – piątek, godz. 6.15.–22.45,
 - sobota, godz. 9.30–20.45,
 - niedziela, godz. 9.30–17.45
- Basen mały:
 - poniedziałek – piątek, godz. 8.00–20.00.
- Sauna: poniedziałek – niedziela, godz. 16.00–22.00.
- Siłownia oraz sala fitness:
 - poniedziałek – piątek, godz. 6.30–22.00,
 - sobota, godz. 9.00–17.00,
 - niedziela, godz. 9.00–15.00.
- Sale gimnastyczne:
 - poniedziałek – czwartek, godz. 16.30–21.00,
 - sobota, godz. 12.00–17.00.

- Hala sportowa: według harmonogramu dostępności:
- Ścianka wspinaczkowa:
 - bulderingowa: poniedziałek – piątek, godz. 12.00–22.00,
 - Sobota – niedziela, godz. 18.00–22.00,
- duża:
 - poniedziałek, godz. 19.20–22.00,
 - środa, godz. 19.20–22.00,
- bufet:
 - poniedziałek – piątek, godz. 8.00–20.00,
 - sobota, godz. 8.00–14.00.

www.korona.krakow.pl
tel. 12 656 02 50

Klub Żeglarski „Horn” (ul. Kozia 22)

Klub ma w ofercie:

- przystań żeglarską (rowerki wodne, kajaki, jachty),
- siłownię (respektujemy karty Benefit i Multisport),
- teren zielony (altanka grillowa),
- restaurację.

Dzieci i młodzież (6–13 lat) mają możliwość uprawiania żeglarstwa na jachtach typu Optymist. Osoby starsze, po 60. roku, mają możliwość szkolić się na jachtach kabinowych i odkrytopokładowych.

Na krakowskim obiekcie organizowane są imprezy o takiej randze, jak: Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Małopolski, a także regaty dla tych, którzy zaczynają swoją przygodę z żeglarstwem. Na przystani można się przygotować (młodzież, osoby dorosłe, seniorzy) do zdobycia patentu żeglarza jachtowego lub motorowodnego, uczestnicząc w kursach przygotowawczych. Istnieje możliwość zorganizowania zajęć indywidualnych dla 4–5 osób.

Grupy szkolne mogą korzystać z przystani oraz sprzętu żeglarskiego. Dla grup zorganizowanych Klub przygotowuje: pikniki rodzinne, urodziny dla dzieci, eventy firmowe, regaty, grill, minirejsy po Bagrach, zajęcia jednodniowe lub systematyczne (możliwość zorganizowania lekcji WF), wydarzenia sportowe i edukacyjne (m.in. edukacja ekologiczna).

Godziny funkcjonowania poszczególnych atrakcji:

- Przystań: codziennie, do godz. 21.00.
- Zajęcia żeglarskie Optimist:
 - poniedziałek – piątek, godz. 16.30–19.30 (zajęcia systematyczne),
 - sobota – niedziela, godz. 10.00–18.00 (regaty, wydarzenia oraz treningi).
- Zajęcia żeglarskie LASER (tylko dla zawodników KŻ HORN).
- Sauna (tylko dla Klubowiczów i członków KŻ HORN Kraków).
- Siłownia: poniedziałek – piątek, godz. 9.00–21.00.
- Restauracja: poniedziałek – niedziela, godz. 10.00–22.00.

www.kz.hornkrakow.pl

tel. 12 653 05 08

Stowarzyszenie Ekologia i Żagle (Przystań Klubu Żeglarskiego Horn Kraków), to:

- integracja i tworzenie przestrzeni do realizacji pasji związanych z ekologią i żaglami,
- możliwość korzystania z warsztatów na temat edukacji ekologicznej (szkoły, świetlice środowiskowe, grupy zorganizowane),
- możliwość zorganizowania zielonej szkoły żeglarskiej – Aktywna Turystyka nad Bagrami,
- możliwość zorganizowania zajęć żeglarskich i miniregat ekologicznych,
- spaceru ekologiczne,
- realizacja projektów rekreacyjnych i sportowych dla osób starszych,
- realizacja spływów żeglarskich i rejsów dla młodszych i starszych.

www.eiz.hornkrakow.pl

tel. 12 653 05 08

Kolejowy Klub Wodny 1929 (ul. Księcia Józefa 24a)

Na terenie tej przystani wodnej z zapleczem znajduje się:

- hotel i restauracja,
- hangary na sprzęt pływający,
- siłownia,
- sala konferencyjna dostępna dla osób niepełnosprawnych,
- teren rekreacyjny (plaża piaszczysta, plaża zielona),
- wypożyczalnia sprzętu pływającego,
- wypożyczalnia rowerów,
- pomost gościnny do cumowania,
- boiska sportowe do siatkówki i koszykówki.

Klub prowadzi szkolenia dla młodzieży, osób z niepełnosprawnością w kajakarstwie klasycznym, sportowym oraz turystycznym. Odnosi znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej w kajakarstwie klasycznym. Organizuje zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych w zakresie aktywnego wypoczynku bez barier. Współdziała z okolicznymi szkołami w organizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych nad wodą, a także organizuje spływy kajakowe w Krakowie i okolicy dla grup zorganizowanych oraz osób indywidualnych.

www.kkw29.pl

tel. 12 427 05 00

4.5. Stypendia sportowe Miasta Krakowa

Co roku grupa zawodników osiągających wybitne wyniki w rywalizacji sportowej na szczeblu krajowym i międzynarodowym może ubiegać się o stypendium sportowe Miasta Krakowa. Jego celem jest wsparcie uzdolnionych zawodników w przygotowaniu i realizacji procesu treningowego i udziału w planowanych startach.

www.bip.krakow.pl

5. TERENY ZIELONE W KRAKOWIE

5.1. Place zabaw, smocze skwery, ogródki jordanowskie

W Krakowie istnieje ponad 250 dziecięcych placów zabaw, ogródków jordanowskich i smoczych skwerów. I wciąż ich przybywa!

Smocze skwery nawiązują do legendy o Smoku Wawelskim, który jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych symboli Krakowa. Są to wielopokoleniowe place zabaw, które przypominając o legendzie, bawią i zarazem uczą. Wszystkie wykonane są z naturalnych materiałów, takich jak drewno czy sznurek, podkreślających prostotę miejsca przypominającego bardziej małą gaj. Kolorystyka skwerów jest naturalistyczna, stonowana. Wyróżnia je również prostota, która daje najmłodszym możliwość kreatywnego wykorzystania poszczególnych elementów zabawowych. Nie narzucają one bowiem konkretnego sposobu zabawy, ale oddziałują na wyobraźnię młodych użytkowników, pobudzają ich kreatywność i pomysłowość. W sierpniu 2019 roku powstał w parku kolejny smoczy skwer, którego gospodarz – Smok Delicjusz – zaprasza dzieci do wyjątkowej przygody.

5.2. Tereny zielone

Tereny zieleni w Krakowie, choć dla większości mieszkańców nieznane, stanowią potencjał wart bliższego poznania i wykorzystania. Z myślą o osobach korzystających z terenów zielonych stworzono portal informacyjny: www.krakowwzieleni.pl. Informuje on mieszkańców miasta, co i kiedy dzieje się w ich najbliższej okolicy. Na stronie dostępna jest również mapa z lokalizacjami oraz krótkim opisem krakowskich parków. Na bieżąco są publikowane informacje o wydarzeniach dedykowanych mieszkańcom: piknikach w parkach, zajęciach fitness na świeżym powietrzu. Przez stronę można również zgłosić własny pomysł na działania proekologiczne czy sąsiedzką inicjatywę.

W ramach projektu Kraków w Zieleni parki stają się tak jak niegdyś centrami życia społecznego. Skupiają i angażują mieszkańców, wpływają pozytywnie na tworzenie więzi społecznych pomiędzy sąsiadami i nie tylko.

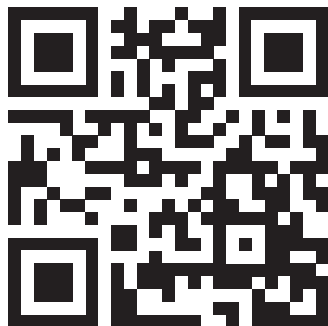
Mobilna aplikacja „Kraków w Zieleni” udostępnia terenowe gry miejskie, które pozwalają na empiryczne poznawanie przestrzeni miasta oraz

edukację przez doświadczanie. Dzięki niej można odkrywać tajemnice krakowskich parków i ogrodów.

Zaproś znajomych do wspólnej zabawy! Odkryj Kraków sprzed 200 lat! Poznaj historię zaklętą w kamieniu! Gry to doskonała okazja do spędzenia ciekawie czasu na świeżym powietrzu w gronie rodzinnym.

Kod QR Android

Kod QR iOS

PARKI

Błonia – ich historia sięga aż roku 1162, kiedy to zamożny szlachcic Jaksa z Miechowa podarował norbertankom łąkę między Zwierzyńcem a Łobzowem. Jego intencją było wyjednanie sobie błogosławieństwa przed wyruszeniem na pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Historycznie stanowiła ona miejsce wypasu krów. Błonia nigdy nie zostały zabudowane całkowicie i do dziś służą jako teren rekreacyjny, miejsce festynów, artystycznych pokazów plenerowych, zawodów sportowych. Są jedną z największych w Europie łąk w centrum miasta. Od 2000 roku wpisane do rejestru zabytków, słyną z trasy, która jest odpowiednia dla rowerzystów, rolkarzy oraz biegaczy.

Bulwary Wiślane powstały w latach 1907–1913 po obu stronach Wisły jako umocnienia przeciwpowodziowe. Obecnie mają charakter spacerowej promenady i wykorzystywane są na organizowanie wielkich plenerowych imprez rodzinnych. Znajdują się tu liczne budowle hydrotechniczne o funkcji przeciwpowodziowej. To obiekt techniki urbanistycznej na trasie Krakowskiego Szlaku Techniki. Prowadzi nimi również rekreacyjny szlak rowerowy, będący częścią europejskiej drogi rowerowej EuroVelo. Na Bulwarze Rodła, Czerwieńskim, Inflanckim i Wołyńskim znajdują się przystanki tramwaju wodnego.

Las Wolski to naturalny park leśny w granicach Krakowa z dużą liczbą atrakcji, do których zaliczyć trzeba przede wszystkim ogród zoologiczny, klasztor Kamedułów na Bielanach, kopiec Piłsudskiego, oryginalne budowle w Przegorzalach (zamek i willa Baszta). W Lesie Wolskim są też trzy rezerваты przyrody: Panieńskie Skałki, Bielańskie Skałki i Skałki Przegorzalskie.

Młynówka Królewska to nietypowy park. Ma zaledwie 8 metrów szerokości i aż 8 km długości. Położony jest po obu stronach kanału o nazwie Młynówka Królewska, doprowadzającego wodę pitną do miasta. Kanał wykorzystywały także młyny królewskie i młyn w Bronowicach oraz łaźnie miejskie i liczne fontanny.

Park Decjusza (ul. Królowej Jadwigi) zajmuje 10 ha powierzchni. To jeden z najstarszych parków Krakowa. Został zaprojektowany w 1. poł. XVI wieku przez włoskich architektów na polecenie króla Zygmunta Starego. Wybudowana tu letnia rezydencja stanowiła miejsce wypoczynku sekretarza królewskiego – Justa Ludwika Decjusza.

Park Dębnicki to jeden z najmłodszych parków Krakowa. Składa się z dwóch części przedzielonych terenem przemysłowym. Osobliwością parku jest neorenesansowy Pałac Lasockich – rodziny, która sto lat temu przekazała Krakowowi teren pod budowę parku. Spacer od bramy głównej, znajdującej się przy ul. Praskiej, zajmuje kilka minut. Po drodze mijamy małą architekturę: drewniane mostki i ciekawie skomponowane z alejkami ławki, które mimowolnie nasuwają obraz dawnego parku istniejącego przy pałacyku.

Park im. Anny i Erazma Jerzmanowskich – zespół pałacowo-parkowy o niezwykle ciekawej i burzliwej historii. Lata jego świetności wiążą się z postacią Erazma Jerzmanowskiego – patrioty i filantropa, który po zakupieniu parku zainwestował znaczną część majątku w jego zagospodarowanie. Powstała tu oranżeria, przez park poprowadzono strumień, wybudowano liczne mostki, zaś wzdłuż alei ustawiono rzeźby. Obecnie na uwagę zasługuje duża różnorodność dendrologiczna w parku. Obok dębów szypułkowych, buka czerwonego i klonolistnego platana, stanowiących pomniki przyrody, występują brzozy płaczące, wierzyby mandżurskie i wiśnie japońskie.

Park im. Stefana Żeromskiego – niewielki park w kształcie trójkąta położony w Nowej Hucie. Rozpościera się stąd rozległy widok na nowohuckie łąki, dolinę Wisły oraz Wzniesienia Wielickiego. Doskonałe miejsce do stawiania pierwszych kroków na rolkach czy rowerze.

Park im. Wojciecha Bednarskiego (Podgórze) jest jednym z najciekawszych parków Krakowa pod względem krajobrazowym i historycznym. Położony w malowniczym zagłębieniu terenu powstałym na skutek eksploatacji

wapieni, dzieli się na dwie części – starszą (neoklasyczną) i nowszą (modernistyczną). Wolorami parku są rozciągająca się panorama miasta oraz duże przestrzenie do zabaw dla dzieci.

Park Jordana powstał na terenach krajowej wystawy przemysłowo-rolniczej z 1887 roku. Zasadzono wtedy 24 000 drzew, wykonano klomby z krzewów i darni, a także uregulowano odcinek Rudawy. Po zakończeniu wystawy dr Jordan przedłożył Radzie Miejskiej projekt adaptacji tych terenów na park służący rekreacji dzieci i młodzieży. Centralna część parku, okolice alei i pomników upamiętniających zasłużonych dla Polski Polaków, przeznaczona była do spacerów, resztę stanowiły boiska oraz inne sprzęty gimnastyczne do ćwiczeń na świeżym powietrzu. Obydwie wojny doprowadziły do całkowitej dewastacji tego terenu. W PRL rozpoczęto rewaloryzację parku. Obecny układ kompozycyjny znacząco różni się od pierwotnych założeń. Przetrwała jedynie aleja główna, z rondem, nosząca znamiona założenia neoklasycystycznego. Na uwagę zasługuje również aleja Wielkich Polaków XX wieku. Szata roślinna parku jest obecnie bardzo zróżnicowana. W części południowo-wschodniej przeważają starodrzewy będące elementem wcześniejszych założeń parkowych, zaś w części północno-zachodniej znajdują się otwarte polany trawiaste. Ponieważ park założono u zbiegu dwóch rzek: Wisły i Rudawy, naturalna jest dla niego roślinność łąkowa: wiązy, jesiony, olchy, topole i wierzyby. Na granicy parku od strony Błoń zachowały się nawet ponad stuletnie wiązy. Warto wspomnieć o równie starych lipach i grabach, naturalnych dla pierwotnego siedliska parku. W latach 2007–2008 część parku została zrewaloryzowana, powstały nowe place zabaw, boiska ze sztuczną nawierzchnią. Park Jordana jest wpisany do rejestru zabytków. Otwarty jest w godz. 6.00–22.00 (od 1 kwietnia do 31 października) oraz w godz. 6.00–20.00 (od 1 listopada do 31 marca).

Park Krakowski, położony niemal w samym sercu miasta, jest nieodłącznym elementem krakowskiej historii. Założono go pod koniec XIX wieku. Szybko stał się jednym z ulubionych miejsc spotkań krakowian. Spędzali tu czas, popijając kawę, korzystając z basenu i najatrakcyjniejszej w mieście ślizgawki. Po I wojnie światowej obszar parku znacznie zmniejszono. W ostatnim czasie zakończono jego remont. Dokonano kompleksowej rewitalizacji przestrzeni. Zmodernizowano infrastrukturę, odnowiono zieleni i rzeźby, wymieniono małą architekturę, zmieniono oświetlenie na ledowe. Stworzono tu strefy, które mają odpowiadać na potrzeby wszystkich jego użytkowników. Dzieci mogą się cieszyć wyjątkowym placem zabaw, z tunelami linowymi, platformami, pagórkami do zbiegania, huśtawkami i urządzeniami do zabawy wodą. Dla miłośników spokojnego relaksu stworzono wyjątkowy gabinet grabowy z czytelnią i biblioteczką do wymiany książek. W parku są również stoły

piknikowe, stoły do gry w szachy, bulodrom czy pitniki. Łąki bylinowe dzięki przemyślanej kompozycji zdobią park od wiosny aż do późnej jesieni. Znakiem szczególnym tego miejsca jest odnowiona fontanna.

Park Leśny Witkowiec to jedyny w Krakowie park o charakterze leśnym. Usytuowany jest wzdłuż malowniczej doliny rzeki Bibiczanki, która ukazuje kilka odsłoneń w ścianach dawnych kamieniołomów. Umożliwiają one obserwację dyslokacji tektonicznych występujących na tym terenie. Park pełni funkcję rekreacyjną dla okolicznych mieszkańców. Stworzono tu liczne szlaki rowerowe. Jednocześnie ścieżki przystosowane są dla rodzin z wózkami. To wspaniałe miejsce na rodzinny wypoczynek. Można tu urządzać rodzinne pikniki czy po prostu wyjść na długą przechadzkę z psem. Różnorodność terenu sprawia, że wędrówka nigdy nie będzie nudna.

Park Lotników Polskich położony jest w dolinie Wisły. W części południowej (przy al. Pokoju) teren jest równinny, w części środkowej znajduje się skarpa wznosząca teren parku o około 3 metry. Charakteryzuje się bogactwem flory i fauny. Drzewostan cechuje duża różnorodność. Przeważają drzewa rodzime: topola czarna, czeremcha późna (amerykańska), olsza czarna, wierzba biała i krucha, dąb bezszypułkowy i szypułkowy, klon pospolity i srebrzysty, brzoza brodawkowata, robinia akacjowa, modrzew europejski oraz świerki. Jego urozmaiceniem są drzewa owocowe: czereśnie, śliwy wiśniowe czerwoniaste oraz orzechy włoskie. Charakterystycznym elementem parku są okazałe stare wierzby płaczące, rosną pojedynczo lub tworzą malownicze skupiska. Na trawnikach znaleźć można stokrotki, jaskry, mniszki, bodziszy, jasnoty białe i przetaczniki ożankowe. Wśród grzybów występują purchawica olbrzymia, koronica ozdobna i pieczarka szlachetna. Teren parku zamieszkują ciekawe gatunki ptaków: gołąb grzywacz, dzięcioł zielony, sójka zwyczajna, sroka, szpak i kos. Największą atrakcją jest znajdujący się tu Ogród Doświadczeń – unikatowe w skali kraju przedsięwzięcie w postaci kilkudziesięciu plenerowych instalacji dydaktycznych.

Park Reduta to nowy park na Prądniku Czerwonym. Ma 7,8 ha powierzchni, a jego charakter współtworzyli mieszkańcy. Serce parku stanowi pawilon z kawiarnią, z tarasem na dachu wykorzystywanym jako miejsce na kino letnie. Stworzono tu wielopoziomowy plac zabaw dla starszych dzieci. Na murkach oporowych znajdują się rysunki. W części „leśnej” zaprojektowano ścieżkę spacerową. Amatorzy aktywnej rekreacji mogą skorzystać z boiska o trawiastej nawierzchni. Spokój i odpoczynek zapewnia sad z wnętrzami przeznaczonymi do odpoczynku (z leżakami oraz hamakami). Jest tu też psi park z torem agily do tresury. Park zdobył serca krakowian swoją wielofunkcyjnością.

Park Stacja Wisła ten nowy park to efekt starań mieszkańców skupionych wokół inicjatywy SOS Zabłocie, wspieranych przez Fundację Czas Wolny i Stowarzyszenie PODGORZE.PL. Park umożliwi wiele aktywności: uprawianie sportu, relaks, gry i zabawy, uprawę warzyw i kwiatów w donicach, a także udział w kameralnych wydarzeniach, jak koncerty czy wystawy plenerowe. W pawilonie znajduje się strefa gastronomiczna i toaleta.

Parki Krakowian to akcja stworzenia miejsc o szczególnym znaczeniu sentymentalnym, każdy mieszkaniec Krakowa może posadzić drzewo upamiętniające narodziny dziecka. Organizowana jest wiosną i jesienią. Udział w akcji jest całkowicie bezpłatny. Wystarczy zgłosić się przez formularz uruchamiany cyklicznie na stronie Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie (www.zzm.krakow.pl – zakładka: Dla mieszkańców → Parki Krakowian). Drzewa ozdobione pamiątkowymi tabliczkami z datą urodzenia dziecka posadzone zostały już przy ul. Księcia Józefa (379 szt.), ul. Falistej (326 szt.) oraz przy ul. Ptaszyckiego (500 szt.).

Planty Krakowskie znajdują się w samym centrum Krakowa, stanowią jeden z najpiękniejszych i największych ogrodów miejskich. Powstały w miejscu murów obronnych, fosy i wałów ziemnych – dawnych fortyfikacji otaczających Stare Miasto. Składają się z 8 ogrodów, których nazwy odnoszą się do obiektów i miejsc położonych w sąsiedztwie: Barbakan, Dworzec, Florianka, Gródek, Pałac Sztuki, Stradom, Uniwersytet, Wawel. Spacer alejkami Plant stanowi swoistą lekcję historii sztuki i architektury.

Zakrzówek wyglądem przypomina chorwackie wybrzeże. Powstał po zalaniu starego kamieniołomu wapienia. To jedno z ulubionych miejsc wypoczynkowych krakowian. Woda ma tu niesamowicie piękny, turkusowy kolor. Wszystko to dzięki złożom wapienia, który tu kiedyś wydobywano. Maksymalna głębokość zbiornika wynosi około 32 metry. Widzialność dochodzi do 15 metrów, jednak latem przy dnie tworzy się warstwa mało przejrzystego osadu. To jedno z najatrakcyjniejszych miejsc do nurkowania w Polsce. Obecnie teren dzierżawi Centrum Nurkowe Kraken, które prowadzi tu bazę nurkową. Co ciekawe, pod wodą znajduje się granitowa tablica upamiętniająca Karola Wojtyłę, który pracował na terenie kamieniołomu podczas II wojny światowej. W 2019 roku rozpoczęły się prace nad rewitalizacją terenu i utworzeniem parku Zakrzówek.

Spis wszystkich parków krakowskich na s. 229–230

KOPCE

Kopiec Józefa Piłsudskiego, zwany też kopcem Niepodległości, jest największym z kopców krakowskich.

Kopiec Kościuszki – obecnie w zabudowaniach fortecznych znajduje się muzeum poświęcone T. Kościuszce oraz wystawy figur woskowych i wyposażenia fortów.

Kopiec Kraka to największy prehistoryczny kopiec w Polsce oraz najstarszy w Krakowie. Według legendy jest mogiłą księcia Kraka – założyciela miasta.

Kopiec Wandy według legendy jest mogiłą córki Kraka, usypaną w miejscu, w którym znaleziono jej ciało.

5.3. Zieleń i mieszkańcy

Dni Ziemi – dwudniowa impreza odbywająca się co roku w kwietniu, organizowana przez Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa mająca na celu promowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców. Towarzyszy jej zawsze Krakowska Wystawa Ekologiczna, podczas której w przygotowanych namiotach odbywają się prezentacje działań ekologicznych wydziałów Urzędu Miasta Krakowa, spótek miejskich oraz organizacji związanych z ideą Dni Ziemi.

Podczas Dni Ziemi organizowane są również:

- sadzenie drzew i krzewów z udziałem mieszkańców i władz miasta Krakowa,
- warsztaty ekologiczne,
- występy artystyczne na scenie dzieci z krakowskich przedszkoli, szkół i domów kultury,
- liczne gry, zabawy i konkursy ekologiczne dla dzieci,
- wydawanie roślin ozdobnych, krzewów oraz sadzonek roślin pyłolubnych.

Ogrody Krakowian

W Krakowie mamy już 20 parków kieszonkowych. To projekt realizowany przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie. Ma na celu stworzenie w przestrzeni miejskiej małych, przyjaznych terenów zielonych służących szeroko pojętej rekreacji. Parki kieszonkowe na całym świecie cieszą się coraz większą popularnością. W dużych miastach, o gęstej zabudowie, ważna jest dbałość o tworzenie nawet niewielkich przestrzeni zielonych, które mieszkańcom będą dawały możliwość odpoczynku i kontaktu z przyrodą.

Choć ich rozmiar przeważnie nie przekracza 5000 m², to funkcja, jaką pełnią, jest nie do przecenienia. Parki te są odpowiedzią na ważną kwestię dostępności terenów zielonych dla mieszkańców wielkich aglomeracji miejskich. Sytuacją idealną jest ta, w której każdy mieszkaniec ma wokół siebie park, skwer bądź inny teren zielony oddalony o 5–15 minut spaceru od miejsca zamieszkania. Trudno zrealizować takie założenie w odniesieniu do dużych powierzchniowo parków z bogatą infrastrukturą rekreacyjną. Możliwe jest natomiast stworzenie mniejszych przestrzeni, które odpowiednio zagospodarowane będą cieszyły oko i staną się miejscami wypoczynku i przyjemnego spędzenia czasu z rodziną czy przyjaciółmi. Ogrody Krakowian tworzone są na terenie całego miasta, blisko mieszkańców, stanowiąc tym samym istotny składnik zielonej infrastruktury. Każdy z parków kieszonkowych posiada swój indywidualny temat, który jest jednocześnie nośnikiem treści edukacyjnych, przybliżających odwiedzającym różnorodne zagadnienia przyrodnicze, ekologiczne czy nawet literackie i matematyczne.

Spis Ogrodów Krakowian na s.230

5.4. Edukacja pod gołym niebem

Zielone Horyzonty to program mający na celu krzewienie wśród najmłodszego pokolenia wrażliwości na zieleń i otaczający nas świat. Jest działaniem, które już w niedalekiej przyszłości przyniesie wiele korzyści, bowiem to w dzieciach tkwi naturalna ciekawość świata, pasja i ogromne zaangażowanie.

www.zzm.krakow.pl (zakładka: Dla mieszkańców)

Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza” znajduje się w pobliżu krakowskiego ZOO (przy alei Żubrowej 15). Położone w sercu malowniczego Lasu Wolskiego, zaprasza dzieci (powyżej 5. roku życia) oraz dorosłych na niezwykłą leśną przygodę. Zwiedzając stałe ekspozycje Centrum, poznacie las z zupełnie innej perspektywy, a wyętzając wszystkie zmysły – doświadczycie niezapomnianych wrażeń, które sprawią, że leśne ścieżki już nigdy nie będą wydawały się takie same. „Symbioza” oferuje całą gamę zajęć terenowych, a także warsztatów z zakresu ekologii, przyrody oraz funkcjonowania środowiska naturalnego. Oprócz wyjątkowej ekspozycji stałej, Centrum proponuje profesjonalnie wyposażone sale warsztatowe: pracownię szkła i ceramiki oraz pracownię kulinarną. W recepcji można bezpłatnie wypożyczyć leżaki, sztalugi do malowania, książki oraz sprzęt sportowy do aktywnej rekreacji. „Symbioza” oferuje również organizację wyjątkowych urodzin, a także możliwość wynajęcia sali warsztatowej bądź przestrzeni pod konferencje o zielonej tematyce. Wyjątkowa aranżacja wnętrza zapewni niepowtarzalną oprawę dla organizowanych wydarzeń, a profesjonalny sprzęt multimedialny pełną obsługę konferencyjną.

www.symbioza-krakow.pl

Ogród Społeczny w mieście

Krakowskie Ogrody Społeczne to projekt, który jest odpowiedzią na rosnącą potrzebę tworzenia ogrodów w mieście. O ich wyjątkowości świadczy sposób funkcjonowania i charakter. To przestrzeń, która ma wymiar wspólnotowy, ponieważ tworzona jest przez mieszkańców. To z kolei wskazuje na otwartość. Każdy może być częścią społeczności, która tworzy ogród i z niego korzysta.

Jak zacząć?

Wystarczy zgłosić się z taką propozycją do Zarządu Zieleni Miejskiej. Na początek potrzebne są trzy osoby zrzeszone wokół tej idei. Potrzebna jest również działka, która będzie terenem gminnym, a którą ZZM daje założycielom ogrodu w użyczenie. Ogrodnicy mogą również liczyć na wieloaspektową pomoc. Z jednej strony jest to wsparcie merytoryczne (warsztaty, zajęcia ogrodnicze realizowane w ramach Szkoły Ogrodników Miejskich), a z drugiej – wsparcie materialne (np. narzędzia, ławo-stół, rabaty podwyższone) czy pomoc w pracach utrzymaniowych (pielęgnacja zieleni wysokiej). W mieście funkcjonują już ogrody na Krzemionkach,

na Azorach, przy ul. Macierzanki, przy ul. Panoramicznej, Na Załęczu, na Klinach oraz przy ul. K. Siemaszki.

Kraków zakwalifikował do drugiej, ostatecznej fazy unijnego projektu RU:RBAN plan Resilient Urban Agriculture and Landscape. Projekt ten to wymiana doświadczeń pomiędzy miastami partnerskimi, takimi jak Rzym, Wilno, Coruna, Saloniki, Lourdes, Caen. W Rzymie znajduje się ponad 150 ogrodów społecznych. Jednym z nich jest kilkuhektarowy teren, na którym znajduje się 107 poletek o wymiarze 3x3 m, a każdym z nich opiekuje się ktoś inny. Jedno takie poletko jest w stanie dostarczyć jedzenia, które zaspokoi potrzeby aż 2 rodzin. W ramach projektu ZZM wraz z interesariuszami będzie pracował nad wprowadzeniem odpowiednich regulacji prawnych na poziomie miasta, tak aby wytyczyć jasne zasady funkcjonowania ogrodów społecznych w Krakowie.

Pakiety sponsorskie

Zarząd Zieleni Miejskiej stworzył unikalne pakiety, których wykupienie to z jednej strony dbałość o krakowską zieleń, z drugiej cenny przykład działania prospołecznego na rzecz wszystkich mieszkańców miasta. Stale aktualizowane propozycje są zróżnicowane cenowo, tak aby dawały możliwość zaktywizowania zarówno prywatnych osób, jak i większych firm, które swoimi działaniami wyznaczają innym firmom cenny trend w kategoriach myślenia o odpowiedzialności społecznej i ekologicznej biznesu. Przedsięwzięcie cieszy się ogromnym powodzeniem. Z roku na rok kwoty przeznaczane na zieleń rosną, a w wielu przypadkach tego rodzaju współdziałanie przerodziło się w stałą współpracę.

www.zzm.krakow.pl

(zakładka: Dla mieszkańców/Pakiety sponsorskie)

Rodzina u lekarza

Profilaktyka zdrowotna oraz sprawnie funkcjonująca służba zdrowia to zadania priorytetowe dla władz miasta.

W tym rozdziale informujemy:

- z jakich bezpłatnych programów profilaktycznych możesz skorzystać,
- jak funkcjonuje Podstawowa Opieka Zdrowotna (POZ),
- kiedy skorzystać z systemu ratownictwa medycznego,
- jak zadbać o zdrowie psychiczne i gdzie szukać fachowej pomocy.

1. PROGRAMY POLITYKI ZDROWOTNEJ

W trosce o zdrowie i profilaktykę chorób Gmina Miejska Kraków realizuje następujące programy polityki zdrowotnej:

1. Program prewencji otyłości, cukrzycy typu 2, nadciśnienia i miażdżycy,
2. Program wyrównywania dostępności opieki zdrowotnej w miejscu nauczania i wychowania na terenie Miasta Krakowa,
3. Program profilaktyki następstw dysplazji stawów biodrowych,
4. Program profilaktyki próchnicy u dzieci,
5. Program szczepień ochronnych przeciw grypie po 65. roku życia,
6. Program zdrowotny w zakresie prewencji i wykrywania chorób układu krążenia w populacji mieszkańców województwa małopolskiego,
7. Program profilaktyki zakażeń meningokokowych dla dzieci w wieku od 12 do 24 miesięcy z Gminy Miejskiej Kraków,
8. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych dla dzieci w wieku 0-3 lat z Gminy Miejskiej Kraków, uczęszczających do żłobków i przedszkoli,
9. Program profilaktyki wad postawy,
10. Program Dzienny Dom Opieki Medycznej w Gminie Miejskiej Kraków,
11. Program profilaktyki i leczenia NTM (nietrzymania moczu) dla kobiet z problemami uroginekologicznymi,
12. Program prewencji otyłości oraz wczesnego wykrywania zaburzeń lipidowych i nadciśnienia tętniczego u dzieci,
13. Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Kraków,
14. Program profilaktyki głębokich, nawracających zaburzeń psychicznych (GZP). Pomoc w powrocie do zdrowego funkcjonowania psychicznego,
15. Program profilaktyki i terapii dzieci z autyzmem.

Informacje na stronie:

www.bip.krakow.pl/?dok_id=110906

pod numerem **Całodobowego Telefonu Informacji Medycznej**
tel. 12 661 22 40

w **Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia**
ul. Jana Dekerta 24, tel. 12 616 51 19

2. ZGŁOSZENIE I WYBÓR LEKARZA PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ (POZ)

Aby móc udać się na wizytę do lekarza POZ i nie zostać obciążonym kosztami, należy posiadać ważne ubezpieczenie zdrowotne. Pacjent posiadający takie ubezpieczenie musi złożyć deklarację (jest ona dostępna w każdej przychodni, która ma podpisaną umowę z NFZ). Każda taka przychodnia oznaczona jest tabliczką ze znakiem NFZ. Deklarację składa się w wybranym ośrodku zdrowia – przychodni. Nie obowiązuje rejonizacja, dlatego można wybrać lekarza POZ poza miejscem zamieszkania. W ramach składanej deklaracji pacjent dokonuje również wyboru pielęgniarki oraz położnej. Wybór pacjenta nie oznacza konieczności zapisania do tego samego lekarza całej rodziny. Bliscy pacjenta mogą wybrać dowolnego innego lekarza.

Wykaz aptek całodobowych na s. 231

JAK SKORZYSTAĆ Z POMOCY LEKARZA POZ?

Lekarze POZ świadczą usługi w przychodni/ośrodku zdrowia. Przyjmują pacjentów codziennie w godzinach pomiędzy 8.00 a 18.00.

Pacjent może rejestrować się osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem osób trzecich.

Lekarz POZ dokonuje diagnozy, decyduje o sposobie leczenia, kieruje do poradni specjalistycznych, a także do szpitala. Do jego kompetencji należy także wypisywanie wniosków o leczenie uzdrowiskowe, zaświadczeń o refundacji niektórych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Jest też odpowiedzialny za szczepienia ochronne, w tym także u dzieci i młodzieży szkolnej, oraz przeprowadzanie profilaktycznych badań lekarskich (tzw. bilans zdrowia).

Dyżurujący w przychodni lekarz udziela porad:

- w warunkach ambulatoryjnych,
- w domu pacjenta (w przypadkach medycznie uzasadnionych),
- telefonicznie.

W dni ustawowo wolne od pracy oraz codziennie po godz. 18.00 pacjentom przysługują także zabiegi pielęgniarstwa w ramach porady udzielonej przez lekarza dyżurującego w POZ oraz zabiegi wynikające z ciągłości leczenia. Zabiegi te mogą być wykonywane przez pielęgniarkę w gabinecie zabiegowym lub w domu pacjenta.

W godz. 18.00–8.00 oraz w dni wolne od pracy działają punkty nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Można z nich korzystać niezależnie od miejsca zamieszkania oraz wybranego w deklaracji lekarza/pielęgniarki.

W przypadkach nagłych i schorzeniach ostrych porada udzielana jest w dniu zgłoszenia się pacjenta. W schorzeniach przewlekłych – w terminie uzgodnionym.

JAK ZMIENIĆ LEKARZA?

Pacjent ma prawo do bezpłatnego wyboru lekarza, pielęgniarki, położnej POZ nie częściej niż dwa razy w roku kalendarzowym.

Każda kolejna zmiana wiąże się z opłatą 80 zł.

Decydując się na taką zmianę, należy pamiętać o przekazaniu swojej dokumentacji medycznej nowemu świadczeniodawcy. Poprzedni świadczeniodawca jest zobowiązany do wydania na wniosek ubezpieczonego kopii lub odpisów dokumentacji medycznej dotyczącej ubezpieczonego. Koszty wykonania kserokopii lub odpisu ponosi pacjent.

3. GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI O ŚWIADCZENIACH MEDYCZNYCH?

3.1. Całodobowy Telefon Informacji Medycznej

W celu zapewnienia mieszkańcom Krakowa dostępu do informacji o usługach świadczonych przez placówki medyczne, bezpłatnych badaniach i programach polityki zdrowotnej Gmina Miejska Kraków od dnia 1 lipca 2003 r. zapewnia funkcjonowanie Całodobowego Telefonu Informacji Medycznej.

tel. 12 661 22 40

Znajdziesz tu:

- adresy i numery telefonów świadczeniodawców wraz ze wskazaniem rodzaju udzielanych świadczeń medycznych oraz czasu oczekiwania na świadczenie z zakresu:
 - podstawowej opieki zdrowotnej,
 - specjalistycznej opieki ambulatoryjnej,
 - pomocy doraźnej (medycyna ratunkowa),
 - opieki całodobowej,
 - leczenia szpitalnego,
 - stomatologii (wraz z rodzajem udzielanych świadczeń),
 - rehabilitacji leczniczej,
 - leczenia uzdrowiskowego,
 - opieki długoterminowej (zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze z terenu Miasta Krakowa, udzielające świadczeń medycznych w ramach kontraktów z NFZ),
- ośrodki udzielające bezpłatnej pomocy dla osób uzależnionych, ich rodzin, ofiar przemocy domowej, klubów Anonimowych Alkoholików (AA) oraz telefony zaufania dla osób z terenu Krakowa,
- adresy i numery telefonów świadczeniodawców udzielających świadczeń z zakresu pomocy społecznej i opieki paliatywno-hospicyjnej z terenu Krakowa,

- adresy i numery telefonów realizatorów miejskich (dzielnicowych) programów polityki zdrowotnej oraz leczenia uzależnień z terenu Krakowa, a także informacje na temat aktualnej dostępności do wyżej wymienionych programów,
- adresy i numery telefonów organizacji pozarządowych działających na terenie Krakowa, prowadzących działalność w dziedzinie ochrony zdrowia,
- udzielenia informacji o dostępności do świadczeń medycznych (czas oczekiwania w dniach na wykonanie usługi medycznej) u poszczególnych świadczeniodawców, o których mowa w pkt. 1. i 3.
- udzielenia informacji dotyczących numerów telefonów do krakowskich szpitali, pod którymi można uzyskać informacje dotyczące ewentualnego pobytu osoby poszukiwanej w placówce.

3.2. Małopolski Oddział Wojewódzki NFZ w Krakowie

Tu uzyskasz informacje o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz bieżące informacje o realizowanych zadaniach i podejmowanych działaniach:

www.nfz-krakow.pl

Telefoniczna Informacja Pacjenta dla całej Polski
tel. 800 190 590

3.3. Internetowe Konto Pacjenta

Dzięki stronie www.pacjent.gov.pl szybko i bezpiecznie odnajdziesz informacje o:

- receptach i skierowaniach wystawionych dla Twoich bliskich,
- wysokości kwot podlegających refundacji dla poszczególnych produktów leczniczych oraz udzielonych Ci świadczeń w ramach NFZ.

Ponadto możesz otrzymać:

- recepty niezbędne do kontynuacji swojego leczenia bez konieczności wizyty u lekarza,
- recepty od pielęgniarki lub położnej zarówno po osobistym badaniu, jak i po konsultacji telemedycznej, na odległość,

- upoważnienie innej osoby do dostępu do Twoich danych medycznych lub informacji o stanie Twojego zdrowia, i wiele innych informacji.

Jak uzyskać dostęp do IKP?

- Załóż Profil Zaufany – jeżeli jeszcze go nie posiadasz.
- Zaloguj się do IKP za pomocą Profilu Zaufanego.

Uwaga! Logowanie do IKP poprzez Profil Zaufany gwarantuje pełne bezpieczeństwo Twoich danych.

4. KIEDY DZWONIĆ PO KARETKĘ?

Jeśli wydaje Ci się, że Twoje życie lub życie innej osoby jest zagrożone, bezwzględnie zadzwoń pod numer **999** lub **112**.

W wypadku nagłego zagrożenia zdrowotnego pomoc otrzyma każdy – bez względu na status ubezpieczeniowy i prawny.

Dyspozytor przyjmujący zgłoszenie potrafi ocenić, czy stan zdrowia pacjenta wymaga wysłania karetki.

A CO W NAGŁYCH PRZYPADKACH?

W tego typu przypadkach pomocy medycznej udzielają:

- punkty nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej,
- szpitale posiadające Szpitalne Oddziały Ratunkowe (SOR), wykaz SOR funkcjonujących na terenie Krakowa na s. 232
- Izby Przyjęć.

Świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej są bezpłatne (dla osób ubezpieczonych) i udzielane bez skierowania.

Dyżurujący w przychodni lekarz udziela porad:

- w warunkach ambulatoryjnych,
- w domu pacjenta (w przypadkach medycznie uzasadnionych),
- telefonicznie.

W dni ustawowo wolne od pracy oraz codziennie po godz. 18.00 pacjentom przysługują także zabiegi pielęgniarstwa w ramach porady udzielonej

przez lekarza dyżurującego w POZ oraz zabiegi wynikające z ciągłości leczenia. Mogą one być wykonywane przez pielęgniarkę w gabinecie zabiegowym lub w domu pacjenta.

5. PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

Krakowskie poradnie psychologiczno-pedagogiczne udzielają pomocy uczniom, rodzicom oraz nauczycielom szkół i placówek mających siedziby w rejonie działania poradni. W Gminie Miejskiej Kraków funkcjonuje osiem takich poradni, w tym cztery poradnie rejonowe i cztery poradnie specjalistyczne. Każda osoba, która potrzebuje wsparcia poradni, może udać się do nich bez żadnego skierowania i bezpłatnie otrzymać pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Polega ona w szczególności na:

- diagnozowaniu psychologicznym i pedagogicznym dzieci i młodzieży,
- rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia,
- rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych,
- wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami,
- organizowaniu różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- podejmowaniu działań profilaktyczno-wychowawczych wynikających z programu wychowawczego szkoły i wspieraniu nauczycieli w tym zakresie,
- wspieraniu uczniów metodami aktywnymi w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie,
- wspieraniu nauczycieli i rodziców w działaniach wyrównujących szanse edukacyjne ucznia,
- udzielaniu nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych.

Wykaz poradni w Biuletynie Informacji Publicznej:
www.bipkrakow.pl

Osoby z niepełnosprawnością w rodzinie

Niepełnosprawność, mimo pewnych ograniczeń,
nie musi oznaczać izolacji i samotności.

W tym rozdziale informujemy o:

- procesie orzekania o niepełnosprawności,
- stopniach niepełnosprawności,
- pomocy dla osób z niepełnosprawnością.

1. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I JEJ STOPNIU

Do orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności powołane są:

- Powiatowe/Miejskie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (organy I instancji),
- Wojewódzkie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (organy II instancji – odwoławczej).

Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności jest orzecznictwem dla celów pozarentowych, w celu korzystania z ulg i uprawnień przysługujących na podstawie odrębnych przepisów.

W przypadku osób zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków lub przebywających na jej terenie z powodów określonych we właściwych przepisach, właściwym miejscowo jest Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie.

Druki niezbędne do ubiegania się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, karty parkingowej oraz legitymacji dokumentującej niepełnosprawność/stopień niepełnosprawności udostępniane są osobom zainteresowanym w siedzibie Zespołu. Można je też pobrać ze strony Miejskiej Prezentacji Internetowej „Magiczny Kraków” (www.krakow.pl) lub strony Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Krakowa (www.bip.krakow.pl).

tel. 12 616 52 12, 12 616 52 17

2. PRZEWÓZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Przewóz osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Miejskiej Kraków obecnie realizuje firma Radio Taxi „Partner” (tel. 12 196 33 lub 12 196 88). Świadczenie usług przewozu odbywa się w systemie „od drzwi do drzwi”. Prawo do korzystania z dofinansowanego przez Gminę Miejską Kraków przewozu mają osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie Gminy Miejskiej Kraków i posiadające ważne orzeczenie o znacznym lub

umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (I lub II grupie inwalidzkiej, całkowitej niezdolności do pracy lub całkowitej niezdolności do samodzielnej egzystencji, stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym połączonej z prawem do zasiłku pielęgnacyjnego).

Osoba z niepełnosprawnościami jest zobowiązana do uiszczenia opłaty za kurs według obowiązującego cennika:

- w godz. 6.00 – 22.00 we wszystkie dni tygodnia:
 - część stała opłaty: 3,00 zł,
 - część zmienna opłaty: za każdy rozpoczęty kilometr przewozu 1,20 zł.
- w godz. 22.00 – 6.00 we wszystkie dni tygodnia:
 - część stała opłaty: 3,00 zł,
 - część zmienna opłaty: za każdy rozpoczęty kilometr przewozu 1,80 zł.
- opłata za postój samochodu: proporcjonalnie do czasu trwania postoju, według stawki 10,00 zł/godz.

Nadzór nad wykonaniem umowy sprawuje Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa, Referat ds. Problematyki Osób z Niepełnosprawnościami, mieszczący się przy ul. Dekerta 24, 30-703 Kraków.

Wszelkie informacje o formach pomocy i świadczeniach oraz ulgach przysługujących osobom z niepełnosprawnościami, a także dane teleadresowe i inne ważne dane można znaleźć w specjalnie przygotowanym: **Krakowskim Informatorze dla Osób Niepełnosprawnych.**

i

Senior w krakowskiej rodzinie

Każdy sam decyduje o tym, jak wygląda jego życie w każdym wieku. Starość nie musi oznaczać wyłącznie siedzenia w domu. Wolny czas można ciekawie wykorzystać, np. na naukę obsługi komputera.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

- Choć starość jest naturalnym etapem życia każdego z nas, to właśnie ona najczęściej powoduje w nas lęk i niepewność. Kojarzona jest z chorobami, spadkiem sił witalnych, utratą kondycji, jaka towarzyszyła nam do tej pory. Dlatego bardzo ważne jest uświadomienie sobie faktu, że starość sama w sobie nie jest chorobą, a każdy człowiek ma bardzo duży wpływ na to, jak będzie wyglądało jego życie w wieku senioralnym.
- Na tempo, w jakim zużywa się nasz organizm, ogromny wpływ ma tryb życia, poziom stresu, dieta, aktywność fizyczna, ale również pasje, zainteresowania, kontakt z innymi ludźmi, relacje społeczne. Zdrowy tryb życia i wyrobienie już w młodości dobrych nawyków będą procentowały w jesieni życia, kiedy organizm staje się mniej odporny i bardziej podatny na różne choroby.
- Osiągnięcie wieku dojrzałego nie musi oznaczać wyłącznie siedzenia w domu, nudy, poczucia bezradności czy zniechęcenia. Każdy, kto w jesieni życia chce rozwijać swoje pasje czy zainteresowania, szlifować kompetencje zawodowe lub zwyczajnie poszerzyć swoją wiedzę i horyzonty, może skorzystać z bogatej oferty edukacyjnej. Zajęcia skierowane do krakowskich seniorów mają tak szeroki zakres, że każdy z pewnością znajdzie coś dla siebie.
 - Wolny czas będzie można zatem wykorzystać, na przykład na poznanie tajników obsługi komputera czy Internetu, dzięki czemu surfowanie w Sieci nie będzie sprawiało już problemów. Nauka języka obcego pozwoli na porozumiewanie się z obcokrajowcami podczas wyjazdu za granicę, umiejętność udzielania pierwszej pomocy odpowiednio reagować, gdy jesteśmy świadkami jakiegoś losowego zdarzenia lub sami doznamy na przykład oparzenia lub złamania. Ponadto istnieje możliwość uczestniczenia w różnych wykładach o charakterze profilaktycznym, dzięki którym uczestnicy uczą się, jak zapobiegać urazom, przeciążeniom lub różnym schorzeniom, jak chociażby udar. Dzięki zajęciom artystycznym rozwinąć można natomiast talenty plastyczne czy muzyczne.

- Ponieważ osoby starsze stanowią coraz liczniejszą grupę w społeczności Krakowa, również system ochrony zdrowia musi sprostać dużemu wyzwaniu, jakim jest kompleksowa i interdyscyplinarna opieka zdrowotna dedykowana seniorom. Aby potrzeby seniorów zostały w pełni zabezpieczone, zapewniona musi zostać wysokiej jakości podstawowa opieka zdrowotna, a także opieka długoterminowa związana z chorobami przewlekłymi, opieka geriatryczna oraz paliatywna i hospicyjna.
- Seniorzy tak samo jak pozostali mieszkańcy Krakowa mają możliwość nie tylko udziału w życiu miasta, ale także wpływu na kształt wielu wydarzeń czy inicjatyw. W odróżnieniu od młodszych sąsiadów, seniorzy dzięki swojemu życiowemu doświadczeniu stanowią niezwykle dużą wartość w życiu społecznym Krakowa.

Więcej informacji na powyższe tematy jak i inne, z wszelkimi szczegółowymi danymi, można znaleźć w Informatorze Krakowskiego Seniora.

Rodzina w komunikacji miejskiej

Kraków może się poszczycić jedną z najnowocześniejszych sieci komunikacyjnych w Europie. Wciąż podejmuje się tu nowe projekty mające sprawić, że podróżowanie po mieście środkami komunikacji miejskiej będzie samą przyjemnością.

W tym rozdziale informujemy o:

- przejazdach bezpłatnych i ulgowych,
- cenach biletów oraz Bilecie Mieszkańca.

Aby zachęcić mieszkańców do korzystania z komunikacji miejskiej, ustanowiono szereg ulg.

Poniżej przedstawiono obowiązujące przepisy taryfowe w zakresie uprawnień do przejazdów bezpłatnych i ulgowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w Komunikacji Miejskiej w Krakowie (KMK) realizowanej na obszarze Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin, z którymi zawarte zostało porozumienie w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego (stan na dzień 14 sierpnia 2019 roku). Należy jednak zaznaczyć, że uprawnienia do przejazdów bezpłatnych oraz ulgowych dotyczą nie tylko dzieci i młodzieży, ale też m.in. osób z niepełnosprawnościami i starszych. Pełna treść uprawnień dostępna jest w Załączniku Nr 2 do tzw. uchwały taryfowej z dnia 6 lipca 2011 roku z późn. zm. oraz w prawie powszechnie obowiązującym.

1. UPRAWNIENIA DO PRZEJAZDÓW BEZPŁATNYCH LINIAMI DZIENNYMI I NOCNYMI

Lp.	Osoby uprawnione	Podstawa uprawnienia/dokument poświadczający uprawnienie ¹
1.	Dzieci od urodzenia do dnia 30 września roku, w którym kończą 7. rok życia	Oświadczenie rodzica lub opiekuna lub dokument urzędowy dziecka lub rodziców (opiekunów) umożliwiający stwierdzenie wieku dziecka
2.	Uczniowie szkół podstawowych prowadzonych w obszarze objętym integracją międzygminną ² , w okresie od 1 września do 30 czerwca. W roku szkolnym 2018/2019 uczniowie dotychczasowych gimnazjów oraz uczniowie klas gimnazjalnych dotychczasowych gimnazjów w szkołach utworzonych zgodnie z art. 129 ust. 1 lub 3 pkt 1 - 4, 9 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60, 949, 2203) prowadzonych w obszarze objętym integracją międzygminną ² , w okresie od 1 września do 30 czerwca	Ważna legitymacja szkolna ucznia szkoły podstawowej lub ucznia dotychczasowego gimnazjum lub ucznia klasy gimnazjalnej dotychczasowego gimnazjum, w szkole utworzonej zgodnie z art. 129 ust. 1 lub 3 pkt 1 - 4, 9 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60, 949, 2203), zlokalizowanej w obszarze objętym integracją międzygminną ² , wydana według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania

3.	Dzieci i młodzież objęta programem Krakowska Karta Rodzinna 3+	Krakowska Karta Rodzinna w formie spersonalizowanej karty elektronicznej z zapisem biletu wolnej jazdy
4.	Dzieci z rodzin wielodzietnych, tj. rodzin, w których rodzice/rodzic mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci (w tym dzieci, nad którymi sprawują rodzinną pieczę zastępczą) w wieku do ukończenia 18. roku życia lub do ukończenia 24. roku życia w przypadku kontynuowania przez dziecko nauki lub bez ograniczenia wieku w przypadku dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu znacznym, zamieszkujących na stałe w obszarze objętym integracją międzygminną. Uprawnienie obejmuje dzieci i młodzież uczącą się do ukończenia 24. roku życia	Bilet wolnej jazdy, imienny, wydany na nośniku w formie karty elektronicznej na okres roku (uprawnienie obowiązuje do końca terminu ważności wydanego biletu)
5.	Wychowankowie rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, wraz z osobami prowadzącymi i ich dziećmi oraz wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieci z wielodzietnych zawodowych rodzin zastępczych zamieszkujący/e na stałe w obszarze objętym integracją międzygminną	Bilet wolnej jazdy imienny, wydany na nośniku w formie spersonalizowanej karty elektronicznej, na okres roku
5a.	Dzieci niepełnosprawne i inni członkowie rodzin objętych programem Kraków dla Rodziny „N” oraz dzieci niepełnosprawne umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych korzystających z tego programu i opiekunowie tych placówek	Krakowska Karta Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem w formie spersonalizowanej karty identyfikacyjnej
6.	Dzieci do ukończenia 18 roku życia niepełnosprawne z powodu: schorzeń narządu słuchu lub upośledzenia umysłowego, lub schorzeń narządu wzroku, lub schorzeń narządu ruchu, lub schorzeń neurologicznych wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe	Legitymacja osoby niepełnosprawnej lub orzeczenie, z wpisem jednego z symboli przyczyny niepełnosprawności: - „03-L”, „L”, „§26 pkt 1 lit. i” wraz z zaświadczeniem lekarskim potwierdzającym zaburzenia słuchu - „01-U”, „U”, „§26 pkt 1 lit. c” - „04-O”, „O”, „§26 pkt 1 lit. h” - „05-R”, „R”, „§26 pkt 1 lit. a” - „10-N”, „N”, „§26 pkt 1 lit. a”

7.	<p>Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych, uczęszczający do szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych wraz z opiekunem, który podróżuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z uprawnionym, po uprawnionego lub po odwiezieniu uprawnionego - wyłącznie na trasie: od miejsca zamieszkania uprawnionego do placówki oświatowej lub innej placówki specjalnej (wychowawczej, ośrodka terapii, zakładu opieki zdrowotnej, itp.) do której uczęszcza uprawniony i z powrotem (prawo to jest ograniczone do przejazdu najkrótszą drogą) 	<p>Dla uprawnionego: ważna legitymacja szkolna, wydawana uczniom ze stwierdzoną potrzebą kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność, a dla opiekuna: zaświadczenie, wydane przez placówkę do której uczęszcza uprawniony, określające nazwę i adres placówki oraz adres zamieszkania uprawnionego ucznia</p>
8.	<p>Pasażerowie odbywający podróż środkami KMK, w dniu obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu, tj. 22 września każdego roku</p>	

2. UPRAWNIENIA DO PRZEJAZDÓW ULGOWYCH LINIAMI DZIENNYMI I NOCNYMI

Lp.	Osoby uprawnione	Podstawa uprawnienia/dokument poświadczający uprawnienie ¹
1.	<p>Dzieci i młodzież od 1 października roku kalendarzowego, w którym kończą 7 lat do ukończenia 16. roku życia (nie dotyczy uczniów szkół podstawowych prowadzonych w obszarze objętym integracją międzygminną², w okresie od 1 września do 30 czerwca – uprawnionych do przejazdów bezpłatnych, nie dotyczy uczniów dotychczasowych gimnazjów oraz uczniów klas gimnazjalnych dotychczasowych gimnazjów w szkołach utworzonych zgodnie z art. 129 ust. 1 lub 3 pkt 1 – 4, 9 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60, 949, 2203) prowadzonych w obszarze objętym integracją międzygminną² w roku szkolnym 2018/2019, w okresie od 1 września do 30 czerwca – uprawnionych do przejazdów bezpłatnych)</p>	<p>Dokument ze zdjęciem i datą urodzenia</p>

2.	Młodzież po ukończeniu 16. roku życia, ucząca się w szkołach publicznych lub niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, objętych polskim systemem oświaty – nie dłużej niż do ukończenia 24. roku życia	Ważna legitymacja szkolna, wydana według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw edukacji narodowej lub kultury
3.	Uczniowie i studenci zagranicznych szkół, do ukończenia 26. roku życia	Ważna imienna karta: ISIC (International Student Identity Card)

1. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych lub ulgowych przysługują osobom niepełnosprawnym oraz emerytom tylko wtedy, gdy niepełnosprawność lub uprawnienie do świadczenia emerytalnego zostały stwierdzone przez właściwe instytucje lub organy administracji publicznej.

2. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych przysługują uczniom szkół podstawowych, uczniom dotychczasowych gimnazjów oraz uczniom klas gimnazjalnych dotychczasowych gimnazjów w szkołach utworzonych zgodnie z art. 129 ust. 1 lub 3 pkt 1–4, 9 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 roku, poz. 60, 949, 2203) prowadzonych na obszarze gmin, które określiły z Gminą Miejską Kraków w stosownym porozumieniu międzygminnym szczegółowe warunki pokrycia kosztów realizacji tego działania.

Osoby posiadające uprawnienie do bezpłatnych przejazdów, wymienione w punkcie I, w tabeli w poz. Lp. 5a-6, mogą, po udokumentowaniu uprawnienia, uzyskać imienny bilet wolnej jazdy, zapisany na nośniku w formie spersonalizowanej karty elektronicznej, na okres zgodny z ważnością dokumentów potwierdzających uprawnienie. W przypadku wymienionym w punkcie I, w tabeli w poz. Lp. 6, bilet wolnej jazdy zawiera specjalne oznaczenie potwierdzające uprawnienie dla opiekuna/przewodnika.

Osobom wymienionym w punkcie II w tabeli w poz. Lp. 1 lub Lp. 2 korzystającym z imiennego biletu okresowego miesięcznego, które w okresie ważności biletu kończą 16. lub 24. rok życia uprawnienie przysługuje do końca ważności biletu.

3. UPRAWNIENIA WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW PRAWA POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCEGO

PRZEJAZDY Z ULGĄ 50%	
Studenci studiów licencjackich, inżynierskich lub magisterskich	Ważna legitymacja studencka lub elektroniczna legitymacja studencka wg wzoru określonego w stosownym Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w związku z art. 105 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1668 ze zm.)

4. BILET MIESZKAŃCA

W ramach programu pn. Karta Krakowska w dniu 1 sierpnia 2018 roku wprowadzony został nowy rodzaj biletu.

- Bilet Mieszkańca jest dostępny w preferencyjnie niskich cenach uwzględniających zniżkę na zakup określonych biletów okresowych imiennych (normalnych, ulgowych).

Do nabycia biletu uprawnione są osoby, które posiadają na odpowiednim nośniku status Karty Krakowskiej, tj.:

- są zameldowane na pobyt stały na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- rozliczają podatek dochodowy od osób fizycznych w urzędzie skarbowym właściwym dla osoby zamieszkałej na terenie Gminy Miejskiej Kraków ze wskazaniem Gminy Miejskiej Kraków jako miejsca swego zamieszkania, bez względu na to czy osoby te osiągnęły dochód.

Do korzystania z Karty Krakowskiej, w tym Biletu Mieszkańca, uprawnione są także:

- dzieci osób, o których mowa powyżej, w wieku do 18. roku życia,
- osoby przebywające w placówkach, w wieku do 18. roku życia, wychowawcy oraz dyrektorzy placówek.

Więcej informacji na temat Karty Krakowskiej oraz Biletu Mieszkańca można znaleźć na stronie:

www.kk.krakow.pl

Informacje dotyczące Komunikacji Miejskiej w Krakowie dostępne są na witrynie KMK pod adresem:

www.kmkrakow.pl

Aktywizujący bilet dla osób bezrobotnych to bilet miesięczny, imienny, uprawniający do wielokrotnych przejazdów w strefie biletowej I lub I i II wszystkimi liniami dziennymi. Do nabycia i korzystania z biletu uprawnione są osoby legitymujące się ważnym (wystawionym nie wcześniej niż 3 miesiące przed terminem wykonywanej kontroli biletów) zaświadczeniem wydanym przez właściwy dla miejsca zamieszkania Urząd Pracy, potwierdzającym, że osoba aktualnie jest zarejestrowana jako bezrobotna. Data rozpoczęcia ważności nabywanego biletu nie może być późniejsza od daty upływu ważności zaświadczenia.

Ważność w strefie biletowej	Cena biletu aktywizującego [zł]
I	50 zł
I+II	100 zł

Organizator Komunikacji Miejskiej w Krakowie:

Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie

ul. Wielopole 1, 31-072 Kraków
poniedziałek – piątek, godz. 8.30–14.30
sekretariatdt@ztp.krakow.pl

Centrala Zarządu Transportu Publicznego

tel. 12 616 86 00

Centrum Sterowania Ruchem

Zarządu Dróg Miasta Krakowa, tel. 12 616 75 55

Operatorzy Komunikacji Miejskiej w Krakowie:

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A.

w Krakowie oraz **Mobilis Sp. z o.o.**

Infolinia Miejskiego Przedsiębiorstwa

Komunikacyjnego S.A. w Krakowie, tel. 12 19150

Infolinia Mobilis, tel. 12 684 50 00

Gdy umiera osoba bliska

Śmierć jest zawsze wydarzeniem trudnym i bolesnym.

W tym rozdziale informujemy o tym, jak:

- zgłosić zgon,
- zorganizować pogrzeb,
- uzyskać zasiłek pogrzebowy,
- stać się dysponentem grobu,
- wykonywać prace remontowe przy grobowcach.

1. ZGŁOSZENIE ZGONU

Zgłoszenia zgonu dokonuje się w Urzędzie Stanu Cywilnego:

- Referat Rejestracji Bieżącej, ul. Lubelska 29, stanowiska ds. rejestracji zgonów, tel. 12 616 55 44, faks 12 616 55 20,
- Referat USC dla dzielnic od XIV do XVIII, os. Zgody 2, stanowisko ds. rejestracji zgonów, piętro 3., pok. 324, tel. 12 616 88 21, faks 12 616 88 24.

Dokumenty wymagane od wnioskodawcy:

1. Karta zgonu stwierdzająca zgon wydana przez lekarza.
2. Dowód osobisty osoby zmarłej (w przypadku cudzoziemca paszport), jeżeli jest w posiadaniu osoby zgłaszającej zgon.
3. Książeczka wojskowa osoby zmarłej (jeżeli jest w posiadaniu osoby zgłaszającej zgon).
4. Dokument tożsamości osoby zgłaszającej zgon (dowód osobisty lub paszport).
5. Pełnomocnictwo – w przypadku rejestracji zgonu przez pełnomocnika. Opłata skarbową od złożenia pełnomocnictwa dla osoby załatwiającej sprawę wynosi 17 zł (pełnomocnictwa udzielone małżonkowi, krewnemu wstępnemu, zstępnemu lub rodzeństwu są bezpłatne).

Rejestracja zgonu nie podlega opłacie skarbowej. Zgon osoby należy zgłosić najpóźniej w ciągu 3 dni od daty sporządzenia karty zgonu. Jeżeli zgon nastąpił wskutek choroby zakaźnej, zgłoszenia dokonuje się w ciągu 24 godz. od zgonu. Odpis skrócony aktu zgonu jest wydawany z urzędu po dokonaniu rejestracji osobie zgłaszającej zgon. Zgłoszenie zgonu zastępuje wymeldowanie osoby zmarłej.

www.bip.krakow.pl (procedura SC-5)

2. LISTA CMENTARZY KOMUNALNYCH

Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie (ZCK) z siedzibą przy ul. Rakowickiej 26 administruje 12 krakowskimi cmentarzami komunalnymi: Rakowickim, Podgórskim, na Prądniku Czerwonym, w Grębałowie,

Bronowicach, Mydlnikach, Starym Podgórskim, w Prokocimiu, Woli Duchackiej, Pychowicach, Kobierzyniu-Lubostroń oraz na Makach Czerwonych.

Formalności związane z pogrzebem i dysponowaniem grobami załatwić można w jednym z 4 Biur Obsługi Klienta ZCK:

- **ul. Rakowicka 26**
obsługuje Cmentarze: Rakowicki, Bronowice, Mydlniki
tel. 12 619 99 11, 12 619 99 12, 12 619 99 14, 12 619 99 15,
kierownik: 12 619 99 09, e-mail: sekretariat@zck-krakow.pl
- **ul. Wapienna 13**
obsługuje Cmentarze: Podgórski, Stary Podgórski, Prokocim,
Wola Duchacka, Pychowice, Maki Czerwone, Kobierzyn-Lubostroń
tel. 12 656 17 25,
kierownik: 12 656 25 23,
e-mail: sekretariat@zck-krakow.pl
- **ul. Powstańców 48**
obsługuje: Cmentarz Prądnik Czerwony
tel. 12 410 65 50, 12 410 65 62,
kierownik: 12 410 65 55,
e-mail: sekretariat@zck-krakow.pl
- **ul. Darwina 1g**
obsługuje: Cmentarz Grębatów
tel. 12 645 31 14, 12 645 44 34,
kierownik: 12 640 51 20,
e-mail: sekretariat@zck-krakow.pl

Godziny otwarcia Biur Obsługi Klienta:

poniedziałek, godz. 7.30–17.00, kasy: 7.30–16.30,
wtorek – piątek, godz. 7.30–15.30, kasy: 7.30–15.00

Godziny otwarcia cmentarzy komunalnych:

kwiecień – wrzesień: 7.00–20.00,
październik – marzec: 7.00–18.00.

W okresach świątecznych godziny otwarcia cmentarzy oraz godziny pracy Biur Obsługi Klienta mogą ulegać zmianie.

Siedziba ZCK:

ul. Rakowicka 26,

Sekretariat dyrektora: 12 619 99 91, faks 12 619 99 90

Centrala: 12 619 99 00, Administracja: 12 619 99 30–32

www.zck-krakow.pl, www.cmentarze.krakow.pl

e-mail: sekretariat@zck-krakow.pl

3. CO ZROBIĆ, GDY DOWIESZ SIĘ, ŻE UMARŁ KTOŚ BLISKI?

1. Jeżeli śmierć bliskiej osoby nastąpiła w domu, należy wezwać lekarza, który stwierdzi zgon i wystawi kartę zgonu. Dokument ten jest konieczny do rozpoczęcia formalności pogrzebowych, w tym w szczególności do wystawienia przez Urząd Stanu Cywilnego aktu zgonu i do pochowania zmarłego na cmentarzu.
2. Następnie należy wybrać zakład pogrzebowy, którego pracownicy zabiorą ciało osoby zmarłej do chłodni, przygotowują je do pochowania (w tym poprzez kremację) i zapewnią obsługę uroczystości pogrzebowych we współpracy z zarządcą cmentarza.

Do załatwienia formalności pogrzebowych na cmentarzu komunalnym potrzebne będą dokumenty:

- Karta zgonu z adnotacją Urzędu Stanu Cywilnego o zarejestrowaniu zgonu,
- dowód tożsamości organizatora pogrzebu (dowód osobisty lub paszport)

oraz (jeśli dotyczy):

- Świadcstwo kremacji (dokument wydaje spopieliarnia zwłok),
- Zgoda dysponenta istniejącego grobu na dochowanie,
- Zaświadczenie o zameldowaniu osoby zmarłej na terenie Krakowa przez okres min. 5 lat przed śmiercią (dotyczy nowego miejsca na Cmentarzu Rakowickim lub Podgórskim) oraz pisemne oświadczenie organizatora pochowania o zamieszkiwaniu przez zmarłego na terenie Krakowa przez okres 5 lat przed śmiercią, oraz o braku posiadania przez niego i najbliższą rodzinę grobu, na krakowskich cmentarzach komunalnych do którego może nastąpić dochowanie,

- Zezwolenia Prezydenta Miasta Krakowa i polskiego urzędu konsularnego na przewóz zwłok z obcego państwa oraz zagraniczne dokumenty potwierdzające zgon wraz z ich przysięgłym tłumaczeniem,
- Zgoda Prezydenta Miasta Krakowa na pochowanie w alei zasłużonych.

www.zck-krakow.pl / nasza działalność /
jak załatwić sprawę/ (procedury ZCK-1, ZCK-2)

4. KTO MOŻE ZORGANIZOWAĆ POGRZEB?

Do podejmowania decyzji w kwestiach dotyczących pochowania zmarłego uprawniona jest w pierwszej kolejności jego najbliższa rodzina, tj. małżonek, osoby zstępne (dzieci, wnuki itd.), osoby wstępne (rodzice, dziadkowie itd.), rodzeństwo i dalsi krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa, a także powinowaci w linii prostej do 1 stopnia (teściowie, zięć i synowa). Jeżeli zmarły nie miał rodziny, organizacją pogrzebu może się zająć praktycznie każda osoba, która się tego dobrowolnie podejmie, np. przyjaciel lub sąsiad. Prawo do pochowania zwłok przysługuje w określonych przypadkach niektórym organom państwowym, instytucjom i organizacjom.

www.zck-krakow.pl / nasza działalność /
jak załatwić sprawę/ (procedury ZCK-1, ZCK-2)

5. ZASIŁEK POGRZEBOWY

Organizatorowi pogrzebu przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z pogrzebem (4000 zł). Wypłaca je Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

6. POZYSKANIE NOWEGO MIEJSCA NA CMENTARZU KOMUNALNYM

Mieszkańcy Krakowa, którzy nie posiadają na cmentarzu komunalnym grobu rodzinnego, mogą wystąpić do Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie o przydział nowego miejsca do pochowania. Może to być grób ziemny (na trumny lub urny zasypywane ziemią), miejsce pod grób mурowany (murowana piwnica na trumny i urny) lub nisza urnowa (miejsce na urny usytuowane w murze zwanym kolumbarium).

Obecnie nowe miejsca przydzielane są przede wszystkim na Cmentarzu Prądnik Czerwony, zwanym również Batowickim, oraz w miarę możliwości na cmentarzach: Rakowickim i Podgórskim (dotyczy zmarłych zamieszkujących i zameldowanych w Krakowie min. 5 lat przed śmiercią). Dodatkowym warunkiem przydziału takiego miejsca na ww. cmentarzach jest brak grobu rodzinnego na cmentarzach komunalnych w Krakowie, do którego może nastąpić pochowanie (trumny lub urny) pozostającego w dyspozycji organizatora pochowania osoby zmarłej, dla której będzie przydzielany grób, małżonka osoby zmarłej, krewnych wstępnych lub zstępnych do pierwszego stopnia pokrewieństwa.

www.zck-krakow.pl / nasza działalność /
jak załatwić sprawę/ (procedury ZCK-1, ZCK-4)

7. KTO JEST DYSPONENTEM GROBU

W przypadku grobu ziemnego dysponentem jest najczęściej organizator pogrzebu bądź osoba, która wniosła opłatę prolongacyjną. W odniesieniu do pozostałych typów miejsc pochówku dysponentem jest:

- osoba bądź osoby, które zawarły z ZCK umowę cywilnoprawną,
- osoba bądź osoby, które zostały wyznaczone do zarządzania grobem przez jego poprzednich dysponentów,
- osoba bądź osoby, które nabyły prawo do grobu wyrokiem sądowym lub w związku z postępowaniem spadkowym.

www.zck-krakow.pl / nasza działalność / jak załatwić
sprawę/ (procedury ZCK-10, ZCK-12, ZCK-13)

8. BUDOWA RODZINNEGO GROBOWCA

Miejsca do pochowania przydzielane są zasadniczo pośmiertnie, istnieje jednak możliwość pozyskania miejsca grzebalnego za życia. Może być to nabycie terenu na cmentarzu pod budowę grobu murowanego. Wolne miejsca pod budowę grobu murowanego dla mieszkańców Krakowa posiada:

- Cmentarz Prądnik Czerwony,
- Cmentarz Grębałów.

Gotową piwnicę grobowcową, a także niszę urnową można nabyć, biorąc udział w licytacji ustnej organizowanej cyklicznie przez ZCK. Ogłoszenia o licytacjach publikowane są w prasie oraz na stronie:

www.zck-krakow.pl / [nasza działalność / jak załatwić sprawę/ \(procedury ZCK-4\)](#)

9. OPŁACAM GRÓB ZIEMNY PO 20 LATACH

Grób ziemny pozostaje nienaruszalny przez 20 lat od ostatniego pochowania w nim zwłok. Po upływie tego okresu (nie wcześniej) należy wnieść w Zarządzie Cmentarzy Komunalnych opłatę prolongacyjną na 20 lub 10 lat (obecnie w wysokości odpowiednio 1360 i 680 zł) (groby dziecięce 696 i 348 zł).

Opłatę uiszcza się w kasie Biura Obsługi Klienta właściwego dla danego cmentarza lub przesyła przelewem na konto bankowe ZCK. Opłata prolongacyjna może zostać rozłożona na raty.

Wniesienie opłaty za nienaruszalność grobu przysługuje w pierwszej kolejności dysponentowi grobu, a następnie rodzinie i krewnym pochowanych w grobie osób, w kolejności jak w punkcie: „Kto może zorganizować pogrzeb”. Należy podkreślić, że wniesienie ww. opłaty nie jest obowiązkowe, jednak trzeba pamiętać, że nieopłacone groby mogą być przydzielane do ponownego pochowania. Zanim dojdzie do takiej sytuacji, pracownicy ZCK kilkakrotnie wysyłają zawiadomienia na posiadane w dokumentach adresy dysponenta grobu.

www.zck-krakow.pl / [nasza działalność / jak załatwić sprawę/ \(procedury ZCK-10, ZCK-11\)](#)

10. PRACE REMONTOWO-BUDOWLANE PRZY GROBACH RODZINNYCH

Decyzje w sprawie wszelkich prac remontowo-budowlanych przy grobie należą do dysponenta grobu. Prowadzenie tych prac wymaga uzyskania zgody ZCK i wniesienia opłaty. W przypadku prac przy nagrobkach za- bytkowych konieczne może być ponadto przedłożenie programu prac konserwatorskich oraz wniesienie dodatkowej opłaty za uzyskanie decyzji lub pozwolenia Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie.

www.zck-krakow.pl / nasza działalność /
jak załatwić sprawę/ (procedury ZCK-5, ZCK-6, ZCK-7)

11. INFORMACJA O POGRZEBACH

Bieżąca informacja o miejscu i czasie pogrzebów zamieszczana jest na stronie internetowej:

www.zck-krakow.pl (zakładka: Porządek pogrzebów)

12. LOKALIZACJA GROBU

Informacje na temat lokalizacji grobu można uzyskać w Biurach Obsługi Klienta lub korzystając z lokalizatora grobów na stronie internetowej www.zck-krakow.pl.

Po wpisaniu do aplikacji danych zmarłego i nazwy cmentarza otrzymamy lokalizację grobu, czyli numer kwatery, rzędu i miejsca wraz z zaznaczeniem kwatery na planie cmentarza, a także informację o innych osobach pochowanych w tym grobie.

Uwaga! W związku z trwającą na Cmentarzu Rakowickim inwentaryzacją grobów, lokalizator obejmuje tylko tę część grobów, których inwentaryzacja została zakończona.

Ważne adresy i telefony

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny

Pani Marzena Paszkot
 Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny
 Urząd Miasta Krakowa
 Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
 ul. Jana Dekerta 24
 30-703 Kraków
 tel. 12 616 19 70
 marzena.paszkot@um.krakow.pl

OPIEKA I EDUKACJA DZIECI

według stanu na 30.09.2019 r.

Żłobki gminne

**Integracyjny Żłobek
 Samorządowy Nr 20 „Pluszowy Miś”**
 ul. Okólna 6

Żłobek Samorządowy Nr 1
 ul. Podzamcze 1

**Żłobek Samorządowy Nr 12
 „Bajkowy Domek”**
 os. 2 Pułku Lotniczego 23

Żłobek Samorządowy Nr 13
 os. Centrum A 12

Żłobek Samorządowy Nr 14
 ul. Henryka Sienkiewicza 24

Żłobek Samorządowy Nr 18
 ul. Mazowiecka 30a

Żłobek Samorządowy Nr 19
 ul. Świtezianki 7

Żłobek Samorządowy Nr 2
 ul. Piastowska 47

Żłobek Samorządowy Nr 21
 ul. Lekarska 3

Żłobek Samorządowy Nr 22
 os. Tysiąclecia 14

Żłobek Samorządowy Nr 23
 ul. Słomiana 7

Żłobek Samorządowy Nr 24
 ul. Opolska 11

Żłobek Samorządowy Nr 25
 ul. Gustawa Ehrenberga 3

Żłobek Samorządowy Nr 27
 os. Kazimierzowskie 28

Żłobek Samorządowy Nr 28
 ul. Jana Kurczaba 21

Żłobek Samorządowy Nr 30
 ul. Jakuba Majora 18

Żłobek Samorządowy Nr 31
 ul. Sanocka 2

Żłobek Samorządowy Nr 32
 ul. Marii i Bolesława Wystouchów 47

Żłobek Samorządowy Nr 33
 ul. Hetmana Żółkiewskiego 15

Żłobek Samorządowy Nr 5
 os. Willowe 2

Żłobek Samorządowy Nr 6
 os. Piastów 42

Żłobek Samorządowy Nr 7
 os. Zielone 28

Żłobki prowadzone na zlecenie gminy

Niepubliczny Żłobek „Pod Magnolią”
 ul. Lipska 75

Żłobek „Re-re kum-kum”
 ul. Radzikowskiego 100 J/48

Żłobek „Re-re kum-kum”
ul. Radzikowskiego 100 K/1

Żłobek Niepubliczny „Misie-Pysie”
ul. Dobrego Pasterza 118 C

Żłobek Niepubliczny „Misie-Pysie”
ul. Domagały 63 i 65

Żłobek Niepubliczny „Misie-Pysie”
ul. Cystersów 26/LU1, LU2

Inne żłobki i kluby dziecięce

Akademia Dziecięca „Kraina Tysiąca i Jednej Nocy”

os. Centrum E 14/3

Akademia Malucha „Avalon Montessori”

ul. Sodowa 42

Akademia Malucha „Słoneczny Kąt”
ul. Ciecchocińska 2

Akademia Smyka „Klub Maluch”
ul. Agatowa 27

**Centrum Zdrowego
Rozwoju „Czyżyk”**
ul. Siewna 10

Domowy Żłobek „Utulisie”
ul. Mała Góra 8c/95

Dwujęzyczny Żłobek „KiDS&Co.”
ul. Powstańców Wielkopolskich 13H

**Fundacja Jewish Community Centre
Żłobek „Frajda”**
ul. Miodowa 24

Kameralny Żłobek „Be Baby”
ul. Ludwinowska 11

Kameralny Żłobek „BeBaby”
ul. Brogi 36/1

Katolicki Żłobek „Aniołek”
ul. Zmartwychwstania Pańskiego 2A

Klub Dziecięcy „Dziecięcy Zakątek”
ul. Podlesie 5/35

Klub Dziecięcy „Momi”
ul. Kluczborska 54/1

Klub Dziecięcy „Niunia”
ul. Tadeusza Rejtana 8/1

**Klub Dziecięcy
„Świat Według Maluszka”**
ul. Wolska 7

Klub Dziecięcy Akademia „Naj Naj”
ul. Józefa Wybickiego 1/LU2

Klub Dziecięcy „Tulisie”
ul. Grażyny 18/U1,

Klub Malucha „Karuzela”
ul. Teofila Aleksandra Lenartowicza 11/2

Klub Malucha „Kasztanek”
ul. Ojcowska 143

Klub Malucha „Kubuś i Przyjaciele”
os. Akademickie 4/5

Klub Malucha „Małe Gwiazdeczki”
ul. Tadeusza Romanowicza 5/8c

Klub Malucha „Troskliwe Misie”
os. 2 Pułku Lotniczego 2/81

Klub Malucha „Troskliwe Misie”
os. 2 Pułku Lotniczego 2/80

Klub Malucha „Tup-Tup”
ul. Wiedeńska 108

Klub Malucha „Wesołe Wygibasy”
ul. Adama Vetulaniego 8

Klub Malucha „Widzimi się”
ul. Rusznikarska 14A/22

Klub Malucha „Małe Aniołki”
ul. Kolejowa 19

Klubik Malucha „Akuku”
ul. Edmunda Wasilewskiego 12/1

**Międzynarodowa Akademia
Malucha DAISY**
ul. gen. Stefana Grota-Roweckiego 51b/96

**Niepubliczny Dwujęzyczny
Żłobek „Małe Cuda”**
ul. Drukarska 1/LU4, LU5

Niepubliczny Klub Malucha „Smerfy”
ul. Marii i Bolesława Wystouchów 55/LU2

Niepubliczny Żłobek „Bajkosfera 2”
ul. Ślusarska 5/L2

**Niepubliczny Żłobek
”Magiczna Kraina”**
os. Dywizjonu 303 3/2

Niepubliczny Żłobek „DUŁO”
os. Avia 8/48

Niepubliczny Żłobek „DUŁO”
ul. Moniuszki 36/1

**Niepubliczny Żłobek
”Fair Play JP Sports”**
ul. Dobrego Pasterza 52/L5

**Niepubliczny Żłobek
„Agugu Odlotowa Kraina”**
ul.gen.Augusta Fiedorfa-Niła 17/Ju2 i Ju13

**Niepubliczny Żłobek
„Akademia Muminków”**
ul. Turniejowa 40

**Niepubliczny Żłobek
„Akademia Skrzatów”**
os. Bohaterów Września 1J/U6

Niepubliczny Żłobek „Baby College”
ul. Wandajska 4

Niepubliczny Żłobek „Baby College”
ul. Stanisława Działowskiego 67

Niepubliczny Żłobek „Bajka”
ul. Ruczaj 43U/4

Niepubliczny Żłobek „Bajka”
ul. Wacława Lipińskiego 13/D

Niepubliczny Żłobek „Bajkowy”
ul. Samuela Bogumiła Lindego 13/20

Niepubliczny Żłobek „Borowinka”
ul. Mariusza Zaruskiego 4

Niepubliczny Żłobek „Butterfly”
ul. Koszykarska 31

**Niepubliczny Żłobek
„Centrum Maluszek”**
ul. Szuwarowa 4/64

**Niepubliczny Żłobek
„Chatka Maluszka”**
ul. Trybuny Ludów 71

**Niepubliczny Żłobek
„Chatka Maluszka”**
ul. Sebastiana Klonowica 24

Niepubliczny Żłobek „Delfinki”
ul. Kijanki 2

Niepubliczny Żłobek „Delfinki”
ul. Łużycka 73A

Niepubliczny Żłobek „Ence Pence”
ul. Profesora Wojciecha Marii Bartła 19B

Niepubliczny Żłobek „Fair Play Piast”
os. Bohaterów Września 84A/1

Niepubliczny Żłobek „Fair Play”
ul. Wielicka 28

Niepubliczny Żłobek „Fair Play”
ul. Lipska 8

Niepubliczny Żłobek „Fajny Żłobek”
ul. Sołtysowska 12i/46

Niepubliczny Żłobek „Filemon”
ul. Murarska 3B/2,3LU

Niepubliczny Żłobek „Gabi”
ul. dr. Jana Piltza 20

Niepubliczny Żłobek „Glukusie”
ul. Ujastek 5b

Niepubliczny Żłobek „Gumisiowy Las”
ul.gen.Augusta Fiedorfa-Niła 17/JU11 JU12

Niepubliczny Żłobek „Happy Feet”
ul. Mała Góra 49

Niepubliczny Żłobek „Iskierki”
ul. Kanarkowa 1/1

**Niepubliczny Żłobek
„Językowy Fair Play”**
ul. prof. Michała Życzkowskiego 20/20

Niepubliczny Żłobek „Kacperkowo”
ul. Promienistych 10

**Niepubliczny Żłobek
„Karmelkowy Zakątek”**
ul. por. Wąchały 7

Niepubliczny Żłobek „Kącik Maluszka”
ul. Kaczorówka 1/2

Niepubliczny Żłobek „Kącik Świata i Maluszki”
ul. Ostatnia 1D

Niepubliczny Żłobek „Koala”
ul. Kołaczy 5

Niepubliczny Żłobek „Kolorowy Obłoczek”
ul. Kantorowicka 189

Niepubliczny Żłobek „Kraina Odkrywcy”
ul. Królewska 55

Niepubliczny Żłobek „Kraina Odkrywcy”
ul. Dąbrowskiego 20

Niepubliczny Żłobek „Kraina Odkrywcy”
ul. dr. Jana Piltza 42

Niepubliczny Żłobek „Kraina Smerfów”
os. Bohaterów Września 1J/U5

Niepubliczny Żłobek „Krasnal”
ul. Kobierzyńska 24

Niepubliczny Żłobek „Lokomotywa”
ul. Eliasza Radzikowskiego 47C

Niepubliczny Żłobek „Magiczna Kraina”
os. Dywizjonu 303 62F

Niepubliczny Żłobek „Majowa Łąka”
ul. Komuny Paryskiej 2

Niepubliczny Żłobek „Malinowe Skrzaty”
ul. Irysowa 7/1

Niepubliczny Żłobek „Mały Einsteinek”
ul. Koszykarska 21c/3

Niepubliczny Żłobek „Mądra Sowa”
ul. Przewóz 10/42

Niepubliczny Żłobek „Motylkowa Kraina”
ul. Rakowicka 18a/100

Niepubliczny Żłobek „Pierwsze Kroczi”
os. Dywizjonu 303 19c/LU1

Niepubliczny Żłobek „Pluszowy Miś”
ul. Czyżyńska 21/98

Niepubliczny Żłobek „Pod Magnolią”
os. 2 Pułku Lotniczego 47D

Niepubliczny Żłobek „Przedszkole Świat Dziecka”
ul. dr. Jana Piltza 34

Niepubliczny Żłobek „Pyza i Ja”
ul. Józefa Grzesiaka „Czarnego” 8

Niepubliczny Żłobek „Raj Maluszka”
ul. Dąbska 18 d/11-13

Niepubliczny Żłobek „Royal Baby”
ul. Saska 5/31

Niepubliczny Żłobek „Skrzacikowo”
ul. Czarnogórska 10b/11

Niepubliczny Żłobek „Słodziaki”
ul. Zdrowa 2A

Niepubliczny Żłobek „Stokrotki”
ul. Skotnicka 101

Niepubliczny Żłobek „Tosia”
ul. Grzegórzecka 67c/U4

Niepubliczny Żłobek „Tygryski”
ul. Walerego Sławka 27

Niepubliczny Żłobek „U cioci Jadzi”
ul. Gliniana 15/19 i 20

Niepubliczny Żłobek „Zielona Wyspa II”
ul. Balicka 14a

Niepubliczny Żłobek „Zielona Wyspa”
ul. dr. Judyń 16

Niepubliczny Żłobek „Złoty Kogucik”
ul. mjr. Łupaszk 13/1

Niepubliczny Żłobek Fair Play Łokietka
ul. Władysława Łokietka 136A

Niepubliczny Żłobek Językowy „Fair Play”
ul. Szuwarowa 1

Niepubliczny Żłobek Językowy „Fair Play”

ul. Jana Dekerta 24

Niepubliczny Żłobek Językowy „Fair Play”

ul. Ruczaj 43

Niepubliczny Żłobek Językowy „Fair Play”

ul. płk. Francesco Nullo 42/U9

Niepubliczny Żłobek Klub Malucha Panda

ul. Leona Petrażyckiego 52

Niepubliczny Żłobek

Kraina Odkrywcy

ul. Odmętowa 97

Niepubliczny Żłobek Krasnal

ul. Sebastiana Klonowica 33

Niepubliczny Żłobek nr 11

ul. Franciszka Bujaka 10

Niepubliczny Żłobek nr 4

ul. Jana Kurczaba 6

Niepubliczny Żłobek nr 5

ul. Jana Kurczaba 6

Niepubliczny Żłobek

Sportowo-Językowy „Fair Play Ozon”

ul. Stefana Banacha 31/U1

Niepubliczny Żłobek

Sportowo-Językowy „Fair Play”

ul. Macieja Dębskiego 125

Niepubliczny Żłobek

Sportowo-Taneczny AN ”FAIR PLAY”

ul. Mariana Domagały 45

Niepubliczny Żłobek „Tygryski”

ul. Stanisława Kostki Potockiego 19

Pozytywny Żłobek nr 1

ul. Maciejkowa 28

Pozytywny Żłobek nr 2

al. 29 Listopada 193

Pozytywny Żłobek nr 3

ul. Marii i Bolesława Wystouchów 22a/2

Pozytywny Żłobek nr 4

ul. Bartosza Głowackiego 56

Prywatny Żłobek „Kacperkowo 2”

ul. Dobrego Pasterza 56/LU1

Prywatny Żłobek „Magiczny Domek”

ul. Kobierzyńska 166a

Prywatny Żłobek

„Pod Chrząszczykiem”

al. Zygmunta Krasińskiego

Prywatny Żłobek „Puszek”

ul. Zygmunta Miłkowskiego 7

Prywatny Żłobek „Śpioszek 2”

ul. Bieńczycka 15a

Prywatny Żłobek „Śpioszek”

ul. Piotra Stachewicza 32

Tęczowy Żłobek

os. Dywizjonu 303 14/1

Żłobek „Akademia Skrzatów II”

os. Kościuszkowskie 12A

Żłobek „Artystyczna Akademia Malucha 2”

ul. Przemiaraki 23a

Żłobek „Artystyczna Akademia Malucha”

ul. Jurka Bitschana 4

Żłobek „Bajkosfera”

ul. Antoniego Augustynka-Wichury 14/LU1

Żłobek „Bąbelkowo”

ul. Siewna 30a/2

Żłobek „Centrum Malucha AGUGU”

ul. Zdunów 18B/2i3

Żłobek „Chatka Niedźwiadka”

ul. Krawiecka 18

Żłobek „Cioci Ani”

ul. Wandajska 3

Żłobek „Clever Kids Nursery”

ul. 28 Lipca 1943 4

Żłobek „Dobry Start”

ul. Polonijna 15/3

Żłobek „Dzieciaczkowo Due”

ul. Juliana Tokarskiego 6

- Żłobek „Dzieciaczkowo”**
ul. Władysława Łokietka 320a
- Żłobek „Fabryczka”**
ul. Fabryczna 3/1
- Żłobek „Fiku Miku”**
ul. Gwiazdzista 7
- Żłobek „Happy Kids”**
al. Jana Pawła II 180/1
- Żłobek „Hop Kids” Nr 1**
ul. Na Zakolu Wisły 12D/LU2
- Żłobek „Klasa Bobasa”**
ul. Przemiaraki 23/3
- Żłobek „Klasa Bobasa”**
ul. Wolska 17
- Żłobek „Kraina Odkrywczy”**
ul. Drukarska 3
- Żłobek „Kraina Odkrywczy”**
ul. Przewóz 40
- Żłobek „Kraina Odkrywczy”**
ul. Strycharska 10/LU2
- Żłobek „Krasnoludki”**
ul. Marii i Bolesława Wystouchów 30B/3
- Żłobek „Krasnoludki”**
os. Oświecenia 51/106
- Żłobek „Krasnoludki”**
ul. Chmieleniec 2A/LU7
- Żłobek „Kubuś i przyjaciele”**
ul. Przemysłowa 4/125
- Żłobek „Kubuś i przyjaciele”**
ul. Gdańska 20
- Żłobek „Kubuś i Przyjaciele”**
ul. Myśliwska 57/1UC i 1UD
- Żłobek „Kubuś i Przyjaciele”**
ul. Ludwika Rydygiera 18/Lu2 i Lu3
- Żłobek „Kubuś”**
ul. Ks. Józefa Meiera 20G/1B
- Żłobek „Magiczna Kraina”**
ul. ks. kard. Adama Stefana Sapięhy 69
- Żłobek „Magiczne Safari”**
ul. Myśliwska 5B/102
- Żłobek „Mali Giganci”**
ul. Tytusa Czyżewskiego 3/LU4,LU5
- Żłobek „Malinowe Skrzaty”**
ul. Władysława Łokietka 238
- Żłobek „Maluszkowo”**
ul. Górników 68
- Żłobek „Malutkowo”**
ul. Józefa Łepkowskiego 5/1
- Żłobek „Malutkowo 2”**
ul. Kluczborska 48/1
- Żłobek „Małe Tygryski”**
os. Oświecenia 21/U3
- Żłobek „Marzenie”**
ul. Kuźnicy Kołtątajowskiej 13D
- Żłobek „Mini Bambini”**
ul. Grodzisko 30
- Żłobek „Mini Bambini”**
ul. Grodzisko 30
- Żłobek „Mini Mini”**
ul. Marii Dąbrowskiej 17i
- Żłobek „Mini Mini”**
ul. Mistrzejowicka 2A
- Żłobek „Mini Mini”**
ul. Stefana Rogozińskiego 3
- Żłobek „Mini Mini”**
os. Na Lotniku 1/U2
- Żłobek „Mini Pysie”**
ul. Królowej Marysieńki 6
- Żłobek „Miś”**
ul. Murarska 19/5LU
- Żłobek „Muszelka”**
ul. Grzegórzecka 73
- Żłobek „Ogródek Krasnoludków”**
ul. Dominikanów 32/21
- Żłobek „Ogródek Krasnoludków”**
ul. Jana Woronicza 25
- Żłobek „Pierwsze Krocuki”**
os. 2 Pułku Lotniczego 44/LU5
- Żłobek „Przystań Maluszka”**
ul. Dożynkowa 99

Żłobek „Re-re kum-kum”

ul. Eliasza Radzikowskiego 104/1

Żłobek „Re-Re Kum-Kum”

ul. Stanisława Przybyszewskiego 20

Żłobek „Re-re kum-kum”

ul. Żabiniec 70

Żłobek „Re-re kum-kum”

ul. Jerzego Szablowskiego 3/III

Żłobek „Serduszko”

os. Kombatantów 6

Żłobek „Świat Maluszka”

ul. Bagrowa 80/49

Żłobek „Tereferę”

pl. gen. Władysława Sikorskiego 4/1

Żłobek „Tereferę”

ul. Zdunów 18c/1

Żłobek „Trzy Języki”

ul. św. Agnieszki 1

Żłobek „Wesołe Skrzaty”

ul. Pańska 20

Żłobek „Zabawa”

ul. Pod Fortem 2d

Żłobek „Zaczarowany Melonik”

ul. Kapelanka 6A/LU15

Żłobek Akademia Kropki

ul. Hamernia 42

Żłobek Bajkowy „Świat Malucha”

ul. Siemomysła 30

Żłobek Centrum Zdrowego Rozwoju

„Czyżyk”

ul. Moczydło 7a

Żłobek Integrycyjny Punkt Opieki

nad Dzieckiem „Calineczka”

ul. Pod Fortem 2a/1

Żłobek Kolorowe Misie

ul. Feliksa Konecznego 6/15u

Żłobek Montessori „Dreams”

ul. Armii Krajowej 97/LU1

Żłobek Montessori „Wesoły Jeżyk”

ul. Wyżynna 2

Żłobek Montessori House

ul. Ernesta Solvaya 4/1

Żłobek Niepubliczny „Akademia Elfów”

ul. Kazimierza Wielkiego 71

Żłobek Niepubliczny „Bajkowo”

ul. Prosta 35B

Żłobek Niepubliczny „Eko-Park”

ul. Beskidzka 23

Żłobek Niepubliczny „First Step”

Kraków-Podgórze, ul. Beskidzka 4c

Żłobek Niepubliczny „Gumisiowy Las”

ul. Na Barciach 14/I LU, 2 LU

Żłobek Niepubliczny „Hutniczek”

os. Stalowe 16/U1

Żłobek Niepubliczny „Lokomotywa”

ul. Zygmunta Glogera 5

Żłobek Niepubliczny „Lokomotywa”

os. Złotej Jesieni 2C

Żłobek Niepubliczny „Mali Geniusze”

ul. Michała Drzymały 15

Żłobek Niepubliczny „Malinowy Domek”

os. Niepodległości 3a/4a

Żłobek Niepubliczny „Misie-Pysie”

ul. Komuny Paryskiej 54

Żłobek Niepubliczny „Pajacyk”

ul. Henryka Sucharskiego 48a

Żłobek Niepubliczny „Pompon”

ul. Sportowa 2A

Żłobek Niepubliczny „Uśmiechnięty domek”

ul. Prof. Michała Bobrzyńskiego 39b/26

Żłobek Niepubliczny Międzynarodowa Akademia Malucha „Daisy”

ul. Grzegórzecka 76b

Żłobek Niepubliczny Nr 1

„Misie-Pysie”

ul. Raciborska 17

**Żłobek Niepubliczny Nr 10
„Tęczowe Misie”**
os. Tysiąclecia 85

**Żłobek Niepubliczny Nr 7
Misie-Pysie”**
ul. Wincentego Kadłubka 3

**Żłobek Nr 8 przy Centrum Rozwoju
Dziecka „Pozytywka”**
ul. gen. Tadeusza Pełczyńskiego 21

**Żłobek Uniwersytetu Jagiellońskiego
„Zaczus”**
ul. Bydgoska 19B

**Niepubliczny Żłobek Pierwsze
Kroczi**
os. Na Lotnisku 10

**Klub Dziecięcy Świat Według
Maluszka**
ul. Wolska 7D

**Niepubliczny Żłobek Sportowo -
Językowy Fair Play**
ul. Jana Kilińskiego 2

**Niepubliczny Żłobek
„Malinowe Skrzaty 3”**
ul. Ludwika Solskiego 11/3U

Żłobek Kącik Maluszka II
ul. Kaczorówka 1/3

**Niepubliczny Żłobek
Fair Play Kilkulatek**
ul. Karola Bunscha 20/77

Dzienni opiekunowie

Podmiot zgłaszający/ zatrudniający dziennego opiekuna	Imię i nazwisko dziennego opiekuna	Adres sprawowania opieki
ASMIR Sp. z o.o.	Katarzyna Łozińska	ul. ks. Józefa Meiera 20G/1A
ASMIR Sp. z o.o.	Magdalena Szydło	ul. ks. Józefa Meiera 20G/1A
ASMIR Sp. z o.o.	Agnieszka Woźniak	ul. ks. Józefa Meiera 20G/1A
ASMIR Sp. z o.o.	Mariola Stajnder	ul. ks. Józefa Meiera 20G/1A
ASMIR Sp. z o.o.	Natalia Motylska- -Dziura	ul. ks. Józefa Meiera 20G/1A
ASMIR Sp. z o.o.	Wioleta Kuśmierz	ul. ks. Józefa Meiera 20G/1A
Centrum Rodzinki Sp. z o.o.	Renata Gałek	ul. Porucznika Wąchały 7
Centrum Rodzinki Sp. z o.o.	Paulina Karkowska- -Kania	ul. Porucznika Wąchały 7
Centrum Rodzinki Sp. z o.o.	Joanna Mitoraj	ul. Zbożowa 4
Centrum Rodzinki Sp. z o.o.	Dominika Burnos	ul. Porucznika Wąchały 7
Karina Śliż-Samolej	Irminda Siuda	ul. Juliusza Lea 10A/1
Karina Śliż-Samolej	Aleksandra Cygal	ul. Juliusza Lea 10A/1
Karina Śliż-Samolej	Natalia Gawęda	ul. Juliusza Lea 10A/1
KEMI Sp. J. Ilona Szczęch, Ewa Szczęch	Adrianna Jeleń	ul. Wyżynna 2
KEMI Sp. J. Ilona Szczęch, Ewa Szczęch	Justyna Pawłowska- -Budziosz	ul. Wyżynna 2

Maciejkowo Sp. z o.o.	Monika Zwolińska-Kowalczyk	ul. Mariana Czuchnowskiego 9
Maciejkowo Sp. z o.o.	Anna Janik	ul. Moczydło 7a
Maciejkowo Sp. z o.o.	Beata Pietrzyk	ul. Moczydło 7a
Maciejkowo Sp. z o.o.	Monika Kubińska	ul. Moczydło 7a
Maciejkowo Sp. z o.o.	Sylvia Kwiatkowska	ul. Mariana Czuchnowskiego 9
Marta Żelazna-Pstrąg	Joanna Paluch	ul. Drukarska 4/76
Marta Żelazna-Pstrąg	Dorota Głód	ul. Drukarska 4/76
Matylda Kania Akademia Malucha Słoneczny Kąt	Katarzyna Hołda	ul. Ciechocińska 2
Michał Chrobak F.H. Rarytas	Anna Dyrzcz	ul. Żabiniec 70
Michał Chrobak F.H. Rarytas	Izabela Maślanka	ul. Żabiniec 70
Patrycja Fijałkowska-Chrobak FHU PATI	Elżbieta Borys	ul. Stanisława Przybyszewskiego 20
Patrycja Fijałkowska-Chrobak FHU PATI	Karolina Pagacz	ul. Stanisława Przybyszewskiego 20
TUP-TUP Sp. z o.o.	Katarzyna Skóra	ul. Wiedeńska 108

KRAKÓW WSPIERA RODZINĘ

Adresy filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Filia Nr 1: os. Teatralne 24,
tel. 12 430 45 46, 12 430 45 44,
poniedziałek-piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f1@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice: III, XIV, XV**

Filia Nr 2: ul. Radzikowskiego 39,
tel. 12 636 77 98, 12 636 77 84,
poniedziałek-piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f2@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice IV**

Filia Nr 3: ul. Rzeźnicza 2,
tel. 12 257 00 07,
poniedziałek-piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f3@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice: IX, X, XIII,**
północną część Dzielnicy XI

Filia Nr 4: os. Szkolne 34,
tel. 12 425 75 64, 12 425 75 82,
12 643 75 68,
poniedziałek-piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f4@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice XVIII**

Filia Nr 5: ul. Praska 52,
tel. 12 269 05 54, 12 269 06 37,
poniedziałek-piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f5@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice VIII**

Filia Nr 6: ul. Dietla 64, od listopada
2019 r. ul. Mazowiecka 21
tel. 12 421 61 44, 12 421 94 96,
poniedziałek-piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f6@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice: I i II**

Filia Nr 7: ul. Mazowiecka 4–6,
tel. 12 632 00 22, 12 632 21 46,
poniedziałek–piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f7@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice: V, VI i VII**

Filia Nr 8: ul. Na Kozłowie 27,
tel. 12 659 12 86, 12 658 63 63,
poniedziałek–piątek: 7.30–15.30,

e-mail: f8@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnicę XII i południową
część Dzielnicy XI**

Filia Nr 9: os. Teatralne 24,
tel. 12 644 76 09, 12 644 80 34,
poniedziałek–piątek: 7.30–15.30,
e-mail: f9@mops.krakow.pl,
obsługuje **Dzielnice: XVI i XVII**

Wykaz Klubów Rodziców

ARTzona, os. Górali 4,
www.artzona.okn.edu.pl

**Centrum Kultury „Dworek
Białoprądnicki”**, ul. Papiernicza 2,
www.dworek.eu

Centrum Kultury Podgórze,
ul. Sokolska 13, www.ckpodgorza.pl

Dwór Czeczów, ul. Popiełuszki 36,
www.dworczechow.pl

**Fundacja „Polekont – Istota
Przywiązania”**, ul. Kurczaba 2,
www.fundacjapolekont.pl

Fundacja „Rodzina Plus”,
ul. Witosza 39,
www.rodzinaplus.org

Integracyjny Klub Kultury Olsza,
ul. Stanisława ze Skalbmierza 7,
www.krakowskieforum.pl

Klub „Dukat”, ul. Styczna 1,
www.krakownh.pl/klub/klub-dukac/2.html

Klub „Jędrus”,
os. Centrum A 6a,
www.krakownh.pl/klub/klub-jedrus/10.html

Klub „Karino”,
ul. Truskawkowa 4, www.krakownh.pl/
klub/klub-karino/11.html

Klub „Kliny”, ul. Biskupa A. Małysiaka 1,
www.kkkliny.krakow.pl

Klub „Kuznia”,
os. Złotego Wieku 14,
www.kuznia.edu.pl

Klub „Malwa”,
ul. Dobrego Pasterza 6,
www.facebook.com/klubmw

Klub „Piaskownica”,
ul. Łużycka 55,
www.klubpiaskownica.pl

Klub „Skotniki”,
ul. Batalionów Chłopskich 6,
www.kkr.krakow.pl (zakładka: Kluby
Rodziców/Klub Skotniki)

Klub „Zakole”, ul. Zakole 31,
www.krakownh.pl/klub/klub-zakole/69.html

Klub 303, os. Dywizjonu 303 nr 1,
www.krakownh.pl/klub/klub-303/12.html

Klub Kultury „Chełm”,
ul. Chełmska 16,
www.chelm.dworek.eu

Klub Kultury „Łokietek”,
ul. Łokietka 267,
www.lokietek.dworek.eu

Klub Kultury „Mydlniki”,
ul. Balicka 289,
www.mydlniki.dworek.eu

Klub Kultury „Paleta”,
ul. Wrocławska 91,
www.paleta.dworek.eu

Klub Kultury „Przegorzały”,
ul. Kamedulska 70,
www.przegorzaaly.dworek.eu

Klub Kultury „Wena”,
ul. ks. Meiera 11,
www.wena.dworek.eu

Klub Kultury „Wola”,
ul. Królowej Jadwigi 215,
www.wola.dworek.eu

Klub Wróblowice,
ul. Niewodniczańskiego 74,
www.okkwroblowice.pl

Klub „Iskierka”,
ul. Żywiecka 44,
www.naszaiskierka.pl

Klub „Rybitwy”, ul. Rybitwy 61,
www.kkr.krakow.pl (zakładka: Kluby
Rodziców/Klub Rybitwy)

Klub Aleksandry, ul. Aleksandry 1,
www.kkr.krakow.pl (zakładka: Kluby
Rodziców/Klub Aleksandry)

Nowohuckie Centrum Kultury,
al. Jana Pawła II 232,
www.nck.krakow.pl

Ośrodek „Ruczaj”,
ul. S. Rostworowskiego 13,
www.ckruczaj.pl

PAL „Azory”, ul. Jaremy 1,
www.pal.mops.krakow.pl

PAL „Dąbrówki”, ul. Dąbrówki 7,
www.pal.mops.krakow.pl

Stowarzyszenie „Daleko Więcej”,
ul. Berka Joselewicza 28,
www.dalekowiecej.pl

Stowarzyszenie „Daleko Więcej”,
ul. Wizjonerów 2,
www.dalekowiecej.pl

Stowarzyszenie „Kultura i Edukacja”,
ul. Bobrowskiego 6,
[www.facebook.com/Stowarzyszenie-
-Kultura-i-Edukacja](http://www.facebook.com/Stowarzyszenie-Kultura-i-Edukacja)

**Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych
i Zastępczych „Pro Familia”,**
os. Górali 15, www.profamilia.pl

Stowarzyszenie SIEMACHA,
ul. Kamieńskiego 11,
www.siemacha.org.pl

Stowarzyszenie SIEMACHA,
ul. Na Kozłowie 25,
www.siemacha.org.pl

Fundacja Plenerownia
ul. Bagrowa 80/34
www.plenerownia.pl

Klub "Hula-Hop", os. Wandy 23
klub@stowarzyszenietecz.org
(Klub Rodzica z dzieckiem do lat 3
o specjalnych potrzebach rozwojowych)

Zielony Domek – bezpłatne wsparcie psychologiczne rodzin z dziećmi do lat 3

Zielony Domek,
ul. św. Marka 21a
31 - 020 Kraków
tel. 537 957 333
www.fundacja-promyk.org
www.facebook.com/ZielonyDomekKrakow

Wykaz jednostek specjalistycznego poradnictwa i leczenia uzależnień

*Krakowskie Stowarzyszenie Terapeutów Uzależnień

1. Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Wielicka 73
30-552 Kraków
tel. 12 425 57 47

2. Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Jerzmanowskiego 40
30-836 Kraków
tel. 12 425 57 47
www.kctu.pl

*CM UNIMED Sp. z o.o.

Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Młodej Polski 7
30-131 Kraków,
tel. 12 415 81 12
www.unimed-nzoz.pl

*Fundacja "Zdrowie dla Budowlanych"

Poradnia Leczenia Uzależnień
os. Sportowe 24
31-966 Kraków
tel. 512 981 617
www.alkomed.pl

*Stowarzyszenie "Tygart"

Nowohuckie Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień „PEMA”

Poradnia Leczenia Uzależnień
os. Kolorowe 21
31-941 Kraków
tel. 12 644 45 55
www.poradnia-pema.pl

*Stowarzyszenie "MONAR"

Poradnia Profilaktyki Leczenia i Terapii Uzależnień w Krakowie
ul. Św. Katarzyny 3
31-063 Kraków
tel. 12 430 61 35
www.monar.kki.pl

*Centrum Medycyny Profilaktycznej s.c.

Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. B. Komorowskiego 12
30-106 Kraków
tel. 12 421 13 01
www.cmp.krakow.pl

Stowarzyszenie Pomocna Dłoń

1. Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Radzikowskiego 29,
31-315 Kraków,
tel. 12 626 02 33

*2. Poradnia Leczenia Uzależnień

ul. Sudolska 16
31-422 Kraków
tel. 12 418 05 34
www.pomocnadlon-krakow.pl

Szpital Uniwersytecki w Krakowie

Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dorosłych
Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży
ul. Śniadeckich 3
31-531 Kraków
tel. 12 424 87 43
www.su.krakow.pl

Małopolskie Centrum Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej

ul. Szlak 26/11
31-153 Kraków
tel. 728 705 257
www.mctu.pl

Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „ERGOMED”

Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Bonarka 18
30-415 Kraków
tel. 12 266 21 95, w. 107
www.ergomed.pl

WSPÓŁPRACA sp. z o.o.

Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Stoczniovców 7
30-709 Kraków
tel. 12 262 96 29

Centrum Dobrej Terapii

ul. Miłkowskiego 7/U1 oraz 9/U3
30-349 Kraków
tel. 12 264 17 41, 668 230 869
www.centrumdobrejterapii.pl

**„PRO-VITA” Centrum Zdrowia
Psychicznego i Terapii Uzależnień
NZOZ Kraków – Śródmieście**

Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Basztowa 5
tel. 12 421 95 67
www.provita.org.pl

**Szpital Specjalistyczny
im. dr. Józefa Babińskiego**

SP ZOZ Kraków
Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Babińskiego 29
30-393 Kraków
tel. 12 652 44 17
www.babinski.pl

**Szpital Specjalistyczny
im. Ludwika Rydygiera w Krakowie**

Poradnia Leczenia Uzależnień
os. Złotej Jesieni 1
31-826 Kraków
tel. 12 646 83 17
www.szpitalrydygier.pl

**Stowarzyszenie Dobrej Nadziei
NZOZ Dobrej Nadziei**

Poradnia Leczenia Uzależnień
ul. Batorego 5
31-135 Kraków
tel. 12 633 35 31

**Niepubliczny Zakład Opieki
Zdrowotnej MONAR**

Ośrodek Rehabilitacyjno-
-Readaptacyjny w Krakowie
ul. Suchy Jar 4
31-983 Kraków
tel. 12 645 09 67
www.dommonarukrakow.pl

**Centrum Profilaktyki i Edukacji
Społecznej PARASOL**

ul. Rakowicka 10a
31-511 Kraków
tel. 12 430 03 18
www.parasol.org.pl

**Ośrodek Leczenia, Terapii
i Rehabilitacji Uzależnień
z Nawrotami Choroby**

ul. Nadbrzezie 25
31-983 Kraków
tel. 12 681 00 66
www.gwan.nazwa.pl

**Ośrodek Leczenia, Terapii
i Rehabilitacji Uzależnień**

ul. Suchy Jar 4 i 4a
31-983 Kraków
tel. 12 645 09 67
www.dommonarukrakow.pl

* Poradnie świadczące nieodpłatne usługi dla osób zameldowanych na terenie Krakowa w latach 2017–2019. Świadczenia finansuje Gmina Miejska Kraków.

AKTYWNA RODZINA W KRAKOWIE – kultura, sport i rekreacja

Wykaz oddziałów Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

I. Oddział „Pałac Krzysztoforów”
(ul. Rynek Główny 35),
z filią „**Wieża Ratuszowa**”
(Rynek Główny 1),

II. Oddział „Fabryka Emalia Oskara Schindlera” (ul. Lipowa 4)
z filiami „**Ulica Pomorska**”
(ul. Pomorska 2)
oraz „**Apteka pod Orłem Tadeusza Pankiewicza**” (plac Bohaterów Getta 18),

III. Oddział „Rynek Podziemny”
(Rynek Główny 1),

IV. Oddział „Stara Synagoga”
(ul. Szeroka 24),

V. Oddział „Muzeum Teatralne”
(ul. Szpitalna 21)
z filią: „**Rydlówka**”
(ul. Tetmajera 28),

VI. Oddział „Celestat” (ul. Lubicz 16),
z filią „**Barbakan**” (ul. Basztowa) i filią
„**Mury Obrotne**” (ul. Pijarska),

VII. Oddział „Kamienica Hipolitów”
(pl. Mariacki 3),

VIII. Oddział „Muzeum Nowej Huty”
(os. Centrum E 1),

IX. Oddział „Muzeum Podgórze”
(ul. Powstańców Wielkopolskich 1),

X. Oddział „Dom Zwierzyniecki”
(ul. Królowej Jadwigi 41),

XI. Oddział „Thesaurus Cracoviensis”
(ul. Księcia Józefa 337).

Wykaz domów i ośrodków kultury

Nowohuckie Centrum Kultury
al. Jana Pawła II 232,
tel. 12 644 05 80

Centrum Kultury
Dworek Białooprądnicki
ul. Papiernicza 2, tel. 12 415 02 00

Filie:

Zajazd Kościuszkowski,
ul. Białooprądnicka 3,

Klub Chełm, ul. Chełmska 16,

Klub Mydlniki, ul. Balicka 289,

Klub Paleta, ul. Wrocławska 91,
Klub Przegrzały, ul. Kamedulska 70,
Klub Wola, ul. Królowej Jadwigi 215,
Klub Wena, ul. ks. Meiera 11,
Klub Łokietek, ul. Wł. Łokietka 267.

Centrum Kultury Podgórze
ul. Sokolska 13, tel. 12 656 45 43

Filie:

Klub Aleksandry, ul. Aleksandry 1

Klub Iskierka, ul. Żywiecka 44,

Klub Kliny, ul. Bpa Albina Małysiaka 1,

Klub Kostrze, ul. Dąbrowa 3,
Klub Piaskownica, ul. Łużycka 55,
Klub Przewóz, ul. Łutnia 1,
Klub Pychowice, ul. Ćwikłowa 1,
Klub Rybitwy, ul. Rybitwy 61,
Klub Skotniki,
 ul. Batalionów Chłopskich 6,
Klub Soboniowice,
 ul. Kuryłowicza 115,
Klub Tyniec, ul. Dziewiarzy 7,
Klub Wola Duchacka,
 ul. Malborska 98,
Klub Wróblowice,
 ul. Niewodniczańskiego 74,
Klub Zbydniowice,
 ul. Matematyków Krakowskich 102,
Dwór Czeczów, ul. Popiełuszki 36,
Ośrodek Ruczaj,
 ul. Rostworowskiego 13,
**Centrum Sztuki Współczesnej
 Solvay**, ul. Zakopiańska 62,
Teatr Praska 52, ul. Praska 52.
Krakowskie Forum Kultury
 ul. Mikołajska 2, tel. 12 422 08 14

Filie:

Klub „Kazimierz”, ul. Krakowska 13,
Klub „Strych”, ul. Masarska 14,
Integracyjny Klub Kultury „Olsza”,
 ul. Stanisława ze Skalbmierza 7,
Klub „Malwa”, ul. Dobrego Pasterza 6,
**Ośrodek Dokumentacji i Inicjatyw
 Artystycznych „Piwnica pod Bara-
 nami”**,
 ul. św. Tomasza 26.

**Ośrodek Kultury Kraków-Nowa
 Huta** os. Zgody 1, tel. 12 644 24 32

Filie:

Klub Zgody, os. Zgody 1
Klub Jędrus, os. Centrum A, bl. 6,
Klub Wersalik, os. Ogrodowe 15,
Klub Aneks, os. Łucznanowice 1,
Klub Pod Kasztanami, os. Kościelniki,
 ul. Płoszczyzny 1,
Klub Dukat, os. Grębatów
 – ul. Styczna 1,
Klub Karino, os. Chałupki
 – ul. Truskawkowa 4,
Klub Herkules, os. Branice
 – ul. Tokarzewskiego 29,
Klub Jedność, os. Wolica
 – ul. Drożyska 3c,
Klub Mirage,
 os. Bohaterów Września 26,
Klub Krzesławice, os. Krzesławice
 – ul. Wańkowicza 17,
Klub 303, os. Dywizjonu 303,
Klub Zakole, ul. Zakole 31

Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida
 os. Górali 5, tel. 12 644 27 65

Filie:

Klub Kuźnia – os. Złotego Wieku 14,
ARTzona – os. Górali 4
**Ośrodek Kultury Zespół Pieśni
 i Tańca „Krakowiacy”**
 ul. Gertrudy 4, tel. 12 430 65 60
**Ośrodek Kultury Biblioteka Polskiej
 Piosenki**
 ul. Krakusa 7, tel. 12 430 43 00

Biblioteka Kraków

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2
 biblioteka_glowna@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych,
 tel. 797 024 013

Oddział dla dzieci,

tel. 797 024 025

**Czytelnia i wypożyczalnia
informacyjno-bibliograficzna,**

tel. 797 024 023

Filie:**1. ul. Dietla 80/82**

filia_1@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 429 34 30

2. ul. Krakowska 29

filia_2@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 422 92 43

3. pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3

filia_3@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 618 91 81

4. ul. Bobrowskiego 11

filia_4@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 412 76 91

5. ul. Lubomirskiego 7a

filia_5@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 430 37 39

6. al. Daszyńskiego 22

filia_6@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 423 24 26

7. al. Pokoju 33

filia_7@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 414 26 01

8. ul. Brodowicza 1

filia_8@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 412 49 55

9. ul. Dobrego Pasterza 6

filia_9@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 411 04 00

10. al. 29 Listopada 59

filia_10@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 411 80 96

11. ul. Bosaków 11

filia_11@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 411 96 03

12. ul. Łąkowa 27

filia_12@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 417 26 37

13. ul. Dzielskiego 2

filia_13@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 412 30 00

14. ul. Ugorek 14

filia_14@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 417 17 15

15. ul. Dobrego Pasterza 100

filia_15@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 417 22 73

16. ul. Radzikowskiego 29

filia_16@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 005

17. ul. Ojcowska 27

filia_17@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 011

18. ul. K. Siemaszki 31

filia_18@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 014

19. ul. Łokietka 267

filia_19@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 017

20. ul. Opolska 37

filia_20@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych,

tel. 797 301 026

Oddział dla dzieci,

tel. 797 301 027

21. ul. Królewska 59

filia_21@biblioteka.krakow.pl

Wypożyczalnia dla dorosłych,

tel. 797 301 021

Czytelnia naukowa

filia_21_czytelnia@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 022

Oddział dla młodzieży

filia_21_mlodziarz@biblioteka.krakow.

pl, tel. 797 301 023

Oddział dla dzieci

filia_21_dzieci@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 020

Oddział zbiorów obcojęzycznych

filia_21_obcojezyczna@biblioteka.krakow.pl,

tel. 797 301 024

22. ul. Sienkiewicza 2
filia_22@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 301 004

23. ul. Balicka 297
filia_23@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 301 007

24. ul. Na Błonie 13d
filia_24@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 301 009

25. ul. Fałata 2
(wejście od ul. Filareckiej)
filia_25@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 301 002

26. ul. Komorowskiego 11
filia_26@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 301 003

27. ul. Królowej Jadwigi 37b
filia_27@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 301 016

28. ul. Komandosów 1
filia_28@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 003

29. ul. Praska 52
filia_29@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 006

30. ul. Dziewiarzy 7
filia_30@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 008

31. ul. Zachodnia 7/3a
filia_31@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 021

32. ul. Przyzby 10
filia_32@biblioteka.krakow.pl,
Lokalizacja od I kwartału 2020 r.

33. ul. Zakopiańska 103
filia_33@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 012

34. ul. Borsucza 12
filia_34@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych,
tel. 797 024 020

Oddział dla dzieci,
tel. 517 377 255

35. ul. Chałubińskiego 47
filia_35@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych,
tel. 797 024 005

Oddział dla dzieci,
tel. 517 377 168

36. ul. Niewodniczańskiego 123
filia_36@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 007

37. ul. Sztudyngera 5
filia_37@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 018

38. ul. Walerego Sławka 10
filia_38@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 004

39. ul. Halszki 1
filia_39@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 009

40. ul. Łużycka 55
filia_40@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych,
tel. 797 024 017

Oddział dla dzieci,
tel. 517 377 210

41. ul. Gołaska 13/1
filia_41@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 022

42. ul. Agatowa 33
filia_42@biblioteka.krakow.pl
Lokalizacja od I kwartału 2020 r.

43. ul. Jasińskiego 32
filia_43@biblioteka.krakow.pl,
tel. 797 024 002
Lokalizacja od I kwartału 2020 r.

44. ul. Spółdzielców 3
filia_44@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych
tel. 797 024 014

Oddział dla dzieci
tel. 517 377 202

45. ul. L.Teligi 24

filia_45@biblioteka.krakow.pl

Oddział dla dorosłych

tel. 797 024 016

Oddział dla dzieci

tel. 517 377 207

Czytelnia i Wypożyczalnia

Popularnonaukowa

filia_45_pop_nauk@biblioteka.krakow.pl

tel. 797 024 019

46. ul. Limanowskiego 4

filia_46@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 20 20 650

47. os. Dywizjonu 303/1

filia_47@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 647 28 85

48. os. Bohaterów Września 26

filia_48@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 645 95 27

49. os. Tysiąclecia 42

filia_49@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 648 50 69

50. os. Kościuszkowskie 5

filia_50@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 648 79 46

51. os. Kalinowe 4

filia_51@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 648 52 68

52. os. Na Stoku 1

filia_52@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 645 29 52

53. os. Stalowe 12

filia_53@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 644 23 52

54. os. Młodości 8

filia_54@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 644 13 22

55. os. Teatralne 25

filia_55@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 644 40 46

56. os. Zgody 7

Oddział dla dorosłych,

filia_56@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 644 40 72

Oddział dla dzieci,

filia_56_dzieci@biblioteka.krakow.pl,

tel. 12 642 16 43

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”

ul. Szczepańska 1, tel. 5 12 455 260

Punkt Biblioteczny ul. Żywiecka 32,

tel. 12 266 15 01

Punkt Biblioteczny ul. Telimeny 9,

tel. 797 024 001

Wykaz krakowskich parków

Błonia, al. Focha/3 Maja

Fort Batowice, ul. Wawelska

Las Wolski, Wola Justowska

Młynówka Królewska,

od Al. Słowackiego do ul. Zakłiki z Mydlnik

Park Aleksandry, w rejonie

ul. Wielickiej, ul. Jerzmanowskiego

i ul. Aleksandry

Park Bronowice

Park Dąbie, od ul. Ofiar Dąbia

do al. Pokoju (lewy brzeg rzeki Wisły)

Park Decjusza, ul. Królowej Jadwigi

Park Dębnicki, ul. Praska 22

Park Dywizjonu 303, na terenie
dzielnicy Czyżyny

**Park im. Anny i Erazma Jerzmanow-
skich**, ul. Wielicka

Park im. Stanisława Wyspiańskiego,
ul. Łokietka

Park im. Stefana Żeromskiego,
w obrębie: al. 3 Maja, ul. Reymana,
ul. Reymonta

Park im. Tadeusza Kościuszki, pomiędzy ulicami Mackiewicza, Białoprądnicką i Górnickiego

Park im. Wincentego á Paulo, pomiędzy ulicami: Bydgoską, Stanisława Skarbińskiego, Juliusza Lea, Misjonarską i aleją Kijowską

Park im. Wojciecha Bednarskiego, ul. Zamoyskiego

Park Jalu Kurka, ul. Szlak 73A

Park Jordana, aleja 3 Maja 11

Park Klasztorna, ul. Klasztorna

Park Kleparski, pomiędzy ulicą Prądnicką a Kamienną

Park Krakowian, ul. Księcia Józefa

Park Krakowski, od strony ul. Szymanowskiego

Park Krakowski, plac Inwalidów

Park Krowoderski, ul. Palacha 7

Park Kurdwanów, w rejonie ul. Turniejowej i ul. Bujaka

Park Leśny Witkowice, pomiędzy ulicami Bibicką, Dożynkową i Witkowską

Park Lili Wenedy, ul. Bieżanowska 100

Park Lotników Polskich, al. Jana Pawła II/ al. Pokoju

Park Maćka i Doroty, ul. Wichrowa 23

Park nad Zalewem, na terenie dzielnicy Bieńczyce

Park Płaszów, przy ul. Myśliwskiej, Lasówka, Gumńska

Park Ratuszowy, pomiędzy al. Róż, al. Przyjaźni, ul. Rydza Śmigłego i Gardy-Godlewskiego

Park Reduta

Park Rżąka, w rejonie ul. Wielickiej i ul. Rydygiera, na Osiedlu Rżąka

Park Skalskiego, os. Dywizjonu 303

Park Solvay, po obu stronach ulicy Kościuszkowców

Park Stacja Wiśła

Park Strzelecki, ul. Zygmunta Augusta 7

Park Szwedzki, pomiędzy al. Przyjaźni, al. Solidarności i ul. Andrzeja Struga

Park Tysiąclecia, w obrębie ulic: al. Bora-Komorowskiego, ul. Wiślicka, ul. Miśnieńska oraz osiedli Tysiąclecia i Oświecenia

Park w Łuczanowicach, pomiędzy ulicami Mycielskiego a Morstina

Park Wadów, ul. Wadowska

Park Wiśniowy Sad, pomiędzy ulicami Bieńczycką, Boruty Spiechowicza i os. Kolorowym i Spółdzielczym

Park Zaczarowanej Dorożki, ul. Dominikanów 30

Park Zielony Jar, pomiędzy os. Na Wzgórzach i Na Stoku

Planty Bieńczyckie, na terenie dzielnicy Bieńczyce

Planty Dietlowskie, ul. Dietla

Planty im. Floriana Nowackiego, plac Emila Serkowskiego 9

Planty Mistrzejowickie, w obrębie ulic: Wawelska, Obrońców Warszawy,

Srebrnych Orłów

Skałki Twardowskiego,

Zakrzówek

Ogrody krakowian

I Stare Miasto – ul. Łobzowska

II Grzegórzki – ul. Bobrowskiego

III Prądnik Czerwony – ul. Celarowska

IV Prądnik Biały – ul. Gnieźnieńska/
Marii Jaremy

V Krowodrza – ul. Kronikarza Galla

VI Bronowice – ul. Balicka

VII Zwierzyniec – ul. J.I. Kraszewskiego,
ul. Królowej Jadwigi oraz ul. Fałata

VIII Dębniki – ul. Skwerowa

IX Łągiewniki-Borek Fałęcki –
Plac Łągiewnicki

X Swoszowice – ul. Kłuszyńska

XI Podgórze Duchackie –
ul. Wincentego Witosa/Łużycka

XII Bieżanów-Prokocim –

ul. Bieżanowska/Nad Potokiem

XIII Podgórze – ul. Sokolska

XIV Czyżyny – ul. Franciszka Wężyka

XV Mistrzejowice – ul. Popielidów

XVI Bieńczyce – ul. Wacława Króla

XVII Wzgórze Krzesławickie –
ul. Zielony Jar

XVIII Nowa Huta –
ul. Jakuba Zachemskiego

RODZINA U LEKARZA

Apteki ogólnodostępne, pracujące w systemie całodobowym,
w pełnym zakresie usług farmaceutycznych
od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r.

Adres apteki	Telefon	Godziny pracy apteki w latach 2018–2020					
		Pon. Pt.	Sobo- ta	Nie- działa	Dni zwyczajowo przedświąteczne		
					31 III 2018 r. 20 IV 2019 r. 11 IV 2020 r.	24 XII	31 XII
Apteka ul. Cwiklińskiej 10	12 658 10 01	całodobowo					
Apteka ul. Karmelicka 23	12 631 19 80	całodobowo					
Apteka ul. Kalwaryjska 94	infolinia: 800 110 110	całodobowo					
Apteka ul. Kazimierza Wielkiego 117	12 637 44 01	całodobowo					
Apteka ul. Kronikarza Galla 26	12 636 73 65	całodobowo					
Apteka ul. Mogińska 21	12 411 01 26	całodobowo					
Apteka os. Centrum A, bl. 4	infolinia: 800 110 110	całodobowo					
Apteka ul. Wolska 1	12 657 13 16	całodobowo					

Apteka ul. Zielńska 3	infolinia: 800 110 110	całodobowo
Apteka ul. Miłkowskiego 3/1	12 268 99 88	W związku z rezygnacją z pracy w trybie całodobowym (do odwołania) apteka czynna jest przez 7 dni w tygodniu w godz.: poniedziałek – piątek: 7.00–23.00, sobota: 8.00–23.00, niedziela: 8.00–23.00, 20 kwietnia, 24 i 31 grudnia 2019 roku: 8.00–16.00.

Szpitalne Oddziały Ratunkowe na terenie Krakowa

Lp.	Nazwa jednostki, w ramach której funkcjonuje SOR	Adres	Telefon
1.	5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką – SP ZOZ w Krakowie	ul. Wrocławska 1–3	12 63 08 068 12 63 08 140
2.	Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie	ul. Prądnicka 35–37	12 25 78 672
3.	Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SP ZOZ w Krakowie	os. Na Skarpie 66	12 62 29 260
4.	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie	os. Złotej Jesieni 1	12 64 68 680
5.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie	ul. Kopernika 50	12 35 16 601
6.	Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Krakowie	ul. Wielicka 265	12 65 81 384

Urząd Miasta Krakowa
WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
REFERAT DS. RODZINY

ul. Jana Dekerta 24
30-703 Kraków

tel. +48 12 616 19 70
sz.umk@um.krakow.pl
www.kkr.krakow.pl

Przydatne dla Ciebie mogą okazać się także:

Publikacja została sfinansowana
ze środków Miasta Krakowa.
Egzemplarz bezpłatny.

 Kraków

Patronat medialny:

 kraków.pl

ISBN 978-83-65529-97-8

9 788365 529978